DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 17
MAYIS 83

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

NR.17
Gültig von 18 Mai
bis 15 Juni

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

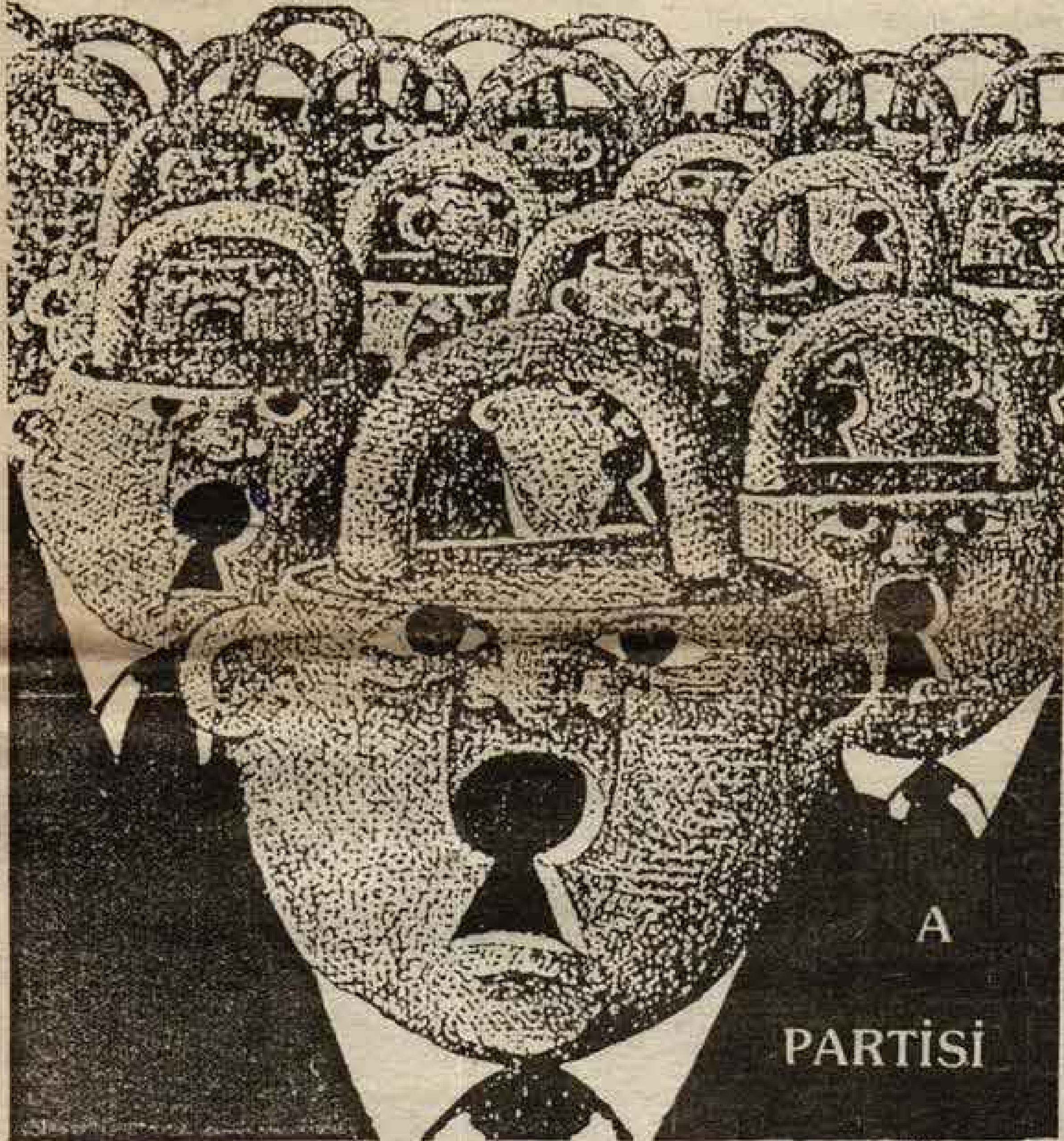

Partilerin bir çoğu ordu denetimli kuruluyor

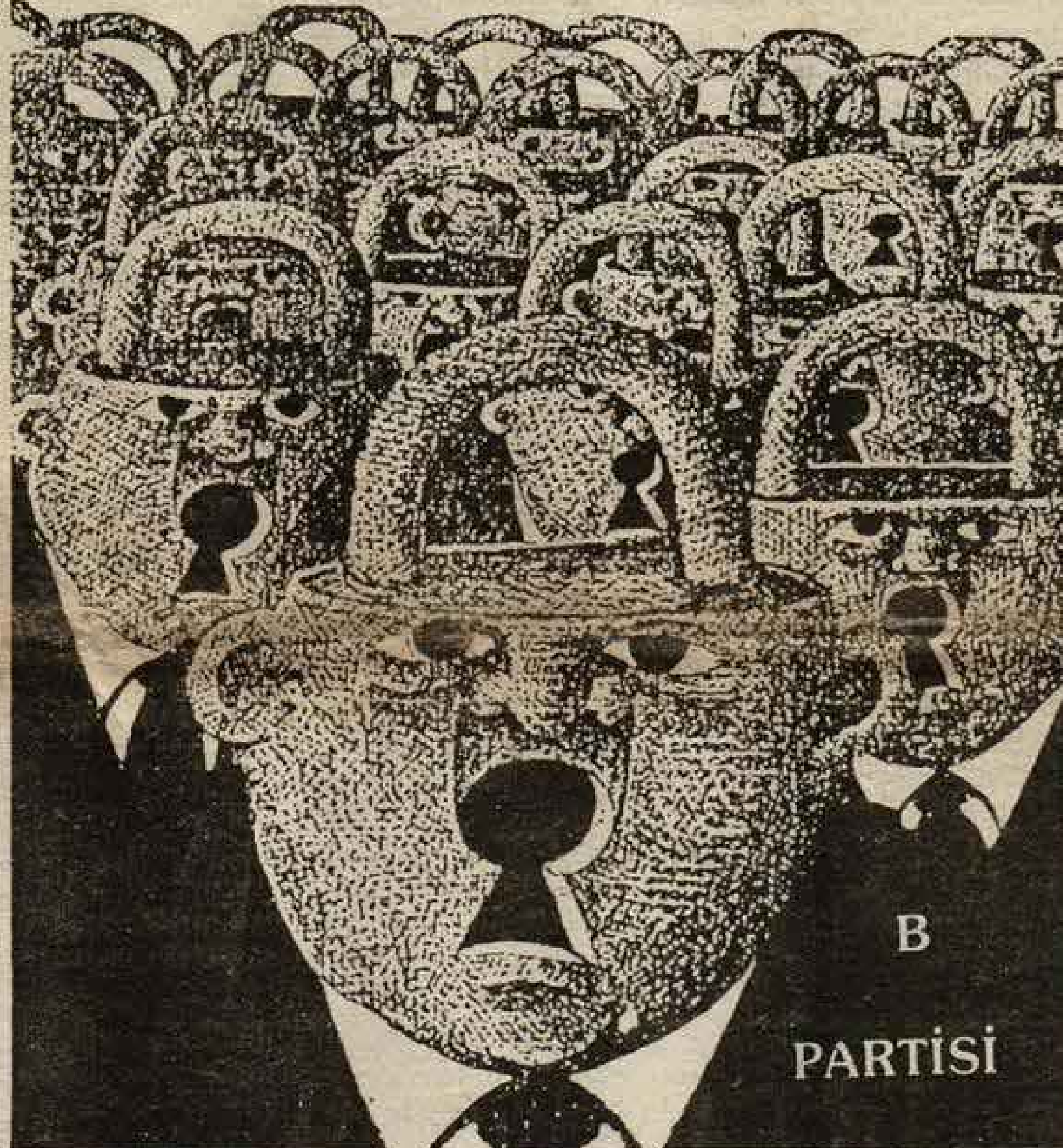
Sahte demokrasi dönemi başladı

AP'li Cindoruk ve Gölhan ekibinin içinde Ali Fethi Esener'in yanı sıra çok sayıda general var.

Emekli General Turgut Sunalp "Milliyetçi Demokrasi Partisi" nin kuruluşunu açıkladı.

4-5.SAYFALARDA

Yeni yabancılar yasası protesto ediliyor

Hamburg'ta ve Frankfurt'ta tanınmış sanatçı, bilim adamı ve siyasetçinin katıldığı bir dizi gösteri ve toplantı düzenleniyor.

F. Almanya Hükümeti'nin hazırladığı yeni yabancılar yasa tasarısı Frankfurt'ta düzenlenen bir toplantıyla protesto edilecek. 3 Haziran - 5 Haziran tarihleri arasında yapılacak olan toplantıya çok sayıda örgüt, yazar, bilim adamı, politikacı ve sanatçı katılıyor. Toplantıya katılanların Bazıları şöyle: Çeşitli Asya-Latin Amerike ülkeleri komiteleri, Jürgen Roth, Karsten D. Voigt, Prof. Dr. Kurt Jakobs, Devrimci İşçi, Komkar, FHDB, Jusos.

İki gün sürecek konferansta yabancılar yasasında yer alan şu konular tartışılacak.

1- Sosyal yardım alan ve kişi başına 12 metrekareden daha küçük evlerde oturan yabancıların sınır dışı edilmelerinin planlanması.

2- Alman kanunlarına uymama gibi gerekçelerle topluma zarar verildiği iddia edilerek yabancıların her an sınır dışı edilebilmeleri.

3- Politik faaliyetlerde bulunanların oturma ve çalışma izinlerinin uzatılmasının planlanması.

4- Aile bütünlüğünü zedeleyen 6 yaş sınırının yasallaştırılması.

5- Politik sığınmacılara onur kırıcı davranılması politik sığınmacıların askeri hükümetlere iade edilmeye kalkışılması. Konferans, Jügel Str. de Frankfurt Üniversitesinde yapılıyor.

HAMBURG'DA YABANCILAR YASASI YARGILANIYOR

Öte yandan "**Hamburg Yabancı-Alman Eylem Birliği**" Haziran ayının ikinci haftasi içinde bir toplantı düzenliyor. Bu toplantıda Yabancılar Polisinin uygulamaları ile Yabancılar Yasası kamuoyu önünde yargılanacak. Kurulan jüri yazar, sanatçı ve bilim adamlarından oluşuyor.

Geriye sayma işleminin sancıları

Siyasi partilerin kuruluş çalışmalarına izin verilmesi ile birlikte ülkemizdeki siyasal havada bir canlılık göze çarpıyor. Evren'in Genel seçimlerin 6 Kasım 1983 tarihinde yapılacağını açıklaması, bu canlılığı artıran etkenlerden birisi oldu.

Her iki gelişme, siyaset yapmalarına izin verilen çeşitli çevreler tarafından **"geriye sayma işleminin başladığı"** *biçiminde yorumlandı. Perdeleri birazcık açılan siyaset sahnesine fırlayanların tümü ve bu arada şu ünlü* **"tarafsız basınımız"** *geriye sayma işleminin kazasız belasız tamamlanması için çok dikkatli davranılması gerektiğini sık sık hatırlatmaya başladılar. Sağcısı, solcusu, ilercisi, gericisi, herkes,* **"MGK'ni ürkütmeden ve kızdırmadan, demokrasiye sağ salim kavuşmak için"** *çaba harcıyor. Ne varki, sivil siyasal güçlerin bu* **"uysal"** *tutumu bile cuntanın demokrasiye geçiş sürecinin sancılı olmasını engelleyemiyeceğe benziyor. Çünkü, içine girilen süreç, ister istemez toplumdaki düşünce farklılıklarının, -çok sınırlı da olsa -yeniden su yüzüne çıkmasına neden olacak.*

Siyasi partiler yasasının kabul edilmesinden ve parti çalışmalarının başlamasından sonra gazetelerde ve çeşitli toplum kesimleri arasında 12 Eylül öncesinin kavramları ve sözcükleri yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Toplum, hemen **"Milliyetci cenah" "Sol cenah"**; *ya da* **"sağ kesim - sol kesim "** *şeklinde gruplaşmaya başlamıştır. Daha doğrusu Askeri-Faşist Rejimin yasaklamaya çalıştığı toplumdaki ideolojik ve siyasi farklılıklar, hiç bir şey olmamış gibi, kendisini yeniden üretmeye başlamıştır.*

12Eylül 1980 tarihinden bu yana Türkiye toplumuna zorla benimsettirilmeye çalısılan ideolo-

(Devamı 2.sayfada)

Demokrat Türkiye'nin kültür ve sanat geceleri sürüyor

Braunschweig ve Hamburg gecelerine yüzlerce anti-faşist katıldı.

HABERİ ARKA KAPAKTA

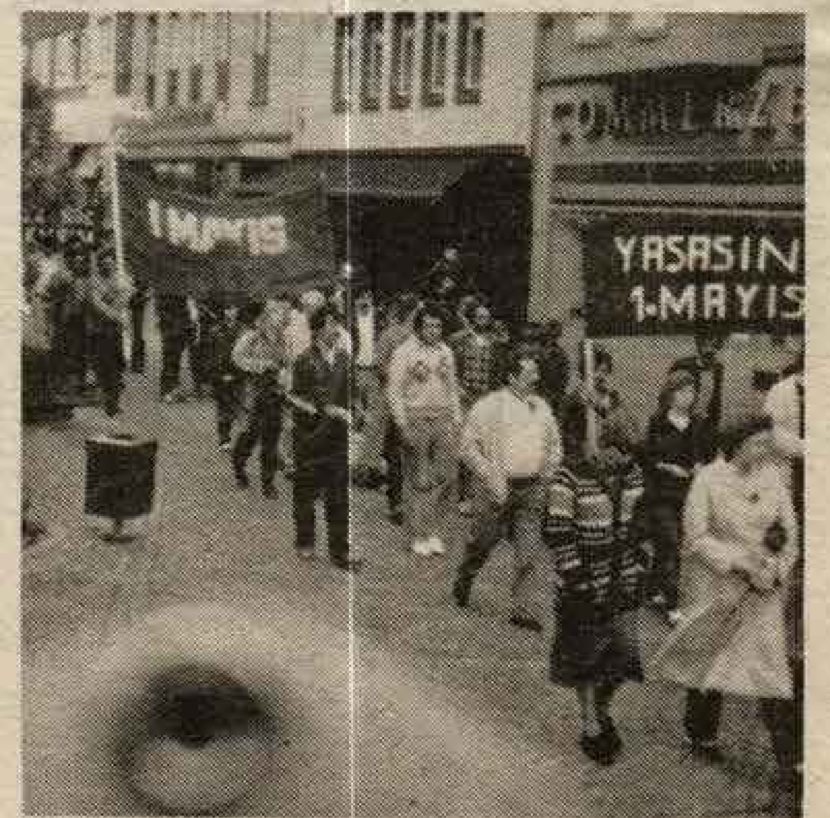
İÇ SAYFALARDA

İdam ve işkencelere karşı eylem birliği yapıldı

8 Şehirde yürüyüş yapılacak

7.SAYFADA

Almanya'da 1 Mayıs kutlamalarında yabancı düşmanlığı kınandı

16. SAYFADA

Geriye sayma işleminin sancıları

(1. Sayfadan devam)

jik, politik ve örgütsel ölçülerin ve tutumların tutmadığı ve tutmayacağı belki de ilk kez bu kadar yakından görülebilmiştir. Öyleki, cuntanın devleti yeniden örgütleme programına genelinde onay veren AP gibi sivil siyasal güçler bile siyaset sahnesinde kendilerine özgü tutumları ile yer almak istemişlerdir.

Daha da ötesi, sınırlı sayıda insanın uğraşması istenen siyasetin parti çalışmaları başlar başlamaz bütün toplum katlarında konuşulmaya başlanması rejimi tehdit eden bir olgu olarak görülmüştür. Kahvelerde, otobüslerde, dolmuşlarda, devlet dairelerinde hemen particilik tartışması başlamıştır. Öyleki, devlet dairelerinde bürokratlar ve memurlar bir bekleme dönemine girerek işleri gevşetmişleredir. Toplum, en sınırlı biçimiyle bile verilen siyaset yapma iznini hemen aşındırmaya, siyasal tutum farklılıklarını gerçek rayına oturtmaya eğilimli olduğunu göstermiştir.

Toplumdaki bu siyasallaşma eğiliminin artması için gerekli dürtüler ve nedenler, (ekonomik sıkıntı, işsizlik) yoksulluk, baskı vb.) 12 Eylül öncesinden daha yoğun bir şekilde vardır ülkemizde...

Oysa 12 Eylül Darbesi, Türkiye'yi kaçınılmaz olarak bir iç çatışma ortamına getiren sınıfsal ve siyasal farklılıkları ortadan kaldırmak ve Atatürkçü bir toplum yaratmak için de gündeme getirilmişti. Şimdi ise, bu hedefe ulaşılamadığı, Atatürkçü - Milliyetçiler arasında bile farklı çizgilerin yeniden ortaya çıktığı görülmüştür.

Evren'in Çankırı konuşmasının bu kadar sert olmasının önemli nedenlerinden birisi budur. Nisan sonunda izin verilen siyasal faaliyet, hemen daha ilk günlerinde çizmeden yukarı çıkınca yeni bir **"hizaya gel!"** *komutu zorunlu hale gelmiştir.*

Her ne kadar, AP'lisi, CHP'lisi ile çeşitli siyasal odaklar, bu komut üzerine **"hizaya"** *gelmişlerse de, görülmüştür ki, Türkiye toplumunun kendi dinamiğinin ürünü olan düşünceler, akımlar ve farklılaşmalar, fırsatını buldukları ilk anda yeniden ortaya çıkacaklardır.*

Bu, sadece cunta programını ve 12 eylül'ü onaylayan farklı sivil siyasal odaklar için değil, 12 Eylül'ü meşru görmeyen, cuntayı tanımayan ve O'nun platformunu reddeden ilerici, demokrat ve devrimci düşünceler ve akımlar için de geçerlidir. Belki de diğerlerinden daha fazla bu akımlar için geçerlidir.

İşte başlıyan **"Geriye sayma işlemi"** *nin sancılı olacağının göstergelerinden birisi budur. Sonbahara doğru seçim propagandalarının ve çalışmalarının başlaması ile cuntanın hiç istemediği bir siyasal-toplumsal hareketlilik görülecektir.*

Cuntanın bu tehlikeyi önliyebilmek için şimdilik yapabildiği şey, partileri kendisine göre tarif etmeye zorlamaktır. Kurulacak her parti, kendisini cuntaya göre tanımlamak zorunda bırakılmaktadır. Tüm partilerin, sağcı, solcu, liberal vb. olmasından önce **"12 Eylülcü"** *olması istenmekte ve bunu sağlamak için bir dizi yasal önlemin yanısıra fiili önlemler de alınmaktadır. (Partilerin kurucuları, Milletvekilleri adayları cunta tarafından veto edilebilecek, program, tüzüğü değiştirilebilecek. vb.)*

EŞKENAR ÜÇGEN HAREKATI

Cuntanın siyasal faaliyeti böylesine daraltılmış bir platformda tutmaya çalışmasına rağmen, içine girilen süreç bir başka boyutta da sancılı olacağa benzemektedir.

Herkesin görebileceği gibi, devletin ve egemen sınıfların uzun dönemli çıkarlarının siyasal parti düzeyinde nasıl biçimleneceği konusunda cunta ile eski AP çevrelerinin bir bölümü arasında belli bir farklılık görülmektedir. Aynı ideolojik kaynaktan gıdasını alan, fakat uygulamada ve toplum-devlet ilişkilerinde, (ya da millet-devlet ilişkilerinde) üslup farklılığı olan bu güçler arasındaki **"çatışma"**, *gerçek bir çatışma boyutuna hiçbir zaman ulaşamıyacak olsa da,* **"demokrasiye geçiş süreci"** *nin sancılarından birisi olmaya adaydır. Hatırlanacağı gibi, MGK, kendi ideolojik-politik görüşlerini sivil dönemde devam ettirip yaşatacak ve hükümet olacak bir partinin tüm sağ-milliyetçi kadroları-kitleleri birleştirmesini tasarlamış ve bu amaçla önce Ulusu, sonra da Turgut Sunalp aracılığıyla girişimlerde bulunmuştu. Necdet Çalp adındaki bir CHP'liyede, 12 eylül Rejiminin sol tekerleği olacak bir parti kurma görevi verilmişti.*

Sağ, gerici ve faşist güçlerin en geniş birliğini bir siyasal partide gerçekleştirmeyi,(1.Cumhuriyet'in devlet partisi CHP gibi, 2.Cumhuriyetin de devlet partisini oluşturmayı) temel bir tercih olarak seçen Cunta'ya karşı Demirel ve Tercüman gazetesi çevresinden belli itirazlar geldi. Demirel ve Tercüman, MGK'nin emriyle tavandan zorlayarak bir birlik oluşturulmasına karşı, **"tabanın, milletin iradesine dayanan"** *bir parti oluşumunu öneriyorlardı. Cuntanın tıpkı Anayasa'da olduğu gibi siyasi parti oluşumunda da dayatma yolunu seçmesi karşısında, Demirel-Tercüman ekibi uzlaşma önerdi.* **"Eşkenar Üçgen Harekatı"** *adı verilen bu uzlaşmayı Nazlı Ilicak defalarca önerdi. Ilıcak'a göre, oluşacak siyasi parti, şu anda birer gerçeklik olan şu odakların birliğini ifade etmeliydi: 12 Eylül yönetimi+ Bayar+ AP. Bu üç odak bir eşkener üçgen oluşturmalıydılar.*

Cuntanın bu öneriye yanaşmaması ve eski AP'lilerin bir bölümü ile Bayar'ı **"İkna"** *etme girişimlerine başlaması, buna karşılık Demirel'in emekli Orgeneral Ali Fethi Esener'i piyasaya sürmesi gerginliğe yol açtı. Demirel, Orgeneral Ali Fethi Esener'i ve bir kaç generali daha parti kurucusu olarak Turgut Sunalp'a karşı ileri sürerek, Evren'e, ordunun bütünlüğünün tehlikeye düşeceğini anlatmak istiyor olmalıydı. Evren bu mesaja (ya da tehdide!) karşı alelacale düzenlenen Çankırı mitinginde sert bir cevap verdi. Evren bununla da yetinmeyip Ali Fethi Esener'i mahkamına çağırarak uyardı. Sonuçta Demirel adına parti kurmaya çalışan Hüsamettin Cindoruk, Mehmet Gölhan ve Ali Fethi Esener, basına ve televizyona,* **"12 Eylül'e anayasa'ya Evren'e saygılı olduklarını, kuracakları partinin 12 Eylül'ün ruhuna sadık kalacağını"** *açıklamak zorunda kaldılar.*

Tıpkı anayasa oylamasında olduğu gibi cunta, burjuva sivil siyasal odaklara ve bütün topluma, kendi politikasını dayattı. Ancak, içine girilen sürecin özelliği ve karekteri, bu tür dayatmaların her zaman aynı sonucu yaratmasına doğal olarak el vermiyor. Bu noktada, Demirel'in tutumunun önem kazandığı söylenebilir. Ancak 12 Eylül'den beri Türkiye'de yaşanan gerçekler, Demirel'in temsil ettiği anlayışın Generallere karşı ciddi birşey yapamıyacağını gösteriyor.

Buna rağmen, sivil asker, sağcı gerici ve faşist güçler arasında tam bir birliğin sağlanamamış olmasının **"demokrasiye geçiş sürecinde"** *bir takım sancılar yaratacağı gözleniyor. Birleşmeye zorlama çabalarının seçimlere kadar süreceği de gözönüne alınırsa değişik durumlarla karşılaşmak olası.*

Bayar'ın tavrını cuntadan yana koyması ile Eşkenar Üçgen Harekatı başarısızlıkla sonuçlandı. Bayar şunları söylüyor: **"Milletin en iyi temsilcisi ordudur. Geçiş döneminin orduyla koalisyon yaparak değil ittifak halinde, yek vucüt olarak tahmin etmeliyiz. Komünizm belasını ancak böyle ittifak halinde kurulacak meclis ve hükümet önler. Bölünmeye karşıyım."**

MHP'lilerin bir bölümünü de yanına alan Turgut Sunalp'ın Cindoruk-Gölhan ekibi ile birleşmeye yanaşmaması ve eski AP'lilerin partileşmekten vazgeçmemesi gerici-faşist güçler arasındaki **"iç sürtüşme"** *nin süreceğini gösteriyor. Ancak bu sürtüşmenin ciddi bir çatışmaya dönüşeceğine ilişkin herhangi bir işaret görülmüyor.*

Geriye sayma işleminde , genel seçimlere kadar geçecek süreçteki muhtemel sancıların boyutu, rejimin bugün elde ettiği sağlam pozisyonu büyük ölçüde etkiliyebilme şansı taşımıyor.

Bunun son derece önemli bir nedeni de, eski CHP'lilerin hiçbir varlık gösteremeyişleri ve generallerin dayatmalarını hemencecik kabul edivermeleri.

Diğer önemli bir neden de, solun, ilerici, demokrat ve devrimci güçlerin devre dışı kalmaları.

Sol, cuntanın demokrasi ve seçim platformunu reddederek şimdiden bir alternatif oluşturma çabasına girebilirse, karşı-devrim güçleri arasındaki iç sürtüşmenin yaratabileceği sancılardan ve zorunlu olarak yaşanacak -kısmen de olsa- olan toplumsal kaynaşmadan yararlanarak yeniden devreye girebilir.

Türkiye'de NE VAR NE YOK

SİLAHLI KUVVETLER KENDİSİNE ÜNİVERSİTE KURUYOR!

Silahlı Kuvvetlere bağlı üniversite ve yüksek okulların kurulmasını öngören bir yasa tasarısı geçtiğimiz günlerde Danışma Meclisine gönderildi. Tasarının yasallaşması halinde kurulacak üniversite ve yüksek okullar Genel Kurmay tarafından yönetilecektir. Genel Kurmay, okulların işleyişi ile ilgili yönetmenlikleri hazırlayarak Milli Savunma Bakanlığına verecek.

Tasarıda, bu okullarda okuyacak öğrencilerin yetiştirilmesindeki amaç şöyle anlatılıyor: **"Silahlı Kuvvetler Yüksek Öğretiminin amacı,... Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan,..., askerliğin temeli olan disiplin ruhuyla yetişmiş, itaatkar, aldığı emri canı kanı pahasına zamanında yapmaya hazır olduğunu gösterecek davranışı gösterecek kişiler yetiştirmek."**

Bu cümlelerden anlaşıldığı gibi, yönetim itaatkar insanlar yetiştirilmesini istiyor. YÖK, vs. yoluyla üniversitelere getirilmeye çalışılan değişiklikler de gerçi yönetimin bu isteği doğrultusunda ve toplumun yeniden kurulmaya çalışılan düzeniyle uyum içindeydi. Ancak, anlaşılan yönetim YÖK aracılığıyla yapılanları da kendisi için yeterli güvence olarak görmemekte.

23 NİSAN YENİDEN TATİL OLDU

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve çocuk Bayramı iki yıl aradan sonra tekrar resmi tatil oldu. Buna göre 23 Nisan günü resmi daireler, kurumlar tatil olacak.

İki yıl önce MGK Resmi Tatilleri ve bayramları yeniden düzenlerken 23 Nisan gününü resmi tatillerin arasından çıkarmıştı. Sadece ilkokullar 23 Nisan günü tatil ediliyordu. DM'nin 18 Nisan günü yapılan oturumunda kabul edilen yasa, MGK tarafından onaylanırsa yürürlüğe girecek.

TRT YASASI DA DEĞİŞTİRİLİYOR

TRT yasasından değişiklikler yapılmasını öngören bir tasarı üzerinde çalışılıyor. Tasarının bugünlerde Danışma Meclisine sevkedilerek, Mayıs ayı sonlarında yasallaşması bekleniyor.

Yeni yasa ile getirilecek en önemli değişiklikler şöyle özetleniyor:

- Yönetim kurulu üyeleri ve TRT Genel Müdürünü Cumhurbaşkanı seçecek.
- Firmalara belirli ücretler karşılığı radyove televizyonda program yapma olanağı tanınacak.
- Ancak haber niteliği olan siyasi haberler yayınlanabilecek.
- Siyasi Yayınlar Hakem Kurulu ile Seçim Kurulu ve Genel Danışma Kurulu kaldırılacak.

Bu yasa aracılığıyla TRT de diğer kurumlar gibi Cumhurbaşkanının denetimine veriliyor ve bağımsız olma özelliğinin son kırıntıları da ortadan kaldırılıyor.

TÜRKİYE'DE SİYASET YENİDEN BAŞLADI

Türkiye'de 12 Eylül 1982 tarihinde işbaşına gelen askeri yönetim, uzunca bir aradan sonra siyasi faaliyeti serbest bıraktı. 24 Nisan günü Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yeni Siyasi Partiler Yasasının hemen ardından MGK yayınladığı bir bildiriyle siyasi faaliyetleri serbest bıraktı. Siyasi Partiler Yasasının geçici maddesine göre 16 Mayıs'tan itibaren Siyasi Partiler kuruluş için İçişleri Bakanlığına başvurabiliyorlar.

Bu arada, siyaset yasağı kapsamına girenlerin listesi 1 Mayıstan itibaren yayınlanmaya başladı. MGK saptanan seçim tarihi olan 6 Kasım'a kadar parti kurucularını inceleme ve Veto etme hakkına sahip.

Öte yandan, Milletvekili adayları içinde MGK'nin denetimi düşünülüyor. Seçim Yasa Tasarısı üzerinde çalışan MGK İhtisas Komisyonu, Milletvekili adaylarında, parti kurucuları gibi MGK'nin incelemesine tabi tutulması ilkesini yasaya eklemesi bekleniyor.

Buna göre MGK uygun bulmadığı milletvekili adaylarının yerine yenilerinin seçilmesini isteyecebilecek.

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63. 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış. Bonner Str. 24, 5000 Köln 1. Tel: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG. 5309 Meckenheim.
Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

İKİ İDAM CEZASI DAHA İNFAZ EDİLDİ

Geçtiğimiz ay içerisinde haklarında idam kararı Danışma Meclisinde onaylanan ve Milli Güvenlik Konseyi tarafından imzalanan iki adi suçlu idam edildi. Bu uygulamayla, 12 Eylül'den bugüne kadar infaz edilen idam sayısı 45'e yükseldi.

İdam cezası uygulananlardan Şener Yiğit, 1978 yılında Avusturya Büyükelçisinin kızı ve karısını öldürmüştü. İdam edilen diğer mahkum Cafer Altuntaş ise Ordu-Aybastı'da iki kişiyi öldürmek ve bir kişiyi öldürmeye teşebbüs etmekle suçlanıyordu. Her iki idam kararı da 21 Nisan'da infaz edildi.

TAHLİYE EDİLENLER ANCAK SENET VE KEFİL KARŞILIĞI SERBEST BIRAKILIYOR

Türkiye'de askeri mahkemelerde devam eden davalarda yeni bir uygulama başladı. Mahkeme kararı ile serbest bırakılan tutuklular, günlerce cezaevinde bekletildikten sonra ancak kefil ve senet karşılığı tahliye ediliyorlar. Mamak'ta başlayan bu yeni uygulama şöyle:

Mahkemenin salıverme kararı aldığı tutuklular'ın salıverilmesi hemen gerçekleşmiyor. Cezaevi yönetiminin keyfine göre bir süre bekletiyorlar. Ne zaman yönetimin canı isterse o zaman tutuklu 1. şube ekiplerine teslim ediliyor. Serbest bırakılan tutuklu 1. şubede ayrıca sorguya çekiliyor. Sorgu süresi tutuklunun durumuna göre değişiyor. Sorgusu biten tutuklu, bu işlemden sonra ailesinin oturduğu semtin karakoluna teslim ediliyor. Karakol polisleri tutukluyu evine kadar götürüyorlar. Evde, tutuklunun ailesinden garanti belgesi alınıyor. Garanti belgesinde, **"Aile sorumlusu, kendisine teslim edilen kişinin arandığı zaman bulunmadığı hallerde onun yerine kendimin gözaltına alınmasına razıyım!"** biçiminde ifadeler yer alıyor. Karakol polisleri,sıkıyönetim komutanlığının emri gereğince tutuklu ailesiyle yapılan **"teslim, tesellüm"** tutanağından sonra ancak serbest bırakılıyor. Böyle bir tutanak imzalatamayan tutuklular, salıverilmiyorlar. Bu uygulama sadece kağıt imzalamak ile sınırlı kalmıyor. Herhangi bir nedenle serbest bırakılan bir tutukluyu arayan bir polis, adresinde onu bulamazsa kağıdı imzalayanları gözaltına alıyor. Böyle bir kaç örneğin yaşandığı bildirildi.

cuntanın bu uygulamayı, devrimci ve yurtseverleri, aileleri ile ciddi bir çatışma noktasına getirmek amacıyla başlattığı haber veriliyor.

BİR DEVRİMCİ DAHA OPERASYONLARDA ÖLDÜRÜLDÜ

Öldürülen devrimci **Bahtiyar Birlikbaşı'nın** kaldırıldığı hastahaneden kaçmak isterken Güvenlik Kuvvetleriyle çatışmaya girdiği ileri sürülüyor.

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde devrimci avını sürdüren cunta kuvvetleri, son günlerde İzmir ve İstanbul'da Devrimci Savaş, TKP ve TKP-ML örgütlerine üye oldukları ileri sürülen bir grup devrimciyi yakaladı. Devrimci Savaş taraftarı Bahtiyar Birlikbaşı'da bu arada güvenlik kuvvetleri tarafından öldürüldü.

Yapılan açıklamada, hastahanede müşahade altında tutulan sanığın daha önce kaçmaya çalışırken güvenlik kuvvetleri tarafından yaralanarak hastahaneye kaldırıldı. Daha sonra kaçmaya çalışırken de asker ve polislerin açtığı ateşle öldürüldüğü bildirildi.

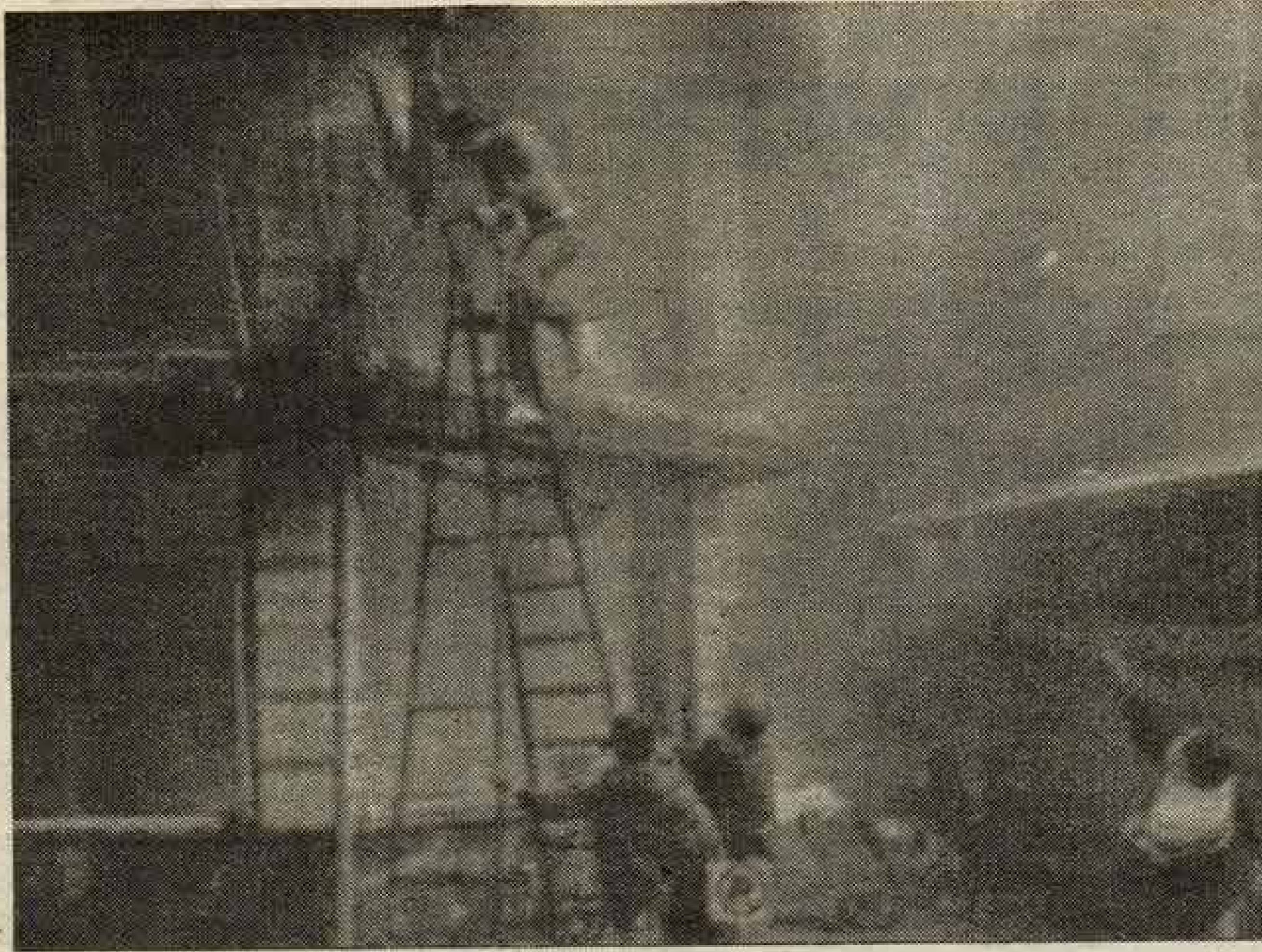
Açıklamaya göre Bahtiyar Birlikbaşı'nın kendisini güvenlik kuvvetlerine karşı tuğla, biriket parçalarıyla savunmaya çalıştığı ifade edildi.

Öldürülen Birlikbaşı'nın arkadaşları bir bildiri yayınladılar. Bildiride şöyle deniliyor:

"6 Mayıs 1983 günü İzmir'de yurtseverliği, kararlılığı ve mücadeleciliği ile anılan yiğit devrimci Bahtiyar Birlikbaşı oligarşinin paralı uşakları tarafından katledilmiştir.

Arkadaşımız boyalı basında çıkan her yönüyle komplo olduğu sırıtan bir oyun sonucu şehit edilmiştir."

BİR FACİA DAHA: TÜP GAZ PATLADI, 38 KİŞİ ÖLDÜ

İstanbul'da Lalelide bulunan Turistik Washington Oteli, çıkan bir yangın sonucu tamamiyle yandı. Otelde bulunan ve büyük çoğunluğunu Yunanlı ve Avusturyalı turistlerin oluşturduğu müşterilerden 38'i öldü, 54 kişi de yaralandı. Yangın bir gaz tüpünün patlaması sonucunda çıktı.

Sabahın erken satlerinde otelin en alt katındaki mutfağında çıkan yangın, kısa sürede 6 katlı, 65 odalı binayı sardı. 20 dakika içinde enkaz haline gelen binada, otel müşterileri panik halinde kapı ve pencerelere yöneldiler. Birçok otel müşterisi kendisini otelin penceresinden atarken, birçoklarıda çıktıkları balkonlarda alevlerle yüz yüze gelerek,yanarak can verdiler.

Yangın sonrası yine bilinen tartışmalar boy gösterdi. "Yangın merdiveni yoktu, ihmal mi var?" sözleri edilirken, mutfakta çalışan iki işçi tutuklanarak soruşturmanın üstü örtüldü.

İLKOKULA BAŞLAMA YAŞI 6'YA İNDİRİLDİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye'de ilkokullara başlama yaşını bir yaş indirerek 6'ya düşürdü. Bu kararın her yıl eğitim döneminin başlangıcında aile velilerinin çocuklarını erken okula kaydettirmek istemesi ve velilerle okul yöneticileri arasında tartışmalar çıkması sonucu alındı. 6 yaş uygulaması, imkanı olan okullarda öncelikle başlayacak. Daha sonra tüm yurtta yaygınlaştırılacak.

İTHALATTA ARTIŞ İŞÇİ DÖVİZLERİNDE DÜŞÜŞ VAR

1983 yılının ilk iki aylık işçi dövizi girişi, geçtiğimiz yıllara göre yüzde 20 düşüş gösterdi. Buna karşın ithalat giderlerinde büyük bir artış gözleniyor.

Uzmanlar, bu yılın ilk iki aylık işçi dövizi girişinin 1980 yılının aynı dönemin bile altına düştüğünü belirtiyorlar. Buna göre ilk iki aylık ihracat gelirleri ve işçi dövizi girişi, ithalatımızın geçtiğimiz yıllara göre daha da az bir kısmını karşılayabiliyor. Geçen yıl ihracat gelirleri ve işçi dövizleri, ithalat giderlerinin yüzde 86'sını karşılarken, bu yıl bu oran yüzde 76.7'ye düştü.

"DUVAR" CANNES FİLM FESTİVALİNDE

Yılmaz Güney bu yıl da son filmi **"Duvar"** ile Cannes film festivaline katılıyor. Senaryosunu kendisi yazdığı, yönetmenlik ve oyunculuk yaptığı **"Duvar"** filmi hapishanede geçiyor. Mahkumlar, devrimciler, isyanlar v.b... Filmde ayrıca Tuncel Kurtiz, Emel Mesci rol aldı. Güney'in yeni filmi merakla bekleniyor.

BANKALAR KARARNAMESİ KARAYA MI OTURDU

Mayıs ayı başında çıkacağı duyurulan Bankalar Kararnamesinin çıkışı ertelendi. Nisan ayının son günlerinde Banka Sahipleri ve yöneticileriyle yaptığı görüşmeler sonucunda **"bankacılarla aramızda bir iki ihtilaf var, onu da Bakanlar Kurulunda çözeceğiz"** diyen Kafaoğlu'ndan bir daha ses çıkmadı. Siyasi faaliyetlerin serbest bırakıldığı şu günlerde kimsenin de bu konuyla ilgilendiği yok.

Bankacılarla Kafaoğlu arasındaki anlaşmazlıkların başında kredi Limitleri ile bankaların kendi iştiraklerine mevduatlarının yüzde 10'undan daha fazla kredi açmalarının engellenmesi geliyor. Bankacılar bu maddelerin böyle yasalaşması halinde **"Türk ekonomisinin duracağını"** ileri sürdüler.

ADANA GECEKONDU MAHALLELERİ DİDİK DİDİK ARANDI

Adana'nın gecekondu mahalleleri jandarma tarafından didik didik aranıyor. Feodal bazı ilişkiler nedeniyle çıkan bir olayı bahane eden emniyet kuvvetleri olaya siyasi bir nitelik vererek halk üzerinde bir terör dalgası estirmeye başladılar. Özellikle geçmişte devrimcilerin yoğun olarak bulunduğu Meydan, Denizli, Cemal Paşa, Vilayet ve Karşıyaka semtlerinde evler jandarma tarafından tek tek aranıyor.

YILMAZ GÜNEY'İN FİLMLERİ YASAKLANDI

1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı, Yılmaz Güney ve Cem Karaca'nın resim, yazılı eser, plak, kaset, film ve video bantlarının basımı yayımı, dağıtımı, bulundurulmasını yasakladı.

Yasaklama kararında ayrıca, bu tür malzemeyi bulunduranların 25 Mayıs 1983 tarihine kadar en yakın emniyet ve jandarma makamlarına makbuz mukabilinde teslim etmeleri isteniyor.

İZİN MEVSİMİ ÖNCESİ BOĞAZ KÖPRÜSÜ GEÇİŞ ÜCRETLERİNE YÜZDE YÜZ ZAM YAPILDI

İstanbul Boğaziçi köprüsünden geçiş ücretlerine yüzde yüz zam yapıldı. Daha önce yüz lira olan otomobil geçiş ücretleri son zamanlarda 200 lira oldu. Zamlar 15 Mayıs'ta yürürlüğe giriyor.

Ve Böylece

Güner GÜNEŞ

Cunta programının önemli bir ünitesi daha tamamlanmış oldu. Siyasi Partiler Yasası, Seçim Yasası, ardından bu yasalara göre kurulan siyasi partiler tamam. 6 Kasım seçtirmesinde de resmen demokrasiye geçirilmiş olacağız.

Ancak bu demokrasi başka demokrasi, emperyalist güdümlü yoksul ülkelerde yeni denenmek istenen bir **"Nato demokrasisi."** *Yani emekli generaller başkanlığında sivil personel hizmet birliklerinin, emri-komuta zinciri içinde alıp götürecekleri bir demokrasi!..*

Bilindiği gibi sağ ve sol eğilimlerin parlamentoda temsil edilmesi burjuva demokrasilerinin ABC'sidir. Oysa demokrasi yaveleriyle yapılan maskaralıklar gözler önünde. Türkiye Solu kitleler halinde zindanlarda. Dışarda kalanların peşinde operasyon timleri. Solun bir bölümü sürgün, yurt dışında. Sosyal demokratlar dağınık, partileri kurulmuş sayılmaz. Yaşanan koşullar içinde böyle bir partinin de kurulması mümkün değildir. Demokratik sol bir parti, ancak tabanda örgütlenebilir ve kitle örgütlerine dayanır. Bu anlamdaki sendika, kooperatif, birlik, dernek vb. kuruluşlar kapalı. Yeni yasaya göre kurulacak kitle örgütleri de siyasete karışamayacak. Üniversite öğretim üyelerine, 21 yaşını doldurmamış gençlere, memurlara, kamu kesiminde çalışan tüm personele siyaset yasak. Türkiye'de ileri potansiyelin küçümsenmeyecek aydınlık gücü öğretmenlere dernek kurmak bile yasak.

Kısacası, sayıları milyonları aşan işçi sınıfı ve emekçi halk kitlelerinin örgütleri ile toplumun en dinamik, en diri kesimi politikada devre dışı bırakılmıştır. Politikayı da emekli subaylar(sayılarına bereket), işbirlikçi tekelci sermaye patronları ve onların peykleri, piyonları, halktan kopuk esnaf bürokratlar yapacak! Adı işçiye çevrilen kaba-saba amele sınıfının, cahil köylülerin, kendilerine siyaset yasağı konan okumuşlar kesiminin görevi de bu asalaklar takımına, bu halk düşmanlarına oy vermek ve onları alkışlayarak sırtlarında beslemek!

Bu koşullarda, sol bir yana, çağdaş anlamda bir liberal parti bile kurulamaz. Cunta çizdiği sınırlar içinde ve yalnız kendi denetiminde sağdaki partilerin örgütlenmesine izin vermiştir ancak! O nedenle, pek şatafatlı sunulan bu yeni mizansende de değişecek önemli bir şey yok. 6 Kasım seçtirmesinde Başkente celbedilen yeni sevkiyat, terhis süreleri dolmuş olan Danışma Meclisi erlerinden boşalacak sıraları doldurmus olacaklardır. Sıkıyönetim zamanla kaldırılsa bile Devlet Güvenlik Mahkemeleri uygulamaya konulacak **"Olağanüstü Hal"** *yasalarıyla bugünkü cunta yönetimi devam edecektir.*

Doğal ki bu sonuç hiç de şaşırtıcı olmamıştır. Cuntanın süregelen uygulamalarından ne yaptığı **"Anayasa"***'sından belliydi. NATO'nun sadık generalleri, ellerine verilmiş olan programı başarı ile adım adım uyguladılar. Başkan Reagen ve onun sözcüleri bu başarıyı açıkça onayladılar.* **"Generaller övgüyü hak etti"** *dediler.*

Sözün burasında üzülerek bir gerçeği ifade etmek zorundayız. 12 Eylül'den bu yana cuntacı generaller, en çılgın zorbalıklarında bile ciddi sayılabilecek hiç bir muhalefetle karşılaşmadılar. Cunta'nın hedef seçtiği ve savaştığı sol güçler dışında, ülkede namuslu demokratlar, burjuva demokrasisinin asgari kurallarına sahip çıkacak burjuva liberaller yok muydu?.. Sayıları iki elin on parmağını geçmeyen düşünce namusu taşıyan yürekli kişiler dışında kalanlar, büyük bir bölümü ile teslim oldular, sustular. Cunta höt dediği zaman girecek delik aradılar!

Bir de basın vardı ülkemizde sözüm ona. Cumhuriyet'i ayrı tutarsak, boyalı gazetelerin hemen hepisi cunta şeflerinin çığırtkanlığını yaptılar. Çağdışı uygulamaların, kanlı eylemlerin yakşakçısı oldular. Gazetelerin baş köşelerini tutan kalem uşakları, Evren'in her kelamını bir hikmet sayarak yorum üstüne yorum döktürdüler, katledilen insan haklarının fetvacısı oldular!

Kabul etmek gerekir ki, cuntaya karşı muhalefet yine soldan gelmiştir, çok eleştirdiğimiz ve beğenmediğimiz soldan. Onlar her türlü baskının ve zulmün altında teslim olmadılar. Hapishane hücrelerinde, mahkemelerde direndiler ve haklı kavgalarının haklı sesini duyurmaya çalıştılar. 1 Mayıs'ın varlığını bu yıl zindanlardan haykıran yine onlardı. Dışarda 1 Mayıs pankartları asanlar, bildiriler dağıtanlar da can düşmanı cunta güçlerinin peşinde olduğu devrimcilerdi!

Üç yıla yakın bir süre geçti aradan. Cuntanın Türkiye soluna karşı açtığı savaş sürüyor. Operasyonların, kitlesel tutuklamaların sonu gelmiyor, tükenmiyorlar bir türlü. NATO generallerinin korkusu, öfkesi bundandır. Sağın bölünmesine, denetimleri dışında bir muhalefetin örgütlenmesine karşı çıkmaları da bu korkudandır!

Ve onlar korkmakta elbet de haklıdırlar. Derinden derine tutuşan kıvılcımlarla koca bir muhalefet büyüyor. Hele yarın derlenip toparlansınlar bir!.. **"Beşli Çete"** *kaçınılmaz sonundan kurtulamayacaktır.*

Ecevit konuştu

Adem KALFA

CHP lideri Bülent Ecevit Helsinki'de toplanan "İşçi Hareketinde Çalışanlar Kongresi"ne Türkiye adına katıldı ve konuştu.

Evren cuntası tarafından partisi kapatılan, kendisi, cuntanın hoşuna gitmeyen bazı beyanlarından ötürü iki kez tutuklanan ve halen de mahkemesi süren bu siyaset adamının söz alıp neler söyleyeceği merakla bekleniyordu. İdam sehpalarının kurulu durduğu, onbinlerce insanın siyasi görüşlerinden ötürü zindanlarda çürütüldüğü, en ilkel demokratik hakların cunta tarafından ayak altında çiğnendiği Türkiye'de, aynı cunta tarafından sahneye konan göstermelik demokrasinin ne menem birşey olacağını, tüm dünya ilerici kamu oyu gibi bu kongreye katılanlar da merak ediyorlardı.

Oysa Ecevit konuşmasında Türkiye'nin adını ağzına almadı, yalnızca "Ücretliler Fonu"ndan söz etti. Bilindiği gibi, İskandinav ülkelerinde sosyal demokrat partilerin ileri sürdüğü, henüz tasarı halinde bir "ücretliler fonu" sorunu var. Buna göre, özel işletmelerde her yıl, kârdan bir meblağ kesilecek ve bununla işletmede çalışan işçiler adına aynı işletmenin hisse senetleri alınacak. Böylelikle işçiler her yıl artan oranlarda çalıştıkları şirketin sahibi durumuna gelecekler. Bu uygulamalar uzun yıllar süreceğine göre, sonunda patronun hissesi küçüle küçüle önemsiz bir orana düşecek ve üretim araçları ülke düzeyinde işçilerin mülkiyetine geçmiş olacak.. Kağıt üzerinde bu böyle. Sosyalizme yumuşak iniş gibi bir şey. Uygulama nasıl olur ayrı sorun.

Evet, Ecevit kendi ülkesi için hiç de güncel olmayan böyle bir konuyu ele almış konuşmasında ve ücretliler Fonu'nu hararetle savunmuş, alkışlamış da. Herhalde beş sene hapis cezası tehdidi altında olan konuşmacıyı, zor durumda bırakmamak için olacak, Kongrede kimse kalkıp da, "Yahu bu sözünü ettiğin şey bizde bile henüz tasarı halinde, senin ülkende askeri dikta var, sendikalar kapatılmış, sendikacılar, yasalar uyarınca grev yaptılar diye askeri mahkemelerde idam talebiyle yargılanıyor, cunta, darbe yapalı beri işçi ücretlerinin satınalma gücü yarı yarıya düştü, biraz da bundan söz etsene!" dememiş.

Stokholm'da yayınlanan Dages Nyheter gazetesinin yazdığına göre, Ecevit, kongreye katılmadan önce, Türk büyük elçisi ile görüşmüş, ve büyük elçi kendisine Türkiye'de insan haklarının ihlalı durumlarını kınaması beklenen bu kongrede CHP liderinin konuşmasının Türkiye lehine bir hava estireceğini umduğunu söylemiş. Elçinin "Türkiye" ile kastettiği şey, besbelli ki, insanıyla, taşıyla, toprağıyla yurdumuz Türkiye değil.

Aynı gazeteye göre Ecevit'in Türkiye'den hiç söz etmemesinin nedeni, eski siyasileri siyasi demeç vermekten meneden yasa imiş. Evet, bugün cuntanın yasaklarına "yasa" adı takıldığına göre, böyle bir "yasa" dan söz edebiliyor.

Ecevit de "Kanun önünde boynum kıldan incedir" diyor olmalı. Ama CHP lideri, yasağı koyan cuntanın kendisinin, kanunsuzluğu temsil ettiğini bilmez mi? Ülke sınırlarını koruyasın diye milletin eline verdiği silahı millete karşı çevirerek hükümet darbesi yapmak kanunsuzluğun daniskası değil mi? Bunları, Helsinki'de ve daha önce de Lizbon'da katılan delegeler de düşünmelidir herhalde.

Ama, adı geçen kongrelerin kulislerinden olsun, daha önce yaptığı İskandinavya gezisinde olsun, Ecevit'in Türkiye konusundaki bu sessizliğini her zaman korumadığı anlaşılıyor. Ecevit'in bu gezilerinden sonra bazı sosyal demokrat çevrelerinde Türkiye'de insan haklarının ihlali Avrupa Konseyine getirildiğinde kararlı davranıp davranmamak konusunda tereddütler artmıştır. İleri gelen bir İsveçsosyal-demokratına göre, Ecevit Stokholm'e ilk geldiğinde, özel konuşmalarda, Türklerin çok yurtsever olduklarını, içişlerine herhangi bir müdahaleye tepki göstereceklerini, Batı Avrupa ülkelerinin Türkiye insan haklarının ihlali konusunda herhangi bir girişiminin ülkesinde demokrasiden yana çevrelerin çalışmalarına olumsuz etki yapacağını, bu bakımdan Türkiye'nin örneğin cunta zamanındaki Yunanistan ile kıyaslanamıyacağını söylüyor.

İMF'nin dayattığı Friedmann'cı iktisadi politikayı engelsiz uygulamak için NATO'cu generallerin, CIA ve Pentagon olayı ile, tezgahladığı askeri darbe söz konusu oldu mu, kendi ülkenin yurtseverlerinin devrimcilerinin Amerikan yöntemleriyle en rezil işkencelere uğratılması söz konusu oldu mu, Ecevit'in kastettiği Türklerin "yurtseverlik" duygularını kabartıyor. Ama idamlara karşı, işkenceye karşı, en ilkel insan haklarının cunta tarafından ayak altında çiğnenmesine karşı dünya ilerici kamu oyu biraz tepki gösterdi mi, bu Türkler kimler ise birden "yurtsever" kesiliyorlar!

Yunan faşist cuntasının yasaklarına meydan okuyup yurtdışına çıkarak demokrasi mücadelesini sürdüren, dünya demokratik kamu oyunu cuntaya karşı seferber edebilen, ve sonunda Yunanistan'da demokrasiyi kurarak askeri darbe sorumlularını yargılayıp ömür boyu hapse mahkum eden Yunanlılar da "yurtsever" değil!

Ecevit cuntaya karşı, kendine göre direnmiş olan bir siyaset adamıdır. Burjuva politikacılar arasında bunun başka örnekleri pek yok. O, bu yolda, zaman zaman tutuklanmayı da göze almıştır. Mahkeme önünde savunmalarını demokratik kamu oyu çok olumlu karşılamıştır. Tüm iç çelişkilerine karşı CHP Türkiye'nin demokratik güçleri safında yeri olan bir partidir. Cunta kapatsa da kapatmasa da bu böyledir. Ve Ecevit bugün bu partinin resmen başkanı olsun olmasın, yığınların gözünde CHP'yi temsil etmektedir. Ecevit'ten beklenen bu imaja gölge düşürecek tutum ve davranışlardan uzak durmayı bilmesidir.

Kendisinden kahraman olmasını istiyor, bunu öneriyor değiliz. Ancak Avrupa'nin sosyal-demokrat partilerinin eşiğini aşındıran seyyar cunta elçiliği rolü kendisine hiç yakışmıyor. Elbette ki son söz halkımızın olacak ve bu kara günler mutlaka geçecektir. O tarihsel an geldiğinde, CHP lideri, yurtdumuzun demokratik güçlerinin temsilcileri arasındaki yerini, alnı açık olarak alabilmelidir.

Demokrasi yaygarası Siyasi parti- Seçim ve ötesi...

Türkiye'deki askeri cunta, Evren'in ağzından yaptığı bir açıklamayla "çok partili demokratik rejime" geçilmekte olduğunu bildirdi ve siyasi partilerin kurulmasını -görünüşte - serbest bıraktı. Yürürlüğe konulan Siyasi Partiler Kanunu'a göre, kurulacak partiler 16 mayıs tarihinden başlayarak, kuruluş bildirgelerini İçişleri Bakanlığı'na verebilecekler. 24 Nisan 1983 günü Resmi Gazete'de yayınlanan yasanın yürürlüğe girmesiyle, Milli Güvenlik Konsey'inin siyasal faaliyette bulunmayı yasaklayan 70 numaralı kararı da yürürlükten kaldırılmış oldu. Şimdi Türkiye'de sınırları cuntanın isteğine göre daraltılmış bir alanda yoğun bir 'siyasi temaslar' trafiği var. Görünüşte "siyasi hayat başladı..."

Cuntanın, kurduğu kaba askeri diktatörlüğe, bir "demokrasi" görünüşü vermek istediği pek açık bir gerçektir. Öyle ki bu demokratik olmayan bir demokrasi olacaktır. Bu zorunluluk Türkiye'nin Batı İttifakı içinde olmasından gelmektedir.

Türkiye burjuvazisinin bir bölümünün Batı'dan ve Ortak Pazar adaylığından kopmamamak isteğinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, Amerika, Türkiye'de Latin Amerika açık askeri diktatörlüklerinden görünüşte biraz farklı bir denemeye, bir "NATO demokrasisi" denemesine girişmiş bulunmaktadır. Nihayet askeri diktatörlüğe, bir demokrasi maskesi geçirmek zorunda olmanın Türkiye'nin tarihinden gelen zorunlulukları da vardır. Bu zorunluluklar Türkiye'nin 200 yıldır batılılaşma çabalarından ve Türkiye'de dönem dönem kendisine özgü koşullar içinde yapılmış demokrasi denemeleri de bulunmasından gelmektedir. Ama burada şunu belirtelim: O Batılaşma çabalarının başını çeken mücadeleci insanlar, tarihsel ve kültürel analizlerindeki eksiklikler ne olursa olsun, içten ve yurtsever insanlardır. Kendi anlayışları içinde ellerinden geleni yapmaya çalışmışlardır. Cuntanın girişimi elbette öyle değildir. Osmanlı döneminde zaman zaman görünen 'irtica' yıllarını dahi aratan bu ABD damgalı, çağdışı cunta, siyasi partiler kurulmasına izin denemesini,içtenliğinden değil, tam tersine içtensizliğinden yapmaktadır. Öte yandan hesaba katılması gereken bir etken de şudur: Nihayet sıkıyönetimle ve herkesin başına bir asker dikerek Türkiye gibi geniş bir ülkeyi yönetmek sittin sene mümkün değildir. Türkiye'de egemen olan gerici sınıflarla onların dış müttefikleri de gerçekten demokrasiye doğru yol almak yeteneğinden yoksun olduklarına göre, durumu bir ölçüde-tevil edilebilir- demokrasi görünüşünde bir diktatörlükle idare etmek, elbette daha elverişlidir.

BU "ANAYASA" İLE Mİ?..

Cunta kendi "anayasası" doğrultusunda bir 'Siyasi Partiler Kanunu' getirerek "çok partili siyasal hayatı" açtı. Bu açılışın da elden geldiğince gürültülü olmasına özen gösterdi. Çünkü gürültü, sorunları yakından izlemeyenler üzerinde 'galiba gerçekten birşeyler oluyor' izlenimi yaratacaktı. Batı ülkelerinde de bu izlenimin doğması için, olanakları ölçüsünde elinden geleni ilk anda yaptı. Şimdi partilerin kurulması sırasında sürüp duracak bitmeyen çekişmeler de cuntanın bu isteğine hizmete devam edecektir. Yani 'gerçekten birşeyler mi oluyor acaba?' görüntüsüne. Ama rejimin niteliğini tanıyanlar için aldanma olanağı elbette yoktur.

"Cuntanın Anayasası" diyoruz. Gerçekten bu anayasaya "anayasa" demek olanağı yoktur. Bu metin bir karşı-anayasa'dır, ya da anayasa-karşıtı'dır. Çünkü anayasalar, insan hakları ve ana özgürlüklerinin sınırlarını, devletin mutlak yetkisi aleyhine genişleterek çizerler. Toplumsal hak ve özgürlükleri de öyle. Bilindiği gibi cuntanın anayasası, tersine, insan hak ve özgürlüklerinin nasıl sınırlanacağını ve istenildiğinde ortadan kaldırılacağını düzenlemektedir.Buna insanların "yaşama hakları" da dahildir. Bu yüzden bu anayasa çerçevesinde yapılacak tartışmalar, baştan bir skolastiğin içine yuvarlanmış olacaklardır. İşte cunta bu metinle istediği rejimin hukuk-dışı "hukuksal" temellerini attı: Şimdi de o doğrultuda bir Siyasi Partiler Kanunu getirdi. Bu metin bütün yetkileri cumhurbaşkanı adını verdiği diktatörün elinde topladı (m.104). Öyle ki bu yetkiler Montesguieu'den bu yana hukuksal literatürde ayrılmış bulunan 'yasama, yürütme ve yargı' alanlarının hemen hemen tümünü de kapsamaktaydı. Gene bu metinle cunta, sendikal haklar başta olmak üzere bütün işçi haklarını ortadan kaldırdı, basın özgürlüğünü yok denecek düzeye indirdi (çıkaracağı yeni Basın Yasası'yla daha da indirecek). düşünce ve halk düşmanı Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ni kurdu. Ekonomik bunalım halinde dahi yürürlüğe konabilecek Olağanüstü Hal rejimlerini getirdi. Türkiye'de, iki buçuk yılı aşan bir süredir, hukuk, bütün bu 'doğal hukuk' kuramlarını kuran büyük hukukçuların mezarlarında kemiklerini sızlatacak bir biçimde, sadece ve sadece cuntayı oluşturan beş generalin dudakları ucundadır. Bu cunta, önümüzdeki tarihsel dönemlerde, elbette en çok hukuka karşı takındığı bu tutumundan dolayı yargılanacaktır.

ÖNEMLİ, SAKINCALI
ve
ŞÜPHELİ ŞAHISLAR

Siyasi Partiler Kanunu'nun Resmi Gazete'de yayınlanması ve 70 sayılı kararın kaldırılması ile birlikte, siyasi parti kurucuları arasında yer almayacak 723 isim de açıklanmıştır. Bunlar Süleyman Demirel'le Bülent Ecevit başta olmak üzere, 12 Eylül öncesi dönemin parti yöneticileridir. Esasında bunlar sadece parti kurucusu olamıyacaklar değil, tümüyle siyaset ile uğraşamayacaklardır. Bu kişilerden biri herhangi bir kurulacak siyasi partinin kurucuları arasında bulunursa, o siyasi parti tüzel kişilik kazanamıyacak, yani kurulmamış olacaktır. Ama istenmeyen kişiler elbette sadece bu 723 kişi değildir. Parti kurucuları, Milli Güvenlik Konseyince incelenecek; konsey, sakıncalı bulduğu kurucu üyeyi o partiye bildirecek, beş gün içinde o kurucu üye ya da üyeler değiştirilecek. Yada Cumhuriyet Başsavcısı o partinin kapatılması için Anayasa Mahkemesinde kapatma davası açabilecektir. Bu kuruluş süreci ile ilgilidir. Demek ki, kurulacak siyasi partilerin kurucuları arasında, cuntanın istemediği adam bulunamayacaktır. Denebilir ki, kurucuları arasında cuntanın istemediği kişiler bulunmasın, rejime muhalefet etmeyi düşünen kişiler de Meclis'e girer ya da partilerin örgütlerinde çalışırlar! İşte buna da pek olanak yok gibidir. Çünkü partilerin kapatılması sadece kuruluş aşamasıyla ilgili değildir. İlk genel seçimlerden sonra, T.B.M.M. toplanıp Başkanlık Divanı oluşturuncaya değin geçecek süre içinde, MGK -yani cunta- Adalet Bakanı kanalıyla C.Başsavcılığını harekete geçirerek, parti kapatmasını isteyebilecektir. Bu sola kapalı rejimde, 141-142nci maddelerin anayasa maddesi düzeyine çıkarıldığı düzende (m.14) gerçekte solda olmayan kesimlerden gelebilecek muhalefet de böylece önlenmek istenmektedir.

Cuntanın niyeti T.B.M.M'ni , sayıca genişletilmiş bir danışma meclisi yapmaktır.

Siyasi hayata katılma yasağı sadece anayasanın getirdiği geniş yasaklamalarla ve isimleri Resmi Gazete'de yayınlanan bu 723 kişiyle bağlı kalmıyacağı benzemektedir. Cunta istemediği adamların sızdığı partileri kapattırabileceği gibi,Seçim Kanunu ile de başka yasaklar getirecektir. İçişleri Bakanlığı 11 Mart günü karakollara kadar bir genelge göndermiş ve bu genelge ile her polis karakolunun görev bölgelerindeki "önemli, sakıncalı, ve şüpheli şahısların" saptamasını istemiştir. Bu "saptanacak şahıslara" siyasi, ideolojik amaçla suç işlemesi muhtemel, bu faaliyetlerden ötürü evelce haklarında takibat yapılmış kişiler de dahildir. Yurt düzeyindeki bütün "önemli, sakıncalı ve şüpheli" şahısların Seçim Kanununda valiliklere verilecek bir yetki ile siyasetten uzaklaştırılmaları da, ayrıca pek mümkündür. Cuntanın kişilik sahibi her yurttaşı siyasetten uzak tutması için daha birçok hukuk-dışı silahı vardır. Üniversitelerin bilimsel düzeyini, sıkıyönetim komutanlarının düzenlediği bir ülkede artık aklın sınırlarını aşan yapılamayacak birşey yoktur. Aslında şu hapishaneler, şu işkenceler, şu cinayetler ve cinayetin başka türü olan idamlar olmazsa, ülkemizi general giysileriyle yarattığı şu"dünya-ötesi" yaratıkların maskaralığına sadece gülmek gerekir.

Durum bu kadar gülünç, Türkiye'ye yerleştirilmek istenen diktatörlük bu kadar kaba, dar görüşlü cahil zaptiye kafasıyla yerleştirilmek istenen bir diktatörlüktür ama gene de ne umutsuz olmak,ne de şu oynanan demokrasi oyununa karşı sekter bir tavır almak gerekir. Anayasa oylamasında % 92 cevresinde oy alan cunta,gene de kendine güvenememekte, bu oy oranında,halkın,kendilerinin iktidardan gitmeleri için oynadığı bir oyun olup olmamasından kuşkulanmaktadır.Şu 'siyasi partiler' sorununda kuşkuları artacak, ne denli siyasi tabandan yoksun olduğunu,dayandığı gücün sadece zorbalık, terör ve cinayet olduğunu daha yakından görecektir.Seçim sonrasına kadar geçecek olan süre,cuntanın halktan yalıtılması sürecine bazı katkılarda bulunacaktır.Nihayet Türkiye'nin dinamiklerinin bir bölümünü gösterecek, cuntayı yalnızlaştıran ve güçsüzleştiren bir takım mesafelerin alınmasına yarayabilecektir.

Öyleki, daha şimdiden cunta, kendi açısından AP-CHP sorununu dahi aşmış görünmemektedir. Kendi siyasal tabanı çok zayıf olduğu için, yerleşmiş iki partinin izini sürmeye şimdiden mecbur olmuştur. AP'nin tabanını toplıyabilmek için Turgut Sunalp adlı bir eski generali, CHP'nin tabanını toplıyabilmek için de Necdet Calp adlı bir Bürokratı piyasaya sürmüştür. AP cephesinde Demirel'in halen güçlü olduğu görülmektedir.

▶

Adım adım yeni siyasal döneme giriş

25 Nisan tarihli basın organları Türkiye'de yeni(!) bir dönemi müjdeleyen başlıklarla çıktı. Tercüman **"Hoşgeldin Demokrasi"** .**"Önümüzde sadece bir adım kaldı:Seçim"** başlıklarını kullandı. Milliyet **"Demokrasi ulusumuza hayırlı olsun"** derken, Cumhuriyet **"Yeni siyasal dönem başladı"** şeklinde yorumsuz bir başlıkla haberi verdi. Hürriyet Gazetesi ise **"Siyaset yasağı kalktı, Parti kurucularına Konsey 'onay' verecek"** diyerek yeni dönemin nasıl bir dönem olacağının haberini verir gibiydi.

Bu arada aranan lider tipleri olarak asker-sivil her çevreye güven verecek emekli askerler ortaya çıktı. Sağda bugünkü askeri yönetimin adayı olan Sunalp'in karşısına Turgut Özal, Aydın Yalçın, Mehmet Gölhan, ve Hüsamettin Cindoruk'un adları ortaya atıldı. Tercüman Gazetesi ise sürekli birlik çağrıları yaparak bir uzlaşma zemini sağlamaya çalıştı. Bu arada sosyal demokratlar da kendilerini birleştirecek bir aday bulmak için çabaladılar. Önce Erdal İnönü'nün ismi ortaya atıldı. Ama bu gerçekleşmedi, İnönü siyasete atılmayacağını açıkladı. İsmail Cem'de sosyal demokrat parti için çalıştığnı söylerken, Başbakanlık eski Müsteşarlarından Necdet Calp sosyal demokrat tabana seslenecek bir parti kurma hazırlığı içinde olduğunu açıkladı.

BAYAR'IN EVİ TÜRBEYE DÖNDÜ

Siyasi parti kurma çalışmalarının yoğun trafiğinin içinde eski Cumhurbaşkanlarından Celal Bayar da yer aldı. Bayar'ın manevi liderliğinde bir parti kurma hazırlığının yapıldığı haberi basına hemen yansıdı. Bayarın evi bir anda ziyaretçilerin hücumuna uğradı. Önce Sunalp Bayarı ziyaret etti. Bunu Hüsamettin Cindoruk ve Celal Yardımcı'nın ziyaretleri izledi. Demirel'le de iki kez görüşen Bayar, eski partilerle birlikte olduğu bir yemekte **"Horoz gibi döğüşmeyelim"** diyerek sağda birlik çabalarına katıldı. Bu arada ABD elçisinin Bayar'ı ziyareti de yorumsuz olarak basında yer aldı.

SOSYAL DEMOKRAT KANATTA ARAYIŞ VAR

Erdal İnönü'nün başkanlığı tasarısı suya düşünce sosyal demokratlar yeni arayışlar içine girdiler. Eski CHP tabanında bir kaynaşma başladı. Birbiri ardı sıra biraraya gelen esk il ve ilçe yöneticileri, eski belediye başkanları ve yasak kapsamına girmayen eski milletvekilleri oybirliğiyle bir sosyal demokrat parti kurma kararı aldılar. Bütün bu gelişmeler olurken Ecevit bu dönemde yeni parti kurma çalışmasının yanlış olacağını söyleyerek hiçbir çabanın içinde olmadığını açıkladı.

Sosyal demokrat kesimdeki bu gelişmelerin yanı sıra Necdet Calp' ta çalışmalarını sürdürdü.

Sağ kesimde ise, Demirel'le görüşmelerini sürdüren Cindoruk, saflarına emekli orgeneral Ali Fethi Esener'i de katarak güçlendi. Bu arada Gölhan ekibide Cindoruk'la birleşti.

EVREN'İN TEHDİDİ

Siyasi parti kurma çalışmaları böylesine bir seyir izlerken Evren Çankırı gezisi sırasında yeni bir göz dağı daha verdi. Evren durumu "12 Eylül öncesine" benzeterek, yasaklamaların genişletilebileceği tehdidini savurdu. Özellikle sosyal demokrat kanattaki toparlanma çalışmalarına karşı sert çıkışlarda bulundu. Bunun üzerine bu kanatta bir sessizlik başladı.

Evren Çankırı gezisi öncesinde Sunalp'le görüşmüş ve bu görüşmenin sonucunda Sunalp Evren'in tam desteğini aldığını belirten sözler söylemişti. Daha sonraki günlerde Esener ve Calp'i ayrı ayrı kabul eden Evren kendileriyle bir süre görüştü. Görüşme sonrasında Esener bir açıklamada bulunmadı. Calp ise köşkten ayrılırken "Cumhurbaşkanına çalışmalarımla ilgili bilgi verdim, o da bana başarılar diledi."dedi.

Evren bundan sonraki gelişmelerden oldukca memnun görünüyor. Yaptığı son yurt gezilerinde bu memnuniydtini **"illa hizaya gelin mi dememiz lazımdı"** sözleriyle açıkladı.

16 MAYIS'A BİR GÜN KALA

Siyasi parti kurma çalışmaları, parti kurmak için başvuru süresinin başlayacağı gün olan 16 Mayıs'a doğru berraklaşmaya başladı.

Sağ kesimde Sunalp'in yanında Başbakan Ulusu'nun yer alacağı anlaşıldı. Ayrıca bakanlar kurulundan iki bakan -Adalet Bakanı Beyazıt ile Gümrük Bakanı Bozer - görevlerinden istifa ederek Sunalp'e katıldılar. DM üyesi İmren Aykut'ta kurucular listesinde. Sunalp'in partisinin adının "Miliyetçi Demokrasi Partisi" olacağı açıklandı. Bu parti şu anda askeri yönetimin desteğini almış durumda.

Cindorukekibi ise, Demirel'in desteğini almış durumda. Emekli Orgeneral'le birlikte çalışmalarını sürdüren Cindoruk kendisini sağın gerçek temsilcisi olarak görüyor. Partisinin adı **"Büyük Türkiye Partisi"** olarak açıklanan bu ekiple Özal ekibinin birleşebileceğide ifade ediliyor.

Solda ise büyük bir sessizlik var. Evren'in Çankırı konuşmasından sonra hemen hemen bütün gruplar havlu attılar. Calp ekibinin dışında kalan grupta gelişmeler oldukça yavaş. Ancak mayıs'ın 25 veya 30'una doğru somut adımlar atılabileceğii sanılıyor.

Calp ekibi ise, askeri yönetimin desteği ile soldaki boşluğu doldurmaya çalışıyor. **"Halkçı Parti"**olarak adlandırılan bu partinin tüzük ve program çalışmaları başladı. Bu arada Calp **"Bizden daha solda bir parti kurulabileceğini sanmıyorum"**diyerek, solda parti kurmak isteyenlerin başına bazı şeylerin(!) gelebileceğini ima etti.

GAZETEMİZ BASKIYA GİRERKEN

"Miliyetçi Demokrasi Partisi" için Kuruluş başvurusu resmen yapıldı. Kurucular aralarında görev bölüşümü yaptılar ve Sunalp'ı Genel Başkan seçtiler. **"Büyük Türkiye Partisi"**için kuruluş başvurusu daha yapılmadı. Calp'ise **"Halk Partisi"**nin kuruluşunun 19 Mayıs'ta yapılacağını açıkladı.

Turgut Sunalp: TİPİK BİR AMERİKANOFİL

Milli Güvenlik Konseyi tarafından sağ oyları toparlamak için parti kurmakla görevlendirilen Turgut Sunalp emekli bir General. 1917 yılında doğan Sunalp, 29. Tümen Komutanlığı, Kara Harp Akademisi Komutanlığı, Bürüksel'deki NATO Merkezindeki Askeri Temsilcilik görevlerini yaptıktan sonra Genelkurmay 2. Başkanlığını yaptı. Ege Ordusunu kuran ve bu Orduya bir süre komuta eden Turgut Sunalp 1976 yılında Orgenerallikten emekli oldu.

Turgut Sunalp ile ilgili ilginç bazı bilgiler de şöyle:

Sunalp, 12 Mart darbecilerinden Faruk Gürler'in Cumhurbaşkanı olabilmesi için yoğun çaba harcayan bir cuntacı. O dönemde yoğun bir kulis ve tehdit faaliyeti sürdürdüğü biliniyor. Sunalp, ordu içinde geleceği parlak bir subay olarak tanınıyordu. Sunalp'i yakından bilenler O'nun tipik bir Amerikanofil subay olduğunu söylerler.

Öyleki, Turgut Sunalp, general olduktan sonra, Türk ordusunun normal general elbiselerini giymeyip kendisine Amerikan subaylarınınkine benzer elbiseler yaptırmış. Giydiği ayakkabıdan şapkasına kadar herşeyini Amerikan generallerine benzetmeye çalışan Sunalp'in, kurmay subaylarıyla yaptığı toplantılarda ayakkabılarını masanın üzerine çıkardığı ve masada viski şişesinin hiç eksik olkadığı söyleniyor.

Ali Fethi Esener EVREN BUGÜNKÜ DURUMUNU ESENER'E BORÇLUDUR

Demirel'in has adamlarından Hüsamettin Cindoruk ile Mehmet Gölhan'ın eski AP tabanına dayanan bir parti kurma çalışmaları sırasında onlara katılan emekli orgeneral Ali Fethi Esener 1915 doğumlu. **"Milliyetçi dava arkadaşlarımla birlikte bir parti kuruyoruz"** *diye açıklama yapan Esener, 1977 yılında 3. Ordu Komutanlığından emekli oldu. Esener'in emekliliği ilğinç bir gelişmeye dayanıyor. 1977'deki MC iktidarları döneminde Demirel, yasaları zorlayarak ve komutanlık için sırada bekleyen Adnan Ersöz'ü tasviye ederek Ali Fethi Esener'i Kara Kuvvetleri Komutanlığına getirmek istedi. CHP'lilerin karşı çıkması ve dönemin Cumhurbaşkı Fahri Korutürk'ün onay vermemesi üzerine Demirel amacına ulasamadı ama kuvvet komutanlığı hakkını kazanan Adnan Ersöz'ün de komutan olmasını engelledi. Adnan Ersöz, süresi dolduğu için Kara Kuvvetleri Komutanı olamadı. Esener de CHP döneminde emekli edildi. Bunu üzerine Kenan Evren'e otomatikman sansgüldü ve Evren, kendisinden baska kimse kalmadığı için Kara Kuvvetleri Komutanlığına geldi. Yani Evren bugünkü durumunu Demirel'e ve Esener' e borçlu.*

Ali Fethi Esener' in 3. Ordu Komutanlığı sırasında basta M.H.P. liler olmak üzere tüm M.C Partilerinin militanları ile iyi ilişkiler içinde olduğu, ve CHP dönemlerinde faşistlerle ve diğer gerici ve sağcılarla işbirliğini hiç gizlemediği, bazı olayları açıktan tezgahladığı biliniyor.

◄

Bu bakımdan Turgut Sunalp'in de, şimdilik bağımsız hareket ediyor gibi görünen Prof. Aydın Yaçın'ın da, 24 Ocak kararlarını sorumlularından Turgut Özal'ın da şansları daha şimdiden azalmıştır. CHP cephesi dağınık olmakla birlikte, orada da Bülent Ecevit'in düşüncelerinin ağır basacağı tahmin edilebilinir. Bu iki eski partinin kişiliğini taşıyan yeni iki partini ortaya çıkması, yurdumuzda "demokrasi"nin tam olarak gerçekleşmesi elbette değildir ama, cuntanı n zayıflatılması için birer adımdır.

NELER BEKLENEBİLİR

Önümüzdeki aylarda cuntanın çeşitli maskaralıklarını yaşamaya aday görünmekteyiz. Bunlar, parti kapatmalar, kendi yarattıkları daracık siyaset alanından da çekilmek, ondan korkmak, bir takım kişilere siyaseti yasaklatmak, siyasete kalkışanlardan ağzını tutmayı bilmeyenleri koğuşturmak... Adam tutuklamak gibi şeyler olabilir. Elbette, demokrasi sorunu sadece bugünle ve cuntanın belirlediği kurarlarla bağlı değildir. İstendiğinde, kanun hümünde kararnameler çıkarabilmek, sırasında T.B. M.M'nin feshedebilmek yetkilerine dahi üstlenmiş olan cunta şefi de bu sezmekte, bunun tedirginliğini duymaktadır.

Türkiye'de demokrat insanlar vardır. Türkiye, geçtiğimiz sonbaharın o ağır koşullarında, cuntanın "anayasa müsvetesini" açık sözlülükle, bilimsel kararlılıkla eleştiren, -o ortamda Üniversitedeki görevinden atılabileceğini bildiği halde- düşüncelerini açıklamaktan çekinmeyen Doç.Dr. Haluk Gerger'ler, Doç.Dr.Cem Eroğul'lar, Prof.Dr. Server Tanilli'ler... ve daha daha nice düşünce namusu olan insanlar yetiştirmiştir. Kısa bir zaman boyutu içinde bakılırsa, cunta sorumlularının durumu, demokratlerın ve sosyalistlerin durumlarından daha zordur. Bu çalkantılar içinde, sosyalistlere düşen görevse, idam cezası ve işkenceyle etkili bir biçimde mücadele edebilmek, teorik birikimini durmadan arttırmak, saplantılardan arınarak alçak gönüllüce kendi ülkesinin koşulları üzerine yerleşebilmek, tarihsel görevinin ne olduğunu en iyi bir biçimde saptıyabilmek, biryandan demokrasi mücadelesine en tutarlı bir biçimde sahip çıkarken, bir yandan da koşullar ne olursa olsun örgütlenmesini bütünselleştirebilmektir.

A.H.

Şiddet hakim sınıflardan gelir

Demir ÖZLÜ

Sosyalist yazında, toplumlarda şiddetin kaynağı ve tarihte siddetin ışlevleri konusunda, en kalın çizgili görüşleri Lenin'in **"Devlet ve İhtilal"** adlı yapıtında buluruz.

Lenin, Rusya'da çarlık döneminde, bolseviklerin çarlık terörüne karşı mücadele kosullarından da etkilenerek, kapitalist düzenin bütün **"hükümet biçimleri"** ni ve **"burjuva demokrasilerini"**, genel olarak **"burjuvazinin diktatörlüğü"** olarak nitelendirir. Bu onu, o dönemde, devrimin ardından, geçici bir süre uygulanması zorunlu olan **"proletarya diktatörlüğü"** düsüncesine götürecektir.

*

Marx'ın yapıtlarındaysa, bu kavrama yaklasan metinler çok sınırlıdır. Bu metinler, Marx'ın 1871 Paris komünü üzerine yazdığı **"Fransa'da iç savaş"** adlı yapıtında, Weydemer'e yazdığı bir mektupta ve Engels'in, Marx'ın aynı kitabına sonradan yazdığı bir önsözde bulunmaktadır. Bu yüzden Marx'ın 'proleterya diktatörlüğü' üzerinde yoğunlastığı ve bu düsüncenin felsefesini yaptığı söylenemez.

*

Bir bakıma, bir üst-yapılar düsünürü olarak nitelendirebileceğimiz İtalyan Marksçısı Antonio Gramsci'nin **"hegemonya"** çözümlemesi, burjuva demokrasilerini incelemekle sınırlı kalmaz. Gramsci'nin **"sivil toplum"** ve **"hegemonya"** arastırmaları, **"kütürel yönlendirme"** ve **"ideoloji"** nin önemlerinin altını çizer. Gramsci'nin düsüncesinde, egemen sınıf, tarihsel olarak kurduğu sınıf ittifaklarıyla, ideolojik ve siyasal yapılar üreterek bu hegemonyayı bütün toplum üzerinde kurmakta ve bir diktatörlük olarak sürdürmektedir. Bunu bu maddi sınıfsal egemenliği yanında, daha çok ideolojik yönlendirmeyle ve siyasal egemenlik aygıtları kurarak yapmaktadır. Doğal olarak, burjuvazinin egemenlik döneminde (burjuva tarihsel blok'ta) bu hegemonya isçi sınıfına ve çalısan sınıflara karşı sürmektedir. İsçi sınıfı da partisini oluşturarak, ittifaklarını kurarak, ideolojik aygıtlar yaratarak, siyasal kurumlara egemen olarak aynı süreçten geçmelidir. Burada kültürel etkinlikte çok önemlidir. Böylece 'burjuva tarihsel blok' un yerini 'yeni tarihsel blok' alacaktır.

*

Lenin, tarihte-özellikle burjuva toplumunda- şiddetin kaynağı üzerine yaptığı çalısmalarda, en çok da George Sorel'in düsüncelerinin etkisinde kalmıstı. XX. yüyılın basında , siyasal düsünceler dünyasında büyük yankılar yaratan bir yapıt olan Sorel'in 'Şiddet Üzerine düşünceler' adlı yapıtı bir yandan -demogojik yönde- Mussolini'yi, bi yandan da Lenin'i etkiliyordu.

Çağımızın oluşumlarını belirlemiş olan bütün bu analizlerin, çeşitli yönleriyle, derinlemesine Türkiye sosyalistlerince bilinmesi gerekir. Sosyalist olmak cesaret işi olduğu kadar, hatta ondan daha çok, bilgi işidir ve hangi sınıfsal kökenden gelmiş olursa olsun **sosyalist** entellektüel de olmak zorundadır. Özellikle sosyalizmin kurulus döneminde. Hatta onun sosyalist olma süreci, entellektüel olma süreciyle birlikte yürür. Toplumları etkilemek ve sosyalist devrimi gerçeklestirmek ne bir anlı cesaret sorunudur, ne de derin entellektüel hazırlık olmaksızın kısa sürede basarılıverecek bir şeydir.

*

Yukarıda bazı sosyalist kuramcılara değinerek söylemek istediğim özet olarak şu: burjuva toplumunda da, tarih içindeki öteki sınıfsal egemenliklerde de, şiddet egemen sınıflardan gelmektedir. Marksçı kuramın ve bu kurama bağlı düsünürlerin analizlerinin bu alandaki sonucu bu temel düşüncedir. Egemen sınıflar bu siddeti sadece savaşlarda, alt sınıfların ayaklanmalarının bastırılmasında ya da despotik siyasal yapıların sürdürülmesinde kullanmazlar; barışçıl dönemlerde de, egemenlik, hegemonya, baskı, sömürü...biçimlerinde kullanırlar.

Soruna bu kuramsal açıdan bakınca şunları söyleyebiliriz: sosyalist (isterseniz 'komünist' diyelim) kuramın hiçbir düşünüründe **"silahlı propaganda"** ile halk yığınlarını kazanmak diye düsünsel bir kategoriye rastlamayız. Egemen sınıfın hegemonyasından ya da despotizminden gelen siddete, şiddetle karsı koymak zorunda olmak, zorunlu savunma icin şiddete basvurmak, hatta bu şiddete başvurmanın devrimci bir şiddete dönüsebilmesi başkadır: yukarıda saydığım proletaryanın partisini olusturmak, ittifaklar kurmak, halk yığınlarını mücadelenin içine çekecek siyasal etkinliği göstermek, ideolojik ve kültürel aygıtlar yaratmak, temel çalışmalarını savsaklayarak ya da küçümseyerek şiddete basvurmak baskadır. Burjuvazinin şiddet üreten mekanizması bireysel olarak harekete geçen küçük gurupların ürettiği bir şiddet mekanizması değildir, bu mekanizmanın tersine çevrilmesi bireysel ya da gurupsal etkinlikle olsun. Evet, despotizm ve diktatörlük bazen-ne yazık ki sadece- o tarih boyunca ileri tarihsel bir asmaya geçmek isteyen eğilimlerin davranışlarını belirlemiştir. Ama despotizm ve diktatörlüğün tasfiyesi de, onun ortaya çıkması sürecinde kullandığı karmasık sınıfsal mekanizmaların kullanılmasıyla gerçeklesebilir.

"DEMOKRASİ PROJESİ"

Doğan Özgüden

TÜRKİYE'DE "demokrasi'ye geçiş" yada "demokrasi'ye dönüş" dendi mi, mutlaka ABD devrededir. Tıpkı, "demokrasi'den vazgeçiş" yada "askeri dikta'ya dönüş" dendiğinde ABD'siz olamadığı gibi.

Demokrasi'ye nasıl geçilecektir, ne oranda geçilecektir, kimlerle geçilecektir, 1946'da bunun reçetesi ABD'den gelmiştir. Baştan boş bulunup sınıf partilerinin ve sendikalarının kurulmasına izin verilmiştir ama, birkaç ay geçmeden bunların hepsi kapatılarak "iki partili ABD demokrasisi" ve "sınıf uzlaşmacısı tek merkezli ABD sendikacılığı" Türkiye halkına süngü zoruyla dayatılmıştır.

1960 Darbesi'nde ABD parmağı üzerinde iddialar az değildir. Ankara'da USIS'in, İzmir'de NATO Karargahı'nın teksir makinelerinde çoğaltılan anti-Menderes bildiriler, sadece buralarda çalışmak zorunda kalmış sivil-asker yurtseverlerin gizli mücadele ustalığının ürünü müdür? Genelkurmay NATO Dairesi'nin başında Alparslan Türkeş'in bulunduğu bir sırada, herhangi bir sosyal patlamayı kendi çıkarları doğrultusunda yönlendireceğinden emin bulunan Washington'un "hesaplı hoşgörüsü"nün bunda hiçbir rolü yok mudur? CIA'nın darbeden haberli olduğu çok yazıldı, söylendi. Ankara sokaklarında tankların palet sesleri sabah sessizliğini yırtarken, Ankara Radyosu'nun vericilerinden Türkeş'in sesiyle tekrarlanan "NATO'ya, CENTO'ya bağlıyız..." güvencesi bu iddiayı güçlendirmiyor mu?

KUŞKUSUZ 1961'de bir öncekine göre daha geniş hak ve özgürlükler tanıyan bir anayasanın çıkması, ülkede patlama noktasına gelen sosyal birikimin, toplumun iç dinamiğinin ürünüydü. Ama, aynı anayasanın işçi sınıfının öz siyasal örgütünü kurmasına, Kürt halkının ulusal haklarını kullanmasına kapalı olması, burjuvazinin Kemalist ideolojisini yedeğine alan ABD "demokrasi anlayışı"nın dayattığı şablona oturuyordu. Kaldı ki, kağıt üzerinde tanınan hak ve özgürlükler ne denli kapsamlı olursa olsun, kapalı kapılar ardında ABD'li danışmanlarla kafa kafaya Türkiye halkına yeni yeni tuzaklar kuruluyordu: 1960 öncesi maddi yaşam koşulları bakımından emekçi kitlelerle aynı saflara düşen subayları yeniden "ayrıcalıklı" hale getirmek, hatta kapitalist sınıfla tamamlaştırmak üzere kurulan OYAK tuzağı, ABD ile yeni yeni ikili anlaşmalar imzalanması, Türkiye'nin Ortak Pazar'ın pazarı haline getirilmesi, kapitalist Avrupa ülkelerine ucuz emekgücü ihracatının başlatılması, Türk-İş ağalarının CIA kaynaklı ABD sendika fonlarıyla satınalınması, Anadolu'nun CIA tezgahlarında yetiştirilmiş Barış Gönüllüleri'ne av alanı haline getirilmesi, hep 27 Mayıs ertesinin Türkiye'nin başına açtığı belalardır.

1965'te "Başbakanlık" beratını Başkan Johnson'un koltuğunda çekilmiş fotoğrafla alan Demirel ve onun Bozkurt'çu yedekçisi Türkeş, böyle bir zemin üzerinde 1971'in 12 Mart'ına varan yolu açmışlardır.

Texas'ta talim görmüş Kontr-gerillacıların uyguladığı 1971-73 devlet terörünü nelerin izlediği belleklerde hâlâ tüm canlılığıyla duruyor: Çeşitli MC hükümetleri eliyle uygulanan devlet terörü bir yandan, Kontr-gerilla destekli Bozkurtlar eliyle uygulanan faşist terör öte yandan... Ve yine kapalı kapılar ardında bir yandan ABD generalleriyle "Savunma İşbirliği Anlaşması" görüşmeleri, öte yandan IMF uzmanlarıyla 24 Ocak pazarlıkları...

Ve nihayet 12 Eylül 1980 Darbesi: "Demokrasiyi kurtarma" adına demokrasinin son kalıntılarını da yoketme operasyonu. Üç yıl süreli faşist askeri diktatörlük!..

HERŞEY Washington'da planlanan, Evren'in ağzında "demokrasiye dönüş takvimi" diye adlandırılan zamanlamaya uygun. IMF reçetelerinde yazılı acı hapı halka yutturabilmek için üç yıl süreyle süngünün ucunun gırtlağa dayalı durması gerekliydi. Yutturuldu... SIA'nın öngördüğü yeni Türk-Amerikan askeri işbirliğinin yasama organında tepki görmeden gerçekleştirilmesi gerekliydi. Beş paşadan oluşan "yasama organı'nca gerçekleştirildi.

Kitlelerde biriken tepkiyi artık "ehlileştirerek" kanalize etmek zamanıdır. "Referandum" soytarılığıyla nasıl olsa sivil kisveli bir faşizm kurumlaştırılmış, başına da "cumhurbaşkanı" sıfatıyla yedi yıl süreli bir gardiyan oturtulmuştur. Partiler Kanunu, Seçim Kanunu, Sendikalar ve Grev Kanunu'yla nasıl olsa ABD patentli bir sosyal ve siyasal yaşam modeli dayatılmıştır. Hodri meydan!

Oyunun baş aktörleri, Çankaya tepelerinde Evren, İstanbul'un Çiftehavuzlar'ında Bayar ve birkaç general eskisi...

Ne olur ne olmaz, senaryonun uygulanması bir yerlerde aksar diye, ABD sahneye suflör sokmaktan da çekinmiyor. Bakıyorsunuz, ABD Büyükelçisi Robert Strausz-Hupe, Çiftehavuzlar'a kadar zahmetler ederek, Washington'un eski gözağrısı Bayar'la bir saat görüşüyor... Tıpkı, CIA şefi William Casey'in ve CIA güdümlü AAFLI Genel Müdürü Morris Palladino'nun 7 Kasım Referandumu öncesi Türkiye'ye gelerek devreye girdikleri gibi...

DERKEN, tıpkı bir zamanlar başka bir dışişleri bakanının Türkiye'nin başına bela ettiği "Marshall Planı" gibi, şimdiki ABD Dışişleri Bakanı Schultz da, tam Türkiye "demokrasiye dönecek"-ken bir "Demokrasi Planı" ortaya atıyor.

Amaç: Türkiye gibi "gelişme yolundaki ülkelerde demokrasiyi yerleştirmeye yardımcı olmak."

Yöntem: "Bu ülkelerde genç ve ileride lider olabilecek kişileri veya halen liderlik durumunda olanları, sendika, üniversite ve iş çevrelerinde lider durumundaki kişileri Amerikan değerlerine uygun şekilde eğitmek, bu ülkelerin liderleri veya gelecekte lider olabilecek kişileriyle Amerikalı kurum, kişi ve kuruluşların kişisel ilişki kurmalarını sağlamak." Sanki kırk yıldır ABD dolarlarıyla satınalınmış ve halen Türkiye'de köprü başlarını tutmuş sivil, asker, sendikacı liderlerin kıtlığına kıran girmiş gibi...

Araç: Yılda 65 milyon dolarlık, hatta ileride her yıl 100 milyon dolarlık "demokrasi yardımı"...

VE işin ilginç yanı, Cunta'nın özel izniyle Avrupa başkentlerinde mekik dokuyan "sosyal demokrasi lideri" Ecevit, 8 Nisan'da Portekiz'in Albufeira kentinde yapılan Sosyalist Enternasyonal Toplantısı'nda, Avrupa sosyal demokrat liderlerini ABD'nin "demokrasi projesi"ni desteklemeye çağırıyor: "Ben demokratik eğitimimin büyük kısmını Amerikan kurumlarında ve küçük bir Amerikan kasaba gazetesinde gazeteci olarak çalışırken edindim, ABD'yi dünyanın en demokratik ülkelerinden ve en açık toplumlarından biri olarak görüyorum ve 'demokrasi ilkelerini ve temel kurumlarını' dünyaya yayma istemlerinde Amerikalıların samimi olduklarına inanıyorum." ABD demokrasisinin gelişme yolundaki ülkelere aynen uygulanmasının zorluklarını ve ABD yönetiminin kendi global stratejik çıkarlarını gözeterek yer yer otoriter rejimleri desteklemekte olduğunu da vurgulamakla beraber, Ecevit, ABD "demokrasi projesi"ni yine de tek çıkaryol olarak gösteriyor. Avrupa kurumlarının, "diğer ülkelerin içişlerine karışır şekilde uluslararası kampanya yürütmeleri" yerine, ABD'yi örnek alarak, "demokrasi projesi"ni desteklemelerini ve ABD'nin eksikliklerini giderecek, ters uygulamalarını frenleyecek şekilde bu projeye katkıda bulunmalarını öneriyor.

İşte ABD patentli "demokrasiye dönüş" projesi Türkiye'de uygulanırken ve bunun dünya kamuoyuna deşifre edilmesi ve dünya demokratik kurumlarına mahkum ettirilmesi gerekirken, "sosyal demokrasi lideri"nin Sosyalist Enternasyonal'e tavsiyeleri.

AVRUPA Parlamentosu'nda ve Avrupa Konseyi'nde Evren rejimi aleyhine karar tasarıları veren sosyalist milletvekilleriyle görüştüğümüzde soruyorlar: "Ecevit böyle dediğine göre, biz yanlış mı yapıyoruz"?

Hangi yanlış? Ortada bir yanlış varsa, o da, Türkiye halkının güçlü desteğiyle iktidar olduktan sonra, tüm vaadlerine ihanet ederek, ABD ile SIA görüşmelerini açan, ulusal savunma stratejisi kurma projelerini rafa koyan, IMF'ye boyun eğerek Türkiye halkına yüzde yüzlük devalüasyonu dayatan Ecevit'tin tarihsel yanlışlığıdır.

Bu tarihsel yanlışlık, bizzat kendisinin açıkladığı ABD demokrasisine hayranlığındadır, demokrasi mücadelesinin sınıfsal temelini görmeksizin, "Salvation Army" vaazlarıyla demokratik düzeni gerçekleştirebileceğine inanma safdilliğindedir...

Yeni dönemde Türkiye emekçi kitlelerinin bu vaazlara karnı toktur. Türkiye'de faşizmin yıkılması ve gerçek bir demokrasinin kurulması, ABD emperyalizmine ve işbirlikçisi tekelci sermayeye karşı ödünsüz mücadele verilmesi ve bu mücadelenin demokratik halk iktidarıyla taçlandırılmasına bağlıdır. ABD devreden çıkartılmadıkça Türkiye'de demokrasi olamayacağını kitleler kendi pratikleriyle öğrenmiştir; görünüş odur ki, önümüzdeki günler daha da öğretici olacaktır.

ÜÇ ÜLKE ÜÇ SEÇİM

Nazım ALFATLI

Nisan ayının son haftasında üç Avrupa ülkesinde seçimler yapıldı. İzlanda'da büyük değişiklikler beklenmiyorsa da, Portekiz ve Avusturya'da yapılan seçimler ulusal ve uluslararası açıdan önemliydiler. Portekiz'de solun, Avusturya'da ise Sosyal Demokratların alacağı sonuçlar merakla bekleniyordu.

AVUSTURYA'DA SOSYAL DEMOKRATLAR SALT ÇOĞUNLUĞU YİTİRDİLER

24 Nisan'da Avusturya seçmeni Sosyal Demokrat Bruno Kreisky'e istediği salt çoğunluğu vermedi. Kreisky bunu iktidarı sürdürmenin tek koşulu yapmıştı. Seçimlerden sonra sözünü tutarak 13 seneden beri sürdürdüğü görevinden istifa etti. Avusturya'yı bundan böyle bir koalisyon hükümeti yönetecek.

Kreisky'nin yenilgisi uzun zaman iktidarda kalmanın yarattığı doğal yıpranma ile açıklanabilir. 13 yıl iktidarda olmak, bazı yöneticileri kendi çıkarlarını toplum çıkarlarından üstün tutmaya itelemiş, bazı yolsuzluklara yol açmış, fakat Kreisky bunlardan da alnı ak çıkabilmişti.

Yoksa politik ve ekonomik açıdan Avusturya, Avrupa'da sorunu en az olan ülkedir. Avusturya Sosyal Demokrat düşüncenin Avrupa'da en iyi uygulandığı ülkedir. Kamu sektörü ekonominin önemli bir kesimini denetler. Devlet Avusturya'nın en büyük işverenidir. Memurlar ve Kamu İktisadi Teşekküllerinde çalışanlar, çalışan kesimin üçte birini oluştururlar. Bankaların yüzde 70'i devlet kontrolündedir. Bu nedenle hükümet ekonomiyi büyük ölçüde yönlendirebilmektedir. Sosyal barışın gerçekleştirildiği Avusturya'da işsizlik ve enflasyon yüzde 4'ü geçmiyor. Bu da sosyal demokrat düşüncenin başarılı uygulamasının sonuçları olarak kabul ediliyor.

Bu politikayı uygulayan bir kişi olarak Kreisky'i bir iki kelime ile anlatmakta yarar var. 1902' de doğdu. Öğrenciyken Genç Sosyalistler saflarında çalıştığı için hapse düştü. Gestapo'nun elinden kurtulur kurtulmaz İsveç'e geçerek faşizme karşı savaştı. Aynı uğraşı içinde Willi Brandt da bulunuyordu. Savaş sonu Avusturya'ya dönerek politikaya başladı. 1970'de partisini iktidara getirdi. Güttüğü ekonomik politika ile ülkesini Avrupa'nın en refah yerlerinden biri yaptı.

Dış politikada küçücük ülkesini dünyanın en önemli devletleri arasına soktu. Viyana, Newyork ve Cenevre'den sonra en önemli başkent oldu. Bir yahudi olarak Begin ve Sharon'u yarı faşist olarak tanımlayabildi. Sosyalist Enternasyonal'de Shimon Peres denilen "**İsrail Sosyalisti**" ile görüşmekten kaçındı. Daha da önemlisi FKÖ'nü ve Arafat'ı resmen tanıyan ilk batılı devlet adamı oldu. Ortadoğuda olduğu gibi tüm dünyada barışın gerçekleşmesi için çalıştı Amerikan ve Sovyet politikalarını açıkça eleştirmekten de çekinmedi.

1983 Nobel Barış ödülünü en iyi hak eden, herhalde Kreisky'dir.

PORTEKİZ'DE SOL ÇOĞUNLUĞU KORUDU

25 Nisan 1974 karanfiller devriminden beri Portekizliler dokuzuncu kez oy kullanıyorlar. Uzun yıllar bundan yoksun kalmanın acısını çıkarıyorlar. Bıkmasalar bari...

Seçim sonuçları, hiç olmassa seçmenler açısından Portekiz'de solun çoğunluk olduğunu gösterdi. Sosyalistler yüzde 36, komünistler ve yakınları yüzde 18'den fazla oy topladılar. Sağa gelince, kendi arasındaki anlaşmazlıklar ve dört senelik kötü yönetim sonucu büyük bir yenilgiye uğradı. Seçimlere girerken parça parça idiler. Seçimlerden sonra ise daha da kötü oldular. Mario Soarez, sosyalistlerin şefi olarak komünistlerle hükümet kurmayacağını açıklamıştı. Bu durumda sağcı partilerden biriyle koalisyona girmekten başka yapacak bir şey kalmıyor kendisine. Bir zamanlar Bülent Ecevit'in Erbakakan'la koalisyon hükümeti kurduğu gibi.

Önemli olan, kurulacak koalisyondan öte Portekiz'in içinde bulunduğu ekonomik, politik ve yapısal bunalım ve bunlara verilecek ilaç. Köklü derin yapısal değişikliklere gidilebilecekmi? Yoksa bir çok yerde uygulandığı gibi alınacak önlemler bütçe açığını azaltmak, kamu yatırımlarını sınırlamak, vergileri arttırmak, iç tüketim gücünü azaltmak gibi, faturasını fakir fukaranın ödeyeceği türden mi olacak? Dokuz yılda dokuz seçim... Dokuza dokuz elde var sıfır derse Portekizli seçmen, bir kaç ay sonra tekrar sandık başına gidebilir.

İZLANDA'DA KADINLAR PARTİSİ ÜÇ SANDALYE İLE MECLİSTE

1944'de bağımsız olan İzlanda'nın en büyük geçim kaynağı balıkçılıktır. "**İzlanda'dan bize ne**" gibi bir tepkiyi önlemek için bu ülkenin stratejik konumunu ve büyük bir Amerikan üssü olduğunu hatırlatmak yeter.

İzlanda'da bir partinin tek olarak yönetime gelmesi söz konusu değildir. Seçim öncesi 4 parti vardı, seçim sonrası 6 oldular. Bir iki sandalye kaymasının dışında önemli bir değişiklik olmadı. Ülkenin 10-15 yıldır Avrupa'yı sarsan bunalımdan etkilenmemiş olması köklü değişimleri önlemiş olabilir.

Bu seçimlerin tek ilginç yönü, ilk kez bir kadınlar partisinin üç sandalye ile meclise girmesi. Kadın ve erkek ücretleri arasında eşitlik isteyerek işe başlayan kadınlar, doğanın ve barışın da korunmasını savunarak sol kanat oylarının bir kısmını kendilerine döndürmeyi başardılar. Tüm kadınlar kendilerine oy verseler, hemen hemen her yerde çoğunlukta olduklarından, tüm yönetimler ellerine geçerdi. Fakat bu gerçekleşecek bir şey değil. En azından ezilenin niçin ezene oy verdiğinin çözümlenmesine kadar...

Ankara cezaevlerinde anneler gününde tutuklulara ve ailelerine dayak atıldı

Bütün dünyada "Anneler Günü" olarak kutlanan 8 Mayıs'ta Ankara Merkez Kapalı Cezaevinde ve Mamak'ta olaylar çıktı. Tutukluların gardiyanlar tarafından dövülmesi sonucu 40 devrimcinin yaralı olarak hastaneye kaldırıldığı bildiriliyor.

Öğrenildiğine göre olaylar şu şekilde gelişti: Cezaevinde 1 Mayıs'ı ve Deniz-Hüseyin-Yusuf'un ölüm yıldönümü olan 6 Mayıs'ı kutlayan ilerici-devrimci tutuklulara faşistler ve gardiyanlar saldırdılar. Tutukluların karşı koyması ve slogan atmaya devam etmesi üzerine büyük bir bölümüne hücre ve görüş yasağı cezası verildi.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının devrimci tutukluların kaldığı askeri ve sivil cezaevlerinde Anneler gününde görüşün serbest olduğunu ilan etmesi üzerine 8 Mayıs 1983 günü tüm tutuklu aileleri cezaevlerine görüşe gittiler. Fakat hem Mamak'ta hem de merkez cezaevinde tutukluların büyük bir bölümü aileleriyle görüştürülmediler. Cezaevi yetkilileri görüş izni verilmeyişine 1 ve 6 Mayıs'taki olayları gerekçe olarak gösterdiler.Bunun üzerine tutuklular içeride slogan söyleyerek kararı protesto ettiler. Tutuklu aileleri de dışarıda gösteri yaptılar. Cezaevi görevlileri tutuklu ailelerini ve çocuklarını coplarla döverek dağıttılar. Cezaevi içinde ise, tutukluların feci şekilde dövüldüğü ve 40 dolayında tutuklunun hastahaneye kaldırıldığı öğrenildi.

Tutuklu yakınları, Anneler Gününde kendilerine ve çocuklarına yapılan bu saldırıyı protesto için çeşitli yerlere verilmek üzere dilekçeler hazırladılar. Gazeteleri ziyaret eden ailelerin açıklamasına hiçbir gazete yer vermedi. Bütün gazeteler,anneler gününde cezaevlerindeki bu olayları hiç yansıtmadılar.

İSTANBUL METRİS'TE OLAY

Anneler Günün'de İstanbul'daki askeri cezaevlerinden Metris'te de olaylar çıktı. Anneler Günü yakınlarını ziyarete gelen aileler, bazı tutukluların özel muameleye tabi tutulduklarını ve açık görüş yaptıklarını gördü. Sayıları on dolayında olan bu tutukluların aileleri ve çocuklarıyle hücrelerde değil, açıkta yanyana görüş yaptıkları görüldü. Bunların cuntaya teslim olan ve döneklik yapan tutuklular olduğu saptandı.

10 kişinin dışında kalan tüm tutuklular aileleriyle hücrelerde görüştüler.

Bu durum üzerine tutuklu yakınları cezaevi yetkililerine baş vurarak **"Anneler Günü"** nedeniyle serbest bırakılan görüş sırasında bazı tutukluların özel muamele görmesinin nedenini sordular ve tüm tutuklular için serbest görüş istediler. Cezaevi yetkililerinin şu cevabı verdiği öğrenildi: **"Çocuklarınızı bizimle işbirliği yapmaya ikna edin, sizede açık görüş hakkı verelim."**

Tutuklu yakınları bu cevap üzerine ilgililere dilekçeler yazıp kendilerine yapılan haksızlıkları anlatmak için çalışmalara başladılar.

Mamak ve Metris'teki her iki olay da Türk basını tarafından çarpıtılarak yansıtıldı. Gazetelerin hepsi, 23 Nisan'da ve Anneler Günün'de tüm cezaevlerinde tutuklularla aile ve çocuklarının yanyana olduğu propagandasını yaptılar.

ASKERİ CEZAEVLERİNDEKİ 1 MAYIS KUTLAMALARI

Alınan haberlere göre bazı askeri cezaevlerindeki 1 Mayıs kutlamaları sırasında olaylar çıktı. İstanbul'daki Metris ve Sultanahmet cezaevlerinde 1 Mayıs günü tüm tutuklular, 1 Mayıs marşı söylediler ve sloganlar attılar. Tutukluların 1 Mayıs'ı bu biçimde kutlamasını cezaevi yönetiminin engelleyemediği öğrenildi. Ancak 3 Mayıs Salı günü Metris'teki tüm tutukluların meydan dayağından geçirildiği bildirildi. Salı günü cezaevine görüşe giden tutuklu yakınları, tutuklularla görüştürülmediler. Bir tutuklu yakınının bildirdiğine göre Salı günkü ziyaret sırasında Metris' in hopörlerinden sürekli faşist marşlar çalındı.

4 Mayıs Çarşamba günü bazı mahkemelerde bir gün önce cezaevinde tutuklulara yapılan saldırılar gündeme getirildi. Mahkeme heyetleri tutukluların konuşmasına izin vermeyince bu kez tutuklular elbiselerini topluca çıkararak vücutlarındaki yara izlerini göstermek istediler. Bu sırada askerler tutukluların etrafını kuşattı. Subaylar da mahkemeye dinleyici olarak gelen aileleri ve gazetecileri zorla salon dışına çıkarttılar. Tutuklularla askerler arasında olaylar çıktı. Birçok tutuklu çıplak bir haldeyken yeniden feci şekilde dövüldü. Kavga sırasında mahkeme salonunda da 1 Mayıs marşını söyleyen tutukluların dövülmesi üzerine tutuklu yakınları da mahkeme binasının önünde gösteri yaptılar. Bunun üzerine tutuklu yakınları zorla binanın çevresinden uzaklaştırıldı.

Mamak Askeri Cezaevinde de 1 ve 2 Mayıs günleri sayım ve eğitim sırasında tüm tutuklular 1 Mayıs marşı söylediler. 1 Mayıs' ı marş söyleyerek kutlayan tutuklular askerler tarafından iki gün boyunca sürekli dövüldüler. Bazı tutuklulara ziyaret yasağı ve hücre cezası verildiği bildirildi.

1 MAYIS KUTLAMALARI NEDENİYLE ÇOK SAYIDA YURTSEVER TUTUKLANDI

Gazetemize ulaşan bilgilere göre 1 ve 2 Mayıs günleri İstanbul ve Ankara'da çeşitli biçimlerde eylemler oldu ve çok sayıda yurtsever tutuklandı. İstanbul'daki tutuklamanın yaygın olduğu bildiriliyor. 1 ve 2 Mayıs günleri İstanbul' un Beşiktaş, Bakırköy ve Maçka semtlerinde bildiri dağıtıldı. Maçka' da ayrıca anayol üzerine pankart asıldı. Tugay Yolundaki fabrika önlerinde ise hem bildiri dağıtıldı, hem de sloganlar söylendi.

Ankara' nın bazı gecekondu semtlerinde de 1 Mayıs nedeniyle bildiriler dağıtıldığı haber veriliyor.

İSTANBUL'DA 1 MAYIS KUTLAMALARI SIRASINDA 2 DEVRİMCİ ÖLDÜRÜLDÜ, ÇOK SAYIDA KİŞİ TUTUKLANDI

Cunta tarafından yasaklanmış olmaasına karşın bu yıl ülkemizde 1 Mayıs'ın değişik biçimlerde kutlanıldığı öğrenildi. Bazı askeri cezaevlerinde marşlar söylenirken, özellikle İstanbul'un işçi semtlerinde ve Ankara'nın gecekondu mahallelerinde bildiri dağıtıldı, pankartlar asıldı.

Demokrat Türkiye'ye ulaşan bilgilere göre Türkiye'deki 1 Mayıs kutlamaları sırasında gelişen olaylar şöyle:

FİKİRTEPE'DE ÇIKAN ÇATIŞMADA 2 DEVRİMCİ ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul'un Fikirtepe semtinde duvarlara 1 Mayıs'la ilgili slogan yazan bir grupla Cunta kuvvetleri arasında çıkan çatışmada 2 devrimcinin öldüğü öğrenildi. 1 Mayıs gecesi Fikirtepe semtinde duvarlara slogan yazan silahlı bir grubun bulunduğunu öğrenen Cunta kuvvetleri, semtin bütün sokaklarını kuşattılar. Bu sırada sokağın birisinde slogan yazan bir devrimci grupla Cunta kuvvetleri arasında çatışma çıktı. Yarım saat kadar sürdüğü öğrenilen çatışma sırasında 2 devrimcinin hayatını kaybettiği bildirildi. Slogan yazan gruptan bazı kişilerin kaçmayı başardığı, bir bölümünün ise yakalandığı öğrenildi. Cunta kuvvetleri bölgede sabaha kadar süren bir arama yaptılar. Bu sırada bazı kişilerin tutuklandığı açıklandı.

FATSA DEVRİMCİ YOL DAVASINDA FİKRİ SÖNMEZ'İN SORGUSU YAPILDI

Aleyhine üç yıldır bir kampanya yürütüldüğünü söyleyen Fatsa Belediye Başkanı, diğer 700 sanık duruşmaya getirilmedikçe savunma yapmayacağım dedi.

770 sanıklı, 268 idam istemli Fatsa Devrimci Yol davasında sıra Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez'e geldi. Fikri Sönmez, sorgusunun başlangıcında tüm sanıkların duruşma salonuna getirilmesini istedi. Aksi taktirde ayrıntılı ifade vermeyeceğini söyledi.

Amasya'da 11 Mayıs'ta yapılan duruşmaya 24 sanık getirildi. Savunma avukatlarından da sadece Sadık Dikmen salonda bulunuyordu. Dördüncü sanık olarak sorgusu yapılan Fikri Sönmez sorgusunda şunları söyledi

"Türkiye'de ilk kez bir Belediye Başkanı gizli örgüt üyesi ya da yöneticisi olarak yargılanmaktadır. Savcı, sağ basının iddialarını aynen iddianameye geçirmiştir. Birinci sayfasından son sayfasına kadar ben suçlanıyorum. Bütün icraatlarımı Halk adına yaptım. Tutuklu olduğum 3 seneden beri sağ basının başını çektiği bir kampanya yürütülmektedir. Devletin bazı yöneticileri de bazı konuşmalar yapmıştır.

Bu iddialar da iddianameye alınmıştır.

Milli Güvenlik Konseyinin 52 ve 70 numaralı bildirilerine rağmen, bu kampanya sürdürülmüştür. Bu kampanyaya göz yumulmuştur.

Fatsa Belediye Başkanı olarak veremeyeceğim hiçbir hesap yoktur. Üç yıldır bunun için bekliyorum. Ancak, sonuna kadar savunma hakkım verilmelidir. Ben, mahkeme gününü bir gazeteden öğrendim. Ben ve benim durumumdaki insanların buraya toplu olarak getirilmeleri gerek. İlla da bir Belediye Başkanı mahkum edilmek isteniyorsa diyeceğim yoktur. Ama gerçeğin ortaya çıkarılması isteniyorsa 700 sanık duruşma salonuna getirilmelidir ki, hangi şrtlarda niçin, nasıl ifade verdiklerini anlatsınlar. Ben cezamı çekmeye hazırım. Ama, bugün kamuoyunda mahkum edilmiş bir adamım. Bugün bu şartlarda vereceğim ifadenin ne davaya, ne de kendi durumuma açıklık getireceğini sanmıyorum. Geniş geniş konuşursam Türkiye-de birçok kişinin uykusu kaçacak."

Sönmez, Fatsa Belediyesi üzerinde oynanan oyunları belgeleri ile açıklamak istediğini söyledi. Bir geçiş döneminde bulunulduğunu söyleyen Fikri Sönmez, **"Elbette bu geçiş dönemi mahkemeye de sirayet edecek. Heyetinize güveniyorum ama bu olay mahkemenizi aşan bir olaydır."** dedi vesözlerini şöyle sürdürdü:

Ben Fatsa DEV-YOL davasında yargılanıyorum. Tüm sanıklar getirilir, koşullar hazırlanırsa, o zaman ben de gelir, geniş geniş ifade veririm, onun dışında vereceğim ifadenin hiçbir şeyi açıklığa kavuşturacağına inanmıyorum."

Yargıçın, **"Siz konuşun, açıklığa kavuşturup, kavuşturmadığı sonuçta görülür,"** sözlerine karşın, Sönmez ayrıntılı ifade vermedi. Sönmez'in daha önce alınan ifadelerinin okunmasından sonra öbür sanıkların sorgularına devam edildi.

ANKARA TELEVİZYONUNDAKİ KORSAN YAYINDAN SONRA ÇOK SAYIDA DEVRİMCİ TUTUKLANDI

Ankara Televizyonundan 8 Nisan 1983 günü akşamı yapılan Korsan yayından sonra birçok kişinin tutuklandığı haber verildi. 8 Nisan gecesi Devrimci Yol Direnişçileri adına yapılan ve 10 dakika süren yayından sonra aynı gece ve ertesi gün ankara'nın bütün önemli kavşakları polis ve askerler tarafından tutuldu.

Kavşaklarda ve yollardaki bu aramalar sırasında herhangi bir yakalanmanın olmadığı öğrenildi. Siyasi polis ekiplerinin aynı gece ve ertesi gün, daha önce yapılan Devrimci Yol operasyonları sırasında hakkında soruşturma açılan ve serbest bırakılanlarla, mahkemelerden tahliye edilen kişilerin evlerini bastığı ve çok sayıda devrimciyi yeniden gözaltına aldığı bildirildi. Gazetemize ulaşan bir başka habere göre ise, gözaltına alınanların hiç birisinin korsan yayınla bir ilişkisinin bulunmadığı anlaşıldı.

Milli Güvenlik Konseyi ile Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının televizyon yayınından sonra yerli ve yabancı tüm basın kuruluşlarını uyararak televizyondaki korsan yayın haberinin hiç kimseye duyurulmaması için uyarıda bulunduğu öğrenildi.

Öte yandan alınan bir başka habere göre, korsan televizyon yayınından sonra Yenimahalledeki televizyon kulesinda çalışan görevlilerin tümü göz altına alındı.

CUNTA GÜÇLERİNİN AŞAĞLIK BİR EYLEMİ DAHA

65 yaşında bir köylü kadın köyün ortasında çırılçıplak soyularak dövüldü

Maraş'ınPazarcık ilçesine bağlı Davutlar Köyünde operasyon yapan cunta güçleri 65 yaşında bir kadını köy meydanında çırılçıplak soyarak köylülerin önünde dövdüler.

Alınan bilgilere göre, 23 Nisan 1983 günü Davutlar Köyüne baskın yapan operasyon timleri bütün köyü didik didik aradı. Aramaya neden olarak, ailesi Davutlar Köyünde oturan Ali Yağbasan adındaki devrimcinin köyüne gelip eşini ve çocuklarını yanına alarak köyden ayrılması gösterildi. Ali Yağbasan, hakkında tutuklama kararı olan bir devrimci. Nisan ayı içinde köyüne gelerek karısı Ayşe, küçük kızı Fatma ve 3 yaşındaki oğlu Ulaş'ı yanına alarak bilinmeyen bir yere gittiğini haber alan cunta güçleri, Davutlar Köyüne baskın düzenlediler. Cemse ile köye gelen birlikler, ilk önce Ali Yağbasan'ın evine gidip 75 yaşındaki Salman Yağbasan ile 65 yaşındaki eşi Elif Yağbasan'ı sorguya çektiler. Daha sonra bütün köy evlerini tek tek arayarak köylüleri meydana topladılar. Bir müddet sonra, Ali'nin annesi Elif'i köylülerin toplu halde tutulduğu meydana zorla getiren subay ve polisler, 65 yaşındaki Elif Yağbasanı çırılçıplak soyup dövmeye başladılar. Köylülerin itirazlarına, kadınların ağlaşmasına aldırmayan cuntacılar, Elif Nineye çirkin hakaretler yaparak oğlunun yerini söylemesini istediler. Tüm hakaretlere karşın Elif Nine'den umdukları yanıtı alamadılar. Bu kez Elif Nine'nin yediği dayak yüzünden yerinden kalkamadığı görüldü. Nineyi meydanda çırılçıplak ve bitkin bir durumda tam 3 saat beklettikten sonra gittiler.

Cuntanın timleri bununla da yetinmediler. Bu kez Ali'nin 75 yaşındaki babası Salman ile 14 yaşındaki kardeşi İsmail Yağbasan'ı sıra ile işkenceden geçirdikten sonra Pazarcık Karargahına teslim ettiler. Daha sonra sevk edilen baba oğula burada 17 gün işkence yapıldı. Bu işkencede baba Yağbasanın gözlerini kaybettiği öğrenildi. Aynı şekilde işkence edilen Ali Yağbasan'ın kardeşi İsmail'inde gözlerini kaybetme tehlikesi içinde olduğu bildirildi. Köylüler, cunta timlerinin yeni bir işkence yöntemi denediklerini, baba-oğul Yağbasanların gözlerinin aynı anda göremez hale gelmesinin ancak özel yöntemlerle sağlanabileceğini ifade ettiler.

Alınan bilgilere göre, oğulları devrimci olarak tanınan Yağbasan ailesi uzun süredir baskı ve tehdit altında. Köylüler,Davutlar'a yapılan operasyonun sayısını unuttuklarını belitiyorlar. Elif Nine'nin ise köy meydanında çırılçıplak dövülmesinin şokundan hala kurtulamadığını söylediler.

İdam, işkence ve baskılara karşı eylem birliği yapıldı

8 ŞEHİRDE YÜRÜYÜŞLER YAPILIYOR

Türkiye'deki Politik tutuklularla dayanışma kampanyası düzenlemek amacıyla biraraya gelen sol gruplar ortak bir platform etrafında birleşerek çeşitli etkinlikler yapma kararı aldılar.

Yurtdışındaki anti-faşist kuruluşlar, ülkemizdeki politik tutuklular üzerindeki baskı ve işkencenin sona erdirilmesi ve idamların durdurulması için ortak mücadele kararı aldılar. Sol gruplar arasında Nisan ayında başlayan toplantılar geçtiğimiz günlerde olumlu biçimde sonuçlandı. Sol grupların üzerinde anlaştıkları platform şöyle:

Askeri-faşist diktatörlüğün yıkılması, halkın kendi demokratik iktidarının kurulması uğruna Türkiye ve Türkiye Kürdistanında işçi sınıfımızın ve halklarımızın değişik biçimlerde yürüttüğü devrimci-demokratik mücadelede tutuklanan, idamı istenen , işkence gören, hüküm giyen tüm ilerici, devrimci yurtsever ve demokratlarla dayanışmak.

Gerici Askeri Cuntanın zorla kabul ettirdiği Anayasaya, hazırlanmakta olan siyasi partiler, seçim, sendikalar yasaları ile kurumsallaştırarak meşrulaştırmaya çalıştığı düzene ve buna parelel olarak sürdürülen baskı, katliam ve özellikle de idamlara aktif karşı çıkmak.

Kürt Ulusunun kendi kaderini tayin etme mücadelesinde maruz kaldığı katliam, kitlesel tutuklamalara ve göçe zorlamaya, diğer azınlıklar üzerindeki her türlü baskı politikalarına karşı çıkmak.

Devrimci,demokrat ve yurtseverlerin Türkiye' ye iadesine aktif karşı çıkmak."

Yurtdışındaki anti-faşist kuruluşların yukardaki platform doğrultusunda başlattıkları kampanyanin taleplerinin de şunlar olduğu bildirildi:

İdamlar durdurulsun.
İşkenceye son.
Tüm anti-faşist tutuklulara özgürlük
Cezaevlerindeki insanlık dışı uygulamalara son.

Politik tutuklulara savunma hakkı.
Kürt Ulusu üzerinde sürdürülen ırkçı-şoven uygulamalara ve asimilasyoncu politikalara son.
TÖB-DER, DİSK ve kapatılan tüm devrimci, demokratik kuruluş mensuplarına özgürlük.
Yurtdışındaki politik tutukluların Türkiye'ye iadesine hayır."

Yapılan açıklamaya göre platformu imzalayarak ortak mücadele kararı alan gruplar şunlar: BİRKOM (Devrimci İşçi, Serxwebun, İşçinin Sesi, Kıvılcım, Emekçi, Birlik Yolu, Cephe, Devrimci Savaş), KOMKAR, FİDEF, Partizan, ATİF, DİB-FAK,İşçi Gerçeği, Proleter Dayanışma, BWK, Türkei Komitees, Alternative Türkeihilfe.

Platform ve eylemleri destekleyen kuruluşların ise Kurtuluş, Kawa ve GIM olduğu bildirildi.

Bazı Alman Kuruluşlarının da katıldığı toplantılarda Türkiyedeki politik tutuklularla dayanışma amacıyla bildiri, afiş, stand, imza kampanyası vb. etkinliklerin yanısıra Almanya'nın 8 şehrinde ve diğer Avrupa ülkelerinde yürüyüş kararı alındı. Almanya'daki bölgesel yürüyüşlerin 11 Haziran 1983 günü Berlin, Hamburg, Hannover, Köln, Nürnberg, Frankfurt, Stutgart ve Münich' te yapılacağı bildirildi.

Not:Son aldığımız bir bilgiye göre FİDEF ve KOMKAR yürüyüşlere katılamayacaklarını açıkladılar. Kararın gerekçeleri açıklanmadı. Avrupa'da Dev-Genç'in bu eylemlere katılacağı bildirildi.

KANAYAN MAYIS

Nihat BEHRAM

1 Mayıs'a ilişkin birbirinden güzel üç şiiri bulunan Nazım Hikmet, bunlardan "Prag'da 1 Mayıs" adını taşıyan şiirinin altına "1 Mayıs günü hava kapalı olursa bunu özüme yapılmış bir hakaret sayacağım" diye bir not koymuştu.

Halklara bağlılık, halkların kurtuluş ve mutluluk mücadelesinde birlik şarkılarının söyleneceği bir günde alanlara toplanan insanların yüreklerindeki coşku, yüzlerindeki sevinç, alınlarındaki ışığın gökyüzünün derin mavisiyle de pekişmesini arzulamak 1 Mayıs'ın özüne uygun bir duygudur.

Nazım'ın şiiri 1958 tarihini taşıyor. O tarihten yıllar sonra, onun ömrünce özlemini çektiği ve fakat alanlarında doyasıya şiirlerini okuyamadığı kendi memleketinde, 1977'nin 1 Mayıs'ında İstanbul'da, gösterilerin olacağı alanın çevresindeki yüksekliklere halk düşmanları kara bulutlar halinde çökmüşlerdi. Şarkılar söyleyerek alana doğru akan halkın üstüne kara pusularından açtıkları ateş sağnağı, alanı bir boydan bir boya kana bulamıştı.

Yıllardan beri Mayıs en genç, en diri yanımızın yaralanışlarından akan kanla ıslana geldi. Mayıs ayında kurşunlanan yığınla devrimcinin kanı var sokaklarımızda.

6 Mayıs 1972'nin sabahında üç gerçek halk evladı Deniz, Yusuf, Hüseyin sehpada boğazlandı. O güne dek yüreklerinde onur ve iyilik taşıyan herkesin bu üç halk evladının kurtulması için çırpınışları, sonraki Mayıs günlerinde onların anılarıyla derin bir acı ve düşmana duyulan nefrete dönüştü.

Mayıs kanayarak sürdü...

1973'de, halkına duyduğu bağlılık, zorbalara duyduğu öfkesi ele avuca sığmaz çelik yürekli İ. Kaypakkaya, direnişini ölümsüzlük boyutuna vardırdığı bir noktada, işkence altında, 18 Mayıs'da hainlerce parça parça katledildi.

Ve 1983... Halkımız zincirler altında. Nice halk evladı işkence tezgahlarında, ölüm buyruklarıyla kelepçeli olarak Mayıs'ı soludu.

Bu nedenledir ki 1983'ün 1 Mayıs'ında gösterilerin olacağı alana doğru, ellerinde faşizmi lanetleyen pankartlar, dövüşerek ölen kardeşlerimizin anılarını taşıyan resimler ve şarkılarla gelen Türkiyeli devrimciler, Paris'te dünyanın çeşitli ülkelerinden halklarla omuz omuza yürürlerken Türkiye'nin gerçek temsilcileriydi.

Mayıs'ı kanayan, yaralı, hançerlenen insanlar olmamız, zulmedilen bir halkın çocukları olmamız, Türkiyeli insanların görüntüsünü 1 Mayıs alanında daha da anlamlı kıldı. Halkımızın başeğmeyeceği anlamlı bir biçimde simgelendi.

Ve kırmızı kurdelalar... Göğüslerinde kırmızı kurdelalarla Kürdistanlı, Filistinli, Arjantinli, Şilili... devrimciler, halk çocukları sıra sıra kendi şarkılarıyla toplandılar alanda.

Budur bir halkı, bir ülkeyi gerçekten temsil etmek. Çünkü bir memleket ancak halkının ve dünya halklarının huzurunda gerçekten temsil edilebilinir. Küçük çıkar hesapları, uzlaşmalar, entrikalarla kurulan entellektüelizm şatolarında, burjuvazinin sırt sıvazlamalarıyla varılan yerlerde, ona buna yaltaklanılarak elden edilen şöhrette, konsolosluk huzurundaki sanat şölenlerinde, kapalı kapılar ardındaki parlak nutuklarda değil.

Halkın huzurunda, halklarla birlikte ve insanlığın mutluluğu, kurtuluşu uğruna olmayan hiçbirşeyin hayatla bütünlüklü bir anlamı yoktur. Hele ki halkı yaralı, kanayan bir memleketin insanlarıysak.

Bu nedenledir ki annesi kırmızı bir kurdela bağlamış boynuna çocuğunun, Şilili devrimcilerin safında el ele yürüyor. Salvador'a ilişkin pankartların altında gençler, ülkelerinin direncini sesleniyor, ellerinde tomar tomar bildiriler. Kürdistanlı kadınlar, çiçekli entarileri, gözleri ışıl, ışıl.

Herkez kendi halkına, dünya halklarıyla aynı saftan bir selam iletiyor. Çeşitli dillerden yükselen sloganlar, şarkılar korosu... Türkçe, Arapça, Kürtçe, İspanyolca, Fransızca....

Paris'te 1 Mayıs sabahlarının ilk ışıltısı küçük, beyaz tomurcuklu müge çiçekleridir. Metro önlerinde, istasyonlarda, yollarda genç kızlar, kollarındaki sepetlere sıra sıra dizdikleri beyaz tomurcuklu mügeler satıyor.

Ve kuşkusuz ki bir de hainlerin görevleri var böylesi günlerde. Kara yüzlerinde kara gölgelerle dolaşan hainlerin, faşizme rapor tutucuların..

Paris'te bir gösteri sonrasında yazdığı şiiri şöyle bitiyor Nazım Hikmet'in:

"Biliyorum hainler var aramızda,
tanıyorum kimisini,
kimbilir belki biraz da
kabahat bizde
şakır şakır
mavi mavi
kızıl kızıl akan sular
paramparça edemezse kara
korsan gemisini."

Biz Türk burjuvazisine göre hainiz. Bu doğrudur.

-Ölenler arasında Teslim Töre de var.
-Mehmet Ali Ağcayı Teslim Töre örgütlemiş.
-Teslim Töre Almanya'da yaşıyor.
-İsrail'e esir düşenler arasında Teslim Töre de var.
Teslim Töre Şam'ın bir kasabasında bakkal dükkanı işletiyor.

Evet bu yukarıda aldığım başlıklar boyalı Türk basınından gelişi güzel seçmeler. İnsan bu haberleri alt alta okuyunca şaşırıp kalıyor. Ne biçim bir insan bu Teslim Töre. Bir bakıyorsunuz vurularak öldürülmüş, bir bakıyorsunuz Almanya'da, bir bakıyorsunuz dirilmiş. Şam'ın bir kasabasında bakkal dükkanı işletiyor. İnsan değil, ruh. Hangi taşı kaldırsanız, altından Teslim Töre çıkıyor. Düşündüklerimi kendisine söylüyorum, kır saçlarını parmaklarıyla arkaya doğru tarıyor, boğazını temizliyor, gülerek yüzüme bakıyor.

İsrail Gizli İstihbarat Örgütüyle MİT Türkiye Devrimci Hareketine gönül verenlere böyle karalar çalmayı uzun süre devam ettirmeyecek., ettiremeyecek. Bütün bunlar aleyhlerine dönecek yakında. Bu mücadelede bir insan değil, çok insan ölür. Biz artık 70'li yıllarda değiliz. Hamdolsun artık Türkiye'de yüzbinlerce Devrimci var. Bu işin artık öyle kolay bitmeyeceği belli. Ve biz de ölümümüz için gam yemeyeceğiz. Bizim hakkımızda başlatmış oldukları bu iftira kampanyası onları yıpratacak. Biz başladığımızda bu paçavra yalanları çok kolay açıklayıp, çürüteceğiz. Eğer Kenan Evren biraz daha sıkıştırırsa, bir takım tedbirler alarak, Türkiye'nin nerelerinde olduğumu, neler yaptığımı da kendilerine açıklarız. Ve dünya kamu önünde rezil olurlar.

Şimdi burjuvazinin içinde bulunduğu durum onların bunalımını, zorluklarını, çelişkilerini de gösteriyor. Şimdi düşünün bir beni yıpratmakla, Türkiye Devrimci hareketini yıpratacaklarını düşünüyorlar ve buna inanıyorlar. Buna inanmak için insanın büyük bir bunalım içinde olması gerekir. İşkenede yüzbinlerimiz var. İşkence altında, zulüm altında **"Ben devrimciyim."** diyor. **"bu düzeninizi yıkacağım."** diyor. Binlercesi İsrail'in tankının, topunun altında savaş zenaatını öğreniyor. En azından savaş psikolojisini kavrıyor, özümlüyor. Bunlar nereye gidecek, nereye gidecek bu birikimler? Türkiye Devrimci Hareketine gidecek elbet. Bunlar bir kişinin, beş kişinin ölmesiyle bitmez. Gelgelelim kaşımızdakiler çok zor durumdalar. Bu yüzden kara çalmak durumundadırlar. Bu Türkiye Burjuvazisinin çıkmazda olduğunu gösteriyor. Ve şimdi elimizde bir fırsat var. Kaçırmamamız gereken bir fırsat. Onlarınkiler iftira, hakaret, yalan, tezvir. Ama bizimkiler gerçek. Şimdi bizler de karşı kampanyaya geçmek, başlatmak zorundayız. Tüm devrimciler olarak. Çünkü burjuvazinin hesabı ortaya çıkmıştır. Beni bir yere hapsetmekle iş bitmez. Ama milyonlar var, bunları hapsetmek istiyor. Bunları kuzu kuzu kendi üzerine göndermeleri için zemin hazırlıyor. Bakın, benim Almanya'da ne işim var?"

Bir arkadaşı araya giriyor. "Belkide Almanya'ya Almanca kurslarına katılmak için gitmişsindir. Hani Filistin'de gerekir," diye. Her kez ağız dolusu gülüyor, Teslim Töre acı acı baş sallıyor, devam ediyor.

Ömer POLAT

"Burada bir komplo hazırlamak istiyorlar. Almanya'da çok devrimci var. Bir yürüyüşe 25 bin insan katılıyor. Ee, bunları (Alman devletini kastediyor) tedirgin etmek için Teslim Töre Almanya'da kalıyormuş safsatasını yayması gerekiyor. Yani bu üzerimizde oynanan düzmece yalan planların genel hatları özetle böyle."

Konuyu Beyrut savaşına getiriyoruz. Her kez o heyecanı yaşıyor. Gençlerden biri: "Beyrut katliamında Türkiye'de genel yas ilan edildi. Ama siyonizme ve emperyalizme karşı Filistinlilerle omuz omuza savaşan Türkiyelilerde hain edildi." diyor.

Öyle diyor Teslim Töre. "İsrail gizli örgütü ile MİT sevinç çığlıkları attılar, falan da yakalandı, yok filan da yakalandı, diye. Öbür yandan da camilerde katliamlarda ölenler için mevlüt okuttular. Çünkü bunlar riyakar insanlar. Çünkü Türk halkının arap halkını sevdiğini biliyorlar. Onları birbirlerine düşman edemeyeceklerini biliyorlar. Cuntaya rağmen biri kalkıp Türkiye'de, ben Filistinlilerle birlikte İsrail'e karşı savaştım dese, en gericisinden bile aferin alır. Bir de Türk Burjuvazisinin Ortadoğuda çıkarları var. Avrupa'da tekelci kapitalizmle rekabet edecek ne şansı var, ne de gücü var. Ortadoğuda bir takım mütayitlikler ve ihracatla ilgili pazarlar arıyorlar. İşte bu çıkarları için riyakarlık ediyor. Filistin halkı için yas tutuyor. Filistin halkıyla birlikte İsrail'e karşı omuz omuza savaşanları da hain ilan ediyor. Zaten çelişki burda, halkın şaşırması da burda.

Ortadoğu savaşı bitmedi ve mücadele daha çok sürecek. Biz Türkiye Burjuvazisine göre hainiz. Bu doğrudur. Filistin halkının siyonizme ve emperyalizme karşı verdiği haklı mücadele sürdükçe, biz onlarla düşmana karşı omuz omuza savaştıkça, Türkiye Burjuvazisi tarafından adımız daha çok hayine çıkacaktır. Ne gam. Ama Türkiye Burjuvazisi bu tip provakasyonlarla yakayı elimizden kurtaramıyacaktır."

Teslim Töre ile sohbet uzadı gitti. Anlatırken bazan gözleri daldı, bazan güldü. Konuştuklarımızın hepsini aktarmayı çok isterdim. Ama Demokrat Türkiye'nin aylık bir gazete olması bu konuyu burada bitirmemi gerektiriyor. Buna Teslim Töre'nin düşmanları sevinip, dostları üzülecek, biliyorum. Ama elden ne gelir. Hoş görüle.

Şimdi de kitap kıyımı

Üniversitelerde, öğretim üyelerinin istifaları ve görevlerine son verme işlemlerinin yanı sıra üniversitelerde okutulan ders kitaplarının da tasfiyesine başlandı.

Cunta -YÖK işbirliğinin yeni- hedefi, üniversitelerde okutulan ve büyük çoğunluğu görevinden alınan veya istifa etmeye zorlanan öğretim üyeleri tarafından yazılan ders kitapları baş hedef seçilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği, YÖK'e gönderdiği bir yazı ile, Server Tanilli'nin **"Uygarlık Tarihi ve Çağdas Dünya'ya Giriş"** adlı kitabın üniversitelerde okutulması yasaklandı. Gönderilen yazıda **"bütünü ile son derece sakıncalı olan bu kitabın kullanılmasının önlenmesi"** istenen yazıda , ayrıca üniversitelerde aynı türden kitaplar bulunabileceği, bu nedenle üniversitelerde okutulan kitapların taranması ve gerekli önlemlerin alınması istendi.

Öte yandan öğretim üyelerinin istifası ve görevlerine son verilmesi nedeniyle büyük ölçüde öğretim üyesi sıkıntısı çekildiği ve üniversitelerde, ortaokul ve ve Lise öğretmenlerinin açık geçen derslere girdikleri öğrenildi. Diyarbakır Eğitim Fakültesi bu örneklerden birisidir.

Bu arada, görevlerine son verilen bazi öğretim üyeleri **"kararın iptali"** için dava açtılar. Ankara Üniversitesinde kadroları yenilenmeyerek görevlerine son verilen 5 Öğretim üyesi, SBF öğretim üyleri araştırma görevlisi Fadıl Kocagöz, Yardımcı Doçent Baskın Oran, yardımcı Doçent Tülin Hoşgör, Basın Yayın Yüksek Okulu Araştırma Görevlisi Erol Mutlu ve Fen Fakültesi Araştırma Görevlisi Akın Taner, kararın iptali için Sulh Mahkemesinde dava açtılar. Aynı durumda Karadeniz Üniversitesi'nde yardımcı Doçent Halis Sönmez'in görevine son verilmesine ilişkin işlem Trabzon İdari Mahkemesince iptal edilmişti.

Öte yandan, YÖK yasasında yer alan öğrencilere her yıl harç ödeme yükümlülüğü getiren madde uygulanmaya başlandı. Bu maddeye göre öğrenciler her yıl artan bir şekilde harç ödiyecekler. Bu harcın miktarı 1000T memur maaş katsayısıyla çarpılması sonucu bulunuyor. Bu miktar şu anda uygulanmakta olan memur maaş katsayısına göre 34.000TL.

GÖREVDEN ALINMALAR SÜRÜYOR

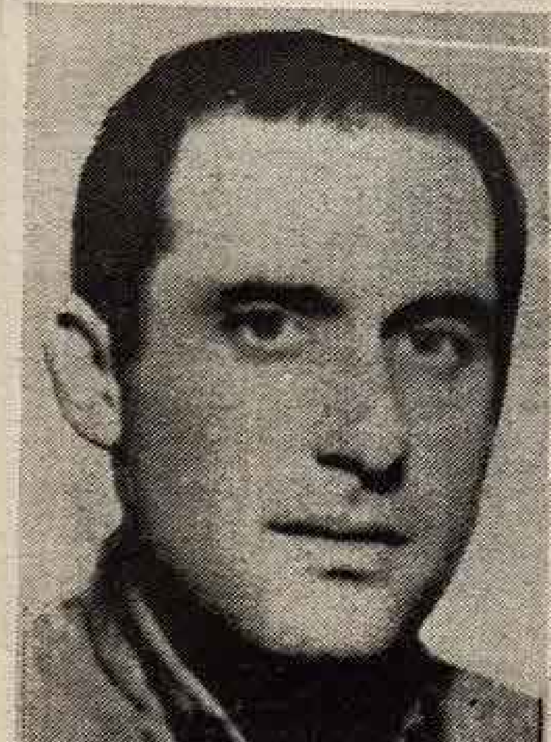
Geçen ay içinde Üniversitelerden iki öğretim görevlisi daha istifa etti. Bunların adları şöyle: ODTÜ Yardımcı Doç.Dr.Zülküf Aydın, ODTÜ Gaziantep Kampüsü Öğretim görevlilerinden Doğan Anakök. Ayrıca tasviyelerin bir uzantısı olarak Milli Eğitim Bakanlığında görevli üst düzeyde 12 yöneticin görevlerine son verildi.

görevinden alınan öğretim üyeleri ise şunlar; ODTÜ; Doç.Dr.Nazif Tepedenlioğlu, Doç.Dr.Günay Gönenç, Jale Akyurt.

Halklarımız ve devrimciler onurlu mücadelenizi yaşatmaya kararlı

Devrimci İşçi

Hüseyin CEVAHİR (Haziran 1972..)

Her faşist köpek döktüğü kanın hesabını verecektir.

"Ve kaybolup gitmişlerdir. İki koronun nameleri arasında koro susar, büyür bozulur, görevlerini hatırlar cüceler Eller tetiklere Turrr.... Ve de CEVAHİRİM'İ kalbime gömer dönerim hain hücreme"

CEVAHİRİMİZİ KALBİMİZE, RUHUMUZA VE BİLİNCİMİZE GÖMDÜK DÖNDÜK KAVGAYA..

Avustralya - Viktorya
Devrimci İşçi Taraftarları

Türkiye'deki duruşmaları izleyen bir F.Alman heyetinin raporu:

Tutuklulara işkence yapılıyor Avukatların savunma hakkı yok

"Tutuklular ve avukatlar hiç bir haktan yararlanamıyor. Avukatlar yıldırılmak isteniyor. Tehditler yüzünden politik davalara sadece 100-150 dolayında avukat girebiliyor."

Türkiye'deki politik davaları yerinde incelemek amacıyla 27 Mart-5 Nisan 1983 tarihleri arasında ülkemize giden bir F.Alman Heyetinin raporu bugünlerde açıklandı. Raporda birçok gerçeğe değiniliyor. 27 Martla 5 Nisan arasında Türkiye'de incelemeler yapan heyette Dr.Helmut Kramer (Yüksek Devlet Mahkemesinde Hakim), Dr.Jürgen Eckl (DGB Niedersachsen Eyalet Temsilcisi), Volkert Ohm (Bremen'de avukat), Barbara Klawitter-F.Eckart Klawitter (Hannover Avukatlar Birliği Üyeleri), Ludwig List (Hannover Eyalet Meclisinde Grüne Temsilcisi) bulunuyordu.

Türkiye'deki incelemelerini son derece zor koşullar altında yerine getirmeye çalıştıklarını söyleyen heyet üyeleri, ülkemizdeki durumla ilgili hazırladıkları raporu kamuoyuna açıkladılar. Türkiye'den döndükten sonra Hannover, Braunsvveig ve çevresindeki kentlerde bazı toplantılara katılan heyet üyeleri, cuntanın uygulamaları ile ilgili ilginç açıklamalarda bulundular. Heyet üyelerinin çeşitli yerlerdeki toplatılara katılarak görüşlerini açıklamaya ve Alman kamuoyunu bilgilendirmeye devam edecekleri öğrenildi.

Heyetin Türkiye ile ilgili raporunun özetini aşağıda sunuyoruz:

● 28.3.1983 tarihinde, Ankara'da görülmekte olan Devrimci Yol davasına katıldık. Salona girdiğimizde, sanıklar arasında bir dalgalanma oldu. Bizim orada bulunmamızın memnunluk yarattığı belli oluyordu. Sanıkların hepsinin yüzleri solgundu ve çok zayıf görünüyorlardı. Savunma yapan sanık Cahit Akçam, 1319 sayfalık iddianame hakkında görüşlerini bildirdi ve kendisine Emniyette işkence yapıldığını anlattı. Duruşma sırasında sanıklar sık sık fenalaşıyorlar ve dışarı çıkarılmaları gerekiyordu. Öğle tatili sırasında avluda rastladığımız bir kadın ağlayarak oğlunu sanıklar arasında göremediğini söyledi.

● 4.4.83'de gene aynı davaya katıldık. Salona girmemiz sanıklarda gene aynı memnuniyeti yarattı.

● 30.3.83 ve 31.3.83'de Diyarbakır'da Kürt örgütlerine karşı görülmekte olan davaya katıldık. Gözlemlerimize göre burada sanıklar diğer yerlerdekine göre çok daha kötü ve alçaltıcı muamelelere maruz bırakılıyorlar. Askerler gibi sıraya girerek, hiç bir yana bakmadan, uygun adımla salona giriyorlar. Hepsinin üzerinde siyah hapishane ceketi var. Duruşma sırasında kafalarını hiç bir yöne çevirmeden, elleri bacaklarına yapışık oturmak zorundalar. Hemen yanlarında bulunan elleri coplu askerler, sanıkları duruşma boyunca bu durumda kalmalarına dikkat ediyorlar. Bazı sanık ve tanıkların Kürtçeden başka dil bilmemeleri yüzünden orada bulunan bir asker tercümanlık yaptı. Ancak çok zorlandığı belliydi. Sanıkların ifadelerinin çoğunu çevirmedi. Daha sonra savcıyla yaptığımız görüşmede, kendisi de eldeki tercümanların yetersiz olduğunu itiraf etti. Ertesi gün katıldığımız duruşmada ise hiç avukat yoktu.

● 1.4.83'de Amasya'daki Yeniçeltek davasına katıldık. Burada yargılanan 1000 sanıktan yaklaşık 90'ı için idam isteniyor.

● 4.4.83'de Ankara'da TİKP ile ilgili davaya katıldık.

Heyet üyeleri, raporun daha sonraki bölümünde çok sayıda hukukçuyla görüştüklerini açıklayarak, gerek kendi gözlemlerinden, gerekse bu görüşmelerden elde ettikleri bilgiler sonucunda yaptıkları değerlendirmeleri şöyle anlatıyorlar:

1- Sanıkların ifadeleri işkence altında alınmaktadır. Katıldığımız davalarda sanıkların hemen tümü kendilerine işkence yapıldığını belirttiler. Bunu zaten genel görünüşlerinden de çıkarmak mümkündü. İşkence altında sanıklara imzalattırılan ifadeler iddianamelerde kullanılıyor. Sanık işkence gördüğünü mahkeme heyetine ispatlayamadığı sürece bu konuda polislerin ifadelerinin doğruluğuna inanılıyor. Öte yandan, bu konuda raporu da ancak hapishane doktoru verebiliyor.

2- Sanıkların avukatları ile görüşme olanakları çok kısıtlı. 45 günü bulabilen gözaltı süresinde sanıkların avukatlarıyla görüşme olanakları hiç yok. Daha sonra yapılan görüşmeler ise, yerine göre 3 ila 10 dakika ile sınırlandırılmış. Görüşmeyi bir asker izliyor ve gerekli gördüğü yerde kesebiliyor. Bu durumda avukatın örneğin hapishane koşulları ile ilgili bir şey öğrenebilmesine imkan yok. Duruşma sırasında ise sanığın avukatla görüşmesi kesinlikle olanaksız.

3- Sanıkların dosyaları inceleme olanakları çok kısıtlı. Gerçi sanıkların mahkeme ile ilgili belgeleri inceleme hakları var, ama toplu davalarda belge sayısı çok fazla olduğu için --örneğin Ankara Devrimci Yol davasında dosyalarda 200 bin sayfalık belge var- sanıklara inceleyebilecekleri belgeler mahkeme tarafından seçilerek veriliyor. Bunun dışında çeşitli yollarla iddianamelerin sanıklara verilmesi engelleniyor veya zorlaştırılıyor.

4- Mahkemede bulunma hakkına uyulmuyor. Toplu davalarda sanıklar duruşmalara küçük gruplar halinde getiriliyorlar. Bu da sanığın diğer ifadeler ve mahkemenin durumu hakkında bilgi edinmesini engelliyor.

5- Yargının bağımsızlığı ilkesi çiğneniyor. Duruşma hakimi, mahkemenin herhangi bir aşamasında görevinden alınabiliyor. Bu durumda mahkemenin daha önce görülmüş olan bölümleri tekrarlanmıyor. Gerçi yasaya göre o güne kadarki tutanakların okunması gerekiyor ama buna da çoğu zaman uyulmadığı belirtiliyor. Tarafsızlığından kuşku duyulduğu gerekçesiyle hakimi reddetme hakkı da yok.

6- Tutukluluk süresinde sanıklar sürekli aşağılanarak yıldırılmaya çalışılıyor. Tutukluluk süresince sanıklar askeri hapishanelerde asker statüsünde bulunuyorlar. Sabahları askeri eğitime tabi tutuluyor, Atatürk'ün sözlerini ezberlemek zorunda bırakılıyorlar. Hapishanelerdeki koşullar hakkında kimsenin tam bir bilgisi yok. Bir hapishane gezme isteğimiz yetkililerce ısrarla reddedildi.

7- Diyarbakır'da mahkemeler daha farklı. Kürt örgütlerine karşı görülen mahkemelerde sanıklara çok daha fazla baskı ve yıldırma politikası uygulanıyor. Savunma hakları de çeşitli baskılarla iyice kısıtlanmış durumda Örneğin, duruşmada ellerini kıpırdatma yasağı yüzünden sanıkların not tutmaları olanaksız.

8- Avukatlar yıldırılmaya, savunma hakları kısıtlanmaya çalışılıyor. Formaliteler çeşitli şekillerde uzatılarak avukatların işleri zorlaştırılıyor. Muamelelerin uzun sürmesi yüzünden avukatlar fazla sayıda dava alamıyorlar, bu yüzden hepsi maddi sıkıntı içinde. Bunun yanında, mahkeme salonundan çıkarılma, tutuklama, işkence gibi çeşitli tehditler altındalar. İki kez mahkeme salonundan çıkarılan avukat, bir daha duruşmalara katılamıyor. Duruşma sırasında söyledikleri sözlerden dolayı haklarında dava açılabiliyor. Tahminlere göre şu anda avukatlara karşı bu şekilde açılmış 50 tane dava var. Ankara'lı bir avukat geçtiğimiz yıl bilinmeyen kişilerin saldırısına uğradı. Daha sonra da gözaltına alınarak 30 gün işkence gördü. Kendisinden, müvekkilinin işkence gördüğünü açıklamayacağına dair teminat alınmak istendi. Bir başka avukat da bir yabancı gazeteciyle görüştükten hemen sonra 30 gün gözaltına alındı. Bütün bu uygulamalar ve yıldırma politikaları sonucu Türkiye'de politik davaları alma istek ve cesaretini gösteren sadece 100-150 avukat kaldığı söyleniyor.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

ÖLÜSÜ BOKLU

"Celal Bayar'ın evi Türbeye döndü." diye yazdı gazeteler. Yani Bayar mefta, evi de Türbe.

Bu Türbeyi ziyaret edenlerse, çaresiz dertlere derman dileyen yoksul köylüler değil, tersine kelle kulak yerinde ikbal peşindeki politikacılar, sağcılar. Sağdaki bölünmelerde, bir de seçimden seçime Çifte Havuzlar Türbesini ziyaret eder, cümle açmazlara, sıkıntılara derman dilerler...

Tüm bunları anladık, ama şu ABD Ankara Büyükelçisine de ne oluyor? Bayar Türbesini neden ziyaret etti ve neler diledi?.. Her halde ABD' nin Türkiye üstündeki egemenliğinin ve sömürü sultasının **"daim ve kadim"** olmasını diledi. Ve Türbeden aldığı bir **"vahi"** ile çok memnun ayrıldığını söyledi! Bunda hayret edilecek bir şey yok. **Sermaye, işine geldiği zaman ölüleri bile kullanmaktan çekinmez!**

Ancak... böyle ölülere Türbe demezler, **"ölüsü boklu"** derler!

İŞİN DOĞRUSU

Kurulacak partilerden söz edenler.

"Atatürk" süzcüğünü bir nazar boncuğu gibi kullanıyorlar.

"Atatürkçü Liberal Parti",

"Atatürkçü Milliyetçi Parti."

"Atatürkçü Sosyal Demokrat Parti."

."Atatürkçü Özel Sektörcü Parti."

Yahu şunun topunun adını birden söylesenize:

"Atatürkçü Amerikancı Parti."

HIMM!...

"Sakatlar Haftası" nedeniyle bir mesaj yayınlayan Kenan Evren:

"Sakatlardan yararlanmak, devletin olduğu kadar öteki kuruluşların da görevidir!.. dedi.

Biz de düşünür dururduk, yüzlerce sapasağlam insan neden işkencelerde sakat bırakılıyor diye?

Meğer" **yararlanmak**" için !

YANAŞMACILARDA PANİK

Terhisleri yaklaşan Yanaşma Meclisi üyeleri (pardon, Danışma Meclisi Üyeleri), panik içinde! Ekim, 83 Seçtirmesinde Meclise celbedilecek yeni kura içinde kalabilmek için teskerelerini uzatmak istiyorlar. Bu amaçla bir yandan yasa taslağı hazırlıyorlar, bir yandan da paşalarına **."Bizim hayatımız garantiye alınsın!"** diye yalvarıyorlar! Hani her biriniz vatan kurtaran şabanlar değil miydiniz?..

Gidinin kravatlı uşakları!.. Cuntanın maşası olarak temel insan ve hak özgürlüklerini katlederek **"Anayasa"** adına faşist haklar bildirgesini hazırlarken, onca devrimcinin idam edilmesinde on parmağınızın onunu birden kana bularken bu korkuyu neden duymuyordunuz?

Kanlı paşalarınız kendilerini bile kurtaramayacaklar! Eceliniz yakındır bilesiniz! Korkmakta haklısınız!

TEK AYAK ÜSTÜNE GEÇİT RESMİ

Şu sıralar parti başkanı olarak öne sürülenlere bakalım bir:

Turgut Sunalp, bir general eskisi ve sağcı

Turgut Özalp, tekelci sermayenin adamı, sağcı.

Birden parlayıp sönen Fethi Esener, evde kalmış bir general eskisi, sağcı.

Aydın Yalçın, Ferruh Bozbeyli ve cümle teferruat adaylar da sağcı.

Ya sol? Zindanlarda, sürgünde, operasyon timleri onların peşinde.

Sosyal Demokratlar mı? Üç beş eski belediye başkanı, il başkanı Başkentte toplandılar diye Evren Paşa Çorum'da gazaba geldi:

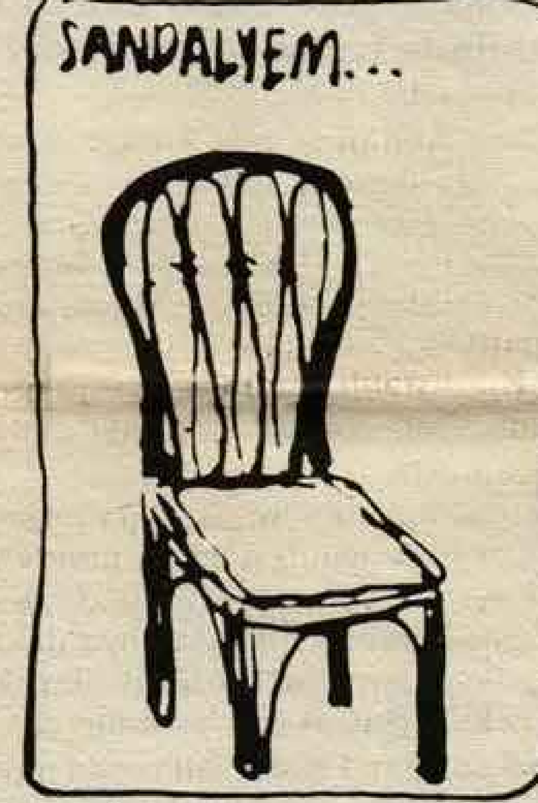
"Onlar hangi sıfatla toplanıyorlar! Başıbozuk takıma izin veremeyeceğiz. Sıkıyönetim komutanları harekete geçmiştir." buyurdu.

Böylece cunta demokrasisinin geçit resmi sağdan, tek bacak, tek ayak üstüne yapılacaktır.

Komutunu daha önce yazmıştık:

Sağ! Sağ! Sağ!..

Sağ pezevenkler sağ!

KILAVUZU KARGA OLANIN

Hürriyet'ten üç sütunluk başlık: "Viyana'yı 300 yıl sonra fethettik!"

Allah,Allah!.. Viyana, Avusturya'nın başkenti! Bu "fetih" narası ne olaki?..

Haberi okuduk. Tören yapılmış Viyana'da Mehter Takımı, kahve sunan Türk kızları ile Viyana kuşatmasının 300. yılı kutlanmış! Tıpkı İstanbul'un, tıpkı Van'ın bilmem kaçıncı kurtuluş yıldönümünün kutlanması gibi. (Van'ın kurtulup kurtulmadığı da belli değil ya!)

Yoksa Viyana sokaklarında çöpçülük, bülaşıkcılık yapan Türklerin kurtuluşu mu, ya da aşağılanan, horlanan, tokatlanarak sınırdışı edilen Türk işçilerinin kurtuluşumu? Belki de Viyana hükümetinden borç para dilenen Türkiye ekonomisinin kurtuluşu?...

Elbet de hiç birisi değil! Öyleyse bu çığırtkanlık niye?

Aynı biçimde Fransızlar Adana'ya, İngilizler İstanbul'a, Yunanlılar İzmir'e gelerek Birinci Dünya Savaşı sonundaki kuşatmalarının bilmem kaçıncı yıldönümlerini kutlamak isteseler, biz ne deriz!..

"Viyana'yı 300 yıl sonra fethet"miş!.. Bari dünyayı üstümüze güldürmeyin!

Bunu yapan cuntanın yurtdışındaki Türk lobisi yani Hürriyet gazetesi!

Kılavuzu karga olanın burnu boktan çıkmaz demişler!

HABERİNİZ VAR MI

İslam kardeşlerimizin Köln'de çıkardıkları **"HİCRET"**adında bir dergileri var. Bu dergiyi okurlarımıza tanıtmak amacı ile Hicret'in 26. sayfasından aldığımız iki alıntıyı aşağıda sunuyoruz:

Soru-Cevap

"Soru:

"Kadınlar hacca gitmez, diyen bir kişi kafir olur mu?"

"Cevap:

"Hac, şartlarına haiz olan erkek, kadın her müslüman farzıdır. Yani Allah'ın kesin emridir. Farzı inkar ettiğine göre kişinin imanı tehlikeye düşmüştür. Tövbe edip imanın da nikahını da yenilemesi lazımdır." (Fetva köşesi, s. 15).

Atatürk ilkeleri

"Bir kez de biz açıklayalım bu Atatürk ilkelerini:DİNSİZLİK, SİYONİST UŞAKLIĞI, BATI UŞAKLIĞI, ZİNACI, KUMARCI, MEYHANECİ, AŞAĞILIK DUYGUSU, TEMBELLİK, UYUŞUKLUK, ŞEYTANLIK, İNANÇ DÜŞMANLIĞI, DÜZENBAZLIK, LAF EBECİĞİ" (Sayfa, 11).

AKLANMA

"Amerikanın Sesi Radyosu" Türkiye cuntası generalleri için, **"Övgüyü hak ettiler."** dedi. Yani verilen görevi başarı ile yaptılar ve aldıkları avansı hak ettiler demektir.

Bir uşağın efendisinden alacağı bundan daha güzel bir ödül olamaz. Bu aynı zamanda siyasi bir parti olarak bölünmeden örgütlenmeye çalışan **"milliyetçi cephe"** nin de bir zaferidir. Kutlarız!

HELE BİR İN DE GÖR

Buyrukla parti kurmaya soyunan kokartsız general Turgut Sunalp: **"Hedefimi çizip, bu hedefe ulaşacağım teşkilatı kuracağım. Sonra da millete inaceğim!"** dedi.

Sabahı şeriflerin hayır ola paşam! Senin **"hedef"** dediğin şey, **Waşington'da çizilirken, sen daha emekliye ayrılmamıştın.** Nicedir o hedefe varmak için çalışıyorlar görevli generallerimiz. Senin hıyar gibi birden ortaya sürülmen de bu yüzden!

Bir de **"Millet'e ineceğim"** diyorsun. Ömrün kışlalarda geçti. **"Millet"**'le ne ilgin varmış senin? İnmek değil, seni millete bindirmek istiyorlar! Yavaş gel paşa! Bu millet dediğin yularlı generallere hiç benzemez. Bir silkinişte atar sırtından yere ve sonra sana bindirirse!..

Haber vermesi bizden!

BİR HIYAR DAHA

Kitap okumaz, sanat, kültür semtine uğramamış. Felsefe, ekonomik Politik nanay!.. Ama politikada ön saflarda.

Adı: Fethi Esener. Mesleği emekli general. İşi (kendi ağzından): **"Alışverişi hep ben yaparım. Elma 90, portakal 100, bezelye 150... Filemi doldurur, eve gelirim. Bir elim her zaman boş olur. Onunla da tanıdıklara selam veririm."**

Ya memleket sorunları:

"Başlıca iki mesele var: Anarşı, terör, antikomünizm."

İşte size bir hıyar daha, al sepetten bir tane!

FİDEF: Askeri cuntaya karşı dayanışma içinde olmamız bir görevdir

Demokrat Türkiye: Kısa bir süre önce 7.Kurultayınızı tamamladınız. Okurlarımıza Kurultay üzerine bilgi verirmisiniz?

FİDEF: Kurultayımıza gösterdiğiniz ilgiye içten teşekkürlerimizi belirterek söze başlamak istiyoruz. Genel Yönetim Kurulu Calışma Raporunda'da belirttiğimiz gibi, 7. Kurultay'ımız emperyalizmin yumuşama sürecini baltaladığı, savaş tehlikesini ve silahlanmayı tırmandırdığı buna bağlı olarak kapitalist ülkelerde her gün daha çok işçiyi, emekçiyi işsizliğe, yoksulluğa ittiği bir ortamda yapıldı.

Federal Almanya'da CDU/CSU ve FDP'den oluşan gerici güçler hükümeti yönetimdedir. Bu hükümet dış politikasında ABD emperyalizminin ve NATO'nun saldırgan politikasından yanadır. ABD roketlerinin F.Almanya'ya yerlestirilmesi calısmaları ilerlemektedir. İc politikada ise, toplumsal ilişkileri tekellerin yararına yeniden ve köklü olarak değistirmek istiyorlar. Kazanılmıs sosyal, ekonomik ve demokratik haklara yönelik kısıtlamalar getiriyorlar.

Türkiye'de gerici askeri cunta baskı ve zorbalığını sürdürüyor. İskenceler, idamlar, yeni tutuklamalar, tutuklu ailelerine baskılar, issizlik, açlık, yoksulluk isçi ve emekci halkımıza zorla, süngü gücüyle dayatılıyor. Kürt halkı üzerindeki ağır baskılar sürüyor. Cunta bu baskı ve zulmünde en büyük desteği ABD emperyalizminden alıyor. Türkiye' ve **"ABD çevik kuvvetleri"** nin yerlestirilmesi bölgede ve dünyada barısı tehdit eden tehlikeli bir gelişmedir.

Bu koşullarda FİDEF 7.Kurultayı, barısın korunması savasımını en önemli güncel görev olarak sürdürmenin zorunluluğunu vurgulamıştır. Günümüzde barıs savasımı Dünyamızda ve içinde yasadığımız F.Almanya'da büyük boyutlara ulasıyor. Barış savasımına toplumun değisik kesimlerinden yeni yeni güçler katılıyor. ABD içinde genis emekçi yığınlar baskan Reagan'nın cılgınca sürdürmek istediği silahlanma ve savas politikasına karsı cıkıyor. Avrupa halkları NATO'nun Avrupa'ya yerlestirmek istediği yeni atom baslıklı roketlere karsı savasımı yükseltiyor. F.Almanya'ya yerlestirilmek istenen bu yeni atom baslıklı roketlere karsı **"Krefeld Çağrısı"** na imza atanların sayısı 3 milyona yaklasıyor. Günümüzde savas kıskırtıcılarına karşı kazanacağımız basarı, aynı zamanda demokrasi savaşımını da güçlendirecektir.

Bizler böylesi acil görevlerle karsı karsıyayız. Böylesi görevler bir yandan yerli ve yabancıların, diğer yandan Türkiyelilerin birlikte hareketi ile başarıya ulasabilir. Türkiyeli demokratik örgütlerin birlikte hareketi, daha çok Türkiyeli isçi ve emekçinin barış savaşımına, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanısma kazanılmasını getirecektir.

FİDEF 7.Kurultay'ı bu nedenle eylem birliği konusu üzerinde geleceğe yönelik daha aktif, daha girişken olma görevini yeni seçilen organlarımızın basta gelen sorumluluğu olarak görmektedir. Demokrat Türkiye'nin yurtsever okuyucularına duyurmak isteriz ki: 7. Kurultay'ımıza **"İşçinin Sesi"** gurubunun saldırması eylem birliği calısmalarımızı etkilemeyecektir. FİDEF farklı görüşlerin karsılıklı anlayıs içinde görüsülmesinden yanadır. Böylesi saldırı olayları gerici güçlerin isine yarıyor. Nitekim 7.Kurultay'ımıza yapılan bu saldırı Alman gerici basınında yabancı düsmanlığına malzeme olarak kullanılmıştır. Tekellerin sözcüsü **"Tercüman"** bu saldırıyı **"solcular birbirine girdi"** diyerek vermiştir. Almanya'daki gerici hükümet çevrelerinin bu tür olayları devrimci, yurtsever, demokrat kisi ve kuruluşlar üzerindeki baskılarını arttırmada kullanma olanağı her zaman vardır. Hemen sunu da belirtmek isteriz ki, böylesi bir saldırıya karsı tüm Türkiyeli Demokratik örgütlerden tavır koymalarını beklemek hakkımızdır kanısındayız. Fakat ne yazık ki GERÇEK A.D.K.nin dısında demokratik örgütler ya tavır hic almadılar, tavır almak isteyen örgütler yalnış tavır alarak FIDEF'i suçlamaya yöneldiler. Bizler:"İşçinin Sesi"gurubunun 7.FİDEF Kurultay'ına karsı böylesi bir provakasyonu'nu tüm ilerici, demokrasi güçlerine yönelik bir saldırı olarak niteliyoruz.

Demokrat Türkiye: FİDEF 7. Kurultayı önümüzdeki çalışma döneminde hangi somut hedefleri saptadı?

FİDEF: Almanya'daki Türkiyeli İşçilerin, emekçilerin, onların eş ve çocuklarının çok yönlü güncel ve acil sorunları vardır. Türkiye'ye yönelik istemleri, özlemleri vardır. Bu sorunlar FİDEF' in tek başına üstesinden gelebileceği sorunlar değildir. Bunun bilinciyle çalıçma hedeflerimizi söyle özetleyebiliriz:

Örgütsel çalışmalarımız: Her örgüt gibi FİDEF de kendi gücünü giderek arttırmayı sorunların çözümünde gerekli görmektedir. F.Almanya'daki Türkiyeli işçilerin birlik örgütü olarak daha çok Türkiyeli işçi ve emekçiyi, genç arkadasları FİDEF saflarında toplamak için yığın örgütünün çalışma anlayışı ve yöntemleri üzerine çalışmalar sürdüreceğiz. F.Almanya'daki Türkiyeli işçilerin barış ve demokrasi savaşımına katılmalarını sağlayacak istemleri ve bunların uygulanış biçimlerini geliştirmeye çalışacağız. Sevinerek belirtmek isteriz ki bu, alanda önemli başarılı deneyler elde ediyoruz.

Sizin ilk sorunuzda da değindiğimiz gibi tüm gücümüzle F.Almanya demokrasi güçleri ile birlikte F.Almanya'ya bu yıl sonunda NATO tarafından yerleştirilmek istenen yeni atom başlıklı roketlere karşı savaşımı daha da güçlendirmeye çalışacağız.

İçinde yaşadığımız ülkede 6 Mart'ta iş başına gelen Kohl hükümetinin uygulamak istediği **"geri dönüşe özendirme"** adı altında Türkiyeli işçileri zorla geri gönderme politikasına karşı, gençlerimizin eğitim ve meslek öğrenim sorunları, gençlerimizin bedelli askerlik sorunu, ailenin birliği sorunu, yabancı düşmanlığı, işsizlik gibi ana sorunlar karşımızda duruyor. Bunlar somut güncel hedeflerimizdir.

Türkiye'de gerici askeri cuntanın, demokrasi güçleri üzerindeki baskılarına karşı, Türkiye demokrasi güçleriyle maddi ve moral dayanışmayı daha da yükseltmek önümüzde duran görevdir. FİDEF örgütleri ve çalışma gurupları bu konuda özveri yaklaşımda bulunuyorlar. Cuntanın baskılarını ve işkencekerini F.Almanya ve Avrupa Demokratik kamuoyuna duyurmak için çalışmalarımızı yoğunlaştıracağız. Demokrat Türkiye'nin okurlarının bildiği gibi, cunta baskı ve işkencelerini daha da arttırdı. Basına da yansıdığı gibi, yurtsever bir insan olan M.Hayrullahoğlu'da işkence ile öldürülenlerin arasında bulunuyor. Baskı ve zulmün sürdürüldüğü bir ortamda cuntanın göstermelik, kendine bağımlı kurduğu partileri yığınlara ve Avrupa kamuoyuna teşhir edilmesi, göstermelik seçimlere karsı savasım günceldir. Bu görev cuntanın Türkiye'ye yerleştirmek istediği **"ABD çevik kuvvetleri"** ne karsı, Orta Doğu'da ve dünyamızda barışın korunması ile içiçedir. **"ABD çevik kuvvetleri"** nin, NATO'nun atom baslıklı roketlerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi, AWACS casusluk uçakları için hava alanlarını genişletilmesi Sovyetler Birliği'ne ve müslüman Arap halklarına yönelik saldırı hazırlıklarıdır. Sıralamaya çalıştığımız noktalar önümüzdeki somut çalışma hedefleridir.

FIDEF bu çalışmaları yerli ve yabancı işçilerin birlikte savaşımı içinde ele alıyor. Böyle bir anlayışla Türkiyeli Demokratik örgütlerin eylem birliğini savunuyor. F.Almanya içinde Türkiyeli Demokratik örgütlerin eylem birliğinin sağlanması içın çalışıyor. FIDEF, Türkiye'deki **"Politik Tutuklularla Dayanışma Kampanyası"** platformunu imzalayarak eylem birliği çalışmalarındaki görevini ve sorumluluğunu yerine getirmeye kararlı olduğunu göstermiştir. Demokrat Türkiye okurlarına gelecekte de bu tutumumuzu sürdüreceğimizi duyurmayı görev biliyoruz.

FIDEF Merkez Yürütme Kurulu
8 Mayıs 1983
Düsseldorf

İşçinin Sesi

Siyasi tartışmalar, sosyalist demokrasi içinde çözülmelidir.

FİDEF yöneticileri FİDEF'in demokratik kitle örgütü olduğundan, sorunların, tartılaşarak çözümlenmesinden yana olduklarından sözederler. Ancak derneklerde siyaseti yasaklarlar. Çok küçük bir azınlığı temsil eden görüslere karsı cıkanları FİDEF'ten atarlar.

Manheim İşçiler Birliği ve Köln Türkiyeli Isciler Dayanısma Birliği FİDEF üyesi örgütlerdir. Bu derneklerde yapılan demokratik kongrelerde İŞÇİNİN SESİ taraftarları yönetime geldiği için, FİDEF yönetimi bu dernekleri, FİDEF tüzüğüne aykırı ve hiçbir acıdan geçerli olamayacak bir biçimde atmaya kalkısmıstır. FİDEF 7. Kurultayında TİP sempatizanlarını yönetimde olduğu Gelsenkirchen derneğinin çıkarılması da bir başka çarpıcı örnektir. Dahası, FİDEF tüzüğüne göre, cıkarılan üye derneklerin kurultayda itiraz ve savunma hakları varken, üç yıldır zorbalıkla bu dernekleri kurultaya almayarak savunma yaptırmamıslardır. Hem gerçek demokratiklik, hemde tüzüğü acısından FİDEF' in tutumu tekkeci, likidatör bir tutumdur.

Biz FİDEF üyesi KTİDB ve MİB olarak kurultaya katılmak, attık dediklerinden bu yana yaptırtmadıkları savunmamızı bu kurultayda yapabilmek için girişimde bulunduk. Bir görevli belirli sayıda arkadasın kogreye konuk olarak katılabileceğini, masa icin yer sorunu olduğunu, tüm Türkiyeli siyasetler için tek bir masa düşünüldüğünü söyledi. Konusmalar sürerken, görevliyi dinlemeyen güvenlikçiler laf atmaya basladılar. Bizimle konusan görevli arkadasla güvenlikçiler arasında herkesin önünde tartısma cıktı. Anti-demokratik davrandıklarını, kongre delegelerinin ve konukların bu durumdan rahatsız olduklarını söyledik. Bir kadın yoldasımız gazete satarken güvenlikçiler zorla gazeteleri almaya çalıştılar. Böylece kavgaya kendileri yol açtılar.

İŞÇİNİN SESİ' nin baskasının kogresine saldırmak gibi bir konumu yoktur. Bizim genel tutumumuz, tüm sol güçler arasındaki sorunların ideolojik tartısma ile çözülmesinden yanadır. Sorunlara ideolojik düzeyde yaklasmak, ilerici güçlerin birliğini bozmaz, pekiştirir derinleştirir. FİDEF olaylarının sorumluluğu oportünistlerin yıllardır Türkiye'de ve Avrupa'da izledikleri tutumda aranmalıdır.

FİDEF tabanı, yönetimin tutumunu benimsemediğini kurultayda göstermiştir. İŞÇİNİN SESİ'ne karşı değil, düşmana karşı savaşalım anlamına gelen görüş kurultayda büyük cosku ile karşılanmıştır. FİDEF tabanında devrimci çizgiyi seçenlerin sayısı hergün artmaktadır. FİDEF yönetiminin bu gidişi durdurmak için İŞÇİNİN SESİNE yöneltti̇ği karalamalar boşunadır.

FİDEF içinde ve partimizde oportünizmi yok edeceğiz. Bunun için tüm gücümüzle çalısıyoruz. FİDEF' de bugün tartışma olanağı yoktur. Birçok dernek dağınıklık içindedir. Yığın çalışması, demokratiklik, anti-fasist güçlerin eylem birliği gibi konularda FİDEF son derece zararlı bir yoldadır. Ülkemizin ve devrimin geleceği acısından işçi hareketini oportünizmden arındırmak zorundadır.

FİDEF yönetimi, yıkıcı-parçalayıcı, tutumunu kökten terketmeli, federasyonun meşru derneklerini bünyesi içinde tanımalı, farklı görüsleri ajan polis provakatör diye karşılamadan tüzük çerçevesi içinde hazmetmeyi öğrenmelidir.

Bizler için devrimci hareket için de şiddet kullanımına yolaçan olaylar, haklısı haksızı biryana üzücüdür. Bizler, ideolojik siyasal konuların sosyalist demokrasi anlayışı içinde görüşülmesinden yanayız. Bu kapıyı sonuna dek zorlayacağız.

YETER ARTIK

Nisan ayı içinde yapılan FİDEF Genel Kurulu'nda meydana gelen olayın tartısması sürüyor. Anımsanacağı gibi Genel Kurul'da FİDEF ve Işçinin Sesi taraftarları arasında bir kavga, Türkiye solunu karalamak için hem Alman hem Türk basını tarafından bir malzeme olarak kullanılmıştı.

Aradan günler geçmesine karşın, karşılıklı suçlamaların sürdürüldüğü dikkati çekmektedir. Hepimizin çok iyi bildiği bir gerçek var. Yakın bir geçmişte gruplararası sürdürülen bu içe dönük kavgalardan Türkiye solu büyük yaralar almış ve büyük zararlar görmüştür. Bu zararları hem kendileri ağır biçimde ödemiş ve hemde Türkiye halklarına ödetmişlerdir.

Yaşanan onca acı deneyimden sonra içe dönük bu kavgaların sürdürülmesi hevesinde olanlar, artık alanı boş bulamayacaklar ve Türkiye solunu, ilerici-demokrat tüm anti-faşist kesimi karşılarında bulacaklardır. Olayın nedeni ne olursa olsun, kaba kuvvete yönelik bu tür saldırılar hiç bir zaman hosgörü ile karşılanamaz, bağışlanamaz! Çünkü ilericilik, devrimcilik adına yapılan bu donkişotluktan topyekün Türkiye solu zarar görmektedir.

Doğal ki grupların tek tek kendi iç çelişkileri olabilir, gruplar arasında çeliskiler, ideolojik ayrılıklar olabilir. Bunun çözüm yolu, herhalde saldırı ve kaba kuvvete başvurmak değil, uygarca tartışma, inandırma yolları, yöntemleri her zaman vardır. Oysa sözkonusu olayda ise sorunlara kaba saldırı ile çözüm aranmaya kalkışılmıştır. Burada şunu sormak hakkımız, bugün sorunlarını kaba kuvvetle çözmeye çalışanlar, yarın iktidar olduklarını varsayarak, önlerine çıkan problemlere yine aynı metodla mı çözüm arayacaklardır.

Bu sakat yöntem, özellikle içinde bulunduğumuz dönemde çok tehlikelidir, dahası bir provakasyondur! Ve ancak halk düsmanlarının işine yaramaktadır.

Cunta güçleri, zindanlarda, kentlerde, köylerde devrimci kardeslerimizin üstüne saldırırken ve onları topluca yok etmeye çalışırken, düşmana güç yetiremeyen bizler de burada birbirimize saldırıyoruz, boğaz boğaza geliyoruz! Ne güzel devrimcilik değil mi?

Yeter artık. Türkiye solunu parçalamaya ve solu kitlelerin gözünde küçük düşürmeye kimsenin hakkı yoktur. Bu alanda tüm anti-faşist örgütlere, kişilere büyük sorumluluklar düştüğüne inanıyoruz.

DEMOKRAT TÜRKİYE

ATİF Genel Kurulu yapıldı

Kısa adı ATIF olan **"Almanya Türkiyeli Işçiler Federasyonu"** nun genel kurulu Nisan ayında yapıldı. Verilen bilgilere göre ATİF Genel Kurulu için çalışmalar 1982 yılının Aralık ayında başladı. ATİF üyesi derneklerde ATİF'in çizgisi, görevleri, hata ve eksiklikleri ve genel kurul sırasında ele alınacak konular tartışıldı. Bu tartışma toplantılarından sonra genel kurul hazırlıkları yapıldı. 1 Nisan 1983 günü yapılan genel kurula toplam 92 delegeden 86'sının katıldığı açıklandı. Genel Kurula katılımın ise 700 dolayında olduğu bildirildi. Genel Kurul sırasında **"Dünyada ve F.Almanya'da durum, Türkiye'de durum gibi önemli konular tartışıldı.**

3 gün süren ATİF Genel Kurulunda, federasyonun yabancılar sorunu karşısında yeterli bir çalışma yapmadığı, kitle örgütlenmesi konusunda ise bazı eksikliklerin bulunduğu saptanarak bunların giderilmesi yönünde karar alındığı bildirildi. Genel Kurul sırasında dünyadaki durum değerlendirilirken şu görüşlere yer verildi: **"...önceden varlığını sürdüren emperyalist sistemle sosyalist sistem arasındaki çelişme bugün geçici olarak karşı-devrim lehine ortadan kalkmıştır. Eski sosyalist ve halk demokrasisinin hüküm sürdüğü ülkelerde, (Sovyetler, Çin, Doğu Almanya vs.) yeni burjuvazi iktidarı yeniden gaspetmiş, böylece bu ülkeler yeniden emperyalist sistemin bir öğesi haline gelmiştir.(...)Arnavutluk ve Çinde de proletaryanın devleti revizyonistlerce ele geçirilmiştir."**

KOMKAR'ın 5. Olağan Kongresi yapıldı

KOMKAR'ın 5.olağan kongresi, 14-15 Mayıs tarihlerinde Düsseldorf'ta yapıldı. Kongreye delegeler dışında, değişik örgüt ve kuruluşlardan temsilciler de katıldı.

Çoksayıda başarı mesajının gönderildiği kongrede Alman demokratlarından Klaus Tüssing ve Manfred Copik birer konuşma yaparak faşist Cunta'ya karşı mücadele edilmesini savundular.

Yeşiller adına konuşan Petra Kelly ise, Doğu Berlin'den yeni geldiğini Türkiye'de olduğu gibi Doğu Berlin ve Polonya'da da baskının olduğunu söyledi. Yabancı düşmanlığına karşı aktif mücadele vereceklerini belirten Kelly, yabancılara seçme ve seçilme hakkının verilmesini savunduklarını ve yabancıların kendi haklarını gene kendilerinin savunmasının en doğru iş olacağını vurguladı.

Kültür programı ile daha renkli hale getirilen KOMKAR'ın kongresi, uluslararası dayanışmanın önemini vurgulayan sloganlarla sürdürüldü, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin gerekliliği temelinde yapılan konuşmalarla sonuçlandı.

11 devrimci için daha idam kararı verildi

Sıkıyönetim Mahkemelerindeki davalar sonuçlandıkça hakkında idam kararı verilen devrimcilerin sayısı artıyor. Geçtiğimiz ay içerisinde sonuçlanan üç davada 11 devrimci idam cezasına çarptırıldı. Bunlardan 7 tanesi Bilecik PKK davasından, 2 si Devrimci Yol Tarsus ve diğer ikisi Devrimci Yol Gölcük davasından.

PKK DAVASI

Mayıs ayı içerisinde sonuçlanan Bilecik PKK davasında 7 sanık idam cezasına çarptırılırken, bir sanık ömür boyu 20 sanık da 3 ile 20 yıl arasında hapise mahkum oldular. İdam cezasına çarptırılan sanıkların isimleri şöyle: Kemal Pekgöz, Hasan Çepik, Mustafa Çepik, Ahmet Öğretmen, Salih Seğiz, Mustafa Arslan ve Mehmit Yalçınkaya.

Öte yandan PKK davalarında sorgular devam ediyor. Gaziantep grubu davasında sorgular bitti ve 162 sanıktan 85'i tahliye edildi. Yeni başlayan Elazığ grubu davasında ise 141 sanık yer alıyor. Bunların 15'i için idam isteniyor.

TARSUS VE GÖLCÜK DEVRİMCİ YOL DAVALARI SONUÇLANDI

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Tarsus Devrimci Yol davası sonuçlandı. 80 sanıklı davada Şükrü Gönen ve Nurettin Şensoy adlı iki devrimci idama mahkum oldular. 37 kişinin berat ettiği davada 7 sanığa 16-34 yıl, 34 sanığa da 3 yıl ile 10 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi.

Tarsus Devrimci Yol davasında sanıklar kararı dinlerken.

Gölcük Askeri Mahkemesinde sonuçlanan 49 sanıklı Devrimci Yol davasında ise sanıklardan Hayati Özcan ve Nazım Sılacı'ya ölüm cezası, Alaattin Topçu'ya ömür boyu hapis cezası verildi. 27 sanığa 1 ile 27 yıl arasında değişen hapis cezaları verilirken, 19 sanık da berat etti.

TKP ADANA-MERSİN GRUBU DAVASI SONUÇLANDI

168 sanıklı Türkiye Komünist Partisi, Adana, Mersin grubu davası sonuçlandı. 6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlanan davada 50 sanığa 5-16 yıl arasında değişen hapis cezaları verilirken, 114 sanık da beraat etti. Mahkeme ayrıca 3 sanık için açılan davayı reddetti ve bir sanık için açılan davayı da sivil mahkemeye gönderdi.

Öte yandan, Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde TKP üyesi olduğu iddiasıyla yargılanan 37 sanıktan 21'i 4-6 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldılar. 16 sanık ise beraat etti. Bu arada Afşin Elbistan'da 36 sanıklı yeni bir TKP davası başlatıldı.

Sıkıyönetim mahkemelerindeki çeşitli davalar sorgu ve savunma asamalarında devam ediyor. Bunların arasında Adana Partizan, Adana Acilciler davaları sonuçlandı. Sanıklar çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar. Bu arada Adıyaman TKEP, Hatay Acilciler, İstanbul Cephe Yolu davalarında yeni açılan davalar arasında.

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

Siz bu gidişle zor devrim yaparsınız!?

Kızmıştı besbelli. "Yahu" diyordu, "Cuntaya açıkça karşıyım, karşıyım ki, bu toplantıya geldim. CHP'ye rey verenleri böyle dışlarsanız halkı nasıl arkanıza alır da cuntayı devirirsiniz?. Bir de devrim yapacakmışınız!.. Bu kafayla şurdan şuraya gidemezsiniz!."

Göz ucuyla baktım. Orta yaşlı, efendice bir adamdı. Kendinden biraz daha genç , ama oldukça keskin bir devrimciyle konuşuyordu ve tepesi azmıştı.

Almanya'da, küçük bir şehirde Türkiyeli öğrencilerin düzenlediği bir toplantıdaydı. "Türkiye'nin geleceği" konulu bir açık oturum. Yukarıda anlattığım tartışma, bu toplantının aralığında, salonun girişinde cereyan ediyordu.. Salonda çeşitli görüşlerde devrimci ve demokratlar vardı her zamanki gibi.. Ve devrimciler, koridorlarda sosyal demokrat görüşlüleri yerin dibine batırıyor, kaçırmak için ellerinden geleni yaparak "Ne kadar devrimci" olduklarını ispatlıyorlardı çevrelerine..

"Açık oturum, dinleyicilerden kopuk olmasın" diye, her an soru sorulabiliyor. Tabii beklenen sorular gelmekte gecikmedi:

"12 Eylül'ün arkasındaki Amerikan Emperyalizmi'nden söz ettiniz. Ya Sosyal Emperyalizmin Türkiye ve Orta Doğu üstündeki emelleri?"... Soruyu sorana bakıyorum; gözleri pırıl pırıl, heyacan içinde, hiç şüphesiz tepeden tırnağa iyi niyetli bir insan.. Ama asıl amacı ortadaki konuyu tartışmak değil, kendi politik gürüşünün sesini duyurmaktan ibaret.. Başka toplantılardan tecrübeliyiz.. Bir daldın mıbu konuya, saatlerce havada su dövülüyor. Dinleyici de önce esnemeye başlıyor, sonra birer ikişer kaçıp kaçıp gidiyor.. Kırıcı olmaya çalışarak konuşmayı tekrar konuya çekti bir konuşmacı..

Salonda bir genç daha var en çok soru soran.. Sık sık söz alıyor ve elinde tuttuğu notlara bakarak sorularını soruyor.. Soru sormaktan çok, kendi politikasının görüşlerini açıklıyor demeli. Çünkü her soru 8-10 dakika sürüyor. 6.cı konuşmacımız, (böyle demek daha doğru olacak, çünkü soru sorarken, masadaki beş konuşmacı kadar konuştu en azından) "Cuntanın Devrimle gideceği"ni belirtti ve onu devirmek için "Devrimcilerin birliği" gerektiğini söyleyerek içi rahat oldu. Onun içi rahat etti ama, salonda çok kişi de rahatsız oldu galiba.. Rahatsız olanlardan biri de bendim:

- Kardeşim, ben ne komünistim, ne sosyalist.. Aklım pek öyle teorik işlere ermiyor. Ama cuntaya karşıyım, açık açık karşıyım.. Ne olacak şimdi?.. Beni bu mücadelede cephene alacak mısın, yoksa dışlayacak mısın?.. Kuracağın cephenin çizgisi "Sosyalist Devrim"i amaçlamaksa, bunu amaçlamayanları dışta bırakacaksın demek. O vakit cepheden filan söz etme.. Keçi boynuzu gibi kalır bu iş. Ne uzar, ne kısalır...

(Bu dediklerimi şaka sandı.. Oysa ben kendimi "Devrimci" olarak adlandırmıyorum. İnancıma göre, bunu iddia edecek insan, kendini çok daha başka sorumlulukları yüklenmeye hazır görmelidir.. Yaptığım işlerin, söylediğim sözlerin ve yazdıklarımın "dürüst olmaya çalışan bir demokrat" için GÖREV olduğuna inanıyorum, hepsi o kadar!..)

"Cuntaya karşı mücadele, devrim mücadelesinden ayrılmaz." İyi, güzel, stratejini buna göre kurup yürütmene kimsenin bir diyeceği olamaz. Cuntaya karşı savaşırken, sadece onu yıkmaya değil, yıktıktan sonra ne yapacaksın, ne yöne gideceğini gözden uzak tutmamak anlamına söylendiğinde tamam.. Ama pratikte böyle olmuyor. Kendi devrimci programının bir virgülüne uyulmayınca kıyameti koparıyorsun ve bağları atıveriyorsun, aslında çok uzun bir yolu birlikte yürüyebileceğin güçlerle.. Cuntaya karşı mücadele yalnızca kendini devrimci olarak ilan edenlerin değil, çok daha geniş kesimlerin mücadelesi olmalıdır. Çünkü bu yönetim, bütün halka acı çektiriyor. İster MSP'li olsun, ister AP'ye vermiş olsun, milyonlarca insan yarı aç yaşamaya mahkum ediyor. Cuntayı yıkacak potansiyel ortada. Bu potansiyeli harekete geçirmek zorundasın!.

İşte Barış hareketi.. İşte Nüklear silahlara, füzelere karşı yapılan mitingler.. Yüzbinlerce insan, çoluk-çocuk birlikte yürüyorlar.. Acaba Çin konusunda, Vietnam, Kamboçya, Afganistan, Polonya konularında aynı şeyler mi düşünüyorlar?.. Kaç tanesi "Devrim" istiyor?..

Alman devrimcileri: "Barış mücadelesi devrimci mücadelenin ayrılmaz parçasıdır" deyip devrimci olmayanlarlayanyanayürümemek gerektiğini halâ anlayamamışlar mı acaba?.. Birçok konuda aynı görüşte olmadıkları Heinrich Böll'ün mitinglerde konuşması neden onları memnun ediyor?. Neden herkesi katmaya uğraşıyorlar füzelere karşı mücadeleye?.. Çok basit: Füzeler düştüğünde sağcı-solcu ayırımı yapmadan bütün İNSANLARI öldürecek.. Füzeler herkesi tehdit ediyor. O halde onlara karşı verilecek mücadelenin insan potansiyeli de bu kadar geniştir. Stratejisi, taktiği, sloganı buna göre seçilir.. Öyle de yapılıyor..

Aynı basit gerçeği Cuntaya karşı mücadelemizde uygulamak zorundayız. Daha en başından "Bu iş sadece Devrimcilerin işidir" dersek -devrimci de sadece ve sadece kendi görüşümüzdekiler olduğuna görekendi klubümüzün içine hapsolur kalırız.

Yurt dışındaki işçilerimiz arasında yüzde kaç etkinliğimiz var acaba?. Bütün sol bir arada yüzde 10'u geçmez! Bu toplam, 12 Eylül sonrasındaki toparlanamayışın etkisiyle belki daha da düşmüştür.. Sola sempati duyan birçok kişinin umudunu tüketip pasifliğe kaydığını hemen her politika söylüyor.. Ama gene de, çalışmaların hedefi "Pasif duran büyük çoğunluğu harekete geçirmek" değil.. Rakip kulüpten adam ayartmak... Bu duvarları paldır küldür yıkmak zorundayız.. Sessiz duran büyük çoğunluğa kızmakla, onları suçlamakla elimize birşey geçmez.. Yalanlara karşı gerçeği söylediğimiz halde, sömürüye karşı sömürülenin çıkarını dile getirdiğimiz halde kendi duvarlarımız arasında sıkışıp kalmışsak, iğneyi de çuvaldızı da önce kendimize batırmamız, suçu önce kendimizde aramamız gerekir.

Bakın size apaçık ve elle tutulur bir öneri:

12 Eylül'ün yıldönümünde başlayalım bu duvarları yıkmaya.. Ortak bir yürüyüş için BÜTÜN kuruluşlara açık bir çağrı yapalım.Cuntaya karşı olan herkesin üzerinde birleşeceği sloganlar seçilsin 7-8 tane.. Yürüyüşün en önünde bir tek büyük pano olsun, katılan bütün kuruluşların adları sadece orada yazsın alfabetik sırayla. Ve bütün kuruluşlar da kendi üylerine direktif versinler: Bölük bölük yürünmeyecek, ayrı slogan atılmayacak!. Hepimiz kolkola girip yürüyelim.. Bağımsız bir-iki kişi konuşsun sadece, bir de Alman!.. Böyle bir yürüyüşün -herşeyden önce kendi insanlarımızın gözünde- nasıl saygı ve umut doğuracağını görmek için dürbüne ihtiyaç yok...

Ama acı bir gülümsemeyle bükülen dudakları de hemen görür gibi yokluyorum "Canım biz de bilmiyor muyuz bu kadarını?.. Ama-"

İşte o "AMA" yok mu!.....

DÖĞÜŞTEKİNE

Hüseyin ERDEM

sesler boğuyor sesleri
yanmayı bilirsin sen

kanlı masallardan geçtin
körlüklerden beyaz bir bayrak
taşıdın
binlerce yıl uzak geleceklere

avuçlarında kor ateş bilincin
koşuyorsun daha
soyunup bilinmezliklerden

buğday başaklarınca
olgunluklardır
paylaşamadıkların
celladın ellerinde alev alev
yanıyor sevdan

karanlıklar boğuyor karanlıkları
söyle çözmesinler
yalnayaklarıyla ısıtıp
buzdan saraylarını devranın

hışırdatmasınlar
yapraklarını umudun

söyle açmasınlar yumruklarını
daha
ucup gitmesin binlerce yılın ışığı

ormanlar tutuşuyor
bir yanık sesle
çıplak ayaklarını öptüğüm
bir dal sevda ver

Not: Hüseyin Erdem'in bu şiirini geçen sayıda yapılan bir teknik yanlışlıktan dolayı ikinci kez yayınlıyoruz. Özür dileriz.

CUMHURİYET GAZETESİ BAŞ YAZARI 2 AY HAPSE MAHKUM OLDU

Cumhuriyet Gazetesi Baş Yazarı Nadir Nadi, ve Gazetenin Yazı İşleri Müdürü Okay Gönesin İstanbul 1 Numaral Sıkıyönetim Mahkemesince 2 şer ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldılar. Gönesine verilen ceza paraya çevrildi.

İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi Askeri Savcılığı Nadir Nadi ve Gönesin hakkında, Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan "Tuhaf Bir Tasarı" makalesiyle ilgili dava açmıştı. Mahkeme iki kez 1961 yılında yayınlanan bu yazının 23 ocak 1983 günü tekrar yayınlanmasında kasıt unsuru buldu. Bu yazı nedeniyle Cumhuriyet Gazetesi bir süre kapatılmıştı.

TİKP DAVASI SONUÇLANDI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Türkiye İşçi Köylü Partisi Davası sonuçlandı. Sanıklardan TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek'e 12 yıl, 27 TİKP yöneticisine de 6-12 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi. 40 sanık da berat etti.

30 Ocak 1978 yılında Doğu Perinçek'in önderliğinde kurulan TİKP, TİİKP (Türkiye İhtilalcı İşçi Köylü Partisi)'nin devamı olmak ve kurulu düzeni yıkarak yerine marksist-leninist bir düzen kurmak istemekle suçlanıyorlardı.

Kuruluşundan, kapatılışına kadar kendine özgü bir milliyetçilik tabanında "sınıf mücadelesini" yürütmeye çalışan TİKP, cuntadan sonra da, cuntanın mahkemelerinde bu çizgisini sürdürdü. Türkiye'deki askeri yönetimi ve uygulamalarını doğru bulduklarını askeri mahkemelerde tekrarlayan TİKP genel başkanı Doğu Perinçek sorgusunda TİKP'in bütün milli sınıfların ortak iktidarını savunduğunu, hatta 1979 baharından itibaren Moskova yıkıcılığına ve MHP'nin terörüne karşı bir milli birlik hükümeti kurulmasını önerdiğini söylemişti. Yine Perinçek sorgusunun bir başka yerinde şunları söylemişti: " TİKP milli savunmayı güçlendirmeyi merkezi görev olarak kabul etmiştir. Milli Güvenlik derslerini savunan tek parti TİKP olmuştur. Biz, sıkıyönetimi de terör odaklarına karşı destekledik."

4 Mayıs 1983 tarihinde sonuçlanan TİKP davasında tutuksuz olarak yargılanan Doğu Perinçek ve 9 arkadaşı tutuklanarak cezaevine gönderildi.

FATSA DAVASINDA BİR HAKİM GÖREVDEN ÇEKİLDİ

759 sanıklı 268 idam istemli Fatsa Davasında mahkeme heyetinde görevli bir hakim bu görevinden çekildi. 28 Nisan 1983 günü duruşmada söz alan sivil hakim Şener Soruç, kendisinin Fatsa Davasına bakacak Askeri Mahkemeye atanmasında usulsüzlükler olduğunu belirterek davadan çekilmek isteğinde olduğunu açıkladı. Mahkeme heyetinde üye hakim olarak dava açılalıdan bu yana görev yapan Şener Soruç, yasalara göre Askeri Mahkemede görev almasının mümkün olmadığını vurguladı.

Mahkeme Heyeti Başkanı ortaya çıkan bu durum üzerine Askeri Savcının görüşünü sordu. Askeri Savcı Şeref Yılmaz, Hakim üye Şener Soruç'un durumunun Askeri Yargıtay'a sorulması gerektiğini belirtti. Daha sonra Fatsa Davasına bakan Askeri Mahkeme sivil hakim Şener Soruç hakkında bir karar verebilmek için dosyanın Askeri Yargıtay'a gönderilmesini kararlaştırdı.

Fatsa Davasında mahkeme heyetinde hakim üye olarak görev yapan sivil hakim Şener Soruç'un Sıkıyönetim Mahkemelerinin hukuka ve yasalara uygun olmayan bir şekilde kurulduğunu kanıtlayan bu tavrı Türk basınında hiç bir şekilde yer almadı.

Geçen sayıdan devam

Kurtuluş Örgütü'nün Görüşleri:

Darbe'de dış faktör önemli rol oynamıştır

Bu yargının sahipleri kendi gelisme hızlarına baktıkça da sınıflar mücadelesinin yüksek matematiğine basvurmak yerine toplama çıkarmayla kendilerinin **"iktidar alternatifi"** olmalarına elvérecek "**yekun**" hesaplama pesindeydiler. Ama yanlıs hesaplar **Bağdat'a kadar bile varamadılar. 1977 1 Mayıs'ında egemen sınıflar yığın hareketini** yıldırıp geriye sürebilmek icin pervasız bir girisimde bulundular. Yığınların moral kaynağı I Mayıs gösterisi bir anda önemli bir yılgınlık olayına dönüstürüldü. Bu kadarla kalınmadı aman vermeden Fasist hareket daha bir siddetle yığınların üzerine salındı siyasal olaylar hızla tırmanmaya basladı. Olayların çoğalması kendisini olayların seyrine kaptırmıs olanlara yığın hareketliliğinin daha ileri boyutlara ulastığı yanılgısına sürüklüyordu. Görünürdeki hareketlilik gercekten büyüyordu. Ne varki aynı anda negatif bir gelisme de icten ice baslamıstı. Egemen sınıfların saldırısı bekledikleri sonucu veriyordu. Mücadelenin basında kosturan esas olarak küçük burjuva nitelikli yığınlar sürdürdükleri mücadelenin ağırlığı altında ezilmeye ve giderek yılgınlık alametleri göstermeye basladılar. Bir anlamda bu hareketin gelisme seyri egemen sınıflarca belirlenmisti.

Burada ortaya konulması zorunlu olan bir nokta var. 12 Mart sürecinde toplumsal olayların gelişmesi bir kurgu olarak ve sonuçta da bir provokasyon hareketi olarak açıklanmıstı. Simdi de aynı türden açıklamaları yeniden duymaya basladık:"**egemen sınıflar fasistleri ortalığa saldılar, anarsistleri azdırdılar, ortalığı kızıstırdılar ve sonunda da istedikleri darbeyi gerçeklestirdiler**."

Bizce buna benzeyen bir tablo yok ortada. Egemen sınıflar gelismekte olan sınıf mücadelesini bastırabilmek için düzen ici politikalar izlediler. Bunun kendi yasallığına uyup uymamakla bir iliskisi yoktur. Fasist hareketler sınıf mücadelesinin gelismekte olduğu her yerde ortaya cıkarlar ve egemen sınıflar da sürekli onlara kendi izledikleri politikalar doğrultusunda yön vermeye calısırlar. Bizde de Oligarsi sınıf mücadelesini bastırmada fasist hareketi sonuna kadar kullandı. Ondan devlet desteğini asla esirgemedi. Bu desteklerle birlikte de fasist hareket doğal bir biçimde iktidara yaklasmaya basladı. Ne varki oligarsi gel'smelerin bir noktada fasist bir rejimi gerekli kılacağının bilinci icersinde olsa da, o tarihlerde rejim ici tedbirlerin soruna bir müddet daha çözüm olabileceğine inanmaktaydı.

Yığın hareketliliğinin hızını kesme konusunda egemen sınıflar oldukca basarılı oldular. Bunda temel faktör egemen sınıfların maharetli manevraları değil mücadeleyi asli olarak omuzlamıs olan kesimlerin sınıfsal karakterleriydi. Küçük burjuva sınıf dengesizliği bu mücadelede de kendisini ortaya koymus ve gelen baskılar karsısında adım adım hızını kaybetmeye baslamıstı.

Yılgınlığın yayılması ortamında devrimci örgütler bir alternatif olarak öne çıkamayacak konumda bulunsalar bile fasist harekete karsı önemli bir savunma hattı yarattılar. Gerci, bugün-o zaman da bunu iddia etmekteydik- yazılanlarda ortaya çıkan, bu mücadeleyi sürdürenlerin büyük çoğunluğunun neye karsı neyin savasını verdiklerinin bilincinde olmamalarıdır. Ama bu devrimcilerin sürdürdüğü dise dis mücadelenin fasist hareketin sınırlanmasında son derece önemli bir faktör olduğu ve hatta fasist hareketin tüm toplumu sarmasını engellediği gerçeğini değistirmez.

Bu gerçekliği böylesine kavradığımızda ortada bir provokasyon olayının kurbanı olunması gibi acınası bir durum değil, bir çok yanı zaaf içerisinde olsa da yerine getirilmesi gereken şerefli bir mücadele kalır. Ve hemen bütün süreç boyunca da durum budur.

Yukarıda vurguladığımız önemli nokta toplumsal hareketinin gelişme hızını kaybederken,toplumdaki çatışmaların gittikçe şiddetlenmesiydi. Bu gelisme bir farkla darbeye kadar devam etti. 1979 kısmi senato seçimleri olgu olarak tesbit etmis olduğumuz bu yığın hareketliliğindeki yavaslamayı kısmen rakamlar olarak da önümüze serdi. Ancak bu durum 79 sonları ve 80 baslarındaki gelismeyle çakıstı. İsçi sınıfı yığınlar halinde, Türkiye tarihindeki en yığınsal ekonomik mücadelesini baslattı. Sıkıyönetim koşullarında baslatılan bu mücadele o ana kadarki mücadele için tek kurtulus yolu olarak belirirken içerisinde önemli zaafları barındırmaktaydı. Genel olarak sendikalarda egemen olan reformist anlayıs "**açıkça**" sıkıyönetimle birleserek bu mücadelenin en zararsız hale getirilmesini sağladı. Reformist sendikacılar sıkıyönetim yasaklamasından yararlanarak isçileri fabrikalardan uzaklastırıp sınıfın tektek bireyler haline dönüsmesini sağladılar. Böyle bir durumda grev bir mücadele okulu olmaktan cıkar ve sınıfın sınıfsal varlığına son verir. Bunun tek etkisi üretimi durdurmaktır. Üretimi bu biçimde durdurmanın ise sınıfsal mücadelesine getireceği hiç bir yarar yoktur: Burjuva zarar verse bile!

Sosyalist hareket için yığın hareketliliğini yeniden yükseltmek için tek umut bu grevlerin "**çadır grevleri**" nden "**mücadele okulu**" haline dönüstürülmesiydi. Bu nedenlede proletarya sosyalistlerinin bu dönemdeki şiarı "**cadır grevlerine son**" oldu. Ne varki, bu siar proletarya sosyalistleri dısında hic bir çevrede yankı bulmadı. "**Çadır grevleri**" cadır grevleri olmaya devam etti ve tek tek kalan işçiler günlerini mücadeleyi düsünerek değil ya is arayarak ya da kahvede tavla atarak geçirdiler. Böyle bir durum doğal olarak isçiler arasında bir mücadele ruhunu değil, tam tersine gelişecek herhangi bir olguya karsı teslimiyet ruhunu gelistirir. İsci sınıfının her türlü meziyeti ancak sınıf olarak davranabildiği zaman ortaya cıkar. Böylesine atomlarına ayrıldığı bir durumda ise isciler herhangi bir insan gibi davranmak durumunda kalırlar.

Genel olarak isci sınıfıyla son derece cılız fiili ve ideolojik bağlara sahibolan Türkiye sol hareketinin bu durumu kavrayabilmesi oldukça zordur. Zor olanın hic kavranmadığını gördük. Böylelikle Türkiye sol hareketi kendisinin son kurtuluş umudu olan, içerisinde son derece geniş olanakları taşıyan işci sınıfı hareketinin bu durumunu kavrayamadan kendisini olayların akısına teslim etti. Nicelikçe bir kez daha yükselmeye yüz tutmus olan yığınsal hareketlilik nitelikçe yükseltilemedi. Ortada cok toz kaldıran, herseyin önüne bir engel olarak dikilen ama aynı ölcüde de kof bir yığın hareketi oligarşinin sorunlarıyla da (had safhaya ulaştığı bir noktada) çakıştı.

Burada sonuca gelmeden egemen sınıfları darbe zorunluluğuyla yüzyüze bırakan ekonomik olguya değinmek gerekmektedir.

Bilindiği gibi Türkiye'de gelismiş olan çarpık sanayi tipi, geliştiği ölçüde bağımlılık iliskilerini de geliştiren bir mahiyet arzetmektedir. Bu sanayi tipi esas olarak yoğun emek kullanma durumunda olan alanlarda gelismekte ve çoğunlukla ara ve temel maddelerini metropol ülkelerden ithal etmek zorundadır. Kendisini esas olarak iç pazar ihtiyaclarıyla sınırlama durumunda olan bu sanayinin, büyümeye devam ettikçe ithal etmek zorunda kaldığı mal miktarı da büyümeye devam etmektedir. Önemli bir dış gelir sağlamayan böyle bir sanayi giderek dıs kaynak ihtiyacını büyütmektedir. Türkiye sanayii bu doğrultudaki gelişmesini 1978'e kadar hızla sürdürdü. Ne var ki böyle bir büyüme petrol krizi ile de birleşince Türkiye'nin ihracatı, turizm gelirleri ve yurt dışında çalışan işçilerin gönderdikleri havalelerle karşılanamayacak ölçüde büyük bir ithalat hacmi yarattı. Bu açığı kapatacak tek kanal dış borçlanma idi ve nitekim aynı yıllarda Türkiye'nin dış dünya borçları faizleri ile birlikte 18 milyar dolara (Türkiye bütçesinin hemen hemem birbuçuk katı) ulaştı. Hükümetlerin en önemli işi bir dönem icin yeni borç bulmak ve borç taksitlerini ertelemek haline geldi. Zira Türkiye'nin cesitli yollarla elde etmiş olduğu yabancı para miktarı ithalatı karşılamamaya hep devam etmekteydi. 1978 sonrasında bu durum öylesine vahimleşti ki, artık sanayinin büyümesi bir yana, mevcut üretimi devam ettirmek için gerekli olan ithalatı bile gerçekleştirmek olanaksız hale geldi ve atıl kapasite gittikçe artmaya ve dolayısıyla da kār oranları hızla düşmeye başladı. Sürekli olarak var olan bu eğilim karşısında burjuvazi tekel fiyatları uygulayarak enflasyonu sürekli geliştirmekteydi. 1978 sonrasında ise içerisine girilen dar boğazda burjuvazi kâr oranlarını yükseltmenin tek yolunu fiyat artışlarında buluyordu. Bu aynı zamanda ekonominin tüm dengelerinin alt üst olmasına, yeni yatırımların gittikçe olanaksız hale gelmesine neden oluyordu. Bu konuda, çalışan yığınların talebiyle burjuvazinin talebi sahte bir biçimde birleşmişti: Enflasyona son!

Turizm geliri ve işçi dövizleri ne kadar zorlansa da önemli bir artış göstermiyordu. Sanayinin de mevcut yapısı içerisinde daha fazla ihracat yaparak yeni gelirler elde edebilmesi olanaklı değildi. Bu darboğazda boğulup kalmamak için mutlaka yeni bir şeylerin yapılması zorunluydu. Bu alanda yapılabilecek olan tek şey ise ihracatı arttırmaktı. Diğer tüm gelirler sanki limitte gibi davranıyorlardı. Bu dönem için ihracatı teşvik tedbirleri bir miktar artışa kaynaklık etse de, sorunun çözümünde faktör olamıyordu. Tekelci burjuvazinin karşısında tek alternatif, daha farklı bir yapıya sahip olan ihracata yönelik sanayi tipini geliştirmekti. Kore, Brezilya "**mucizeleri**" Türk tekelci burjuvazisi için bir yol gibi görünmeye başladı. Dünya finans kuruluşlarının yol göstericiliği ile birlikte Türk tekelci burjuvazisi böyle bir doğrultunun tek kurtuluş yolu olduğunda karar kıldı.

Ne var ki, bu tipteki bir sanayinin temel iki faktörü, ucuz işgücü ve siyasal istikrar; bu koşullarda açık bir diktatörlük idi. 24 Ocak kararları böyle bir sanayie geçişin ilk adımı oldu. Bu kararlar gereğince iç talep kısılacak, elde var olanla en büyük ihracat gerçekleştirilecek ve giderek de sanayinin yapısı dönüştürülecekti. İç talebin para ve ücret sınırlama mekanizmalarıyla kısılması, hemen peşinden bir takım olguları getirmekteydi. Birincisi, ithalata yönelik bir sanayi için gerekli olan ucuz işgücü garanti altına alınıyordu. İç talebin daralması ile birlikte yasayabilme kabiliyeti en yüksek olanlar yaşamaya devam edecek, diğerleri ise piyasadan çekilmek zorunda kalacaklar ve böylelikle sermaye merkezileşmesi daha büyük boyutlara ulaşırken, firma ölçekleri de dünya piyasasına uygun bir hale gelmiş olacaktı. (Daha sonraları Turgut Özal bu konuda daha da radikal tedbirler geliştirdi.) İkincisi ise sermaye birikimini hızlandırırken yabancı sermaye girişini de hızlandırmaktı. Yabancı sermaye gelişini kolaylaştırıcı çeşitli yasalar çıkarılırken, aynı zamanda serbest bölgelerin kurulması doğrultusunda da adımlar atılmaktaydı.

Kapsamı çok daha geniş olan bu politikayı burada daha fazla açma olanağımız yok. En genel bulduğumuz çizgileri ortaya koyduk. Bunların uygulanması yalnızca emekçi sınıflardan giderek artan bir tepkiye neden olmuyordu: Bu politikadan nasibini alan orta burjuvazi de muhalefetini gittikçe şiddetlendiriyordu. Bu dönemde orta burjuvazinin temsilcileri baskı ve sömürü politikasına karşı çıkmakla kendi muhalefetlerini emekçi yığınların muhalefetiyle birleştiriyorlardı.

Oligarşi tarafından denenen tüm rejim içi alternatifler orta burjuvazinin de tam anlamıyla muhalefet cephesine katılmasıyla birlikte tükendi. Kadayıfın altını kızartmakla uğraşanlar bir anda tepsinin altından dumanlar yükselmeye başladığını gördüler, ama artık geçti.

Tekelci burjuvazi açısından böylesine genişlemiş bir muhalefet karşısında bu politikaları uygulamanın hiç bir olanağı kalmamıştı. Tek çare her türlü demokratik hakkı ortadan kaldıracak açık bir diktatörlüğün ilan edilmesiydi. Açık diktatörlük alternatifi olarak faşist diktatörlük kendisini dayatmaktaydı. Bir ölçüde solun gücünü de abartma durumunda olan tekelci burjuvazi toplumu ikiye bölme tehlikesini içerisinde taşıyan faşizim alternatifi yerine gittikçe daha genel bir talep haline gelmeye başlayan can güvenliği etrafındaki bir çözümü daha akılcı buldu. Gerçekten de bu çözüm en akılcı olanıydı. "**Her türlü terörizme karşı olan**" bir tutum gerek sağdan ve gerekse soldan en geniş desteği bulacaktı. Bu konuda gerek nesnel durum ve gerekse sağın ve solun bu konu üzerinde çeçitli biçimlerde yapmış olduğu propaganda talebi en şiddetli boyutlarına ulaştırmıştı. Her iki taraftan da bağımsız görünebilecek bir güç bu talebi en iyi bir biçimde değerlendirebilirdi. Bu gerçekçi tahlili yapan tekelci burjuvazi de henüz toplumumuzda yıpratılamamış veya en az yıpranmış bir güç olma konumunu devam ettiren ordu aracılığ ile açık diktatörlüğünü ilan etti. Gelişme tam böyle oldu. Üstelik sol tekelci burjuvazinin umduğundan daha kof çıktı. Askeri Diktatörlük egemenliğini hepimizin umduğundan daha kısa bir sürede kurdu.

İhracata yönelik bir sanayi tipini geliştirmeye çalışan hemen tüm geri bıraktırılmış ülkeler genel bir kural gibi darbe yöntemine başvurmadan **edememişlerdir. Öyle veya böyle bu yol tekelci burjuvazimiz için bir zorunluluk halini almıştı. Kendileri açısından** daha akılcı bir çözüm olanağı yoktu. Darbenin gerçekleştirilmesi açısından da sol hareket en güçsüz dönemini yaşamaktaydı. Her türlü olayın niceliğindeki büyümeye karşılık ayni ölçüde nitel bir gelişme yoktu. Ama yığın hareketinin niteliğindeki bir değişmenin olanakları da işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin içerisinde yatmaktaydı. Hem güçlü göründüğümüz hem de en zayıf anımızda bulunduğumuz böyle bir anda darbeyi indirmek taktik açıdan en akılcı olanıydı.

Bu noktayı özellikle bu tür gelişmeler karşısında dünyanın her yerinde, yenilgilerin sorumluluğunu "**sol**" ların üzerine yıkan reformist akımlara hatırlatmayı zorunlu görüyoruz. Bu mantık çoğunlukla darbe karşısında öfkeleri egemen sınıfa yönelteceği yerde "**sol**" ların üzerine yönelterek kendi günahlarını gizleyebileceğini sanmıştır. Hatta bu reformist anlayış kendi varlığını devam ettirebilmenin bir yolunu da burada görmektedir. Darbe öncesinde sıkıyönetimi "**sol**" ların üzerine yürütmeye çalışan reformist öneriler hatırlanmak zorundadır.

12 Eylül'e geliste solun hatalarının neler olduğunu kavramanın temel anahtarı bizce yukarıdaki açıklamamızda yatmaktadır. Bu konuyu değerlendirirken her türden siyasal hareketi egemen sınıfların jokeri olarak değerlendiren ve sonuç olarak toplumsal gelişmeyi provokasyonlar temelimde açıklayan bakışlardan uzak olmak gerekmektedir. Kavranması gereken "**darbenin gerçekleşmesinin sorumluluğunun ne kadarının bizde olduğu**" değil, darbenin gerçekleştiği süreç icerisinde sınıf mücadelesinde ne türden yanlış bir bakışa düşmüş olduğumuzdur.

Türkiye sol hareketinin içersine düşmüş olduğu ve bir türlü çıkamadığı bazı temel noktalar var ki, bunların yanında önemli gibi görünen örneğin sol içi çtışmalar son derece önemsiz kalmaktadır. Bu temel soruna cevap vermeden ve benzeri sorunları çözümleyebilmek en azından ileri derecede adımlar atabilmek olanaklı değildir.

Sorunların tümünü kapsayabilecek olan genel başlık bütün yayginlaşmış tabiri ile "sosyalizm anlayışıdır". Ancak sorunu bütün kapsamıyla birlikte ele alabilmek burada olanaklı değil. Ama bu konudaki anlayış sakatlığının Türkiye'de sınıf mücadelesinin karşısına çıkarmış olduğu iki temel nokta mevcuttur. Birincisi proletaryanın siyasal ve sosyal devrime öncülüğü sorunudur. Bu sorun doğrudan doğruya proletarya sosyalizminin ne demek olduğu sorunudur da. Bu konudaki iki temel eğilimden biri proletaryanın **vekaletnamesini ele geçirerek onun adına** iş yapma diğeri de gene aynı kapıya çıkacak olan proletaryayı diğer ezilen sınıflarla aynı düzeyde ele alarak gene onun adına davranıyor olmak. Her iki biçim'de proletaryanın yönetici sınıf haline gelmesi sorununu dışta bırakmak zorundadırlar. Doğal olarak her iki tutum da doğruların merkezini proletaryanın dışında, kendisinde bulur. Zaman zaman bu bakış açısı, demokrasi savunuculuğu yaparken burjuva demokrasi anlayışın bile gerilerine düşmek zorunda kalır. Bu bakış acısı proletaryayı doğal olarak küçümsemek ve enerjisini onun eylemiyle kaynaştırmak yerine daha dinamik bulduğu unsurlarla kaynaşmak yolunu mücadelenin süratli gelişimi açısından faydalı bulur. Yakın tarihimizde yaşadığımız sınıf mücadelelerinin temel karakteristiğinin bu olduğunu görmekteyiz. Bu durum doğal olarak sosyalizmle sınıf hareketinin birleşip kaynaşmasını engellemektedir. Homojen bir sınıf önderliği sağlanmadığı müddetçe de her yığınsal kabarış egemen sınıflar tarafından kolaylıkla bastırılabilmektedir.

Proletarya sosyalizmi yerine küçük burjuva sosyalizminin egemen olusunun yarattığı ikinci temel sorun sosyal şovenizmdir. Türkiye solunda hakim olan küçük burjuva mantık doğal olarak kendisini Türk şovenizminin etkisinden kurtaramamış ve ezilen uluslar ve milliyetler sorununa hic yaklaşamamıştır. Çok uluslu olan Türkiye Cumhuriyetin'de ise bu sorun atlanıldığında toplumsal gelismenin doğru olarak kavranabilmesi ve sağlıklı bir mücadelenin yaratılabilmesi olanaklı değildir.

Uzun yıllar Türk şovenizminin etkisi altında uyuyan ve ulusal sorunu uyutan Türk komünistleri gözlerini yeni yeni açmaktadırlar. Ne zaman? Kürt Ulusal Hareketi kendisini ayrı bir olgu olarak karşılarına dikince; ayrı örgütler olarak ortaya çıkınca. Bugün bile sorunun kavranabildiğini söyleyebilmek asla olanaklı değildir. Zira Türkiye sorunu bu noktaya gelisi sorunu kökünden kavrayarak kararlaştırdığı genel bir tutum değişikliği ile değil zorlamalarla gerçekleşmiştir. Türkiye solu içerisinde örgütümüz bu sorunu ilk kez dayattığı tarihlerde karşılaştığı suçlama "kürt milliyetçisi olmak ona pirim vermek, kürtleri tavlamaya uğraşmak" gibi ilkel tepkiler olmuştur. Hatta bu ilkel bakış kendisini şu sosyal söven ifadelerle bile ortaya koymaktan çekinmemiştir: "Bu savunduklarınız ya kürtlerin ayrılmasını, ayrı örgütlenmesini getirirse görürsünüz" İşte bu kapkara bir sosyal şövenizmdir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını ayrılma, ayrı devlet kurma hakkı olarak göremedikten sonra ulusal sorunla ilgili en ufak bir adım atılmamış demektir. Zira soruna doğru bir biçimde yaklaşabilmek bu noktadan itibaren başlamaktadır. Bundan sonra ise yapılacak daha çok iş vardır. Ama Türkiye solu ayrılma hakkı konusunda yüreğini rahatlamamış olduğu için bu noktadan itibaren yerine getirilecek görevlere de bir türlü gelememiştir. Bu sosyal şoven bakış acısı bugün atmak zorunda kalmış olduğu adımlara rağmen hala Kürdistan'in sömürge olup olmadığı konusunda kendisini çok "bilimsel" olmak zorunda hissetmektedir! Ama bu sözde bilimsellik, kendilerini doğrudan ilgilendirmeyen ülkeler konusunda fazla bilimsel olmaya gerek duymaksızın sömürge tabirini kullanabilirken Kürdistan sözkonusu olduğunda bu sözde bilimselliği öne getirmekte ve üstelik bu bilimselliği açık bir şekilde Kürdistan'ın sömürge olmadığını iddia edebilmek için kullanmaktadır. Neden bu zorlama? Çünkü kafalarda sömürge olursa ayrılır korkusu yatmaktadır.

Soruna tarihi olarak hep böyle bakmış olmak kürtlerde genel bir güvensizliğin gelişmesinin temel kaynağıdır. Ve bunun sorumlusu sadece ve sadece Türk devrimcileridir. Üstelik kendi üzerlerine düşen görevleri yerine getirmemekte ısrar eden Türk devrimcileri bir yandan da kendi şövenliklerini bir yana koyup Kürdistan'lı örgütleri milliyetçilikle suçlamaya devam etmekle Kürtlerdeki güvensizliği bir o kadar daha pekiştirmekte ve çok şikayetçi oldukları ayrı örgütlenme olgusunun daha da sağlam temellere oturmasına neden olmaktadırlar. Güçleri zaten parça parça bir halde olan Türkiye sol hareketi bu tutumuyla bir başka alanda daha parçalanmayı sürdürmektedirler.

Hemen tüm Kürdistan'lı örgütlerin temel talebi Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesine önderlik edebilecek reşit bir partiye sahib olmaktır. Hakim sosyal şoven bakış açısı içerisinde Türklerle birlikte böyle bir partinin gerçekleştirilemeyeceğine inanmaktadırlar. Gerçekten de sosyal şovenizmin hakim olduğu bir durumda böyle bir yapıyı birlikte yaratabilmek olanaklı değildir. Ayrılmanın gündeme geldiği anda mücadelenin önünde yürümeye devam edebilecek bir partinin olabilmesi bu günden bunun tüm olanaklarını içinde taşıyan yapılarla mümkündür. Bu da ulusal düzeyde, lafta değil, fiilen gerçekleşmiş tek parti içerisindeki özerk örgütlenmedir.

Türkiye solu 12 Eylül'e gelirken bu iki temel zaaf etrafında şekillenen bir yığın başka zaafları da sergilemiştir. Örgütümüz ise bu iki temel sorun etrafında olanca gücüyle çaba göstermiş ama gerekli beceriyi gösterememiştir. Elbette bizim mantığımız da bir evrim sürdürmekte ve doğal olarak zaafları içinde taşımaktadır. Bu gün proletarya demokrasinin Türkiye solunda kavranmadığını iddia ederken kendimizinde bu konuda zaaflar taşıdığımızı içine düştüğümüz sol içi çatışma olaylarında sergilediğimizin bilincindeyiz. Ancak bizce sorun sol içi ilişkilerin iyiliği veya kötülüğünde yatmamakta yukarıda ortaya koyduğumuz daha temelli noktalarda yatmaktadır.

Bugün kendisinin komünist olduğunu iddia eden Türkiye solunun karşısında yatmakta olan ana sorun proletarya partisinin yaratılması ve mücadelede proletaryanın önderliğinin sağlanmasıdır. Sınıflar mücadelesi **kendisi için gerekli kadroları sürekli olarak yaratmakta ancak bu kadrolar** tek bir program etrafında bir araya gelip sosyalizm ile işçi sınıfı mücadelesini birleştirme görevini yerine getirememekte tam tersine yarı buçuk programlar etrafında son derece çeşitlenmiş gruplar oluşturmaktadır. Bunlardan bazılarının kendilerini parti olarak nitelemeleri elbette birşeyi değiştirmemektedir. Zira bu niteleme sosyalizmle sınıf hareketini birleştirme konusunda yeni hiç bir olanak yaratmamaktadır. Tam tersine bu yapıları korumaya devam edebilmek için uygun bulunan taktikler proletarya partisinin yaratılmasını daha da zorlaştırmaktadır. Güncel olarak yerine getirilmesi gereken temel görev proletarya partisinin oluşumuna olanak sağlayacak ve mevcut yapıların korunma**sına değil çözülmesine elverecek önerileri ortaya getirebilmektir. Bu temel** öneri ise tüm gücümüzle işçi sınıfının örgütlenmesine sarılmak ve bu konudaki eylem birliğini geliştirici tedbirleri almaktır. Rejime karşı sürdürüle**cek mücadele de ancak bu temelde istikrar kazanabilir.**

Homojen bir sınıf önderliğini sağlayamadığımız müddetçe istikrarlı hiçbir birliği gerçekleştirmek de olanaklı değildir. Bu günkü yapıların kendi aralarında oluşturacakları bir cephe alternatifi mevcut yapıları korumanın güvencesi ve dolayısıyla proletarya önderliğinin karşısındaki en önemli engeldir. Bu sosyalistlerin içlerinde taşıdıkları birlik özlemine yanlış bir temelde cevap vermekte ve sorunun özünün kavranılmasını engellemektedir. Zira bu yapının kendisinin yarattığı ve yaratacağı yeni problemlerle uğraşmaya devam edecek olanların sorunların özüyle uğraşmaya olanakları kalmayacaktır. Bu durum şikayet konusu olan eski duruma yeni bir biçim vermekten öteye gidemez. Eskiyi yaratan bu yapılardı. Ve bu yapılar kendilerine ilişkin olarak hiçbir mantıksal değişikliğe uğramadan yeni bir yapı oluşturma yoluna gitmekle ancak eski mantıkların korunup devam ettirilmesini sağlayacaklardır.

Geçmişimizin temel zaafı ayrı ayrı örgütler olarak bir araya gelememek bir cephe oluşturamamak değildi. Dolayısıyla buradan başlanarak da çözüme gidilemez, ancak yeni bir dayak yeyinceye kadar oyalanırız. Temel zaafımız birlik olamamak, sosyalizmle işçi sınıfı hareketini birleştirememekti. Komünist olarak sorunun çözümüne bu noktadan yaklaşmak gerekir. Bunu merkezi görev olarak önüne koymayan hiçbir önerinin iyi bir başlangıç olduğunu söylemek olanaklı değildir. İktidara alternatif olacak bir cephe de ancak proletaryanın **dayatmasıyla** gerçekleşebilir. Gerisi başlanılan noktaya geri dönmek olacaktır.

Türkiye Kuzey Kürdistan Kurtuluş Örgütü

12 Eylül öncesi ve sonrasına ilişkin eleştiriler:

Burjuvazinin oyunları ve bazı önemli noktalar üzerine

Bir olguyu veya bir olayı açıklamak için, o olgunun tüm tarihi özelliklerini ve kendine has iç yapısını tüm yanlarıyla incelemek gerek. Olgunun iç ve dış yapısını ve ilişkide bulunduğu çevresini incelerken onun, tarihi gelişim biyografisini de gözönünde bulundurmak gerekir...

Günümüzün hakim sınıfları nasıl yüz yıllarca önceki yönetici sınıflar değilse ve yüzelli yıllık (burjuvazi için...) tecrübesiyle karşımızda duruyorsa, bizler de eski devrimciler olmamak zorundayız. Kendimizi değişen tarihi şartlara burjuvaziye veya hakim sınıflara karşı, onların oyunlarına ve taktiklerine karşı, devrimci estetik ve uzmanca seçilmiş taktiklerimizle kendimizi hazırlamalıyız... Eğer bilimsel olduğumuz kadar, taktiksel de olamıyorsak, burjuvazinin taktiklerini, oyunlarını, kendi taktik ve oyunlarımızla alt edemezsek kazanacak olan yine burjuvazidir... Ve zafer, kim olursa olsun, nesnelle özneli uyumlu götürenin olmuştur. Burjuvazi taşıdığı iç çelişkilerinden dolayı, çeşitli tarihi dönemlerde sallanır. İktidar gücünü yitirebilir. Onu düşer sanırız. Ama o düşmeyecektir. O sallanırken gereken yumruğu vurmadığımız sürece de düşmez... Düşmesi için, tam zamanında seçilmiş yumruğu vurmak gerekir... Örneğin, ikinci dünya savaşı sırasında, İspanya, Almanya ve Fransa'da burjuvazi sallanmış, iktidar gücünü yitirmişti. Ancak gereken yumruk vurulmadığındandır ki, bu ülkelerin burjuvazisi iktidarlarını devam ettirebilmişlerdir. Bu önemli kıstas, reformistler ve oportünistlerle, komünistler arasındadır. Diğerleri burjuvazinin kendiliğinden düşmesini beklerken, komünistler gereken yumruğu vururlar. En önemlisi biz, bu yumruğu vurmaya hazırlanmalıyız...Burjuvazi ise boş durmamakta, var gücüyle uzun vadeli programları ve oyunlarıyla birçok devrimci partiyi ve devrimci örgütü kendi oyunlarına getirmektedir. Bunun en **açık örneklerinden birini Türkiye ve Kürdistan'da görmek mümkündür...**

Türk burjuvazisinin, sistemli ve uzun vadeli çalışması, devrimcileri kendi minderine çekme ustalığı ve halk karşısında, haklı zemin arama oyunlarını çok ustaca oynaması, görülmesi ve ders çıkarılması gereken önemli, ana nirengi noktalardan bir tanesidir. Türk burjuvazisi ve faşistleri, faşizmin ve burjuvazinin tüm tecrübelerinden yararlanmasını çok iyi biliyorlar ve bu yeteneğe sahiptirler...

Esasen, proletaryayı ve bağlaşıklarını yönetecek bir partiye kavuşmadan devrim mümkün olmayacaktır. Mevzi direnişlerle bir yere varılamaz.(Tar-iş, K.Maraş ve Çorum savunma direnişleri...) Bu olayları burjuvazinin faşist diktatörlüğe varmak için uyguladığı, deney basamakları olarak değerlendirmek lazımdır. Faşist provokatörlere, bireysel olarak cevap vermek ve mücadeleyi bir üst aşama olarak değerlendirmek,bizi bilimsel sosyalizmden uzaklaştırır.

Türk burjuvazisi, tarihinin hiç bir döneminde burjuva-demokrasisini bile yaşatmamıştır. Sürekli ve ısrarla anti-demokratik bir burjuva diktatörlüğü, işçi sınıfının mücadelesi ve halkın muhalefeti karşısında istediği yere varamıyordu. İşçi sınıfının ve halkın bıktırıcı mücadelesinin boyutları, hakim sınıfların içine düştüğü, POLİTİK ve EKONOMİK çıkmaz faşist diktatörlüğü dayatıyordu. Nitekim, devlet 1979'un Kasım ve aralığında bu süresini tamamlamış ve faşist diktatörlük **fiilen** kurulmuştu. Ancak bu **fiiliyet** kendine uygun üst- yapıyı bulamıyordu. (Yasal kılıfı...) Çünkü üst-yapı yasama organları, yürütme organları ve yargı organlarıyla karıştırılmış bir iplik yumağını andırıyordu. İşte,DEVLET organlarının üst-yapı da uyumluluğunu sağlama görevi, bu oyunda orduya bırakılıyordu. Burjuvazi ister Cumhur **başkanı seçimini kilitlemesiyle olsun, isterse bundan önceki oyunlarıyla olsun bunu belli ediyordu... Yani burjuvazi 12 Eylül'ü bilinçli ve sistemli bir şekilde hazırlamış ve uygulamaya koymuştur. 12 Eylül bir an meselesi değil, tam tersine uzun vadeli çalışmaların, hazırlıkların ve taktiklerin sonucudur...**

Türk burjuvazisi oyunu sadece içerde oynamadı. Kendisinin dışında gelişen olaylardan azami ölçüde yararlanmasını da biliyordu...Buna en iyi örnek, kapı-komşu İran devriminin verdiği korkuyla. URSS'in Afganistan'da giriştiği işgal olayı,onların faydalandığı en önemli dallardan biri oluyordu. Ve yeniden "**komünizm heyülasını**" hortlatarak kendilerine, giriştikleri oyunlar için, haklılık ortamı yaratıyorlardı.

Burjuvazi oyunu kurnazca oynarken, bizler tüm bunlara karşılık devlet sistemini bile kavrayamıyorduk. Bırak devlet sistemini kavramayı, halk arasındaki çelişkileri, sınıf mevzilenmesini bile çözemiyor bu çelişkileri uzlaşmaz hale getiriyor ve arap-saçına çeviriyorduk. Devrimci enerjiyi, yanlış hedeflere yönelterek heder ediyorduk. Marksizmin dilini bol bol kullanıyor ve ama, ülkenin somut durumunu gözönünde bulunduramıyorduk. Tüm bu çocukluk hastalıklarından kurtulmadıkça, aynı hataları yapmak kaçınılmaz olur. **Çocukluk hastalığı**" derken, 1977 seçimlerinin boykotuna değinmeden geçemeyeceğim. Esasen seçimleri boykot,kitleleri iç savaşa davettir...Böyle bir boykot, kitlelerin subjektif durumlarına, kitlelerin sınıf bilinci durumuna ve de en önemlisi *gelişmekte olan objektif duruma* göre uygulanır. Genel olarak, "**demokrasi**"-yle sosyalizm arasındaki bağ görülmezse ve "**demokrasinin kırıntısı**" için dahi mücadele edilmezse, bu olgunluğa ve ustalığa kavuşmazsak çocukluk hastalıkları devam edecek ve ister istemez burjuvazinin oyunlarına tekrar tekrar gelinecektir...

Burjuvazi oyununu o kerte ustaca oynuyordu ki, bizlerin gözleri kararmış, kitlelerin ruh halini bile hesaba katamıyorduk. Hatta oyun öylesine benimsenmiştiki, devrimci mücadele 'boğulsun' ama hiçbir faşist provokatörün eylemi karşılıksız kalmasın anlayışı hakimdi. Burjuvazi provokatörlüklerini devam ettirirken, bizler **kitleler üzerindeki "terörün caydırıcı rolü"** nü göremiyorduk. Burjuvazi bizi kendi minderine çekmişti birkere...Bu durumu alt edebilmek için, öyle bir siyaset gütmeli ki, çalışan insanların geniş yığınlarıyla bağ kurarak, yeni bir çalışma tarzıyla onların güvenlerini yeniden kazanmalı. "**kendi halinde sekter**" partiler yada gruplar olmaktan çıkılmalı. (Sekter kelimesi kitlelerden kopuk anlamında kullanılmıştır.) Bu dönem de görüyoruz halk kitleleri ve işçi sınıfı kendi özdeneyleriyle, anlamışlardır ki mevcut siyaset ve taktiklerle bir yere, yada istenilen yere varılamayacaktır. Genellikle, bireysel ve dar grupsal eylemler hem kolaycılığa kaçmaktır, hem de burjuvaziye yaramaktadır. Hele bireysel şiddet eylemleri işçi sınıfına yarar getirmekten çok, burjuvazinin kenetlenmesine yaramaktadır. Kitlelerin zor durumda, geçinemediği, hoşnutsuz ve özellikle de hakim sınıfların yönetemez olduğu dönemlerde, bireysel şiddet, işçi sınıfının *sosyal-gücünü* böler.(İşçi sınıfının sosyal-gücü onun, sayısal gücünün birliğidir.)

Ayrıca emekçilerin siyasal, kültürel ve sanatsal yetenekleri geliştirilemiyordu. Oysa devrimci eğitim sistemimiz, insan beyninin geliştirilmesine yönelmeliydi. Görüyoruz ki elimizi nereye, hangi dala atarsak atalım, amatörlük ağacından, elimizde sararmış bir yaprak kalıyor.

Burjuvazinin oyunlarını boşa çıkarmaya uğraşırken, aydınlarla olan ilişkilere özel ihtimam gösterilmeli ve onlardan azami ölçüde yararlanılmalıdır. Aydınlar derken, Türkiyenin günümüze özgü, özgül konumu içinde özel bir yerleri vardır. Bu özel yer, bunların şu veya bu biçimde sürekli mevcut devlet cihazının yanında yer almalarıdır. Bazı aydınlarımızın, halklarımızın ve demokrasi güçlerinin yanında yer almaları, bu gerçeği değiştirmeyecektir. Düşünüyorum da, yazılarında, kitaplarında veya köşelerinde burjuvaziye, cunta veya onun sistemine güven yayan, onu şu veya bu ölçüde savunan yazarlar. (Değerli köşe yazarlarımız dahil.) acaba diyorum, bir 'sol' darbe olsaydı nerede olurlardı? "**Tutabilene aşk olsun**" demekten kendimizi alamazdık sanıyorum...

Hiçbir ülkede aydınlar (Namuslu ya da marksist aydınları asla kast etmiyorum...) bizdeki kadar asalak, korkak ve vurdum-duymaz olmamıştır. Bizdeki aydınlar reformizm yada sosyal-demokrasi ile, faşizm arasındaki bağı kavrayamadıklarından, kitle eylemlerine karşı sürekli tavır (olumsuz tavır) takınmışlardır. Bu anlayışlarıpı ise, 'faşizm gelir' teorisiyle açıklamaya çalışıyorlardı. Bu sakat anlayışları sonucu, devrimci eylemlerin karşısında yer alarak, kitlelerin kafalarını bulandırmış, devrimcilere karşı güvensizliği yaymışlardır. Faşist cuntanın gelişinde bunların az payı vardır sanmayalım... Hatta bunlardan bazıları halen yurt-dışında "**ana-dil**"le uğraşmaktadırlar...

Burjuvazi, faşist cuntanın hazırlık çoraplarını, halkımıza örerken, onlara iplik vazifesi gören parti yada ör**gütleri unutmak onlara "haksızlık" olur. Bunlar:TKP-TSİP ve TİKP' tirler.**

Bunlardan ilk üçü, işçi sınıfı içindeki en güçlü akımlardır. Bu örgütler işçi sınıfının, sınıf mücadelesini, ekonomik sınırlar içine hapsetmişlerdir. Deyim yerinde ise, **"El-aleme rezil edilen bir sosyalizm"i savunarak İşçi** sınıfının, kitlelerin politik yolunu saptırarak faşist cuntanın gelmesinde görevlerini eksiksiz yerine getirmişlerdir. Bugün ise "**askersel**" teraneleriyle cuntanın gerçek yüzünü işçi sınıfı ve DİSK'in kazandığı, kazanmış olduğu **tüm ekonomik, siyasal ve sosyal hakların "hık" demeden bir çırpıda 12** Eylül cuntasına, mücadelesiz teslim ederek, çorabın tamamlanmasında, son görevlerini de başarıyla yerine getirmişlerdir...

TİKP, bu örgütün karşı-devrimci yüzü ortadadır. Oyunun sonlarında yer almış olsada görevini büyük bir istekle ve eksiksiz olarak yerine getirmiştir. Sosyal-şovenizmin en açık savunucuları olan bunlar, devrimci örgütleri ve militanlarını hakim sınıflara ihbar ederek siyasi konumlarını güçlendirmeye çalışıyorlardı. Öyle ya, siyasi rakiplerinden ne kadar çok insan öldürülür, tutuklanırsa, kendisi de o derece kuvvetlenirdi. Bunlar da bu güne gelmemizde önemli bir yere sahiptirler...

Sonuç olarak burjuvazinin oyunlarına gelmemek için, amatörlükten kurtulmak çocukluk hastalıklarından kurtulmak ve hiçbir ittifaktan korkmamak gerekmektedir. "**Çoban benim**" çocukluğu bırakılmalı çünkü, "**öteki birliklerin**" temsilcileri, 'ÖNCÜ' olduğumuzu söylediğimiz zaman, sadece bu sözümüzle yetinecek kadar "**aptal**" değillerdir. "İttifaklardan korkan 'ÖN**CÜ' ile 'ARTÇI yı birbirine karıştırmıyor mu"?..**

Normal şartlarda herkez kendi yolunda yürür. Çünkü bütün sınıf ve ara katmanları denetleyemezsin. Ama bu günkü gibi şartlarda, komünistler şart aramaksızın ittifaklara girerler. (Halk saflarındaki ve demokratik örgütlerle...) Böyle ittifaklardan daima komünistler kazanmıştır. Sormaya gerek yok, elbetteki gerçek komünistler. "-**Güvenilmez kimselerle bile, geçici ittifaklara girmekten korkanlar ancak kendine güvenemeyenlerdir, böyle ittifaklar olmasa idi tek bir siyasal parti var olmazdı.**" (Lenin Ne yapmalı.)Görüldüğü gibi, birliğin yolu sağlam ve korkusuzca bir ittifaktan geçer, bu ittifak kendi içinde, siyasal, ideolojik derinliğini ve iç mücadelesini yaşarken, birliğin de temelleri atılmış olur...

İkinci olarak komünistler açısından ne yapmalı sorusunu cevaplandırmak gerekmaktedir. Komünistler için enönemlisi sağlam bir Leninist örgüte kavuşmak, komünist sloganlarla ve Marksizmin dilini kullanmakla kendini gerçekten komünist sanan insanlardan ve gençlerden kurtulmak gerek. (Komünist eğitim yoluyla ...) "**Hele sadece komünist sloganları benimsemekle yetinmek daha tehlikelidir. Eğer bu tehlikeyi zamanında görmeseydik ve bütün çabamızı bu tehlikeyi uzaklaştırmaya yöneltmeseydik, böyle bir komünizm eğitiminden sonra kendilerini komünist sanacak bir milyon kadar delikanlı ve genç kız komünizm davasına büyük zarar verecekti.**" (I. Proleter Kültür..)

Kömünist sloganlarla, Marksizmin dilini kullanmakla komünist olunamayacağı açıktır. Örgütlenmemizi, eğitimimizi marksist-Leninist öğretiye ve onun canlı özüne yapmamız gerekmektedir. Marksizmin en büyük özelliği, gerçek yaşamdan çıkması,kendinini gerçek yaşama uydurması ve gerçek yaşamı değiştirmesidir. ;Marksizmin kalıcı oluşu onun bu diyalektiği (uyumlu değişimi) ortaya çıkarması ve uygulaması sayesindedir. Yaşayan Marksizmi kavramanın "**püf**" noktası burasıdır. Yaşayan Marksizm derken bunu kastetmekteyiz. Marksist olmak, onun dilini, sloganlarını ezberlemekle olmuyor. Tam tersine objektif yaşamla, subjektif durumun çözümünü ve uyumunu kavramakla mümkündür. Bazıları dövünerek, ne yazık ki kimse böyle bir "**reçete**" bırakmamış diyebilir. Evet hiç kimse böyle bir "**reçete**" bırakmamıştır. Bırakmasına da gerek yoktu. Çünkü gelişen ve değişen yaşama hiç kimse "**reçete**" bırakamazdı.. Öyleyse Marksizmi yaşatmak ve Marksist-Leninist örgütü yaratmak görevi, düşünen, yetenekli ve yaratıcı beyinlerin önünde bir görev olarak beklemektedir.

İ.FIRAT-PARİS

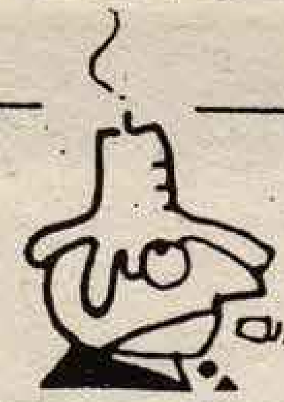
AÇIKLAMA

Çeşitli siyasi grupların ve kişilerin 12 Eylül ve sonrasını değerlendiren görüşlerinin yayınlanmasını burada kesiyoruz.

Sayın ve şerefli Türk basınından gelişi güzel seçmeler

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler

Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

KÜLTÜR(!) SAN'AT (!?) BİLİM (!?!?)

Kültür'le, Sanat'la, Bilim'le hangi gazeteler ve dergiler daha çok ilgilenir?

Okurumuz, bu soruya hiç düşünmeden cevap verecektir: Tabii ki ilerici, demokrat yayın organları!...

Bilemediniz işte.. Renkli basınımız, ilerici yayınlardan çok daha büyük önem verir bu konulara.. Ne şaştınız?.. İlerici bir gazetede kültür-sanat yazıları kaçıncı sayfada yer alır?. Dördüncü, beşinci, altıncı sayfalarda.. Birinci sayfaya geçmek için ya yurtdışında ödül kazanmak gerekir, ya da hapse atılmak!. (Allahtan bu ikincisi sık sık oluyor da, daha büyük halk kitleleri yazarlarımızı, sanatçılarımızı, bilim ve kültür adamlarımızı azıcık daha tanıyorlar!..)

Ve buyurun boyalı basınımızın birinci sayfalarına!.. Bakın sanat, kültür ve bilim olaylarını ne de güzel değerlendiriyorlar!..

Önemli not: Sakın ola ki "Yahu bu kadar bilim adamına kıyıldı, üniversitelerden atıldılar, haberleri en arka sayfalarda miniminicik yer aldı.. Bu ne biçim gazeteciliktir?" *filan demeyin. Gazeteciliğin önemli bir kuralı vardır:* "Bir köpek bir adamı ısırırsa, bu haber değildir, ama adam köpeği ısırırsa, işte o zaman haberdir." *Cunta değerli bilim adamlarını ısırır, ısıracaktır tabii.. Bunda değişik bir şey yok ki ilk sayfaya bassınlar...*

MÜZİK

Strauss, Çetin Alp'e moral verdi

Bavyera Başbakanı, şarkıcımıza «sempati toplamak, birinci olmak kadar önemli» dedi

Bülent Ersoy'a 3500 kişi çiçek yağdırdı

KILAVUZLU DEVEKUŞU OLANIN

- Çetin Alp kardeşimizi pek tanımayız.. Okuduğu "Opera" adlı şarkıya yapılan hücumlar pek de haksız sayılmazmış ne yazık ki.. Ama el sıkıştığı Baverya başbakanı Strauss'u da, bizim hakkımızda düşündüğü iyilikleri de çok iyi biliyoruz. Strauss Çetin Alp'e yarışmadan önce iyi ki moral vermiş.. Ondan aldığı moralle çok iyi bir yarışma çıkardı Çetin Alp ve ertesi gün de Almanya'dan Türkiye'ye kesin dönüş yaptı. Tesadüf mü dersiniz?..

-"Bülent Ersoy" konusuna yorum katmayalım. O da "12 Eylül"zede!?..

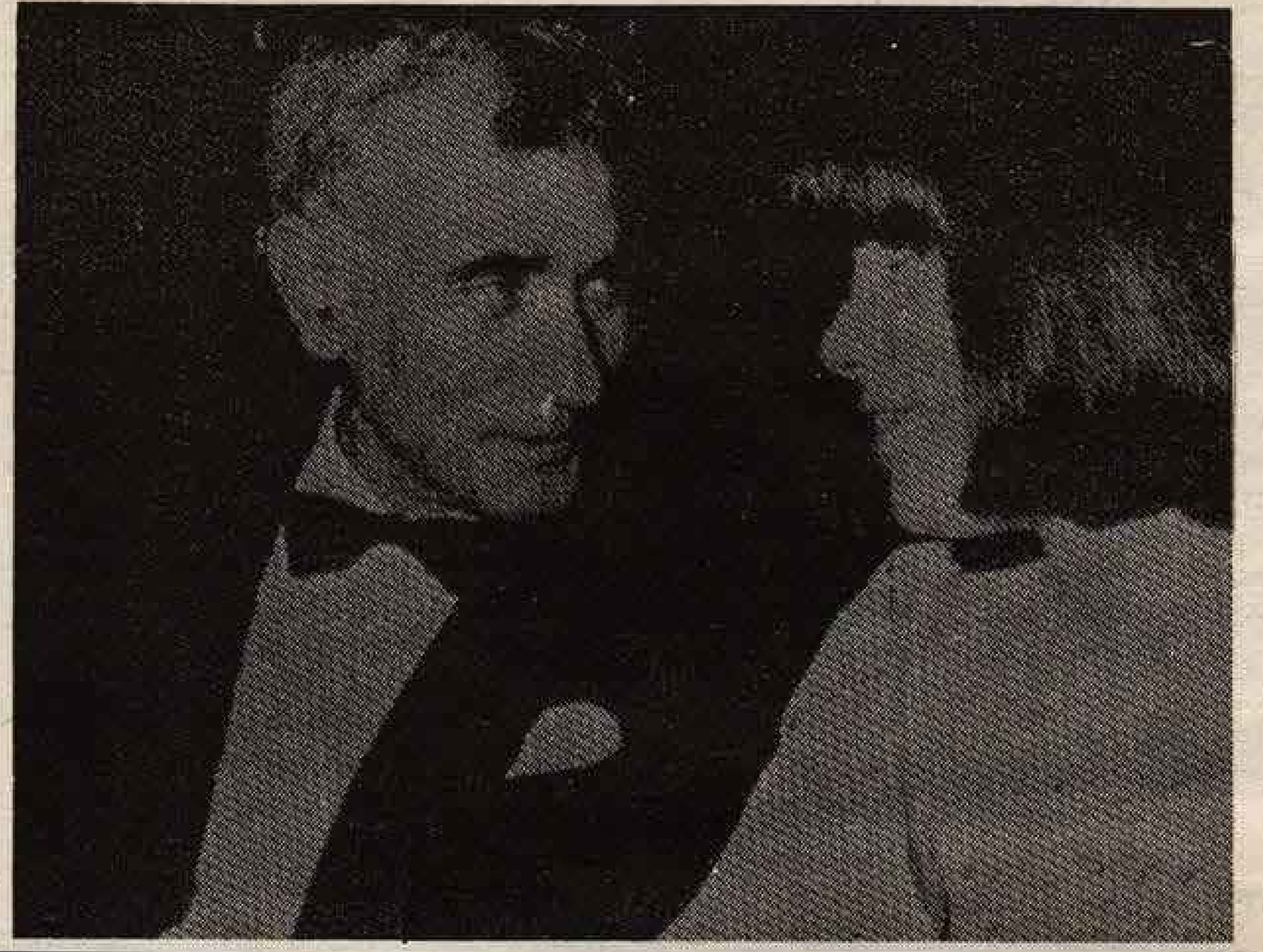
SİNEMA

"YOL" filmi, Almanya'da umduğunu bulamadı...

Gurbetçiler, Yılmaz Güney'e lanet okuyor

UYDUR UYDUR YAZ

Bayılırlar, "Halk adına" konuşmaya.. Yılmaz Güney'e küfür mü etmek istiyor?. Kendi adına etmez, çünkü etkisi az olur.. Şöyle der: "Bu olay karşısında infiale kapılan gurbetçilerimiz, gazetemiz bürosunu telefonla arayarak: Yılmaz Güney'in yaptıklarından utanıyoruz, bu adam Türklüğün yüz karasıdır.. dediler" diye yazar.. Kimmiş bunu diyen, kaç kişi telefon etmiş?.. Nasılsa kimsenin araştırmasına imkân yok.. Arapça değil mi, uydur uydur söyle!... Gazetecilik değil mi, uydur uydur yaz!.... Başka ülkelerden, başka şehirlerden gelen haberleri bir kenara bırakalım, ben bu filmi Köln'de ikinci ayında gördüm!.

TV

...hanetin sorumlusu kim?

...erçekler Türkiye aleyhinde tersyüz edilirken Türk işçileri infiale kapıldı

Bir hain Alman TV'sinde iftira kustu!

WDR'nin 1 Mayıs'ı bahane ederek Taksim'deki kanlı DİSK gösterilerini ekrana getirmesi vatandaşlarımız arasında büyük tepkilere yol açtı

«Türk programında, aşırı solun propagandası nasıl yapılır»

"İHANETİN SORUMLUSU" ARANİYOR

Birinci sayfaya J.R'dan başka televizyon haberi nasıl girer?.. İşte gördüğünüz gibi!.. Baskıya girdiğinde küçülüp okunamaz hale geleceğini hesaba katarak, iki haberin de özünü tekrarlıyalım:

BU İHANETİN SORUMLUSU KİM?"
Gerçekler Türkiye aleyhine tersyüz edilirken Türk işçileri infiale kapıldı.
BİR HAİN ALMAN TV'SİNDE İFTİRA KUSTU.

Şerafettin Kaya adlı Türkiye kaçkını bir avukat, rejim aleyhinde "işkence" yalanlarını hiç yüzü kızarmadan sıraladı.

İltica dilekçesi rededilen Şerafettin Kaya'nın yalanlarını Alman sipiker de destekledi..

Yayını çoğunuz izlemişsinizdir, kendi yorumumuzu katmıyoruz. Şimdi diğer haberin büyük satırlarını da tekrarlıyalım:

Bir Mayıs'ı bahane ederek Taksi'n'deki kanlı DİSK gösterilerini ekrana getirmesi vatandaşlarımız arasında büyük tepkilere yol açtı.

TÜRK PROGRAMINDA AŞIRI SOLUN PROPAGANDASI NASIL YAPILIR...

Bonn (Akajans) - WDR'in "Sizin vatanınız, bizin vatanımız" adlı televizyon programında, Ayşim Atsız bir Türk sunucunun....... diye başlıyor, 1 Mayıs'daki DİSK gösterilerinin ekrana getirilmesinden duyduğu kızgınlığı belirttikten sonra, klasik metoduna dönüyor:

"... işçilerimizi uyarıp, vatan hasretini gidermeyi amaçlıyan programın bir çeşit aşırı sol propagandasında

kullanılmasını kınayan vatandaşlarımız, -bu ne biçim Türk programıdır? Alman televizyonu bizi hangi yola sevketmek istiyor?. Türk programında aşırı solun propagandası nasıl yapılır? Diyerek bu yayını "Protesto" ettiklerini....."

Bu yazının yarısı okuyucuya ise, öteki yarısı ise WDR yönetimine. Ayşim Atsız'ı jurnallayıp ayağını kaydırmayı amaçlıyor..

İlk yarısının hedefine ulaşamıyacağını biliyoruz. Sağın maaşlı adamlarıyla konsolosluğun çevresindeki çıkarcılardan başka kimsenin kılı kıpırdamaz, kimse bu tahrike uymaz, bu belli bir şey.. Fakat WDR yönetimi böyle saldırılarla adam harcar mı?.. Veya Ayşim Atsız bıkıp da geri çekilir mi?.. Bir hedefleri de bu olsa gerek..

Bizce bunlardan çıkarılacak başka dersler var. Özellikle Demokrat Türkiye olarak!.. Boyalı basın ilerici yayınlara, ancak belli bir yaygınlık sağladığı vakit saldırıyor!.. Radyoda, televizyonda ses getirdiğinde.. veya kitap olarak basılıp yankı getirmişse.. Onun dışında saldır mıyor bile!.. Kavganın taktiklerinde oldukça başarılı olduklarını kabul etmek zorundayız..Ama onların para gücüne karşılık bizde GERÇEĞİN gücü var.. Bu gücü daha iyi kullanmayı bilmeliyiz!..

DANS

Bahreyn "Türk Haftası"na doyamadı

GÖBEK BÖYLE ATILIR

PRENSES İHRACATI

Savulun ey petrol şeyhleri!.. Sanat temsilcilerimiz geliyor... Bahreyn'de Türk Prensesi Banu, Zuhal Yorgancıoğlu yönetiminde mankenlerimiz, Sezen Aksu, daha kimler kimler...

Arap şeyhliklerine çok şey ihraç ettiğimizi duymuştuk ama, "Prenses ve göbek dansı" ihraç ettiğimizi yeni öğrendik.. Tereciye tere satmak az başarı değil, küçümsemeyin!..

AMAN DOKTOR, CANIM DOKTOR

Sevgili doktorumuz Yetkin Güran!.. Bu buluşun bizi ne kadar mesut etti bilemezsin.. Allah rızası için boşver 30 çocuğu da, şu buluşunu bizin boyalı basın üstünde dene.. Alla büyüktür, belki bulduğun ilaç bir işe yarar da bu geri zekalıların şerrinden kurtuluruz.. (Sana bir sır daha vereyim.. Atla, Ankara'ya git.. Çankaya semtinde ve Danışma Meclisi'nde müşteri kaynıyor.. Haydi gene, köşeyi döndün sayılır!..)

BİLİM

Şe... Türk doktoruna ait

Alm...da çalışan Dr. Yetkin Güran, buluşunun ...tbikatını dünyanın çeşitli ülkelerine mensup30 geri zekâlı çocuk üzerinde

Geri zekâlılığın tedavisi bulundu

Sosyalist kadın hareketleri

Ayşe DANIŞ

1871' de Komunün uğradığı yenilgi Avrupa' da işçi hareketini Fransa'dan, Almanya'ya kaydırdı. Almanya 1870'-lerden 1914'lere dek sosyalist çizgide gelişen feminizmin en güçlü olduğu ülke haline geldi.

Alman işçi önderlerinden Lasalle **"Kadınların rolünün ailenin mutluluğunu sağlamaktan ibaret olduğunu"** savunurken, Bebel, kadınlara eşit haklar verilmesini savunuyordu. Bebel, marksistlerin kadınlara ilişkin görüşlerini **"Kadın ve Sosyalizm"** adlı kitabında topladı. Bebel temel olarak, kadınların ancak sosyalizm için verilen sınıf kavgasına katılarak kurtulabileceklerini, kadınların kurtuluşunun ancak sosyalizmin inşaası ile olanaklı olduğunu savunuyordu. Bebel' in savunduğu kadın erkek eşitliği ilkesi, 1891' de SPD' nin parti programına resmen alındı.

Diğer yandan II. Enternasyonelle birlikte işçi sınıfı içinde gelişen kadın hareketi, burjuva kadın hareketine karşı açıkça tavır aldı. Clara Zetkin Alman delege olarak katıldığı 1889 Paris Kongresinde, burjuva feminizmini karşı devrimci olarak niteliyerek, işçi kadınların, burjuva kadınlarla uzlaşma girişimlerini kesin olarak mahkum etti.

1910-da Kopenhag'da toplanan 2.-Kadın Enternasyonalinde yine Zetkin'-in önerisi ile 1857' de New York' lu 40 000 kadın işçinin greve gittiği gün olan 8 Mart Uluslararası Emekçi kadınların mücadele ve dayanışma günü kabul edildi. Aynı kongrede, tüm emekçi kadınların, savaşa karşı mücadele etme kararı aldılar.

Ertesi yılın 8 Martında, tüm-avrupa ülkelerinden yüzbinlerce kadın emekçi, eşit işe eşit ücret, oy hakkı ve savaşa karşı sloganlarla sokaklara dökülerek, gösteriler yaptılar.

1917 devrimiyle birlikte, kadın hakları konusunda o güne kadar girişilen deneylerin en cüretkarı S.S.C.B. de başlatıldı.

Kadın sorunları üzerindeki çalışmalarıyla tanınan Alaksandra Kollantai'in çabasıyla Petrograt' da,, 50 bin kadının temsil edildiği bir kadın kongresi toplandı. Bu kongrede yapılan tartışmalar sonucunda 1917 Aralığından itibaren kadınların, sosyal ve ekonomik statüsünü yeniden düzenleyen bir dizi yasa çıkarılmaya başlandı. 1918' de ana ve çocuk sorunlarını ele almak üzere merkezi bir büro kuruldu. 16 hafta doğum izni, boşanma hakkı, yeni evlilik yasası, kadınlara eşit çalışma, eğitim ve eşit siyasal haklar tanıyan yasalar çıkarıldı.

Kolontai, kadın devrimini salt bir ekonomik özgürlük sorunu olarak görmüyordu. Evlilik kurumunun kadın ve erkek ilişkilerinin köklü bir biçimde değiştirilmesini öneriyordu. Kadının kurtuluşunun, kadınların ilişkilerinde, erkekler kadar özgür olmalarına olanak veren yeni bir ahlak anlayışının geliştirilmesini de zorunlu kılan yeni bir eğitim devrimine bağlı gördüğünü, bu dönemde yazdığı yazılarda ve verdiği konferanslarda açıkça savunmaktaydı.

Kadın hakları konusundaki bu girişimler, 1924'den sonra (Lenin'in ölümüyle) gerilmeye başladı. Stalin' in iktidara gelmesiyle Kollontai **"sol muhalefet"** ilan edilerek görevden uzaklaştırıldı. Kadınların hakları yeniden kısıtlandı. Kürtaj yasaklandı. **"Kutsal aile"** yeniden diriltildi.

Not: Bu yazı dizisi, 1789 Burjuva devrimleri başlangıcı ile ilk sosyalist devrimin yapıldığı 1917 ler arasındaki zaman diliminde, gelişen Kadın Hareketlerine ışık tutma çabasıyla yapılan bir deneme olarak ele alınmalıdır. Bir çok ayrıntılar atılarak genel bir çizgide kalınmaya çalışılmıştır. Bu dönemin kadın hareketleri, yine aynı dönemin sınıf mücadeleleri parelelinde ele alınmıştır. Örneğin burjuva ve emekçi kadınların önceleri kopuk olmayan mücadeleleri ve hatta burjuva kadınların önderliğinde gelişen feminizmin giderek sınıfsal temelde netlik kazanması ancak sınıf mücadelesi bütünlüğünde anlaşılabilecek bir olgudur.

Böyle bir yazının bütünlüğü açısından ele alınması gereken bir çok konu bulunmaktadır kuşkusuz. Sosyalist ülkelerde kadın sorununun ne denli çözüldüğü veya çözülemediği, kapitalist ülkelerdeki kadın hareketlerinin bugünkü konumları vb. de incelenmesi gerekmektedir.

Özellikle irdelenmesi gereken bir diğer yanda: yaşadığımız ülke olan Almanya'da Türkiyeli kadınların durumudur. Bu denemede, saydığımız bu konularda bir tartışmanın başlangıcı olarak ele alınmalıdır.

ANNELER GÜNÜ KUTLANDI

Anneler gününe gerek kalmayacak güzel günlere...

Anneler günü ilk kez 1906 yılında Anna Jarvis adındaki bir Amerikalının, annesinin 1. ölüm yıldönümünde bir dost toplantısı düzenlemesiyle ortaya atıldı. Daha sonra bu anma törenini kilisede düzenleyen Anna, yaşadığı kentte annesinin ölüm gününün bir anneleri anma günü olarak kutlanmasını sağlamak için çabalarını sürdürdü. Bu çabaların sonucunda 1913 yılında ABD Parlamentosu Mayıs ayının ikinci pazarını anaların onuruna bayram ilan etmeye karar verdi. İlk Anneler Günü Bayramı 9 Mayıs 1914 yılında, ABD Başkanı Wilson tarafından açıldı.

Tarihsel süreç içinde, üretim ilişkilerinin farklılaşmasıyla birlikte kadının konumunda büyük değişiklikler meydana geldi. Anaerkil dönemde saygın bir konumu olan kadın, bu yerini süreç içinde yitirdi. Kapitalist üretim sürecine girilmesiyle birlikte kadınların sırtına ek bir sömürü yüklendi.

Tüm bu süreçler boyunca kadın, üretim ilişkileri dışında salt kendi yaşamını sürdürmek değil, en azından kendi yavrusunun hayatını devam ettirmekten de sorumlu olmuştur. Analar insanlığın üremesi işlevini yüklenmişlerdir ki, bu doğanın dişi cinse tanıdığı bir ayrıcalıktır. Bu nedenle analık, gerçekten yüceltilmeye değer, kutlanılmaya değer bir niteliktir.

Ancak kapitalist dönemde kadın analık konumundan dolayı daha çok ezilmeye, daha katmerli sömürülmeye başlanmıştır. Evindeki bütün işlerden, yavrusundan sorumlu olan kadın, insanlık onuruna uygun bir yaşantıyı sürdürmek için evin dışında bir işte çalışmak ve para kazanmak zorundadır. Anaları, layık oldukları saygın konuma getirmenin bu düzen içinde olanaksızlığını bilen, ama bu düzen sürsün isteyen Burjuva Devlet Başkanları kimseye zararı dokunmayacak, üstelik yeni tüketim alanlarının gelişmesine yardımcı olacak bir saygı sunma girişimini seve seve benimsemiş olsalar gerek.

Evet ne yazık ki analar böylesine bir gönül almaya gerek duyar hale gelmişlerdir. Çağdaş toplumda saygınlığını yitirmiş bir emek makinası olan kadın-ana yılda bir kez de olsa kendisine sunulacak sevgi ve saygıya gereksinim duymaktadır.

Bizim anneler günündeki hedefimiz, kadınlarımızın-analarımızında insanca yaşayacağı, evlat acısı, işkence, darağacı, işsizlik, açlık, sömürü ve çıkar ilişkilerinin olmadığı bir düzeni gerçekleştirmek olmalıdır. Bizim annelerimize vereceğimiz en güzel hediye bu uğurda mücadele etmek olacaktır.

Analarımızı sömürüsüz, evlat acısız, insanın insanca yaşadığı ve analarımızın saygı ve sevgi görmek için özel günlere gerek duymayacağı, güzel, mutlu günlerin özlemiyle selamlarız.

Gençlerin dramından çizgiler:

Her genç kızın başına gelir

Feride ERDOĞMUŞ

Ayşegül henüz 17 yaşında. Şimdiye kadar jiletle bileğini kesme, fazla miktarda uyku hapı alma, zehir içme gibi intihar yollarını denemiş. En son denemesi penceredan kendisini atma olmuş. Misafir bulunduğu ev ikinci katta olduğu için birkaç çizik dışında önemli yaralar almadan bu kez de kurtarıldı. Sakinleştirici haplar, yattığı hastahanenin psikiyatri bölümünün yüreklere su serpen bakıcıları, ses tonunu ninni söyler gibi ayarlayan sarışın, genç güzel alman kadın doktorun özenli davranışı ne kadar da rahatlatıcı. Ne var ki, kısa süre sonra tüm sorunlar eskisinden farksız olarak dikiliverdi Ayşegül'ün karşısına.

Annesi bundan 15 yıl önce Almanya'ya işçi olarak gelmiş. Daha sonra da babası. Ayşegül dört kızın en küçüğü. Önceleri ablaları ile birlikte Türkiye'de akrabaların yanında kalmış, sonra Almanya'ya gelmişler. Bu arada işsiz kalan baba Ayşegül'ü de alarak Türkiye'ye dönmüş. Ayşegül bu kez anneannesinin yanında birkaç yıl geçirmiş. Baba Türkiye'de kendisine ikinci bir eş bulmuş.

Ayşegül ise ilkokulun dördüncü sınıfından ayrılarak Almaya'ya özannesinin yanına postalanmış. Burada bir "Türk sınıfı"na başlamış. Fakat çalışan anne dört çocuğun ağırlığını, Ayşegül'ü son bir kez Türkiye'deki anneanneye devrederek hafifletmeye çalışmış. Ayşegül yeniden Türkiye'de ilkokula başlamış.

Ne var ki anneanne kısa süre sonra hastalanınca Ayşegül bir kez daha Almanya'nın yolunu tutmuş . En son Almanya yerleşikliği beş yıldan beri sürmekte. Bütün bunlara ek, sık sık Almanya'ya gelerek çalışan annenin birikmiş paralarını alan, karısını kızlarını hırpalayan bir baba, geri zekalı bir abla, yaşamını yönlendiren olaylara akıl erdiremeyen, bir akıntıya kapılmışcasına yaşayan sevecen, yumuşak, fakat caresiz bir anne var evde. Ve de hala bundan 10-15 önceki Türkiye havasında yaşayan komşular. Öte yandan, son iki yıldır Almanya'da yaşayan tüm Türkiye'lileri saran kesin dönüş dalgası Ayşegül'ün evinde ve çevresinde de beyinleri kaplamış. Anne, tüm sorunlarının çözümü olarak gördüğü bu "dönüş" düşüncesine sarılmış şimdi. Gelgelelim beş yıldır artık yer değiştirmeyen Ayşegül için bunun ne demek olduğunu anlamak pek de güç olmasa gerek.

Artık oradan oraya atılmamak, okulu bitirip bir iş sahibi olmak, herkes gibi yaşayabilmek isteyen Ayşegül'e tek yol gösterilmekte:

"Evlenirsen burada kalırsın."

Oysa, sevebileceği ve kendisine uygun bir gördüğü bir eş seçmek gibi sağlıklı bir yaklaşımdan hareket ederek çevresinde eş adayı arayan Ayşegül, Almanya'da kalabilmenin aceleciliğiylesağlıklı olmayan ve çok ileriye götürülen ilişkilere girmiş şimdi. Bir çocuk aldırma, iki, üç kez terkedilme, en son olarak da yakın ilişkide olduğu gencin, onun gözleri önünde bir alman kızıyla sevişmesi. Üstelik "sen Türk kızısın, ne yapsan alman kızları gibi olamazsın" diye hakaret etmesi. Her olaydan sonra evdeki ve çevredeki Türkiyelilerin tepkisi karşısında bir intihar girişimi.

Ayşegül'ün bugün içinde bulunduğu durum, iki ayrı kültür, iki ayrı ülke arasında posta paketi gibi getirilip götürülen, birbirine zıt bireysel ve toplumsal değerler bombardımanına tutulan herhangi bir genç kızın başına gelebilir.

Çağdaş bir ortamda insan gibi yaşamak, çalışmak, kendi yaşamını kendi yönlendirmek gibi onurlu istemlerden hareket eden 17 yaşında bir Türk kızı, şimdi ailesinin ve çevresinin kendisine yakıştırdığı onursuzluğu nasıl taşıyacak?

Ayşegül, annesinin sandığı gibi "sütü bozuk" mu? Yoksa, insana insan değilde araç gözüyle bakanların mı, insanların eğitimi, öğrenimi gibi, çalışmak gibi, yuva kurmak gibi en temel haklarını hiçe sayan siyasal düzenlerin mi sütü bozuk?

ÇOCUKLARA MASALLAR

Yücel FEYZİOĞLU

KELOĞLAN BABASINI ARIYOR

Sehrin bir büyük caddesine inmisler Keloğlan, oradan geçen bir Alman'a adresi göstermis.

- Du mußt auf diese Straße entlang gehen, dann dritte Straße rechts. (Bu yol boyunca git, sağdan üçüncü cadde.)
- Ne diyorsun sen? Anlamıyorum.

Alman tekrar anlatmıs.

- Anlamıyorum. Ne diyorsun?

O sırada yoldan geçen bir Türk çocuğu onları görmüs. Yanlarına gelmis.

- Kardesim, bir sey mi istiyorsun?
- Hah, sen Türk müsün?
- Evet, Türk'üm.
- Aman ne olur, bana şu adresi göster.

Cocuk adrese bakmıs. Evin adresi yazılıymıs.

- Peki, göstereyim.

Keloğlan, Kartal abiye dönmüs:

- Kartal abi, sen bizi havadan takip et.

Cocuk sasırmıs:

- Bu kartal senin mi?
- Evet, benim arkadasım.
- Aman ne güzel bir Kartal bu böyle! Nereden buldun onu? Ne olur beni de bindir.
- Peki, gel binelim.

Kartal abinin üstüne binip caddelerin üstünden geçmeye başladılar. Sonunda babasının oturduğu evi bulmuslar. Kapının üstündeki isimleri çocuk okumuş. Keloğlan'ın babasının adını görememis. En alttaki zile basmışlar. Bir Alman kadın kapıyı acmıs:

- Kimi arıyorsunuz?
- Bu çocuğun babasını. Burada oturuyormus. Onu arıyoruz.
- Adı ne?
- Mustafa Yelestiren.
- Haaa.... er hat umgezogen. (O tasındı).

Adresini biliyor musun?

- Bilmiyorum.
- Peki ne yapalım simdi?
- Bilmem.

Keloğlan merakla onları seyredermis. Sonunda dayanamamıs:

- Ne diyor, bana da söyle.
- Baban tasınmıs.
- Ooooo, tasınmıs mı?
- Tasınmıs ya.
- Ne yapalım şimdi?
- Bak, gidip yabancılar polisine soralım. Belki onlar nereye taşındığını bilirler.

Hemen yabancılar polisine gitmisler. Ama saat geç olduğu icin orası kapalıymıs. Arkadası:

- Kusura bakma, çok geç oldu, benim gitmem gerek.
- İyi ama ben ne yapayım? Hiç Almanca bilmiyorum, derdimi anlatamıyorum.

Çocuk, Keloğlan'ı fabrikanın önüne götürmüs:

- İste burası. Kusura bakma daha fazla kalamam. Annem çok meraklıdır. Sana adresimi vereyim. Sıkılırsın, yardıma ihtiyacın olursa gel. Sana, elimden gelini yaparım. Yalnız sakın unutma. En kısa zamanda Almanca'yı öğren ha!

Birbirlerine veda etmisler. Çocuk ayrılıp gitmis. Keloğlan fabrikanın kapısına gelmıs. Kocaman bir cam kapıymıs, tam kapıya yanasmış "**şak**" diye kendiliğinden açılmamış mı? Keloğlan çok korkmus ve geri geri kaçmıs. Bir taraftan da:

- Anacığımmmm... Burayı cinler tutmus, diye bağırmıs.

Biraz bekledikten sonra "**Cinleri ürkütmeden gireyim**" demis. Ayaklarının ucuna basa basa yaklasmıs. Ama kapı "**şakk**" diye yine acılmaz mı? Keloğlan yine kaçmıs.

- Ben buradan geçmem, demis, yoksa cinler beni yakalayacak.

Bası önünde, gitmis bir köseye oturup düsünmeye baslamıs.

Devamı gelecek sayıda

Özgüden'in açıklaması:

Gazetemiz yazarlarından Doğan Özgüden, Tercüman'da yayınlanan provokatif bir iddia üzerine aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

Tercüman Gazetesi'nin 29 Nisan 1983 tarihli Avrupa basınında adımın da karıştırıldığı bir haber yayınlanmıştır.

Haberde, **"TKP yönetiminin TİP' lilerin eline geçtiği"** ileri sürüldükten sonra, **"Türk istihbarat teşkilatlarının belirlemelerine göre, Nabi Yağcı'nın Türkiye Komünist Partisi bünyesindeki klikleri ortadan kaldırmak için yaptığı 'asgari müşterekte birleşelim' çağrısına Doğan Özgüden arabuluculuk yapıyor. 1960 sonrasının faal komünistlerinden olan Doğan Özgüden'in bu maksatla Avrupa'da mekik dokuduğu ve Doğu Perinçek ile Türkiye Devrimci Komünist Partisi dışındaki tüm marksist kuruluş ve kişilerle görüştüğü veya görüşmeye çalıştığı belirlendi,"** denilmektedir.

1. Gerek partili olarak, gerek partisiz olarak, otuz yıllık sosyal ve siyasal mücadelemde Türkiye'de sınıfsız komünist bir toplum kurulması hedefi, benim için daima yol gösterici olmuştur ve olmakta da devam edecektir. Bu hedefin gerçekleşmesinin vazgeçilmez koşulu olan *Türkiye devrimci güçlerinin birliğinin sağlanması*' na katkıda bulunmak her devrimci gibi benim de başta gelen görevimdir. Yer aldığım tüm örgüt ve yayın çalışmalarında, ayrım gözetmeksizin *tüm devrimci güçlerin kapsamlı birliğinin sağlanması* için gayret gösterdim, göstermekteyim.

2. Ancak bu devrimci görevi, üyesi olmadığım herhangi bir parti adına yürütmem söz konusu olamaz. Kaldı ki herhangi bir partinin de, üyesi olmayan kişiye, gerek iç sorunlarının çözümünde, gerekse, dışa yönelik çalışmalarında böyle bir görev vermesi düşünülemez.

3. Hiç bir zaman Türkiye Komünist Partisi üyesi olmadığım gibi,daha önce üyesi bulunduğum Türkiye İşçi partisi'nden de 1981 Haziran'ında TİP yöneticilerinin genel politikalarını ve *dar kapsamlı birlik anlayışını* benimsemediğim için ayrılmış bulunuyorum.

Bu bakımdan, haberde bana atfedilen misyonun gerçekle uzaktan yakından ilgisi yoktur. İddia, MİT hizmetindeki çevrelerin, faşist diktanın uyguladığı sansür nedeniyle devrimci ve demokratların cevap hakkını kullanmaktan yoksun kalmasından yararlanarak, kafa karıştırmak üzere tezgahladıkları provokasyonların yeni bir örneğidir.

1 MAYIS BÜTÜN DÜNYADA TÖRENLERLE KUTLANDI

1 Mayıs işçi bayramı bütün dünyada çeşitli törenlerle kutlandı. Bu kutlamalara Türkiyeliler de katıldılar Almanya'nın hemen hemen bütün kentlerinde yürüyüsler yapıldı. Dayanısma geceleri düzenlendi. Amsterdam'da ilk kez Hollandalıların ve Yabancıların ortak düzenlediği bir geceyle 1 Mayıs kutlandı. Avusturalya'da ise yasal olarak tanınmayan işçi bayramı. Sydney ve Melbourne şehirlerinde kutlandı. Belçika'da Hasselt şehrinde yapılan yürüyüşe Türkiyeliler genis bir şekilde katıldılar. Paris'te ise onbinlerce Fransız, Latin Amerikalı, Afrikalı ve Türkiyeli kolkola yürüdüler.

BRAUNSCHWEİG

1 Mayıs kutlanması yaşanan ekonomik kriz, issizlik ve baskılara rağmen bu yıl Braunschweig'te sönük ve cansız geçti. Havanın soğuk ve yağmurlu olmasının da etkisiyle bu yıl geçen yıllara nazaran daha az oldu. Yaklasık 5 bin civarında insan yürüyüse katıldı.

Yabancılar Falken grubu ile birlikte kortej oluşturdu. Yürüyüş sırasında sık sık şu sloganlar atıldı:

- Bölünmeyelim, birleşelim!
- Yabancı düşmanlığına karşı mücadele edelim!
- Zorla geri dönmeyeceğiz
- Yasasın uluslararası dayanışma!
- Yaşasın 1 Mayıs!

- İskenceci generallere yardıma hayır!

Yürüyüş sonunda sendikacıların yaptıkları konuşmalarda **"Yabancı sorunlarına"** değinmemeleri biz yabancılar açısından oldukça üzücü oldu.

Daha sonra DBG'nin düzenlediği 1 Mayıs eğlencelerine Türkiyeliler folklor ile katılarak dikkati üzerlerine çektiler.

KREFELD

BİRKOM'un çağrısı üzerine yapılan toplantılar sonucunda alınan kararla Türkiyeli örgütler BİRKOM, Avrupa Dev-Genç, FİDEF, ve Kurtuluş bu yıl ki törenlere yabancılar bloku olarak katıldılar. Birliğin ilk kez gerçekleştirildiği eylem oldukça başarılı oldu.

Yürüyüşte daha önce kararlaştırılan sloganlar atıldı.

DÜSSELDORF

Buradaki törenlere 5000 kişi katıldı. Alman Sendikalar Birliğinin düzenlediği gösteriye yabancılar kalabalık bir şekilde katıldı. Türkiyeli örgütler BİRKOM, Düsseldorf İşçi Derneği, Düsseldorf Türkiyeli İşçi Gençlik Birliği ve Demokrasi İçin Birlik, Düsseldorf komitesi ortaklaşa bir kortejde, DİDİF taraftarları ayrı bir kortejde olmak üzere iki ayrı kortejde yürüdüler. Yürüyüş boyunca sık sık şu sloganlar atıldı:

- Yaşasın 1 Mayıs
- Yaşasın uluslararası dayanışma!
- Yabancı düşmanlığına karşı omuz omuza!
- DİSK'e özgürlük!

Miting alanında sendika temsilcileri tarafından yapılan konuşmalarla yabancı düşmanlığı kınandı. Daha sonra düzenlenen kültür programında DGB korosu çıktı ve Düsseldorf İşçi Derneği folklor ekibi çeşitli halk oyunları oynadı.

MÜNSTER

DGB'nin düzenlediği 1 Mayıs gösterisine Münster'de Türkiyeliler kalabalık bir şekilde katıldılar. BİRKOM olarak katılan Türkiyeliler adına bir temsilci gösterinin bittiği alanda sendika yetkililerinin yanı sıra bir konuşma yaptı, konuşmada büyüyen yabancı düşmanlığı, yabancılar aleyhine alınan sert önlemler ve Türkiye'deki askeri cunta anlatıldı.

BELÇİKA'DA 1 MAYIS COŞKUYLA KUTLANDI

Belçika'nın Hasselt şehrinde düzenlenen 1 Mayıs gösterisine Türkiyeliler kalabalık bir şekilde katıldılar.

Türkiyeli ve diğer yabancı göçmen işçilerin kortejin en sonunda yürümelerine rağmen düzenli ve disiplinli olmaları halkın dikkatini çekti.

Kortej boyunca Türkiyeliler şu sloganları attılar:

- Yaşasain 1 Mayıs!
- 1 Mayıs 77'nin hesabı sorulacak!
- 1 Mayıs şehitlerinin anısı mücadelemizde yaşayacak!

Gösteri, bitiş alanında yapılan konuşma ile son buldu.

AVUSTURALYA'DA SYDNEY VE MELBOURNE'DE ÇEŞİTLİ GÖSTERİLER YAPILDI

1 Mayıs işçi bayramının yasallaşmadığı Avusturalya'da Sydney ve Melbourne kentlerinde çeşitli gösteri ve yürüyüşler yapıldı.

Melbourne'de yapılan yürüyüşe katılım geçen seneye göre daha az oldu. Ama bu yıl Latin Amerikalıların katılımı daha fazla idi.

1 Mayıs günü düzenlenen yürüyüşe Türkiyeli örgütlerden ATİB (Avusturalya Türkiyeli İşçiler Birliği) ve ATKD (Avusturalya Türk, Kürt Kültür Derneği) birlikte katıldılar. VTEB (Viktorya Türkiyeli Emekçiler Birliği) ise ayrı yürüdü. Yürüyüşün sonunda mitingin yapılacağı alanda Türkiyeli örgütler bir sergi açarak Türkiye'deki cuntayı ve sürmekte olan siyasi davalardaki gelişmeleri sergiledi.

Sydney'deki gösterilere ise Türkiyelilerin katılımı oldukça yüksek oldu. Burada Türkiye'deki idam ve işkenceleri anlatan iki skeç oynandı.

AMSTERDAM'DA HOLLANDALI VE YABANCILAR BİRLİKTE 1 MAYISI KUTLADILAR

Amsterdam'da ilk kez Hollandalı ve yabancılar birlikte 1 Mayısı kutladılar.

Hollandalı sol partilerin, örgütlerin ve yabancıların katıldığı 1 Mayıs gösterisine, yürüyüş ve geceye 3000'in üzerinde katılım oldu.

Özellikle, BİRKOM, HTİB, Halk-Der, Partizan olarak katıldılar.

Yabancı örgütler adına yapılan konuşmada Hollandalılar, Türkiye, Türkiye-Kürdistanı, El Salvador ve diğer Latin Amerika ülkeleri ile dayanışmaya çağrıldı. Bu amaçla, eyleme katılan bütün gruplar, 1 Mayıs gösterileri için oluşturulan komitenin görevine devam etmesi konusunda anlaştılar.

Komite Haziran ayı içerisinde FNV sendikasının gerici hükümet politikasına karşı düzenleyeceği eylemlere katılacaklarını açıklayarak çalışmalarına başladı.

KREFELD'DE YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI YÜRÜYÜŞ YAPILDI

Son günlerde Krefeld'de Neo-Nazilerin saldırılarını artması üzerine **"Krefeld'de Nazi terörüne Son-Yabancı düşmanlığına karşı elele"** sloganıyla bir yürüyüş düzenlendi. 14 Mayıs günü yapılan yürüyüşe 300 kişi katıldı.

Krefeld'de Ocak başından beri Neo Nazilerin saldırıları artmıştı. Önceleri pul yapıştırmak ve bildiri dağıtmak gibi eylemlerle işe başlayan naziler, daha sonra Türkiyelilerin dükkanlarına karşı kundaklama girişiminde bulundular. Bu girişimlerine karşı koymaya çalışan Almanları da döven faşistler, son olarak Krefeld Ross caddesindeki bütün arabaları Gamalı haçlarla ve bir Türkiyelinin Tükkanının camına darağacı resmi çizdiler.

Bu gelişmeler üzerine, çeşitli Alman ve Türkiyeli örgütlerden oluşan **"Yabancı Düşmanlığına Karşı Komite"** bir imza kampanyası açtı ve topladıkları imzaları kentin Belediye başkanına, Şehir idaresine gönderdiler.

STUTTGART'TA İŞSİZLİĞE KARŞI BÜYÜK YÜRÜYÜŞ YAPILIYOR

4 Haziran'da Stuttgart'ta, boyutları her gün biraz daha artan işsizliğe karşı büyük bir yürüyüş yapılacağı öğrenildi.

DGB'nin düzenlediği yürüyüşü, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve çeşitli kuruluşlar destekliyor.

Türkiyelilerin de aktif bir şekilde katılacağı yürüyüşlerin, önümüzdeki aylarda diğer şehirlerde de tekrarlanması bekleniyor.

DGB VE GEW TÜRKİYELI SENDİKACILARLARLA DAYANIŞMA GECESİ DÜZENLEDİ

Alman Sendikalar Birliği (DGB) ve Alman Öğretmenler Sendikası (GEW) Köln şubesi Türkiye'deki tutuklu sendikacılarla dayanışma gecesi düzenlediler.

19 Mayıs Perşembe günü sat 1900 da ZOLLstock'ta Gesamtschule salonunda yapılacak geceye; Prof Wolter Fabian, Yücel Top, Gültekin Gazioğlu, Kosta Pappas, Klaus Thüsing, DGB Temsilcisi, Aİ, Fuat Saka ve Folklor grupları katılacak.

avukatınız diyor ki

Hans OHM

Süresiz oturma izni (Unbefristete Aufenthaltserlaubnis) ve özel çalışma izni (Besondere Arbeitserlaubnis)

Batı Almanya'daki kriz dönemlerinin olumsuz gelişmeleri karşısında, yabancıların vakit geçirmeden çalışma şartlarını mümkün olduğunca sağlama almaları yararlıdır. Bu sayıda, Batı Almanya'daki işçi göçmenlerin oturmaları ve çalışmaları açısından önemli olan iki noktaya değinmek istiyorum. Birincisi, **süresiz oturma izni** (Unbefristete Aufenthaltserlaubnis)ikincisi, **özel çalışma izni** (Besondere Arbeitserlaubnis) konularını değisik yönleriyle anlatacağım.

Bence **"yabancılar sorununda"** tek olumlu çözüm, göçmen işçilerin Alman vatandaşlığına alınmalarıdır. Özellikle son günlerde göçmen işçilerin oturma izni vb. haklarının ne denli pamuk ipliğine bağlı, insan onuruyla bağdaşmayan göstermelik haklar oldukları açıkça gözlenmektedir.

Diğer taraftan, değişik türleri olan oturma izninin en yararlı olabilecek olanı (süresiz) nedense en az başvurulan türü olmaktadır.

SÜRESİZ OTURMA İZNİ

Bir çok yabancı, kendisini ikide bir yabancılar dairesinin kapısını çalmaktan kurtaran, uzunca süreli bir oturma iznini yeterli buluyor. En iyisi ise süresiz oturma izni almaktır.

Süresiz oturma izninin, sık sık Yabancılar dairesine gitmemekten öte getirdiği yararları bulunmaktadır. Örneğin, çocukların ve Almanya dışında evlenildiğinde eşlerin getirtilmesinde kolaylık sağlanması açısından faydalıdır. Aile birleştirilmesinde çıkarılan zorluklar karşısında bir güvencedir. Özellikle sosyal yardım alındığı zaman çok önemlidir. Bilindiği gibi sosyal yardım alan yabancıların oturma izinleri iptal edilir. Süresiz oturma izni olan bir yabancı için ise durum farklıdır. Oturma izni iptal edilemez.

KİMLER OTURMA İZNİ ALABİLİRLER

1- Beş yıl aralıksız Batı Almanya'da oturmuş olanlar süresiz oturma izni alabilirler. Almanya dışında geçirilen tatiller, hastalık nedeniyle rapor alınması durumlarında Almanya dışında geçirilen süreler de bu beş yılın içinde sayılırlar. Askerlik için Almanya dışında geçirilen zamanlar süreyi uzatır. Yeniden başlatmaz.

Ayrıca, 16 yaşını dolduran her yabancının oturma müsadesi alması zorunludur. Ana veya babanın süresiz oturma izni varsa çocuklar için 5 yıl aralıksız kalıp kalmadıklarına bakılmadan süresiz oturma izni alınabilir.

2- Süresiz oturma izni almak isteyen yabancılara basit günlük almanca konuşma ve anlama şartı getiriliyor. Bence bu olumsuz bir koşul sayılmaz. Biraz almanca konuşması her yabancını yararınadır.

3- Almanya'da yaşayan ve okul çağında olan çocukların okula gittikleri, okuldan alınan bir belge ile kanıtlanmalıdir.

4- Ağır suç tanımına giren bir suçtan dolayı ceza alınmamış olması gerekir.

İşsiz iseniz süresiz oturma izni alamazsınız. Başvuruda bulunduğunuz sırada geçici de olsa bir yerde çalışıyor olursanız (yada çalışıyor görünürseniz) iyi olur. Daha sonra yine işsiz kalabilirseniz. Bu durumda verilen izin geri alınamaz.

6- İkinci kuşaktan birisi süresiz oturma izni için başvurduğunda ya kendisinin yada ana veya babasının özel çalışma izninin olması gerekir.

Yukarıda sıralanan şartlara sahip olanlar, başvurduklarında da süresiz oturma izni alabilirler.

ÖZEL ÇALIŞMA İZNİ

Özel çalışma izni en azından 5 yıl geçerli olmak üzere verilir. Özel çalışma izni ile AET üyesi ülke vatandaşı olma şartı aranmadan işe girilebiler. Başka bir deyişle AET üyesi ülkelerden olmayanlar da özel çalışma izni alabilirler. Örneğin Türkiye'den gelenler. Özel çalışma izninin olması, işsizlik parası veya işsizlik yardımı alma hallerinde daha garantili bir durumda olmayı sağlar.

KİMLER ÖZEL ÇALIŞMA İZNİ ALABİLİRLER

1- Batı Almanya'da legal olarak 5 yıl çalışılmış olunması gerekir. Ancak Türkiyeli işçiler 5 yıl çalıştıktan sonra da özel çalışma izni alabilirler. Politik iltica edenler de özel çalışma izni alabilirler. Almanyada 8 yıl çalışmış bir sığınmacı özel çalışma izni alabilir.

2- Ana veya babadan biri Batı Almanyada en az 3 yıldır çalışıyorsa, bir meslek öğrenen veya 10 aylık özel eğitimden (MBSE kursları) geçen çocuk veya cocuklar özel çalışma izni alabilirler.

3- Ana veya babası 5 yıldır Batı Almanyada çalışan çocuk (çocuklar) BRD' dede 5 yıl oturmuşlarsa özel çalışma izni alabilirler.

4- Diğer bir noktada da, **"Çok özel güçlük"** durumlarında özel çalışma izni alınabilinir. Örneğin, kocası tarafından terkedilmiş beş çocuk anası gerekli başvuruları yaptığında özel çalışma izni alabilir. Ama bu biraz da şansa kalmış bir durumdur.

Verilen süreler (5 yıl, 3 yıl vb.) işsizlik ve işsizlik parası alma süreleri de dahil edilerek hesaplanır.

Yukarıda sıralanan şartlara sahip olanların vakit geçirmeden süresiz oturma izni ve özel çalışma izni için başvuruda bulunmalarını bir kere daha hatırlatmakta yarar buluyorum.

Daha geniş olanaklar sağlayan **"oturma hakkını"** nı gelecek sayıda anlatacağım.

İşsizliğin artmasında toplumsal yapının ve teknolojinin payı

Günümüzde işsizliğin bütün ülkelerde en önde gelen toplumsal rahatsızlık olduğu hemen her gün öne sürülüyor. Bilim adamları, toplum bilim uzmanları ve politikacılar, işsizliğin ortadan kaldırılması yada hiç değilse durdurulması veya azaltılması için türlü formüller ortaya atıyorlar. Şimdiye kadar bu konuda ileri sürülen görüşlerin çokluğuna karşın, işsizlikle ilgili tek bir formülün bile bulunamadığı herkesin kabul ettiği bir gerçek.

Denebilir ki, söz konusu toplumsal rahatsızlık karşısında herkes çaresiz. Bugüne kadar bu konuda bulunduğu sanılan formüllerin hiçbiri, derdin iyileştirilmesi için çare olarak görülmüyor. Söylenenlerin ve araştırılanların vardığı tek nokta, işsizliğin kaynaklarının belirtilmesinden öteye gidemiyor. Toplumbilimcilerin ve düşünürlerin daha önce bu alanda bulabildiği formüller, günümüzün koşulları içinde hiç bir değer ve geçerlilik bulamıyor. Bundan dolayı, aşağıda yapılan saptamalar da işsizliğin kaynakları bakımından varılan sonuçlarından başka bir şey değil. Bundan öte bir aşamaya varılmış değil.

Kısa bir süre önce Türkiye'de dikkatleri üzerinde toplayan bir geziden dönen Batı Berlin Hükümet Başkanı Richard von Weizsacker, gezisi ile ilgili olarak yaptığı basın toplantısında, Federal Almanyada bulunan Türklerin yurtlarına dönmesinin Türkiye açısından zararlı sonuçlar doğuracağına ilişkin görüşleri açıklarken şöyle bir noktaya değindi : Türkiyenin kaynakları zengindir, ekonomik alanda yavaş da olsa gelişmeler vardır. Ama işsizliğin durdurulmasına ilişkin bir belirti yoktur. Ülkede her yıl yarım milyon genç insan iş piyasasına girmektedir. Oysa ne kadar çaba gösterilse, bir yılda sağlanabilen yeni işyerlerinin sayısı ikiyüzbini bile bulmamaktadır. Bu yüzden, işsizliğin daha ağır durumlara götürmesi gözle görülür gibidir. Uzmanların yaptıkları hesaplara göre, ömür boyunca on Türk kadının doğurduğu çocuk sayısı 37, on Alman kadının doğurduğu 13'dür. İşsizliğin büyümesinde bu sayıların payı bulunması gerekir.

Bilim adamlarından aktarılan yukardaki saptamanın üzerinde durulacak önemli yönleri vardır. Bundan 20 yıl öncesine kadar, ekonomik durgunlukta ve işsizlikte doğum oranlarının rol oynadığı, hiç kimse tarafından kabul edilmiyordu. Bundan dolayı, ilerici bilim adamları, nüfus artışındaki hızın yavaşlatılması ile ilgili önerileri ve önlemleri kökten geri çeviriyorlardı. Birçok kimse, sosyalist toplumlarda, nüfusun artış oranından bağımsız olarak, işsizlik sorununun kökten çözümlenebileceğini öne sürüyordu. Ama deneyimler zenginleşince, sosyalist ülkelerdeki uygulamalar genişleyince, nüfusun hızla artmasının, ekonomik gelişmemelerden sağlanan birçok birikimleri alıp götürdüğü, ekonomik gelişmeyi etkisiz hale getirdiği kesinlikle ortaya çıktı. Dünyanın en büyük nüfus artış potansiyeline sahip Çin'de, nüfus artışının yavaşlatılmaması halinde toplumun kurtuluş aşamasına giremeyeceği kabul edildi. Bunun sonucu olarak Çin'in yeni politikacıları, bir karı-kocanın sahip olabileceği çocuk sayısını sınırlama ve bu sınırları aşanlara karşı ağır cezalar koyma zorunluğunu duydular.

Bu önlemlerin sonucu olarak Çin'de ekonomik gelişme hızlandı ve binlerce yıldan sonra Çin halkının açlık denilen sorunu ortadan tamamiyle kaldırıldı. Üstelik bu önlemlerin uygulanmasından sonra Çin halkının yaşama düzeyinde hızla bir artış gerçekleşti.

Çin'in yanıbaşında bulunan başka bir ülkede, nüfus büyüklüğü dünyada ikinciliğe ulaşan Hindistan'da, insanların açlıktan ve yoksulluktan göz göre göre can vermesine son verilememiş durumda. Bu ülkede sanayinin bazı kollarında büyük gelişmeler sağlandığı halde, bir yanda da açlığın en korkunç sonuçlarına tanıklık ediliyor.

Toplumsal sistem ne olursa olsun, nüfusun artış hızını yavaşlatamayan ülkelerde, ekonomik gelişme ile sağlanan olumlu sonuçları boşa götüren, silip süpüren nüfus fazlalıkları ana sorun haline geliyor. Türkiye bu alanda dünyanın en geri kalmış ülkeleri arasında bulunmaktadır. Türk toplumunun, böyle bir gelişmenin bilincine bir türlü varamamasında, kültürel geriliğin payı olsa gerek.

Bazı ülkelerde, örneğin Türkiye'nin komşusu Bulgaristan'da, insanların büyük çoğunluğunun bazı bilinç aşamalarına varmış ol masının sonucu olarak, nüfus artışı kendiliğinden düşmüştür. Bu bakımdan, sınırlı olanaklarına karşı, bu ülkenin sağladığı ekonomik gelişme oranı dikkati çekici ölçüdedir.

Bireyleri yeterince eğitim görmemiş, politikacıları hiçbir şeyin bilincine varamamış ülkeler için bu alanda Birleşmiş Milletler Örgütü uzun süredir bir proğram uyguluyor. Tüm dünyanın ekonomik dengesi ve sosyal rahatlaması için zorunluğu görüldüğü için, nüfus artış hızının yüksek olduğu ülkelerde, Birleşmiş Milletler örgütünün bu proğramı çerçevesinde halkı uyarıcı eğitim çalışmaları yapılıyor. Bu çalışmalar çerçevesinde birçok ülkede nüfus artışı ö nemli ölçüde yavaşlatılmıştır. Türkiye'de de bir yavaşlama söz konusudur. Ancak bunun oranı henüz gerekli ölçüye çıkarılamamıştır. Son yıllarda bazı alanlarda önemli gelişmelerin gerçekleştiği Türkiye'de, gene de yoksullaşmanın sürüp gitmede kabahatı, insanların yüksek artış oranında bulan uzmanların sayısı yüksektir.

İşsizlik yüzünden toplumların çektiği sıkıntılar sayılamayacak kadar çok. Örneğin, ekonomik başıbozukluğun büyümesinde gösteren yüksek enflasyon hızının düşürülmesi her ülkede zorunluluktur. Enflasyon hızını düşürmeksizin insanların çektiği günlük ekonomik sıkıntıların önlenmesi olanaksızdır. Ancak bir ülkede işsizlik oranı yüksek olduğu zaman, enflasyon oranının düşürülmesi sırasında sıkıntıların en büyüğünü işsizler yada işsizliğe uğraması olanaklı işçi kesimleri çekmektedir. Hatta işsizlikle birlikte nüfus artışının yüksek olması halinde, enflasyon oranının düştüğü konusundaki savlar inandırıcı bile görünmemektedir.

İşsizlik oranı ile enflaysyonu azaltma oranı için son bir örnek verelim: En yeni sayılara göre Batı Avrupa'da enflasyon konusunda elde edilen sonuçlar şöyle: Enflasyon oranı Hollanda'da yüzde 7,1'den 3,5'e, Federal Almanya'da 5,8'den 3,0'e, İtalya'da 17,1'den 16'ya, İrlanda'da 18,9'dan 12,5'e, Fransa'da 13,9'dan 9,2'ye, Danimarka'da 11,8'den 8,8'e inmiş.

Federal Almanya'da işsizliğin artmasında, başka ülkelere bakınca çok daha değişik nedenler rol oynuyor. Birincisi, F. Almanya öteden beri iddia edildiği gibi bir tüketim ülkesi değil, üretim ülkesidir. Bu ülkede üretim istenildiği alanda istenilen öçüye çıkarılabilmektedir. Ancak genel ekonomik durgunluk yüzünden üretilen malların satılamaması işsizliğe neden olmaktadır. Başka bir deyimle, bu ülke ihracata ve bunun yanında ithalata bağımlıdır, dünya ticaretinde önemli yeri olan bir ülkedir.

İkinci önemli neden, teknolojik alanda gerçekleşen gelişmelerin işsizliğe neden olmasıdır. Sanayiide verimliliği arttırmak için makinaların başına insan yerine komputerlerin yerleştirilmesi işyerlerini yok etmek ve çok sayıda insanın işini yitirmesine neden olmaktadır. Bütün büyük sanayi işletmelerinde üretim ve satışlar artarken, çalıştırılan işçi sayısında sürekli azalma olmaktadır. Federal Almanya'daki işyerlerinde bu gelişmeyi gözleyenlerimiz çoktur. Örneğin Berlin' de kamu ulaştırma alanında insanların yerini otomatların alması önemli bir gelişmedir. Bu çerçeveden olmak üzere yakın zamanda U-Bahn trenlerinde sürücü denilen ilişkiler tamamıyla ortadan kalkacaktır. Böyle bir uygulamanın yarattığı işsizliğe karşı yapılabilecek tek şey, çalışanların çalışma sürelerini ve emeklilik yaşını düşürmek olarak kabul ediliyor. Özellikle sendikalar bu nokta üzerine duruyorlar.

A.G

BRÜKSEL'DE YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI YÜRÜYÜŞ YAPILDI

Avrupa Toplulukları'nın merkezi Brüksel, 8 Mayıs pazar sabahı, ırkçılığa karşı mücadelenin ve işçi sınıfı dayanışmasının etkileyici bir örneğine sahne oldu. Son zamanlarda şiddetlenen yabancı düşmanlığına karşı sosyalist FGTB ve hristiyan CSC sendikalarının, tüm yerli ve göçmen demokratik örgütleriyle ortaklaşa düzenledikleri yürüyüşe 15 bin kişi katıldı.

Geçen yıl göçmen haklarına ilk saldırılar başladığında düzenlenen protesto yürüyüşüne sadece bin kişinin katıldığı göz önünde tutulunca, Belçika'da ırkçılığa karşı mücadelenin bir yılda kazandığı boyut daha iyi ortaya çıkmaktadır.

1 milyona yakın yabancının yaşadığı 10 milyon nüfuslu Belçika, uzun yıllar göçmen işçiler konusunda en demokratik tavrı alan ülkelerden biri olmuştu.

Ancak, son yasama seçimlerinde sağ partiler, Belçika kapitalizminin bunalımına neden olarak göçmen işçilerin varlığını gösteren bir kampanya yürüterek iktidara gelmişlerdir. Geçen yıl yapılan belediye seçimlerinde de yabancı düşmanlığı başlıca propaganda konusu haline getirilmiştir.

Yabancıların oturma izinleri iptal edilmeye, yeni oturma izni verilmemeye başlanmıştır. Giderek Belçika okullarında okuyan yabancı öğrencilerden de fazla harç istemeye başlamışlardır.

Siyasal iktidarın ve Brüksel belediye başkanlarının bu tür yabancı düşmanı uygulama ve tasarılarına, 8 Mayıs yürüyüşü, tüm Belçika demokratik güçlerinin ortak cevabı olmuştur.

"Irkçılığa son", "Bugün ırkçılık, yarın faşizm", "yerli yabancı ayırımına son ", "herkese okuma hakkı" sloganlarının haykırıldığı yürüyüş sonunda her iki sendikanın yekvücut olarak mücadele vereceğini belirtmişlerdir.

Göçmen İşçi Örgütleri Bağlantı Komitesi (CLOTI) sözcüsü de, yaptığı konuşmada, ırkçı uygulamaların, önü alınmadığı takdirde, Belçika' da faşizmin yolunu açacağına dikkati çekerek tüm Belçikalı demokratları göçmen haklarını savunma konusunda daha aktif mücadeleye çağırmış, göçmen işçilerin de Belçika sendikaları ve sınıf örgütleri içinde sömürüye ve faşizm tehlikesine karşı ortak mücadele kararlılığını vurgulamıştır.

8 Mayıs Yürüyüşü'ne, Belçika'nın çeşitli bölgelerinden gelen Türkiyeli işçiler de, üyesi bulundukları sendikaların veya örgütlerin saflarında katılmışdır.

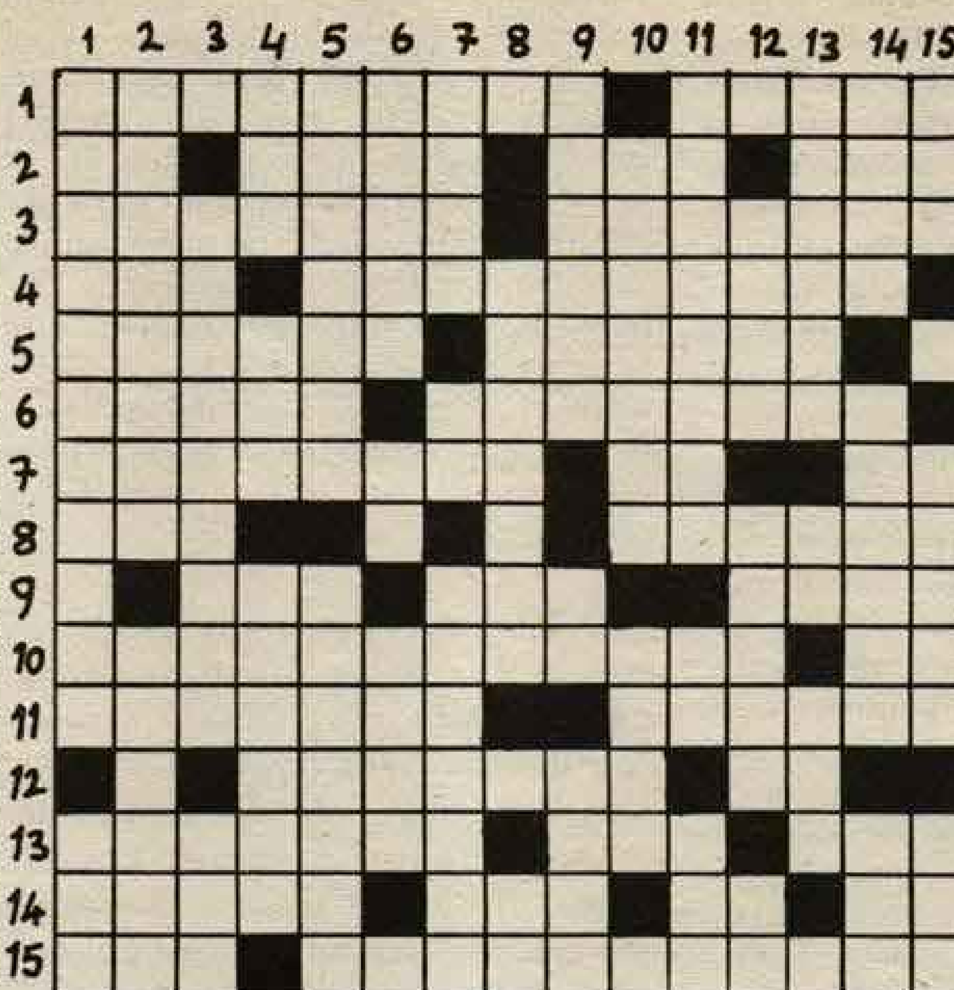
İşyerleri kapatılan Kaptein işçileri açlık grevi yaptı

Hollanda'nın Utrecht şehrinde Kaptein firmasının iflas ettiği gerekçesiyle kapatılması ve çoğunluğu Türkiyeli 120 işçinin işine son verilmesi üzerine işçiler 6 günlük bir açlık grevi yaptılar. Açlık grevi düzenlenen bir kültür gecesiyle son buldu.

Kaptein firması, kapatma kararından önce işçilerine bir hafta izin vererek fabrikadaki makinaları kaçırmıştı. Kapatma kararından sonra ise makinalara Banka tarafından el konulduğu açıklandı. Ama makinalar daha sonra bir başka bina bir başka boş fabrika binasında bulundu. Bunun üzerine işçiler çeşitli girişimlerde bulundular, ve açlık grevini başlattılar.

Şu Hollanda'nın en güçlü sendikası olan Hollanda Sendikalar Birliği (FNV) ile diğer bazı örgütlerin katılmasıyla bir araştırma komisyonu kurulacağı ve araştırmalara başlayacağı açıklandı.

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1- Felsefe ve bilimde zaman ve mekânın spesifik şartlarını, hakikatın somutluğu ilkesini gözönüne almaksızın, değişmez kavram ve formüllere dayanan bir düşünce tarzını belirten bir terim. - Bir erkek adı. 2- Rütbesiz asker - Bir iş yapılırken varılmak istenen son. - Türkiye'de bir kömür işletmesinin kısa yazılışı. - Tarihte bir devlet. 3- Nöbetleşe çalışma. - Çenesi kuvvetli huysuz ve şirret kadın. 4- Ced. - Olayları, tarihlerini göstererek sıralama işi. 5- Tersi Ayakta tek kürekle yürütülen, uzun yassı ve iki başı yukarıya kıvrık kayık. - Arzıtilek'ten sonra güneşe en yakın gezegen, güneş çevresindeki yerine göre bazen sabahları güneş doğmadan önce, bazende akşamları güneş battıktan sonra çok parlak olarak görünür. - Kimya'da oksijenin simgesi. 6- Çıplak. - Hudutları ortak olan, hem hudut. 7- El ayası ile toplamak - Tersi, Yapılacak şey, çalışma zoru, görev. - Genişlik. 8- Kimi yemeklerin üzerine dökülen, domates, baharat gibi şeylerle yapılan terbiye. - Güzel kokulu. 9- Giysi kolu. - Bir meyve adı. - Tersi, 1724-1804 yılları arasında yaşamış, Alman klasik ideolojisinin kurucusu, filozof ve bilim adamının son adı. 10- Bir şirketin yani bir girişimi için gerekli olan paranın şirket içi kaynaklardan sağlanması. - Tersi, kırmızı. 11- Tersi, Devrimci eğitim üzerine araştırmaları olan bir Rus devrimcisi ve yazarı. - Büyük erkek kardeş. 12- Tersi, Ayak tırnaklarının bakımı. - Tersi, ilaç çare. 13- Geminin kaplama tahtaları arasını üstüpü ile doldurup ziftleyerek su geçirmez duruma getirme işi. - Ad, ün. - Yakut gibi değerli taşlardan sayılan, parlak kırmızı renkte billurlaşmış saydam bir aliminyum oksidi. 14- Çift yıldızlarda, her bir üyenin, kendi yörüngelerinin kütle merkezine en yakın noktası. - Tanrısız. - Bir kürk hayvanı. - Eski Mısır'da bir tanrı. 15- Tersi, aslı aliminyum silikatı olan geçirimsiz bir toprak. - Marksist doktirini, onun devrimci program ve taktiklerini yeniden ele alıp, revize edip ortaya koyan, marksizme düşman olan, fakat devrimci işçi hareketinde marksizm adına iş gören bir oportünist akım.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- Değer düşürme. - Saçları dökülmüş olan. 2- Kutsal bir konu üzerine yazılmış koşuk ve müzik yapıtı. - Kuzey Afrika'da kurulmuş bir tarikat ve bu tarikattan olan kimse. 3- Işıma. - Ağır, battal. 4-Ayin etkisiyle denizlerin kabarması. - Hizmet hayvanlarının ayaklarına çakılan demir parça. - Tersi, Birşeyin yapılışını yada kullanılışını gösteren kağıt. 5- ABD'de bir eyalet. - Bir çiçek adı. 6- Tersi, Pek, çok, pekçok. - Kimyada Manganın simgesi. - Tersi, akmakta olan şey. 7- Tersi, Akdeniz bitki örtüsü. - Tersi, İskambilde birli. - Tersi Papalığın merkezi. 8- Biryerin uzağından veya emeksizce. - Kimyada Titan'ın simgesi. 9- Deli. - Tersi, stronsiyum'un simgesi. - Cılız, zayıf, güçsüz. 10- Tersi, ışıltılı, ışıldayan. - Ucu halkalı cıvata veya siperli fener. 11- Tersi, ufak bahçe çapası. - İplik tel gibi şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü. - Çin devriminin önderi. 12- Serbes bırakma. - Tersi, içine kıyma konularak yapılan bir hamur yemeği. - Kimyada Kalay'ın simgesi. 13- Memeli bir deniz hayvanı. - Kimya'da Radon elementinin simgesi. - İnsan vucudunun bir kısmı. 14- Ortodokslarda İsa, Meryem gibi ermişlerin tahta üzerine mumlu ve yumurtalı boyalarla yapılmış resimleri. - Büyük çağlayan, çavlan. - Sunu. 15- Karadeniz bölgesinde yaşayanlara verilen genel ad. - Tersi, uzak olmayan. - Mikroskopta kullanılan bir cam.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN YANITI

SOLDAN SAĞA

1- Gökçe, Anaç. 2- Ela, Demokrasi. 3- Rüstem, la 4- Ma, Belalı 5- Fil, na, al 6- Lasay, kabalık. 7- Eta .Akademi. 8- Limitet. 9- Alim, kıl, al. 10- Hacıbektaş.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- Gerillalar. 2- Ölüm, il. 3- Kasa, semih. 4- Fatima. 5- Edebiyat. 6- Emel, eti. 7- İm, kat. 8- Olanak, ke. 9- Kalabalık. 10- Ar, ad, lt. 11- Nam, alem. 12- As,- alim, aş. 13- Çivi, kial.

Cihan Arın:

AL'in ekonomik programı yoğun olarak tartışılıyor

Röportaj: Arif Özserin

D.T.: Türkiye solu genel olarak AL ve Yeşillere biraz mesafeli davranıyor. Burda genel kanı şöyle. Bir orman kesimine karşı veya bir atom santralı yapımına karşı onbinlerce insanı yürüten bu hareket Türkiye'deki faşist cuntanın protesto edilmesine karşı bu tür insanları yürütmüyor veya yürütemiyor. Bu anlamda siz AL olarak Türkiye soluna nasıl bakıyorsunuz? Bu ilişkiler nasıl gelişebilir?

C.A.: Önce şunu ortaya koyayım, ben AL'in temsilcisi değilim. Türkiye solunda çeşitli mücadelelerden sonra burada yabancı hakları konusunda faaliyet gösteren birisiyim. Bununda en iyi yapılacağı politik ortamın AL olması nedeni ile orada bulunuyorum. Bu demek değildir ki ben AL'in dünyadaki çeşitli sol hareketlere bakış çizgisini destekliyorum. AL içinde benim de çok sert eleştirdiğim bir yön AL'in ağırlıkla buradaki aktüel olaylara yönelik olması. Bunun anlamı şu: Polonya'da bir askeri rejim geldi başa. Polonya işçi sınıfı örgütünü kaldırdı ortadan. Resmen baskı rejimi kurdu. Buna karsı tabi burjuva partiler ideolojik nedenle bu olayı korkunç sekilde eleştirdiler ve müthiş bir kampanya oluştu Almanya'da. AL'de sol anlayış içinde ordaki işçi sınıfına destek olmak üzere bu olayı müthiş bir titizlikle ele aldı. Polonya çalışma grubu kuruldu. Polonya'ya 110 bin DM yardım gönderildi. Üstelik bu para fraksiyon paralarından gönderildi. Türkiye'de şu anda askeri bir baskı sistemi var. Yani Polonya ile kıyaslanabilecek bir olay. Türkiye'de işçi örgütlenmesi denen olay ortadan kaldırıldı. Yasal çerçeve tamamen totaliter bir rejime uygun bir hale getirildi. Bu konuda Al diğer sol örgütler gibi son derece kayıtsız bir tavır içerisinde. Biz bu konuda AL içinde sürekli olayı gündeme getiriyoruz. Fakat gene de yeterli bir ilgi yok. Bu bence AL'in bölgesel olma özelliğinden geliyor. Bu da genel Alman mantığında olan bir olaymıdır bilemiyorum. Tabi destek oluruz diyorlar ama somut aktif eyleme geçen bir tavır içinde değiller. Bence bu eleştirilmesi gereken bir olay. Yalnız burada Türkiyeli örgütlere de görev düşüyor. Bu konuda Alman solunu daha hassas hale getirmek için mümkün olduğu kadar çaba sarfetmek gerekli. Türkiye solu içinde Yeşil-AL hareketi için giderek büyüyen bir sempati söz konusu. Bizim Türkiyeli örgütlerin yapılarına değinmek gerekiyor. Almanya'daki Türkiyeli örgütlerin aşağı yukarı tümü Türkiye'deki politikalara yönelik eylemler içindeler. Bunu kırmaya çalışan bir iki örgüt oldu. Fakat askeri Cuntanın gelmesiyle Türkiye'yi terketmek zorunda kalan bir sürü lider kadro Avrupa'ya geldiler. Onların gelmesi onların da tabi politik geçmişlerinin Türkiye'de olması bu örgütlerin Türkiye'ye yönelik politik eylemlerini tekrar yoğunlaştırmalarına yol açtı. Dolayısıyla örgütlerin buradaki somut işçi hareketine, işçi göçü-ithali hareketine ilişkin çalışmaları azaldı. Bu da Alman solu ve AL içinde sanıyorum (bu benim tahminim tabi) Türkiyeli örgütlerin soyut bir mücadele içinde oldukları izlenimini uyandırıyor.. AL'e ve hatta tüm Alman soluna getirilmesi gereken somut bir eleştiri, bölgecilik yapmalarıdır. Örneğin "**Atom silahlarının bulunmadığı veya olmadığı Avrupa**" sloganı bölgeciliğin somut bir örneği. Neden Dünya demek yok da Avrupa diyorlar. Afrika'da ne olursa olsun beni ilgilendirmez gibi bir tavır bu. Bu aşılması, eleşitirilmesi gereken bir tavır. Geri bırakılmış ülkelerdeki mücadelenin AL ve burdaki muhalefet hareketine daha etkin olmasına çalışmak gerekli. Burada karşılıklı ilişki görüyorum. Türk örgütleri buradaki sorunlara yönelik çalışmalara girmek zorundalar.

D.T.: Buraya dek, AL ve Yeşillerin yabancılar politikası, Türkiyeli sol hareketlerle ilişkisi, parlamento çalışmaları ve örgütlenmesine ilişkin konulara değindik. Şimdi size AL ve Yeşillerin temel politik çalışmalarına ve görüşlerine ilişkin sorular sormak istiyorum. İlk olarak kadın hakları ile başlayalım..

C.A.: AL kadınların aşağılanmasına karşı tabi. Gerek üretim içinde gerekse temsil olayında AL kadınların toplumsal etkisi olan tüm kuruluşlarda en az erkekler kadar temsil edilmesi taraftarı. Kadının sadece yeniden üretim alanında bir araç olmasına karşı. Yeniden üretim derken işgücünün yeniden üretimini kastediyorum. Erkeği de en az kadın oranında mutfağa sokma ve bu işlerin eşit oranda yürütülmesi yönünde AL'in istemi, yani eğilim tam bir eşitlik eğilimi. AL kadının işgücünün ücretsiz olarak mutfak, alışveriş, ev işleri gibi işlerle yani tümüyle "**yeniden üretim**" alanında sürdürülmesine karşı.

D.T.: Yani ekonomik, sosyal ve politik olarak kadının erkeğe eşit olması, eşit haklar..

C.A.: Evet.

D.T.: Şu anda tahminen 300 dolayında Atom santralı var dünyada. Bu sorun kısa bir zaman sonra Türkiye'yi de yakından ilgilendirecek bir sorun. Özel olarak Türkiye solu Atom santralleri konusunda bugüne kadar bir tartışma açmış değil. Yani şu anda muğlak bir soru bu. Atom santralleri konusunda AL ve Yeşillerin somut olarak karşı çıkış gerekçeleri ve önerdikleri alternatif enerji biçimleri nelerdir?

C.A.: Bu oldukça geniş bir konu. Onun için konuya şöyle başlamak lazım. Enerji üretimi denilen olayın tüm kapitalist üretim içindeki yeri nedir? Bildiğiniz gibi petrol önemli enerji kaynağı idi. Petrol üreten ülkeler arasında bir örgütlenmeye yönelinmesi, petrol fiyatlarının yükselmesi ile sanayi üretiminin maliyeti artmaya başladı. Dolayısıyla bu tüketimin azalmasına yol açtı. Bu ivme ile Alternatif enerjiler, yani petrolün yerini alacak enerji biçimleri üzerinde tartışma açıldı. Bildiğiniz gibi sanayi ülkelerinde üretim kapasiteleri oldukça yüksek ve bu kapasiteler büyümeye yönelik kullanılmak zorunda. Bu büyüme olayının gerçekleşmesi içinde sürekli yatırımların yapılması gerekli. Atom santralleri bu açıdan bakıldığı takdirde kapitalist çevrelere oldukça büyük yatırım alanları açmakta, dönüşüm olayını hızlandırıp yeni değerlendirme-alanları açmakta. Devlette temelde bu kesimin temsilcisi olarak bu işi destekliyor. Sonuçta burjuva kesim tarafından iş, enerji sıkıntısı gibi bir nedene bağlanıyor. Bu sözüm ona sıkıntıyı gidermek için Atom santralı en ucuz yol diye satılmaya çalışılıyor. Hatta bazı sol kesimler Atom enerjisine üretim araçlarının, üretim ilişkilerinin gelişmesidir diyorlar. Ve bu yüzden karşı çıkmamak gerekir gibi garip görüşler ileri sürüyorlar.. Enerji üretimi olayına göz attığımız zaman Almanya'da şunu görmek mümkün: Enerji üretim kapasitesi bugünkü çerçevede talebin oldukça üzerinde. Bunun yanında son zamanlarda bilinçli enerji kullanılmasına yönelik çalışmalarla petrol tüketimi büyük düşme gösterdi. Yani bir parça bilinçlenmeyle tüketime yönelik tavır enerji konusunda frenlenmeye başlandı. Atom santrallerini savunanlar, insanlık sanki büyük bir enerji krizine girmek üzereymiş gibi "**bu santraller mutlaka ve acilen gerekli**" diyorlar. Ayrıca temel tez olarak Atom santralleri ile üretilen enerji ucuz olur diyorlar. Bu yanlış, çünkü bu santrallerin kuruluş masrafları son derece yüksek. Ayrıca bakım masrafları da oldukça yüksek. Ancak devletin araya girmesiyle, yani devlet yardımı nedeni ile üretilen enerji ucuz satılabiliyor. Fakat burada en önemli nokta dışlanıyor. Bu da Atom santrallerinin tehlikesi, yani Atom çöpü dediğimiz olay. Bu Atom çöpü Atom santrallerinde enerji üretildikten sonra geride kalan ve yüksek radyoaktivitesi olan Atom çubuklarından oluşuyor. Bunların ortadan kaldırılması ise büyük sorunlar çıkarıyor ortaya.

Bu çöpleri ortadan kaldırmak için birtakım yerlerde Atom çöpü merkezleri kurulması düşünülmekte. Gorleben örneğin Almanya'da böyle bir merkez olma durumunda. Bu konuda yapılan bilimsel tartışmalar şunu açıkça ortaya koymuş durumda: bu çubuklardan 20 bin yıl süre ile radyoaktif ışınlar yayılmakta. Bunlar bugünün koşullarında ne kadar emin olarak depolansa, çok pahalı sistemlerle toprağın altına gömülse bile en ufak bir savaş anında bu depolarda korkunç bir radyoaktif kapasite ortaya çıkacak, bu da insanlığın sonu demek. Bunun çözümü yok. Bunun taraftarları, alınacak sıkı güvenlik önlemleri ile Atom çöpü depolarındaki radyoaktif tehlikenin denetlenebileceği görüşünü savunmaktalar. SPD hükümeti sözüm ona bir bilimsel araştırma yaptırmış ve buna göre böyle radyoaktif akımların çıkması ihtimali 50 milyonda bir imiş. 50 milyonda bir olsa bile bugünden 20 bin yıllık bir süre için insanlığı tehdit edebilecek bir olay. Ayrıca bugüne dek atom santrallerinde çıkan teknik kazalar bu araştırmanın sonuçlarını pratikte çürütmekte. Yani temelde insanlığın varoluş savaşı açısından bu olaya mutlaka hayır demek gerekli. Bir de ben savaş örneğini verdim. Onun dışında şimdiye kadar ki Atom santrallerinde çıkan kazalar var. Yani insan ne kadar iyi üretse de mükemmel üretemiyor. Bu boyutlar Atom santrallerinde yapılacak ufak değişikliklerle Atom silahları üretme olanağı da var... Atom santrallerine karşı ne yapılabilir?

Yapılacak şeyler: bir enerjiyi bilinçli kullanıp enerjiyi kullanma oranını azaltmak. İkincisi alternatif enerji biçimlerinden yararlanmaktır. Bunların içinde en önemlisi ışın enerjisi dediğimiz güneş enerjisidir. Güneş ışığını hatta havadaki tüm ışığı absorbe eden (özümleyen) hücreciklerle enerji üretmek, enerjiye dönüştürmek olayı. Bunun dışında rüzgar enerjisinden yararlanmak. Bence geleneksel enerji üretim kaynaklarından yararlanılarak enerji üretimi konusunda önemli çözümler getirilebilir. Bizim ülkemizde atom santrali kurma yönünde bir girişim var dediniz. Bence Türkiye açısından büyük bir cinayet olur bu. Türkiye zaten bütçe olanakları çok kısıtlı bir ülke, bir de kalkıp batıdan böyle bir teknoloji ithal edilirse, batıya zaten göbeğinden bağımlı olan üretim artık tümden kapitalist ülkelerin denetimi altına girer. Bunun ötesinde Türkiye bir de doğal enerji kaynakları, güneş enerjisi açısından çok geniş olanaklara sahip. Bu doğal enerji kaynaklarını kullanmaya çalışmak gerekir. Benim o konuda olumlu bulduğum olay su enerjisinden büyük ölçüde yararlanılmasıdır. Onun ötesinde Güneş enerjisi mutlaka kullanılması gereken bir olay. Gerçekten Türkiye'nin enerji gereksinimin büyük bir kısmını güneş enerjisinden sağlamak mümkün. Atom enerjisi Türkiye'de sadece Uluslararası kapitalin ordaki temsilcilerine tekelci burjuvazi kesimlerine yarar ve kar getirecek, fakat Türkiye'deki enerji sorununa tehlike getirecek bir olay.

D.T.: Çevre kirlenmesi konusunda Türkiye solu şöyle düşünüyor. Doğayı ve insanı sömüren güçler aynı değil mi? Oysa Yeşiller, belli ölçülerde insanı dışarda koyup doğanın korunması yönünde yoğun çalışma yapıyorlar. Siz bu düşünceyi nasıl karşılıyorsunuz?

C.A.: Son derece ters karşılıyorum. Doğaya öncelik veren yaklaşım bence yanlış bir yaklaşım. Yani insanı merkez olarak almak, orta noktaya koymak bence daha doğru. Fakat bu demek değildir ki doğanın sömürülmesine göz yumalım. Doğanın sömürülmesine kayıtsız kalıp, bir kenara bırakalım. Orta Avrupa ülkelerinde sömürü ilişkileri kesinlikle var. Fakat bu ülkelerin Uluslararası düzeyde diğer ülkeleri sömürmesi sonucu belli bir refah düzeyine ulaşmış durumda. Burada sınıfsal düzeyde sürdürülen mücadeleye paralel olarak doğanın korunması olayı da ön plana alınmalı. Çünkü gelecek nesiller için doğanın ortadan kaldırıldığı bir dünya bırakmak bence son derece büyük bir insanlık suçu. Doğanın korunması, bundan sonraki nesilerin de yararlanacağı şekilde korunması bence çok önemli bir olay. Bu nedenle doğanın korunması konusu gözardı edilmemesi gereken bir konu.

D.T.: Çevre kirlenmesi sorunu yalnız kapitalist metropol ülkelerin sorunu mu? Yoksa bütün dünyanın sorunu mu?. Sosyalist blokta çevre kirlenmesi sorunu var mı?

C.A.: Çevre kirlenmesi olayı sanayi üretimi, sanayi toplumu olayı. Burada üretim güçlerinin devlet elinde olması veyahut özel Uluslararası monopollerin elinde olması olayı pek değiştirmiyor bence. Dolayısıyla Sovyetler sisteminde, yani üretim araçlarının devlet elinde monopolleştiği ülkelerde çevre kirlenmesi daha az diye birşey söylemek mümkün değil. Üstelik doğu bloku ülkelerinde daha kötü olan bir olay, devletin insanların düşünce sınırlarını saptaması. Yani merkez politikanın hakim olması. Bu konuda muhalefetin de engellenmesi maalesef. Benim anladığım anlamda sosyalist toplumda çevre kirlenmesi mücadele edilmesi gereken oldukça önemli bir olay ve bunun da kitleler tarafından denetlenebilmesi gerekli. Varşova Paktı ülkelerinde de sanayi üretim biçimi hakim ve bu devlet aygıtını oluşturan elit kesimin denetiminde. Bu nedenle bu üretim biçiminin ürünü olan çevre kirlenmesi olayı bu ülkelerde en az batı ülkelerindeki boyutlarda.

D.T.: Yeşiller programlarında bugünkü ekonomik sistemi parçalayarak (dezentralize) küçük Alternatif prodüksiyonlara dönüştürmek istiyorlar. Yani Alternatif bir üretim biçimi getiriyorlar. Siz bunun bir metropol ülkede nasıl gerçekleştirilebileceğini düşünüyorsunuz.

C.A.: AL'in ekonomik programı henüz yoğun bir tartışma içinde. Burda iki çizgi var. Bu çizgilerden bir tanesi reformist nitelikte. Diyor ki; biz Avrupa kapitalist üretim biçiminin hakim olduğu bir sanayi ülkesindeyiz. Bu ülkenin üretim koşullarını değiştirmek mümkün değil, demek ki bizim ekonomik anlayışımız bu sistem içinde yapılacak düzeltmelerle daha insancıl üretim koşullarına yönelmeye ağırlık vermelidir. Bu reformist tavrın karşısındaki grubun başını da Rudolf Bahro çekiyor. R. Bahro diyor ki, biz sistem içinde mi alternatif getireceğiz yoksa sistemin kendisine mi alternatif getireceğiz. Dolayısıyla üretim biçimini eleştirmek zorundayız. Bu tartışmalar henüz sonuçlanmış değil. Şu andaki ekonomik program bu iki görüşün birbirlerine verdikleri ödünlerin ortak bileşimini oluşturmakta aşağı yukarı. Dolayısıyla kendi içinde çelişkileri olan bir ekonomik program.

Benim kişisel görüşüme gelince monopolerin yönettiği bir üretim biçiminin alternatif yani merkezi olmayan küçük yerel üretim biçimlerine dönüştürülmesi olayı olsa olsa en fazla tatlı veya sevimli bir ütopi olabilir. Bu çok uzun dönemli bir hedef olabilir. Ancak üretim biçimine alternatif getirmeye çalışmak doğru bir çıkış noktası. Yani reformist tavırlarla kapitalist üretim biçimini ortadan kaldırmak mümkün değil. Bence alternatifleri geliştirmeye çalışmak mümkün. Kapitalist üretim biçiminden yavaş yavaş uzaklaşmaya çalışmak, yani tüketimi giderek azaltarak toplumsal bir dönüşüme yönelmek gerek ki tabi bu korkunç büyük bir politize olma ve bilinçlenme sürecini gerektiriyor insanlar için. Şu andaki koşullarda kısa dönemde mümkün değil. Ancak yön bu olmalı. Örneğin Yeşillerin ve AL'in ekonomik programlarında bütün tekellerin ve üretimin özel kesimin elinden alınması ve kitlelere aktarılması diye bir yöntem izlemekte. Ve üretimin özel kesimin kitlelere aktarılması diye bir yöntem izlenmekte. Yalnız bundan klasik anlamda bir devletleştirme anlaşılmamalı. Bunun anlamı şu: bu monopollerin kişilerden veya tekel gruplarının ellerinden alınıp tüm toplum için aşağıdan denetlenebilecek üretim birimleri haline getirilmesi. Yani mevcut altyapıyı ve gelişmiş olayı tamamiyle bir kenara atmak değil de onun örgütlenme biçimini ve üretimi toplum denetimi altına sokmak. Bunu geleneksel anladığımız anlamda devletleştirme yönetimiyle olmayacağının da altını çiziyorlar. Yani Mitterand'ın yapmaya çalıştığı soytarılık gibi büyük devlet paraları vererek ve tekellerin büyük karlar elde etmesini sağlayarak sözüm ona bazı kesimleri devletleştirmeye çalışmak değil amaçlanan. Bu pratikte fazla birşey getirmedi bence. Bir de kendilerine sosyalist diyen ülkelerdeki devletçilik olayları var, burda bir de devlet tekeli olayı çıkıyor ortaya. Bunların dışında bir devletleştirme modeli olması gerektiğini söylüyorlar ama böyle bir model geliştirilmiş değil henüz. Burda belki söylenecek birşey Yugoslavya olayıdır. Yugoslavya'da biliyorsunuz üretim birimlerinin yönetimi ve denetimi orda çalışanlarınseçtiği gruplar tarafından yapılmakta, yani öz yönetim dediğimizkendi kendini yöneten bir yöntem uygulanmaya çalışılmakta ve bu sınırlı da olsa belli kesimlerde ve belli başarılarla uygulanabiliyor. Fakat henüz toplumlaştırılmıs halde değil, belki bu terim doğrultuyu gösterme açısından yararlı. Amaç öz yönetim modelleri geliştirmeye çalışmak. Bunun tabi bugünden yarına olmayacağı kesin bir olay. Burada şunu vurgulamak gerekli: bugün Yeşil hareket ve Alternatif hareket henüz parti değil, bunun anlamı, bu adamlar henüz iktidara sahip çıkmak iddiasında değiller, iktidara yönelik tavır içnde değiller, bunlar henüz muhalefet hareketi niteliğinde. Bundan dolayı bu tip tezleri savunmaları mümkün. Çünkü zaten henüz iktidarı ellerine geçiremiyecekleri için bu türlü fikir ve yaklaşımlarla mevcut sanayi üretiminin mantığını eleştirmeye çalışıyorlar. Üretim sisteminin toplumu bir silindir gibi ezmesini eleştiriyorlar.

D.T.: Uzun vadede iktidarı ele geçirmek istemi var mı? Bu tamamen gündem dışı mı?

C.A.: Gündem dışı değil de, henüz geleneksel anlamda parti programı Yeşiller ve AL içinde oluşmuş değil. Bu oluşma döneminde. Uzun dönemde tabi iktidar olma yönelişi var. Fakat henüz bu programa dönüştürülmüş değil. Bunun nedeni de AL'ler arasında mevcut parti örgütlenme biçimlerini eleştirisiz almama eğilimi var. Yani bugünkü toplum yapısına uygun örgütlenme biçimlerinin tartışılması sürdürülüyor. Burada da tabiki tarihsel deneyimler ışığında mevcut devletçilik, milli devlet, parti ve parlamenter sistemler, Leninist parti ve örgütlenme teorileri, Marksist toplumsal örgütlenme biçimleri gibi bir sürü öğeler işin içine giriyor. Yani geçmişten yararlanıp bugünün koşullarına uygun bir örgütlenme biçimi tartışılıyor.

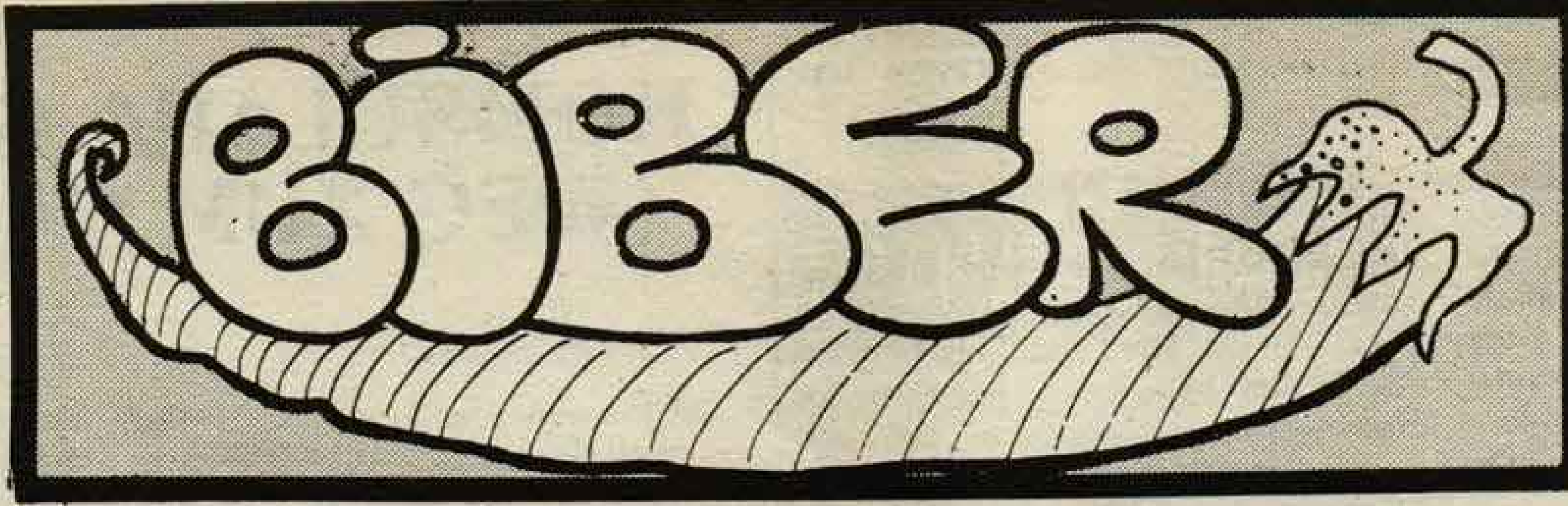
D.T.: Yeşil hareketin liderlerinden Petra Kelly "*Şiddetsiz eylem istiyoruz*" diyor. Kısaca bu slogan altında bir eylem türünü geliştiriyor. Bu tip eylemlere örnek olarak İsa'nın, M. Gandhi'nin ve M. Luther King'in hareketlerini gösteriyor. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

C.A.: P. Kelly Yeşil hareketin ve özellikle Alternatif hareketin tümünü temsil etmiyor tabii ki. Yeşiller içinde aktif bir insan ama onun yansıttığı fikirler çok tartışmalı. Burda biz, devlet olayına girmek zorundayız. Şiddet, güç kullanma olayı AL içinde çok tartışılıyor. Birtakım hümanist yaklaşımı olanlar şiddetsiz eylem tezini savunuyorlar. Bence bu yaklaşımlar biraz apolitik. Vurgulanması gereken olay bence şiddet olayının analizi ve bunun devlet içinde yeridir. Bir de şiddet eylemi konusunu şiddetin kimin tarafından yapıldığı yönünde tartışmak gerekir.. Bence şiddeti sınırlarını tanımlıyarak tartışmak lazım. Bir de yasallık yasadışı olay giriyor işin içine. Ben kalktım bir ev işgal ettim. Şimdi bu şiddetmidir, tabi ki şiddettir.

Çünkü kapıyı kırıyorum, eve giriyorum, ev benim değil ve ben evi işgal ediyorum. Bu bir şiddet olayı. Bunu şiddet olayıdır diyerek red mi edeceğiz. Biliyorsunuz bu ev işgalleri konut konusundaki korkunç spekülasyonlara karşı son derece geniş bir kamuoyu yarattı. Bundan dolayı da birçok çevre tarafından destekleniyor. Şimdi benim şiddetle yaptığım bir olay toplum içinde olumlu olarak alındı. Devletin kullandığı şiddete kimse soru getirmiyor ve onlar bunu gayet doğal olarak kullanıyorlar. Bence şiddetin hangi amaçla kullanıldığını tartışmak gerekiyor. M. Luther King ve Gandhi gibi verdiğiniz örnekler..

Devamı 23. sayfada

BİBER

acı söyler
ama
doğru söyler

SEVGİLİ BİBER OKUYUCULARI

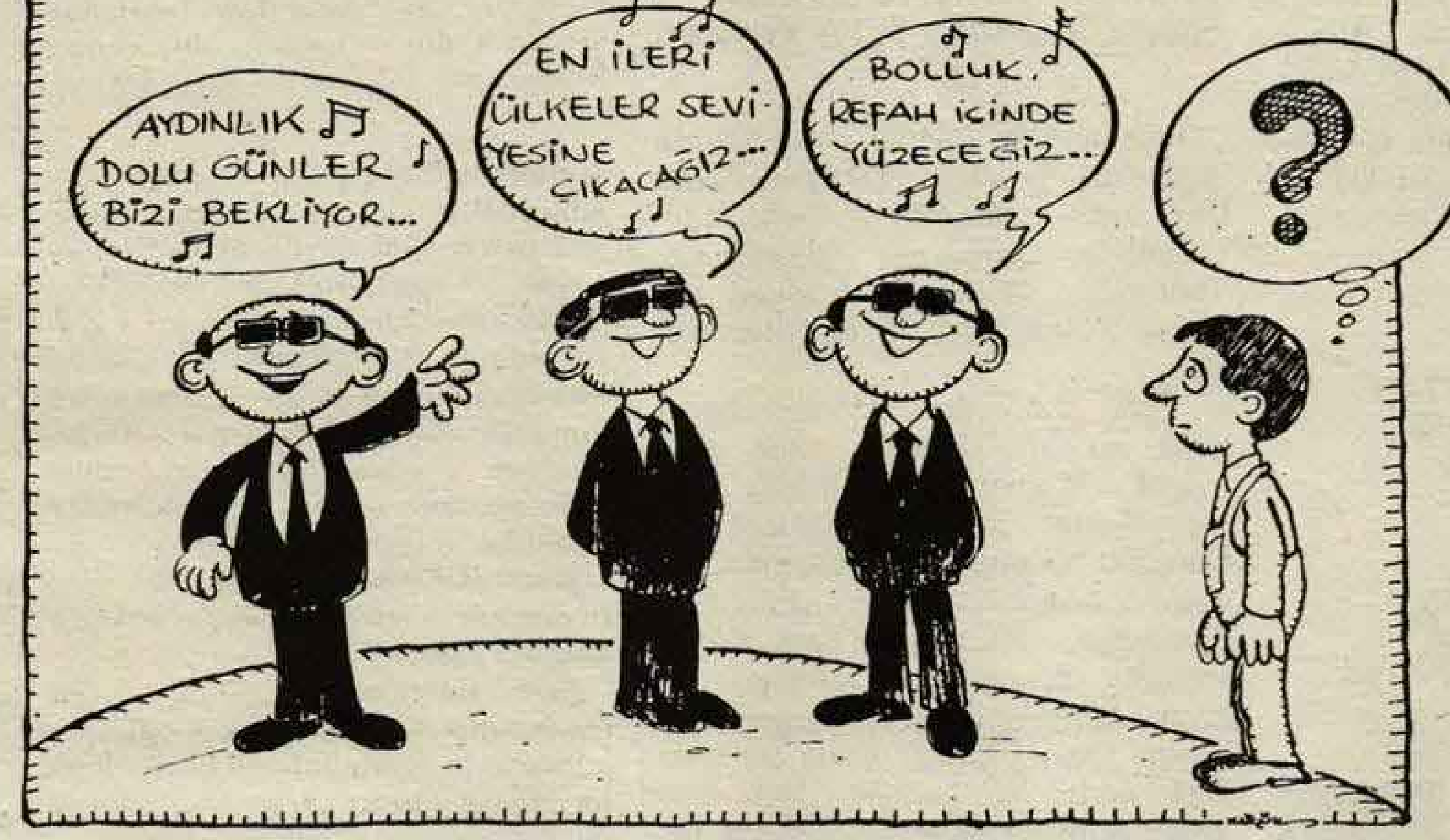
Duyduk ki memlekete demokrasi geliyormuş. Hoşgeldi sefa geldi ama gene eli boş geldi. "Boş gelsin mühim değil, bir şeyler geliyor ya o yeter bize" demiyelim.

Çünkü hak verilmez alınır. Demokrasi de gelmez getirilir. Merak etmesinler halkımız kendi gerçek demokrasisini mutlaka getirecektir.

Gelen aslında maskeli faşizmdir. Neyse biz görevimizi yapıp kendilerine ünlü şarkıcı Orhan Gencebay'ın "Ben doğarken ölmüşüm" türküsünün plağını postaladık. Ha, bir de aşşağıdaki karikatürü kendilerine hediye olsun diye yayınlıyoruz.

Hoşçakalın sevgili okuyucular

Yaşasın Demokrasi Geliyor!...

HİTLER'İN HATIRA DEFTERİ BULUNDU...
(ama sahte çıktı...)

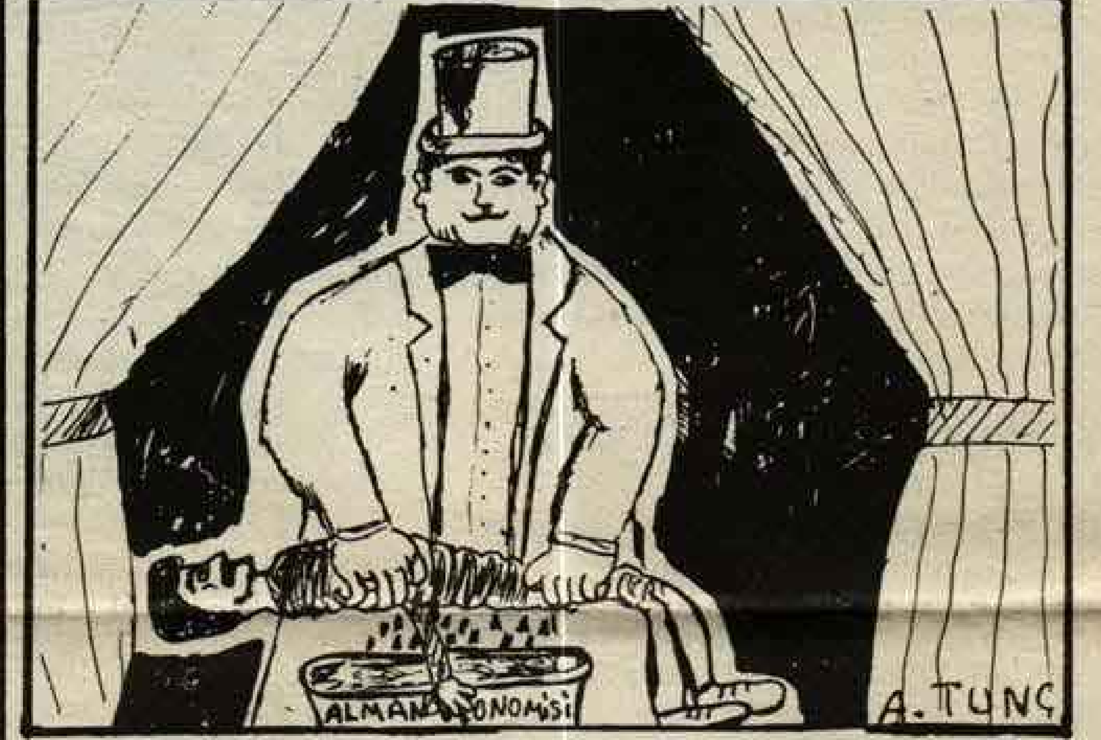

Entegre Oldu, Böyle Oldu

2. Kuşak

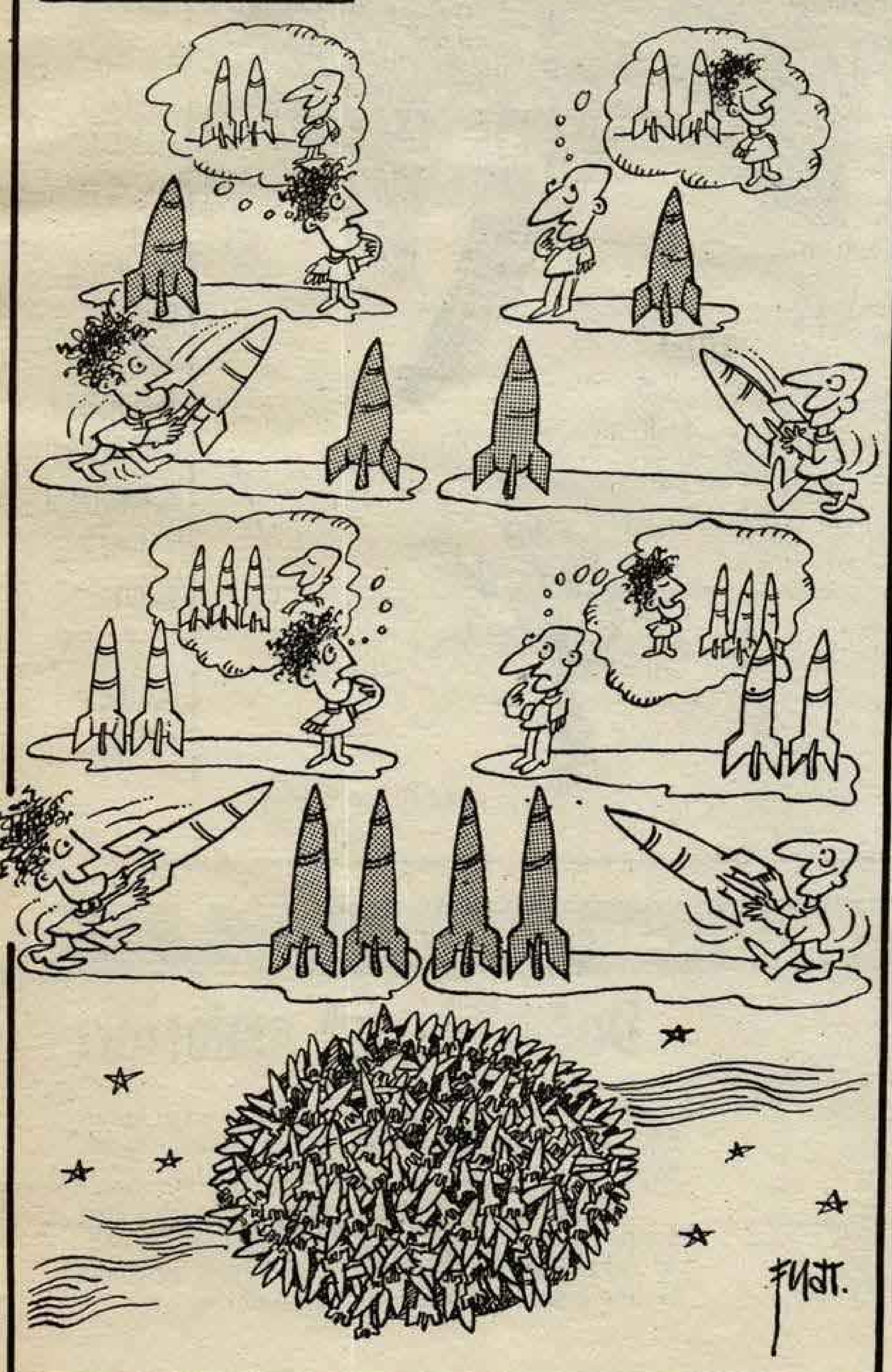

Fuat KIRCALI

Mustafa Küçük'den Röportajlar:

CEMAL ALTUN'UN TÜRKİYE'YE GERİ GÖNDERİLMESİ KARARI DURDURULDU

Federal Alman Mahkemeleri tarafından hakkında geri gönderme kararı alınan Kemal Cemal Altun'un İnsan Hakları Mahkemesi Komisyonu'na yaptığı başvuru haklı bulundu. 2 Mayıs'ta Strasbourg'ta toplanan adalet komisyonu Altun'un başvurusunu inceledi ve kabul etti. Bu kararla Altun'un Türkiye'ye geri gönderilmesi durdurulmuş oldu. Komisyon hem F.Almanya'nın hem de Altun'un kabul edeceği insan haklarına saygılı bir çözüm yolu bulmaya hazır olduğunu açıkladı. Bir çözüm bulunamazsa, dava bakanlar konseyine, buradan da İnsan Hakları Mahkemesine gidebilir. Altun'un serbest bırakılıp başka ülkeye gitmesi şimdilik en akla yakın çözüm olarak görülüyor.

Öte yandan Cemal Altun davasıyla ilgili olarak geçen haftalarda Almanya, Hollanda ve Belçika'da "İnsan Haklarını Koruma Ligi" ile "Göçmen ve İlticacıların Haklarını Koruma Avrupa Komitesi (CEDRI)" tarafından basın konferansları yapıldı. Bu konferanslarda, generallerin yolsuzlukları, Türk ve Alman Gizli Servisleri arasındaki işbirliği anlatıldı. Almanya'daki iltica adaylarının gördükleri kötü muamele sergilendi.

SALZGİTTER'DE DGB GECESİNDE "TÜRKİYE" ANLATILDI

29 Nisan tarihinde Salzgitter'de Alman Sendikalar Birliği (DGB) ile Türkiyelilerin ortaklaşa düzenledikleri gecede Türkiye'de cuntanın baskısı, zulmü, idamları yapılan çeşitli konuşmalarla Alman kamuoyuna en iyi şekilde anlatıldı. Geceye katılan 400'ün üzerinde oldu. Konuşmaların ardından Türkiye'deki mahkemeleri izlemek için giden heyette bulunan Bay ve Bayan avukat Klawitter'ler Hannover belediye meclisi üyesi (yeşilci) Luk ve Braunschweig'li avukat Rollhäuser Türkiye'de bulundukları sırada yaşadıkları olayları anlattılar.

İKİ GENÇ FİLMCİNİN TÜRKİYE İLE İLGİLİ FİLMİ ULUSLARARASI FESTİVALLERDE

F.Almanya'da öğrenimlerini sürdüren iki genç filmcimizin ülkemizde ve Almanya'daki yabancı düşmanlığı ile ilgili kısa metrajlı filmleri uluslararası festivallere katılma hakkını kazandı. Kassel'de öğrencilik yapan Tuncay Baturay ve Hüseyin Saygın'ın geçtiğimiz yılın sonlarında hazırladıkları "**Brief eines Türkischen Studenten an seine Deutschen Gastgeber**" (Bir Türk Öğrencinin Alman Evsahibine Mektubu) adındaki kısa metrajlı film. Kasım 82'deki Leipzig Uluslararası Belgesel Kısafilm Festivalinde gösterildi. Nisan 1983'te Oberhausen ve Krakau'daki festivallere de katılan film. Oberhausen Festival Komitesi tarafından başarılı bulunarak Almanya içinde ve Uluslararası plandaki iki yarışmaya birden katılma hakkı kazandı.

YILMAZ GÜNEY'İN YOL FİLMİNİN BONN GALASINA GELMESİ BEKLENİYOR

Yılmaz Güney'in. Grüne(Yeşiller) Fraksiyonunun davetlisi olarak 29 Mayıs'ta Yol filminin galası için Bonn'a gelmesi bekleniyor. Ancak.F.Alman Hükümetinin Türkiye ile olan anlaşması uyarınca Güney'i Türkiye'ye teslim edip etmeyeceği henüz kesinlik kazanmış değil. Grüneli Milletvekilleri hükümetten bu konuda teminat almaya çalışıyorlar.

BRAUNSCHWEIG'TA ARTAN YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI BİR YABANCILAR KOMİTESİ KURULDU

Almanya'da kirizin yoğunlaşması ve fabrikalardan işçi çıkarımının güncel bir olay haline gelmesine paralel olarak yabancı düşmanlığıda Braunschwig'da arttı.Bir çok yerde Türkiyelilerin evleri Alman faşistlerinin saldırılarına uğrarken,polis te Türkiyelilerin Lokal ve Kahvelerini basarak tedirginlik yaratmaya başladı.

Bu saldırıların sürekli ve sistemli bir şekilde artması üzerine Braunschweig'da bir yabancılar komitesi oluşturuldu.Bu komitede birçok Alman da yer alıyor.Bu komite yöredeki tüm gelişmeleri yakından izleyerek tüm yabancılara yol gösterici olmaya çalışıyor, çeşitli gösterilerle Almanları bu saldırılardan haberdar ediyor.

AVUSTURYA CUMHURBAŞKANI KONUŞURKEN BİR GRUP TÜRKİYELİ SAHNEYE ÇIKARAK CUNTA ALEYHİNE PANKART ASTI

Avusturya'da Osmanlıların Viyana kapılarına gelişinin 300.yılı "Türk Yılı" olarak ilan edildi."Türk Yılı" nedeniyle düzenlenen gösterilerde, Türkiyeliler Türkiyedeki askeri yönetimi kınayan çeşitli gösteriler yaptılar.

"Türk Yılı" ilan edilmesi nedeniyle bu yıl yapılacak olan geleneksel "Wiener Festivali"nin Açılışı Mehter grubunun Müziği ve Cumhurbaşkanı'nın konuşmasıyla oldu. 7 Mayıs Cumartesi günü, tam Avusturya Cumhurbaşkanı Kirchschlager konuşurken sahneye fırlayan iki Avusturyalı devrimci"Kahrolsun Faşist Cunta" yazılı bir pankart astılar ve konuyla ilgili 200 kadar bildiriyi dinleyici sırasına fırlattılar. Gerçekleştirilen bu eylem o anda yapılmakta olan naklen yayın aracılığıyla tüm ülkeye yayıldı.Aynı gün çevrede "Türk Yılı"ve Cunta ile ilgili bildiriler dağıtıldı, çeşitli gösteriler yapıldı.

LANDSHUT'TA YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI DAYANIŞMA GECESİ YAPILDI

26 Nisan gecesi Landshut'ta "Yabancı Düşmanlığına karşı Dayanışma" gecesi düzenlendi. Geniş bir Türkiyeli ve Alman katılımının sağlandığı gecede çeşitli gösteriler düzenlendi. Folklor ekipleri halk oyunlarından örnekler sergilediler.

Geçtiğimiz Nisan ayının başında ise, yine Landshut'ta "Nükleer silahlanmaya karşı" düzenlenen ve 1300 kişinin katıldığı yürüyüşe çevrede yaşıyan Türkiyeliler de katıldı.

KOMŞULARA GİDEN YOL (WEG ZUM NACHBARN)

Sema POYRAZ

29. Enternasyonal kısa metrajlı Film Festivali 18.4.1983 tarihli günlerde Oberhausen kentinde düzenlendi.

Aylar süren ön çalışmalarda 1351 film izlenip, 37 ülkeden 96 film festival programına alındı.

Festivalin önemli bir bölümünü Latin Amerika ülkelerinden ve Hindistan'dan gelen sosyal içerikli filmler oluşturuyordu. Savaş-Barış-İnsan hakları ve kadın sorunlarını dile getiren filmlere de programda geniş çapta yer verilmişti. Senelerdir sosyalist ülkelerle batı ülkelerinin ve 3. dünya ülkelerinin karşılıklı kültür alışverişi yaptıkları bir platform olan OBERHAUSEN-Festivali kritik bir dönem yaşıyor. Ekonomik krizi bahane ederek-İktisadi İlişkiler Bakanlığı - verilen kültür fonundan 25.000.-DM kısıtlamada bulunduğu için, özellikle 3.dünya ülkelerinden davet edilen sanatçıların festivale katılmaları zorlaştırılmış oldu.

KOMŞULARA GİDEN YOL (Festivalin adı) böylece yavaş yavaş kapatılmaya çalışılıyor.

Festivalde Çocuk ve Gençlik Filmmerkezinin jüri üyesi olarak bulunduğum için programdaki 96 filmi izleyip bir değerlendirme yapmam gerekiyordu.

Ödül alan filmler üzerine değil de beni etkileyen iki film üzerine görüşümü dile getirmek istiyorum.

"Liebes geschenk" (Aşk hediyesi). Mecra Dewan adlı genç bir Hintli kadın yönetmenin ilk belgesel filmi.

Hindistan'ın bazı bölgelerinde kadınlar evlenebilmek için damatın ailesine başlık parası veriyorlar. Kocalarının ailelerinde köle gibi çalıştırılmalarına rağmen alınan başlık parası az bulunduğundan bu zavallı genç kadınlar dayak yemekle kalmıyor. işkence ediliyor ve hatta öldürülmek üzere yakılıyorlar.

Yüzde 70 derece yanmış ölüm döşeğinde genç bir kadın savcıya yakılma nedenlerini ve olayın nasıl olduğunu anlatırken, artık seyircinin sinirleri son reddeye gelmişti. Sinema salonunu terkederken öfkeden titriyordum. Kadın denilen insanın değeri demekki herhangi bir eşyadan daha da az ki. dövülüp. kırılıp. yakılıp atılabiliyor.

Filmde gösterilen yalnız bir iki kadının öyküsü değil. Bu tür gaddarlıklarla öldürülen binlerce kadının var olduğunu da kanıtlıyor film.

Mecra Dewan filmiyle en fazla ödül alan yönetmendi festivalde. Benimle yaptığı bir konusmada. aldığı ödüllerden dolayı çok mutsuz olduğunu söyledi.

Filmin kadınlara yapılan bu insanlık dışı davranışı eleştirmek ve ülkesinde bu konuyla ilgili tartışmayı başlatmak için yaptığını söyledi.Filmin Avrupa'ya gelişi bir tesadüf sonucu olmuş.

Şimdi Avrupada herkez Hindistan'da kadınların yakıldığının bir gelenek olduğunu zannedecek, bana yöneltilen tüm sorular bunu gösteriyor", diye üzülüyor Mecra Dewan.

"Türkiyeli bir öğrencinin Alman evsahine yazdığı bir mektup". Tuncay Baturay ve Hüseyin Saygın adlı Kassel'de sinema öğrenimi gören iki gencin 13 dakikalık fotomontaj tekniğiyle yaptıkları bir film. Film 12 Eylül sonrası Türkiye'yi anlatıyor.

Demokrasinin ortadan kaldırıldığı, binlece yurtseverin hapis olduğu, idam cezalarının verildiği bu dönemde Alman basınının Türkiye'deki olayları yansıtmadığını ama Polanya'daki siyasi gelisimleri en küçük ayrıntılara varıncaya kadar büyük baslıklarla vermelerini eleştiriyor. burada yaşayan insanları ezilenlerle ve demokrasi için savaşım veren insanlarla dayanısmaya çağırıyor.

Saygı duymamız gereken önemli bir film.

Bu genç arkadasların medeni cesaretine hayran kaldığımı belirtmek isterim.

Kapatılmaya çalışılan **"Komşulara Giden Yollar"** böyle filmlerle açılacak ve aşılacaktır.

ÇOCUKLARLA BERABER

TANIYALIM BİLELİM

Behrengi

SAMED BEHRENGİ, 1939 yılında İran'ın Tebriz kentinde doğdu. Onbir yıl İran'ın Azerbaycan kesiminde köy köy dolaşıp öğretmenlik yaptı.

Öğretmenken bile öğrenciliği bırakmadı. Halkının toplumsal, ekonomik yapısını inceledi.. Halk edebiyatından ve folklorundan derlemeler yaptı, masallar yazdı. İran'daki baskı yönetimi, bu büyük devrimci yazarın masallarını kendi geleceği için tehlikeli gördü, bu yazara katlanamadı. 1968 yılında Aras ırmağı kıyısında Behrengi'nin ölüsü bulundu. Yöneticiler onun boğularak öldüğünü öne sürdüler. Behrengi'nin çocuklar için yazdığı masallarıyla ülkesindeki baskı yönetimine nasıl ters düştüğü, acı ölümüyle daha da iyi anlaşılıyor. Baskı yönetimi, Behrengi'yi öldürtmüş, ama onun masallarını halkının gönlünden silememiştir.

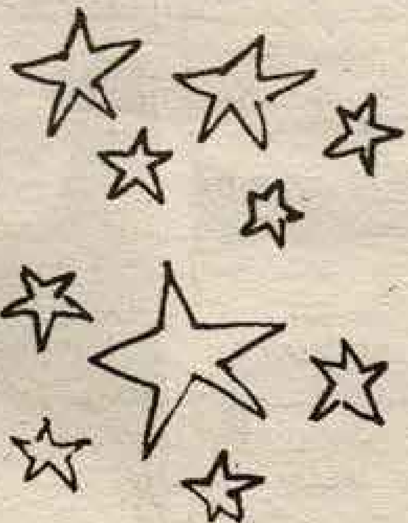
Yazarın dilimize çevrilen yapıtları şunlar: Küçük Kara Balık, Bir Şeftali Bin Şeftali, Püsküllü Deve, Bu Gelen Köroğlu'dur, Kargalar, Kel Güvercinci, İnatçı Kediler, Konuşan Bebek, Sevgi Masalı.

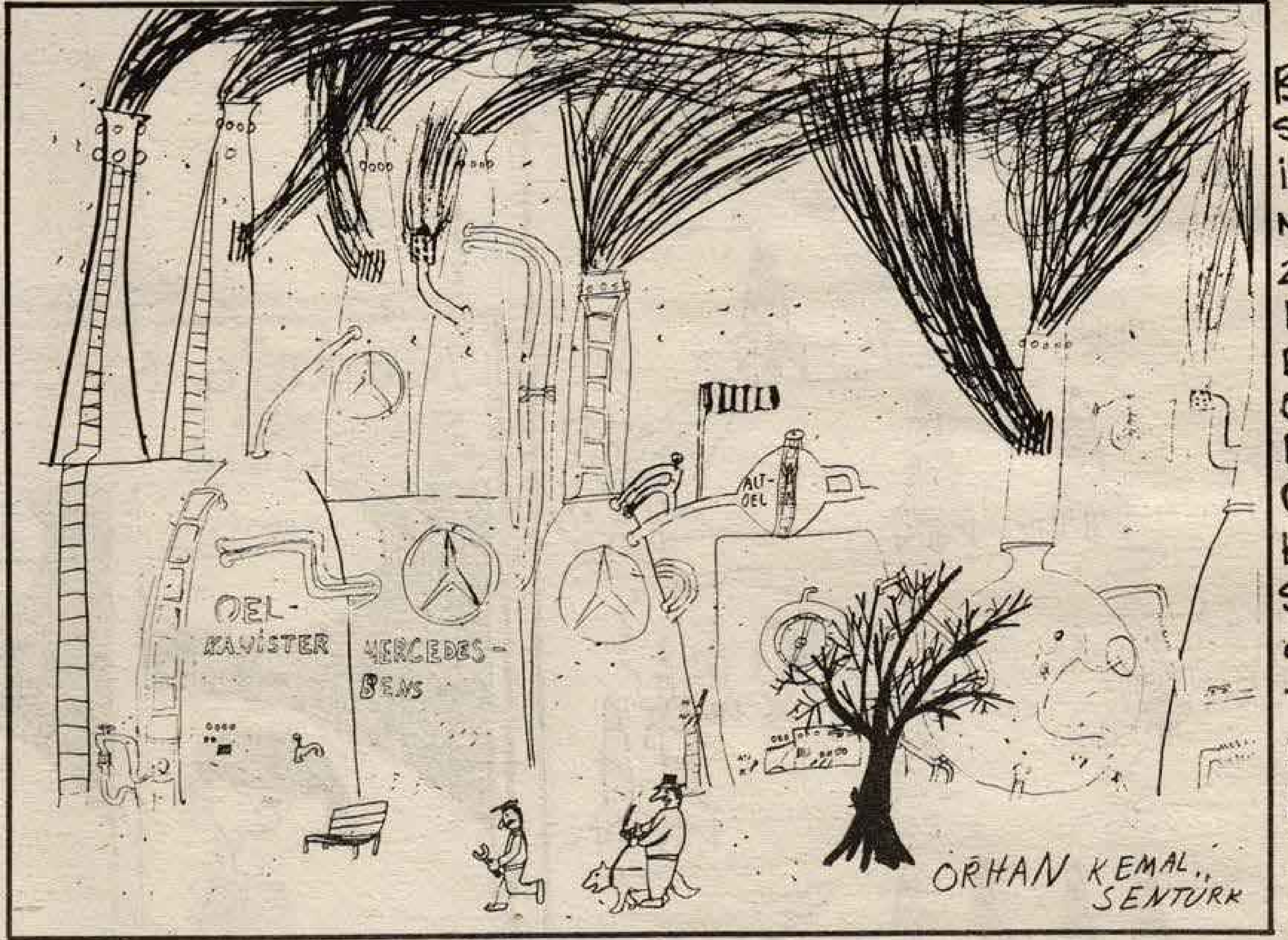
SİZLERDEN

YILDIZLARA SESLENİŞ

Yıldızlarda
insan var mı?
Bunu
çok merak ediyorum
Ama eğer varsa
O insanlara
sorular sormak
istiyorum.

Size sesleniyorum
yıldızlar
Orada da
burada ki gibi
Kan var mı?
Savaş var mı?
Ve insanlar
birbirlerini
Öldürüyorlar mı?
Sanem

BABASININ İŞYERİNİ ÇİZİP BİZLERE GÖNDEREN ORHAN KARDEŞİMİZE ÇOK TEŞEKKÜRLER.

BUNU BİLİYORMUYDUNUZ?

Doğadaki jet motorları

Jet motorunda kullanılan itme kuvveti insanlığın önemli buluşlarından biridir. Ama doğada buna benzer mekanizmalar eskiden beri var.

Ahtapot ve mürekkep balığı, suyu emdikten sonra sıkıştırıp, sifon denilen boruyla ileriye doğru fışkırtırlar. Bu hareket, bir zıt kuvvet meydana getirerek onların hızla ileriye gitmesini sağlar.

Yaşamın içinden bir öykü:

Biliyorum ama Yazamıyorum

Sati BOZ

Düşünüyorum. Önümde bir ak kağıt duruyor. Kağıdın üstünde anlamadığım cümle dizileri. Ben kağıda bakıyorum, kağıt bana. Birbirimizle konuşamıyoruz. Ben onun dilinden o benim dilimden anlamıyor. Bakınıyoruz, bakınıyoruz...

Gözlerim bir an için kağıdın üzerinden kayıyor, çevremde geziniyor. Herkes birşeyler yapıyor, yapmaya çalışıyor. Kafamı sağa dönderiyorum, karşıda oturan iri yarı, sarı saçlı adamın gözleri üzerimde. Bir an göz göze geliyoruz. Kaşlarını çatıyor. Kafamı yere indiriyorum. Çatık kaşları ile hala bana bakıyor. O bana bakıyor, ben önümde duran kağıda. Adam ayağa kalkıyor. Pencerenin önüne gidiyor. Dışardan gelen gürültülerden rahatsız oldu herhalde. Açık olan pencereyi kapatıyor. Ama ben rahatsız olmuyordum. İçerde çıt çıkmıyor. Dışarda oynayan çocukların sesleri bir kuş sürüsünün cıvıltısını andırıyor. Pencere kapatılınca sesler biraz kesilmeye başladı.

Çatık kaşlı adam pencerenin önünden dışarıyı seyrediyor. Sol tarafımdaki kız, karşıda oturan arkadaşına birşeyler anlatmak istiyor. Karşısındaki kız anlamıyor. Bir kaç defa tekrarlıyor el işaretleriyle, anlatamıyor. Defterinin arasından küçük bir kağıt çıkarıyor. Anlatmak istediğini yazıyor. Sonra iki elleriyle kağıt parçasını büküyor, büküyor. Pencerenin önünde dikilen adama bakıyor. Adam da kıpırdama yok. Kağıdı sağ eliyle son hızla karşıdaki arkadaşına atıyor. Kağıt parçası yere düşüyor. Kız kağıdı yerden alıyor, açıyor okuyor ve yazıyor. Pencerenin önünde dikilen adam yerine gidiyor ve koltuğuna kral gibi yerleşiyor. Gözlerini tekrarbana dikiyor. Belki de içinden, "şu yabancılar ne kadar tembel!" diyordur. Utanıyorum. İçime bir sıkıntı basıyor. Dün akşam, yarın okula gitmeyeceğim, demiştim, ama sabahleyin duramadım yine geldim. Kendi kendime kızıyorum. Keşke gelmeseydim diye düşünüyorum. Bugün gelmemiş olsaydım... Ama yarın, yarın gelmeye mecburum en iyisi bu yaban ellerine hiç gelmeseydim.

Karşıda oturan adam, "yarım saatiniz kaldı" diyor. Adamın konuşmasıyla içerdeki sessizlik bitiyor. Ön taraftan bir kız ben bitirdim diye sesleniyor.

Saatler, geçmiyor. şu yarım saat, yarım yıl gibi geliyor, belki de hiç bitmek bilmeyecek. Önümde duran kağıda bakıyorum, bakıyorum; okuyamıyorum okumak gelmiyor içimden! Anlamadığım, bilmediğim bir sürü cümle. Kendime kızıyorum. Biraz çalışsaydım, belki de birşeyler yazabilirdim diyorum. Ve kendime söz veriyorum; çalışacağım, çalışacağım! Bu sözümde duracak mıyım, tam bilmiyorum? Ne demişler

"fare bile kapana tutulunca, yemiyeceğim, yemiyeceğim diye bağırırmış". Yarın olacak, yarın. Çatık kaşlı adam karşıma dikilip, zayıf aldın diyecek. O zaman tüm dünyamın yıkıldığını sanacağım. O zaman yine söz vereceğim "çalışacağım, çalışacağım". İlk geldiğimde de öyle söylemiştim. "Çalışacağım, çalışacağım!" Ondan sonra da "çalıştım, çalıştım!" Ama anlımdaki kara leke oldukça, bu toplumda bana göre yer olmadığını anladım. Yabancıyım, adım ilk önce yabancı. Yabancı bir toplumdan gelmişim, kültürüyle, diliyle, diniyle çok ayrı bir toplumdan. Bu topluma ayak uyduramıyorum. Uydurmaya çalışıyorum, olmuyor işte, hiç olmuyor! Karşımda oturan adam, yanıma geldi:

"Niçin yapmıyorsun?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedim.

"Çalışmalıydın, öğrenmeliydin" dedi.

"Neyi?" dedim.

Eliyle önümde duran kağıdı göstererek:

"Bunların cevaplarını..."

"Çalıştım!" dedim.

"Niçin yazmıyorsun?" diye tekrarladı.

Omuzumu kaldırdım, bilmiyorum anlamına.

Dün akşam çok çalışmıştım oysa. Bütün bir kitabı ezberlemiştim. Ama ben yalnızca kitapdakileri ezberledim. Ezberlediklerimi hangi sorunun cevabı olduğunu bilmiyorum. Burda başka, başka yazılmış, benim ezberlediklerim daha başka. Belki de hepsinin cevabını ezberledim. Ama hangisinin cevabı olduğunu bilmiyorum. İçimden ya şunda, ya şunda diyeyim, ezberlediklerimi şu boş yerlere dolduruyum. Ya tutarsa. Ben kazanırım, ya tutmazsa, tutmayacağı kesin. Biz burada Loto mu oynuyoruz? Yazılı sınavdayız. Yanımdaki adam, tekrar yerine gitti. Koltuğuna yerleştikten sonra, saatine baktı:

"15 dakikanız kaldı!" dedi.

Kendi kendime, bu saatler geçmez diyorum, ama durmaz da diye düşünüyorum! Evet saatler bitecek ama bir şeyler de alıp götürerek.. Benliğimi, yaşama gücümü götürmesinler, ötesi dert değil. Saatleri durdurmak elde mi? Onlar yürüyecek hep, gün, hafta, ay, yıl ve yıllar demeden... Ben de akıp gideceğim onların içinde, onlarla birlikte. Ve son gün, son saat, son dakika dolacak ve ben yok olacağım, ayrılacağım bu güzel dünyadan! Ama böyle ezik, böyle yenik olarak mı? Karşımdaki adam kağıtları istedi. Önümde duran iki boş kağıdı aldım. İri yarı, çatık kaşlı adamın ellerine uzattım. Ellerim titriyordu. Titreyen ellerimin arasındaki kağıtları çatık kaşları ile aldı. Sonra da ötekilerin kağıtlarını...

Böylece bir saat daha geçmişti, yaban elde kocaman bir saat...

Nürül'ün fabrika ülkesinde gezinti

Mayıs'tan buyana, Düsseldorf Şehir Tiyatrosu **"Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu"** bölümünde iki Türkiyeli oyuncunun rol aldığı, **"Nürül'ün Fabrika Ülkesine Gezisi"** adlı bir oyun sergilenmekte. Oyun yalnız Türkiyeli arkadaşların bu oyunda yer alması açısından değil, F.Almanya'daki yurtaşlarımızın yaşamlarını, topluma uyuşmakta çektikleri zorlukları ve birinci kuşak, ikinci kuşak arasındaki problemleri ve geldikleri ülke Türkiye kültürüne yabancılaşmalarına değinmesi açısından da ilginç.

Oyun iki bölümden oluşuyor. Birinci bölum: Türkiye'de tatil geçiren bir Alman ailesinin Küçükkuyu Köyünde Türkiyelilerle karşılaşmalarını, ve onlara karşı olan önyargılarını yansıtıyor.

İkinci bölümde ise, 10 yıldır Hamburg'da yaşayan Duman ailesinin yaşamı dile getiriliyor. Duman ailesinin Küçükkuyu köyündeki evlerinde sığınan Nürül adlı iyi bir Cin (masal fügürü) yine bir masal fügürü olan Kamertay'ının yardımı ile Almanya'ya geliyor. Burada yıllarca beraber yaşadığı Duman ailesini, kültür ve kişilik yabancılaşmalarını kendi gözleri ile izliyor.

Oyunda başrolde oynayan Alpaslan Telli ile görüştük. Telli oyunda yeralışını şöyle anlattı.

"Profesyonel oyuncu olmayı hep düşlemiştim. Düsseldorf Şehir Tiyatrosundan bu oyunda başrolü oynamam için teklif geldiğinde, önce zaman darlığından reddetmek istedim. Ama oyunu okuyup ülkemizin gerçeklerine, Avrupada yıllardır emeğini satan halkımın problemlerine gerçekçi bir bakış açısından yaklaştığını görünce evet dedim.

Sanatçı söyleşini şöyle sürdürdü:

Ülkemi ve ülkemin insanlarını, kültürünü Alman seyircisine tanıtabilmek, üstümüze çökertilmiş önyargıları sistemden kaynaklanan gereksiz düşmanlığı, burnu havadalığı yıkabilmek ve okullara kadar giren yabancı düşmanlığına kendi çapımızda karşı koyabilmek. Şu anda 70 kadar oyun planlanmış durumda. Ortalama her oyunda 300'e yakın çocuk ve yetişkin bu oyunu seyrediyor. Bu yoldan 20 binin üzerinde bir kitleye açılabilmek gerçekten değerlendirilmesi gereken bir olgu.

Tiyatro Cumartesi ve Pazar günleri dışında hergün, Schaupsielhaus, Münster Str. 446, Düsseldorf-Raht adresinde saat: 10.00 ve 12.15'de iki kez gösteriliyor. Tel.: 0211- 363011-02

"KÖROĞLU VE BU HASRET BİZİM"

adlı iki ayrı tiyatro 12 Haziran 1983 tarihinde Konzerthaus Beiertheimer Alle, 75 KARLSRUHE 1 adresinde Saat: 14.oo'de gösterilecektir.

NEREDEN NEREYE!..

Muasır Medeniyet

(Çağdaş Uygarlık)

Melike DEMİRAĞ

Server Tanilli'nin Uygarlık Tarihi adlı kitabı, Milli Güvenlik Kurulu tarafından "Sakıncalı" görülerek,yüksek okullarda okutulması yasaklanmış!.. Bu kitap, "öğrencinin ailesinden, milletinden, milli vatanından koparılmasını .... hedefe varış için bir ihtilalci ve eylemci haline getirilmesini" amaçlayacakmış!..

Eline sağlık, ne kadar da güzel yazmış Tanilli.. 12 Mart yönetimi kendisiyle çok yakından ilgilenmiş ve Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılatmıştı. Şöyle savunmuştu kendisini:

Haberi gazetede okuyunca tüylerim diken diken oldu.. Bu kitap bizdę de var.. Ya maşallah kızım büyüyüp de bu kitabı okursa.. Ailesinden kopup, "Milli Vatan"dan, milletinden ayrılıp da Vatan Haini olursa?... Vay canına.. Demek kitap diye yılan besliyormuşuz evimizde... Hemen koştum, yakaladım hain kitabı.. Ama şeytan dürttü, şöyle bir karıştırayım dedim tekrar.

"Ben bir bilim adamıyım. Düşüncelerimden ötürü yaşadığım çağa ve topluma karşı sorumluyum. Mahkemelere karşı? Asla!.."

DGM gümbürdeyip gitti, dava Ağır Cezaya geçti ve tabii ki beraat etti Tanilli. Faşizm peşini bırakmadı, hemen o günlerde kiralık katillerine kurşunlattı. Tanilli o gün bu gündür yarı belinden aşağısı felçli olarak yaşıyor.. Ama nice "Tam!?" insana taş çıkaran bir yüreklilikle mücadele vermeye devam ediyor.. Üniversitedeki görevinden Cunta tarafından atıldığında zaten yurt dışındaydı yanılmıyorsam, bir Fransız Üniversitesinde ders veriyordu.. Ve "Uygarlık Tarihi", tarih bilgisinden de uygarlıktan da nasibini alamamış birkaç üniformalı zavallı tarafından suçlanıyor, yasaklanıyor!.. Gülünç mü, acı mı bir türlü karar veremedim...

Kitabın 9.cu sayfasından blr bölümü nakletmek istiyorum:

Padişah 3. Selim 1799'da tahta çıktıktan sonra, "Dışarda esen rüzgarlar hakkında kendisini aydınlatması için" dış işleri bakanı Atıf Efendi'yi Paris'e gönderir. Büyük Fransız devriminin üstünden birkaç yıl geçmiştir henüz. Atıf Efendi, mektubunda özetle şunları söyler: "Burada, Voltaire, Rousseau adlı zındıklar,.... büyükleri kötülemek, bütün dinleri kaldırmak, Cumhuriyet ve eşitliği imâ etmekten ibaret bir takım kışkırtıcı düşünceler yaymışlardır. Aslında fitne ve fesattan başka birşey olmayan bu düşünceler, Frengi hastalığı gibi beyinlere işlemiştir. İşin garip yanı, halk da bu düşüncelere rağbet etmektedir. İşte bunların etkisinde kalanlar, birkaç yıl önce bu fitne ve fesat ateşini tutuşturup çevreye yaymışlar, Allah korkusunu kaldırıp ar ve namusu mahvetmişler,....., insan haklarıı dedikleri isyan bildirilerini yabancı dillere de çevirtip, milletleri hükümdarlarıaleyhine kışkırtmışlardır'..."

18.Yüzyıl "Aydınlar felsefesi"nin adları önünde bugün de saygıyla eğildiğimiz- büyük temsilcilerini, "Zındık -yani Allahsız" deyip aklısıra küçümseyen ve kışkırtıcılıkla suçlayan; insanlık tarihinin dönüm noktalarından biri olan Büyük Fransız Devrimi'ni de "Fitne ve fesat hareketi" olarak niteleyen Atıf Efendi'nin kafası nasıl bir kafadır?.. Kuşkusuz "Çağdışı"!..

Ne bereketli topraklarımız var!.. 18. yüzyılın sonlarında Atıf Efendiler ekmişiz, 20.yüzyılın sonlarında Kenan efendiler biçiyoruz halâ!... Emek emek okutup yetiştirdiğimiz beyinleri oturup kıtır kıtır yiyoruz da; kafatasının içinde beyin salatası taşıyan zavallıları üniversitelerin başına geçiriyoruz.. Türkiye'de profesör ünvanı, ne yazık ki, taşınılması utanç veren bir kelime haline geldi.. Birisini bana "Profesör falanca" diye tanıtsalar, aklımdan hiç de iyi şeyler geçmez.. En azından, "İşe yarar biri olsaydı çoktan atarlardı" diye düşünürüm, veya "Eliyle sütlüye karışmamış ki hala kürsüsünde... Demek ki korkak ve bencil biri.." Bunlar da düşünülecekleri en hafiflerı gene.. Ne acı bir şeydir toplumdaki değer yargılarının bu kadar sapıtması, bu kadar çarpıtılması!.. Yetiştirdiği bilim adamına saygıyla değil kuşkuyla bakan bir toplumun geleceği hiç de aydınlık olmasa gerek!.. Ama ne yaparsınız ki elle tutulur bir geçek bu: Evren'e Fahri Hukuk Profesörü ünvanı verildiği günkü gazete gözümün önünde gitmiyor.. Evren ve Hukuk Profesörlüğü!?.. Yoksa zavallının saflığından yararlanıp çok ince bir biçimde alay mı ettilerdersiniz?..

Şimdi de, gene "Çağdaş" sözcüğü üstünde "Danışma Maclisi"ni dolduran saygı değer beyinlerin ürettiği yüksek düşüncelere göz atalım: Yargıtay eski daire başkanlarından, 27 Mayıs devriminin adalet bakanı Abdullah Polat Gözübüyük konuşuyor:

"Son zamanlarda, memleketimiz basın ve yayında bazı tabirler, bazı fikirlerin işareti olarak, bazı doktrinlerin alâmeti olarak kullanıla gelmiştir. Maalesef bunlardan biri de Çağdaş kelimesidir. Çağdaş: Muasır demek, mâlum. Fakat ne yazık ki,.... bu tabir, kendi sözlük manası dışında, belli siyasi ve devlete karşı işlenen cürümleri tahrik ve teşvik istikametinde cereyanlar sembolü, işareti, manası olarak kullanılmıştır. Bu sebeple sakıncalıdır. Pek muhterem komisyon arkadaşlarımızın da bunu tasvip edeceğine yüzdeyüz eminim.."

"Pek muhterem komisyon" eski adalet bakanını yalancı çıkarmamış ve "Çağdaş" kelimesi anayasa metninde çıkarılıp atılmış... Bence de çok iyi olmuş.. Doğrusu Sultan Kenan-ı-esasi'ne hiç mi hiç yakışmayan bir kelime "Çağdaş".. Ne işi var bu "Çağdaş", bu "Yüzkarası" belgede?...

Şimdi ister misiniz, bu kelimeyi aynı gerekçeyle heryerden kaldırsınlar?.. Yahu, Türkiye'de dağda-taşta yazılıdır atatürk'ün sözleri.. Kimi yerde söylendiği tarihteki biçimiyle: Hedefimiz muasır medeniyet seviyesine ulaşmaktır!.. Ama çok yerde de Türkçesi: Amacımız çağdaş uygarlık düzeyine..... Vah zavallı Mustafa Kemal paşa!...

12 Eylül'ün en çok hırpaladığı, en çok zarar verdiği, küçük düşürdüğü kişi, muhakkak ki Atatürk oldu.. Adamcağız ne yapmışsa kökünü dinamit koyarken, bütün yaptıklarını da onun adına yürüttüler.. 1920'lerde yaşasalardı, yerleri Damat Ferit'in yeri olurdu, öylesine Emperyalizme bağlılar, açık açık!.. Ama politikaların Atatürk adına yürütüyorlar.. Aksini iddia eden zindana!. Halkın ensesinde boza pişiriyorlar, acımasız bir sümürü düzenini süngü zoruyla sürdürüyorlar ülkede.. Ve her gün biraz daha yoksullaşan halka Atatürk resimlerinin ardından sesleniyorlar.. Yarın çok zorluk çekeceğiz Atatürk'ü gerçek yerine oturtmakta.. O kadar çok nefreti onun adı, resmi, heykeli üstüne yığıyorlar ki!.

Beyinlerin çarpıtılmasına karşı savaş vermek, galiba top-tüfekle savaşmaktan daha zor.. Kültür savaşının en saygı değer kişilerinde Server Tanilli'yi bir daha coşkuyla selamlıyorum.. Cuntanın "Sakıncalı" bulduğu "UYGARLIK TARİHİ"'ni ne yapıp bulmaya, okumaya, okutmaya çalışalım.. Hele 'öğrenim çağındaki gençlerimize.. Yol halâ tıkanmamışsa getirtin bu kitabı kitapçı dostlar.. Yayıncı arkadaşlar, Yurt dışında basma olanağı yok mu, araştırın ne olur.. Bugünü anlayabilmemiz, insanlık tarihini doğru öğrenmekten geçiyor.. Analar-babalar: Çocuklarınız için arayın bu kitabı.. Eğer yeni Atıf efendiler, yeni Gözübüyük'ler yetiştirmek istemiyorsanız, okutun, anlatın, öğretin genç çocuklarınıza "Uygarlık Tarihi"'ni....

İRAN 1

10 Şubat 1979 Cumartesi günü İran'da Şaha karşı iki yıldır devam eden ayaklanmanın, artarak gelişen çatışmaların sonu göründü. O gün Tahran radyosunu ele geçiren İran'lı devrimci güçler halkı **"İran devrimi uğruna ölen tüm kadın ve erkekler için bir dakikalık sessizliğe"** *çağırıyordu. Daha sonra* **"Şimdi sessizliğe son veriyoruz. Giriştiğimiz önü alınmaz mücadeleyi sürdürüyoruz. 25 yıldır sessizliğe mahkum edildik, artık sesimiz, halkın sesi yükselecekBu, devrimin sesidir."** *deniyordu. İran devrimini tüm dünyaya duyuran yayın,* **"gerici askerlerin saldırıları sürüyor. Mücahidin ve Fedayin'li yoldaşlar, yardımınıza ihtiyacımız var"** *sözleri ile devam ediyordu.*

İran devrimini dünyaya duyuran bu sözlerin bugün artık İran halkı için pek geçerli olduğu söylenemez. Dört yıl önce yardımlarına ihtiyaç duyulan Fedayin ve Mücahidin militanları görüldükleri yerde **"İslam Devrimi Muhafızları"** *tarafından kurşuna diziliyorlar. Açlık ve yoksulluk ülkenin tümünü kaplamış durumda. Halk, sonu belli olmayan bir savaşın içinde.* **"Artık halkın sesi yükselecek"** *diyenler, halkı Şah dönemine özgü karanlıklara mahkum ediyorlar. Özgürlük vaadedilen azınlık uluslara -özellikle İran Kürtlerine- savaş ilan edilmiş durumda. Mollalara muhalefet eden herkes,* **"bozguncu, ABD ajanı"** *damgasıyla idam ediliyor. Kısaca, Mollaların da içinde yer aldıkları İran devrimci hareketinden bugün artık söz edilemiyor.*

Bütün bunlara karşın Mollalar bugünde toplum içindeki etkinliklerinden pek fazla bir şey yitirmiş değiller. İran yönetimi uluslararası planda hiç bir gücün yanında yer almıyor. Aksine, İslami görünüşü ile uluslararası planda yeni bir akımın önderliğini yaptığını iddia ediyor.

İran'da Şah'a karşı en büyük kitle katılımıyla gelişip, onun monarşik diktatörlüğüne son veren halk hareketinin süreç içinde gerici bir önderliğe dönüşmesini, son dört yıldır İran'da meydana gelen açıklaması zor olayları irdeleyebilmek amacıyla bir yazı dizisi hazırladık. Bu dizide, günlük olayları haber şeklinde vermek yerine bugünü yaratan sü-eci biraz daha gerilerden aldık. İran'daki toplumsal muhalefeti, örgütleri ve örgütlerin toplumsal muhalefetteki yerlerini incelemeye çalıştık.

İran'da toplumsal mücadeleler 20. yüzyılda başlar. 20.yüzyılın başında Azerbeycan'da halkın giriştiği demokratik kitle hareketleri, dönemin şahının meşrutiyeti kabul etmesine neden oldu. Sonradan Şah çarlık Rusya'sıyla anlaşrak bu gelişmeye karşı koyduysa da, halkın muhalefeti ile karşılaştı. Saldırısı geri püskürtüldü ve Şah devrildi. 1911 sonbaharında kuzeyden Rus, güneyden İngiliz askerleri katliamlar yaparak halk hareketini ezdiler. 1913 sonbaharında Mirza Küçükhan önderliğindeki **"Ormancılar"** örgütünün sürdürdüğü gerilla mücadelesi sonunda Cumhuriyet kuruldu. Bunda 1917 Sovyet devriminin de rolü büyük oldu. 1921 yılında Rıza Han İngilizlerin de desteğiyle binlerce devrimciyi katletti. 1925'te ise her türlü demokrat muhalefeti susturarak kendisini Şah ilan etti. Rıza Şah devrinde İngiliz emperyalizminden boşalan yeri Amerikan emperyalizmi doldurmaya başladı. Rıza Şah'ın Hitler'e yakınlaşması sonucunda 1941'de İngilizler ve Ruslar İran'ı işgal ettiler. Rıza Şah'ı devirip yerine oğlu Muhammet Rıza'yı Şah yaptılar.

Bu arada, 2.Dünya Savaşı sonunda kuzeyde Azerbeycan ve Kürdistan'da kurulan Cumhuriyetler ABD desteğinde ortadan kaldırıldı. Daha sonra antiemperyalist çizgide Ulusal Cephe hareketi doğdu. 1951'de başbakan olan Ulusal Cephe lideri Musaddık petrolü devletleştirdi. 1953'de ise CIA tarafından düşürüldü.

Yine bu yıllarda Sovyetler Birliğine karşı ve üye ülkelerdeki devrimci hareketleri ezmek amacını taşıyan, Türkiye, İran, Pakistan, İngiltere ve dolaylı olarak da Amerika'nın üye olduğu CENTO kuruldu.

1960'ların başında Şah'ın **"Ak Devrim"** diye adlandırdığı, emperyalist çevrelerce hazırlanmış **"reformlar"** dönemi başladı. Ak Devrim hareketi İran'da çarpık bir kapitalizmin gelişmesine neden oldu. Devlet tarafından yönlendirilen bu gelişme, Mollaların maddi kaynağı olan **"Çarşı"**nın güçsüz duruma düşmesine, böylece Mollaların devleti iyice karşılarına almalarına neden oldu. Öte yandan, Ak Devrim aracılığıyla getirilmeye çalışılan, kapitalizme uygun **"modernleşme"** hareketleri, halkın manevi değerlere iyice sarılmasına yol açtı. Bu da islamiyetin temsilcisi Mollaların kitlelerle bağlarını güçlendirdi. Kapitalistleşme hareketinin bir sonucu olarak da İran işçi sınıfı doğdu.

Bu dönemde uygulanan gelişigüzel bir sanayileşme programı, dev silah harcamaları, kışkırtılan bir tüketim ekonomisi sonucu enflasyon büyük boyutlara ulaştı. Öte yandan, subaylar ve memurların üst tabakası, zengin toprak sahipleri ve bankacılardan oluşan bir azınlığın lüks harcamaları alabildiğine arttı. Bu, enflasyonun yükünü çekmek zorunda kalan emekçi kesimin iyice öfkelenmesine ve düzenin temsilcisi Şah'ı karşısına almasına neden oldu. Halk muhalefetini bastırmak için Şah, SAVAK örgütünü kurdu. SAVAK işkencehanelerinde onbinlerce kişi hayatını kaybetti.

1963 Haziran'ında tüm ülkeye yayılan muhalefet hareketi, 10 binlerce insanın öldürülmesiyle sonuçlandi. Bunun sonucu devrimci harekette silahlı mücadele ilkesini benimseyen yeni örgütler doğdu. Bu örgütler daha çok yeraltı çalışmaları yaptılar, halkın içine giremediler. Gerçi bu örgütlerin silahlı eylemleri Şah'ın güçlü imajının yıkılmasına ve toplumda politik bir hareketliliğin doğmasına neden oldu ama bu mücadele çizgisi ülke çapında merkezi örgütlü bir parti tarafından yönlendirilmediği için 1979 ayaklanması kendiliğindenci ve örgütsüz yanı ağır basan bir hareket oldu. Bu durum da, askeri örgütlerin devrime büyük katkılarına karşın halkın geleneksel önderleri olan Mollaların yönetime gelmesini kolaylaştırdı.

MOLLALAR

Ulema ve "Çarşı"nın ittifakı olarak tanımlanan mollaların gücü Şah döneminde azalmakla birlikte, etkilerinin sürmesinin nedeni mali açıdan devletten bağımsız oluşlarıydı. 1979'da İran'da bulunan mollaların sayısı 180 bin dolayındaydı. Ayrıca Kum kentinde 10 bini aşkın medrese öğrenci bulunuyordu. Ulemanın geleneksel ticaret merkezi olan **"Çarşı"** ile sürekli bağlantısı olmuştur. **"Çarşı"**, camiyle olan bağıntısından dolayı kent yoksullarıyla ilişkisini hiç bir zaman kaybetmemiştir. Ulemanın elinde ise, vakıfların gelirleri dışında, cami ve medreseler ile **"Çarşı"**dan sağladıkları gelirler de bulunmaktaydı.

Şahın ulemanın hukuk ve eğitim alanındaki etkilerini kırması ve vakıf topraklarını ellerinden almasının, bu kesimin ona karşı beslediği düşmanlıkta büyük etkisi oldu. Devlet tekellerinin, büyük özel şirketlerin, bankaların ve diğer ekonomik kurumların gelişmesi sonucu **"Çarşı"**nın gücü de azalmaktaydı. Ama yine de ihracatın üçte biri ve perakende ticaretin üçte ikisi **"Çarşı"**nın denetiminde kalmaya devam etti. Daha önceki muhalefet hareketlerinde olduğu gibi, monarşist diktatörlüğün yıkılmasında da ulema ile **"Çarşı"**nın ittifakının rolü büyük oldu.

İran'da günümüze kadar hemen bütün ayaklanmalar Mollalar önderliğinde yapıldı. Özellikle 1979 hareketinden sonra Mollaların yönetime gelmesinin bir nedeni iktidara aday başka bir güç bulunmaması, diğer bir neden ise Şah'ın **"Ak Devrim"**inin İran halkında yarattığı tepkinin Mollalar lehine gelişmelere yol açmış olmasıdır.

TUDEH

Kitle Partisi anlamına gelen Tudeh, 1941 yılında kuruldu ve dönem dönem yasaklanarak varlığını bugüne kadar sürdürdü. Her tabakadan insanı içine almaktan çekinmemesi nedeniyle, kurulduğu yıllarda İran için bir politik alternatif arayan herkesin partisi oldu. 1944 yılında kuzeydeki petrol rafinerileri konusunda Sovyetler Birliği ile İran hükümeti arasında çıkan bir anlaşmazlıkta açıkça Sovyetlerin tarafını tuttu. Bugüne kadar da sürekli olarak Sovyetler Birliği'nin çıkarlarının İran işçi sınıfının çıkarlarıyla bir olduğunu savunuyor. 1953'de Başbakan Musaddık'ın CIA tarafından düşürülmesi sırasında parti üyeleri harekete geçip darbeyi önlemek konusunda parti yönetiminden işaret beklediler. Ancak parti yönetimi hareketsiz kalmayı tercih etti. Daha sonraki dönemlerde de İran solu tarafından Tudeh'e yöneltilen en şiddetli eleştirilerden biri bu hareketi ile ilgilidir. Bunun dışında Tudeh ilerigelenlerinin Şah emrinde önemli görevler kabuletmeleri ve içine SAVAK'ın sızmasını engelleyememiş olması, Tudeh'in kitleler gözünde değerinden çok şey yitirmesine neden oldu. Şah'a karşı başlayan hareketleri Tudeh ilkin SAVAK'ın oyunu olarak niteledi. Devrimden sonra ise İslam Cumhuriyeti hükümetiyle iyi geçinmeye çalıştı, yönetimdeki gerici unsurları şahıslara maletme yolunu seçti. Bunun dışında Humeyni'yi başından sonuna dek destekler tavır aldı, hükümete sürekli **"Birlik Cephesi"** kurma önerilerinde bulundu. Ülkedeki devrim sonrası karışıklığı ABD emperyalizminin bir oyunu olarak niteledi. Yönetimle iyi ilişkiler içinde olma çabaları, bir gün hükümette yer alabilme ve Sovyetlerle ilişkileri düzeltme amacına yönelik olarak nitelendiriliyor.

Şubat 83'de İslam Cumhuriyeti hükümeti, Tudeh'e karşı bir temizlik harekatına girişti. Parti Genel Başkanı ve üst düzeyde yöneticiler tutuklandılar. Mayıs ayı başlarında İran televizyonuna çıkarılan Tudeh Genel Başkanı, **"yıllardır Sovyetler için casusluk yaptığını"** ifade etti. Bunun üzerine ülke çapında tüm Tudeh üyelerinin tutuklanmasına başlandı. Humeyni'nin bu hareketinin, Irak'la silah alışverişi konusunda yeni bir anlaşma imzalayan Sovyetler'e gözdağı vermek amacını güttüğü ifade ediliyor.

HALKIN FEDAİLERİ

1953 darbesi, Şah diktatörlüğünün kurulması ve 60'lı yılların başındaki kitle hareketlerinin başarıya ulaşamaması sonucu kitleler başta Tudeh olmak üzere bir çok politik örgütten ayrılarak yeni politik alternatifler aramaya başladılar. Bu dönemde kurulan iki marksist-leninist örgüt, 1971'de birleşerek Halkın Fedaileri örgütünü kurdu. Halkın Fedaileri içinde baştan beri hakim olan görüş, öncü savaş yoluyla kitleleri Şah'a karşı harekete geçirmek oldu. Bu doğrultuda eylemler düzenlediler. Şah'ın güçsüzlüğünü göstermeyi ve politik bir hareketlilik getirmeyi başardılar. 1976'da bir grup Fedai, silahlı mücadelenin zamanının henüz gelmediğini, politik çalışmaya ağırlık verilmesi gerektiğini savunarak örgütten ayrıldı. Bundan sonra Halkın Fedaileri, silahlı mücadele konusunda kendi içinde sürdürülen tartışmalara, politik ve ekonomik mücadeleler verme yolunda alınan kararlara rağmen askeri bir örgüt olma niteliğini korudu. Şaha karşı gelişen hareketlerde de bu niteliklerinden dolayı çok önemli rol oynadılar. Halkın Mücahitleri ile birlikte hareketin askeri kanadını oluşturdular. Ancak her iki grup da halkın içine girememişti, dini liderlerin halk üzerindeki etkisi çok daha fazlaydı. Böylece Humeyni önderliğindeki Mollalar kolayca yönetime geldiler.

Devrimden kısa bir süre sonra Halkın Fedaileri içinde önemli görüş ayrılıkları çıktı. Örgüt, Çoğunluklar ve Azınlıklar olmak üzere ikiye ayrıldı. Çoğunluklar grubu, hükümet içindeki çatışmaların Humeyni gibi küçük burjuvazi temsilcileri ile Bazargan gibi emperyalizme bağımlılığı savunan burjuva temsilcileri arasındaki çatışmalar olduğunu, içindeki gerici unsurlara rağmen küçük burjuvaziyi emperyalizme karşı desteklemenin proleteryanın ve devrimcilerin görevi olduğunu ileri sürdü. Azınlıklar ise küçük burjuvazinin gerçi iktidarda olduğunu, ancak sürdürmekte olduğu politikanın burjuvazinin politikasıyla çakıştığını, bu nedenle aralarındaki ayrılıkların da burjuvazinin çeşitli fraksiyonları arasındaki ayrılık olarak değerlendirilmesi gerektiğini, bu çatışmalarda hiç bir tarafın desteklenemeyeceğini söyledi. İran-Irak savaşı konusunda ise Çoğunluk grubu **"anavatanın Irak saldırganlığına karşı savunulması"** görüşünü ileri sürerken, Azınlık grubu Irak'ın saldırganlığını mahkum etmekle birlikte İran'daki yönetimin de özünde Irak kadar saldırgan ve yayılmacı olduğunu savundu.

Azınlıklar grubu İran Kürdistan'ına çekilerek direnişe başladı. Çoğunluk ise yönetimi destekliyor.

HALKIN MÜCAHİTLERİ

1960'lardaki halk hareketinin yenilgisi sonucunda **"Ulusal Cephe"**nin dinci kanadından ayrılanlar Halkın Mücahitlerini oluşturdular. Halkın Mücahitleri kendilerini **"İslam Marksistleri"** olarak niteliyorlar. Marksizmi bir bilim olarak tanıyor, sömürüye karşı ve sınıfsız bir toplumdan yana olmasını benimsiyor, ancak marksizmin materyalist felsefesini reddediyorlar.

1973'de marksist bir grup Halkın Mücahitlerinden ayrılarak Peykar adlı örgütü kurdu. Peykar, silahlı mücadele ilkesini reddederek bir işçi partisi kurma kararı aldı.

Halkın Mücahitleri de Fedailer gibi öncü savaşı savundular. Bir çok eylem gerçekleştirdiler. 1979 devriminde Fedailerle beraber askeri kanadı oluşturarak, Şahın devrilmesinde önemli rol oynadılar. Daha sonra şöyle bir değerlendirme yaptılar: **"1979 devrimi siyasi bir devrimdir. Sistemin ordu, ekonomik ve sosyal faktörler gibi temel yapıları değiştirilemedi. Bunun nedeni de ABD emperyalizminin, bu yapıların korunmasında çıkarı olmasıdır. Bu nedenle ABD, uzun süreli bir ayaklanma içinde solun güçlenmesini önlemek amacıyla ordunun hemen teslim olup, Mollaların önderliğinin korunmasını sağladı."** Bu tesbite rağmen Mücahitler ilk dönemde Humeyni'ye destekler tavır aldılar. Ancak Bani Sadr'ın ülkeyi terketmesiyle gelişen olaylarda yönetimi karşılarına alarak Bani Sadr'ı desteklemeye başladılar. Ülkede yönetimi hedef alan bir dizi suikastler düzenlediler. Bundan sonra yönetimle araları iyice açıldı. Halkın Mücahitleri üyesi binlerce kişi idam edildi.

ULUSAL CEPHE

Musaddık önderliğinde gelişen Ulusal Cephe, 1953'den sonra İran'ın siyasal yaşantısında pek etkili olamadı. Daha çok güçsüz İran burjuvazisini temsil eden Ulusal Cephe, 2.Dünya savaşı sonunda İngiltere ve Sovyetler'e karşı gelişen milliyetçi duyguları yansıtmaktaydı. Tutucu kesimlerden de destek alıyordu.

Şahın devrilmesinden sonra kurulan geçici devrim hükümeti içinde Ulusal Cephe ekolünden bir çok politikacı yer aldı. Bunların arasında Başbakan Mehdi Bazargan'ı sayabiliriz. Bazargan, başbakan olarak atandığı andan itibaren devrimin sona erdirilmesinden, halkın elindeki silahların toplatılmasından, batı dünyası ile ilişkilerin yumuşatılmasından, kısacası klasik bir burjuuva devlet yönetiminin oluşturulmasından yana çaba harcadı.

İRAN'DA ULUSAL HAREKETLER

Kürdistan: İran Kürt Demokrat Partisi 1945'de kuruldu. Irak'ta Barzani hareketinin başlamasından sonra bir süre parti üzerinde Barzani'nin etkisi oldu. 1967'de Barzani'nin yanında çarpısan İran'lılar ayrılarak, Şah'a karşı hareketi başlatmak üzere İran'a döndüler ve gerilla hareketini başlattılar. 1973'deki parti kongresinde ayrı bir Kürt devleti çağrısı yapılmadı, **"İran'a özgürlük, Kürdistan'a özerklik"** sloganı atıldı. 1979 devriminden bu yana gücü giderek azalıyor. Başından beri Humeyni ile uzlaşmaktan yana oldu. İran ordusuyla olan çarpışmalarda kendi rolünün olmadığını defalarca belirtti.

Mao Zedung öğretisini benimseyen Komola ise, 1968'de İran'daki Kürt öğrenciler tarafından kuruldu. Yeni yönetime karşı baştan beri tavizsiz bir tavrı var. Kürdistan'da oldukça güçlü duruma geldi.

Halkın Fedaileri-Azınlık ve Halkın Mücahitleri örgütlerinin üyeleri de İran Kürdistanında mücadele veriyorlar.

Kuzistan: İran'ın petrol bölgesinin Kuzistan'da olması burada sorunu daha da karmaşıklaştırıyor. Petrol işçilari grevi Şahın devrilmesinde en önemli eylemlerden biri oldu.

Ahvaz Kurtuluş Cephesi 1958'de kuruldu. İran'dan ayrılmayı savunuyor.

Arabistan'ın Kurtuluşu İçin Demokrat Hareket ise 1970'lerde kuruldu. Marksist-leninist bir örgüt. Bağımsızlık değil, özerklik çağrısı yapıyor. Ortak mücadeleden yana tavır gösteriyor.

Belucistan: Güneydoğu İran'da bulunan Beluciler, ülkenin en yoksul kesimini oluşturuyorlar. Bir aşiret direnişi geleneğine sahipler. En etkili örgütleri Belucistan Halk Birliği.

Azerbeycan: İran'da Farslardan sonra en büyük milliyeti oluşturan Azerilerin ayrı bir örgütü yok, ancak gerek ekonomi içinde, gerekse politikada önemli yerleri var.

DÜNYA'DAN KISA... KISA...

EL SALVADOR Gerilla örgütü FMLN/FDR' nin üst düzeyde sorumlularından Kumandan Ana Mariya'nın Nikaragua'da öldürülmesinden bir süre sonra örgütün bir numaralı sorumlusu Salvador Cayetano intihar etti. Nikaragua hükümetinin yaptığı soruşturma sonunda, olayların ilk başta tahmin edilenden daha farklı nitelik taşıdığı ortaya çıktı. Kumandan Ana Maria'nın öldürülmesinden FDR örgütünün gene üst düzey yöneticilerinden Marcelo'nun sorumlu olduğu anlaşıldı. Marcelo tutuklandı.

Son zamanlarda Ana Maria ile Marcelo arasında görüş ayrılıklarının doğduğu, Ana Maria'nın görüşlerinin örgüt içinde destek bulmaya başladığı belirtiliyor. FDR, olayla ilgili bir bildiri yayınladı. Bildiride özetle şunlar söyleniyor: **"Kumandan Ana Maria'nın öldürülmesi ile Marcelo, örgütün halktan izole edilmesini ve birbirine düşmesini amaçlayan CİA'ya hizmet etmiştir. Bunu öğrenmek, yoldaş Cayateno Capio'da çok derin üzüntü yaratmış ve 12 Nisan'da intihar etmesine yol açmıştır. Marcelo'nun cinayetini mahkum ediyor, tüm sorumluları ortaya çıkaracağımıza söz veriyoruz. El Salvador halkından, düşmanın propaganda ve oyunlarına düşmemesini istiyoruz."**

ŞİLİ 'de Pinochet'e muhalefet artıyor. Yönetim aleyhine gösteriler düzenlendi. Öte yandan ülkenin ekonomik durumunun giderek kötüleşmesi, Pinochet'in yandaşları tarafından da eleştirilmesine neden oluyor.

ARJANTİN'de Cunta bir açıklama yaparak 70'li yılların başından beri **"kayıp" olan rejim muhaliflerinin "büyük ihtimalle ölmüş olabileceklerini"** açıkladı. Kaybolan rejim muhaliflerinin sayısı 30 olarak tahmin ediliyor.

MİTTERAND hükümetinin hazırladığı Üniversite Eğitim Reformu Tasarısı, ülkede protesto gösterilerine yol açtı. Fransa'da geleneksel olarak sağ eğilimin hakim olduğu Tıp ve Hukuk Fakülteleri öğrencileri tarafından düzenlenen gösterilerde olaylar çıktı. Gösteriler tüm ülkeye yayılma eğilimi gösteriyor. Gözlemciler bu olayların, zaten ülke ekonomisinin kötüye gidişinden dolayı zor durumda olan Mitterrand'i daha da sarsacağını belirtiyorlar.

SOMOZA yanlısı gerillaların üslendikleri Honduras'tan Nikaragua topraklarına saldırıları sürüyor. 2 bin civarında Somoza yanlısının katıldığı bir saldırı geçtiğimiz ay Sandinist kuvvetleri tarafından püskürtüldü. Saldırılar sırasında çok sayıda sivilin öldüğü bildiriliyor. Somoza yanlılarının bir sivil otobüse yaptıkları saldırıda ölen 12 kişiden bir tanesinin Tony isimli F.Alman vatandaşı olması, Almanların dikkatinin bu konuya çekilmesine neden oldu. F.Alman hükümetinin ABD doğrultusunda politika izemesini protesto eden bir gurup .F.Alman vatandaşı, Nikaragua'nın başkenti Managua'daki Alman Büyükelçiliğini bir gün süreyle işgal etti.

ORTADOĞU'da karışıklık devam ediyor. Beyrut'ta bir çok Amerikalının ölümüyle sonuçlanan iki bombalama olayının sorumluları ortaya çıkarılamadı. ABD Dışişleri Bakanı Schultz Ortadoğu'ya giderek Lübnan, ve Suriye'de görüşmelere başladı. Shultz, **"Lübnan ile İsrail arasında, yabancı kuvvetlerin Lübnan'dan çekilmesine ilişkin bir anlaşma imzalanana dek bölgede kalacağını"** belirtti. Ancak henüz üç tarafında onayladığı bir anlaşma söz konusu değil. Öte yandan Bekaa vadisinde İsrail, Suriye ve Filistin Kurtuluş Örgütü güçlerinin yığınak yaptığı, Suriye ile İsrail arasında bir savaş çıkma olasılığının çok büyük olduğu belirtiliyor.

OKURLARIN DİLİNDEN

Öncellikle siz yurtdışında boyalı basına alternatif çıkardığınız ve bizi kendi paramızla yalan satın almaktan kurtardığınız için teşekkür ederiz.

Gazete genel olarak ve özellikle kullanılan dil açısından övgüye değer. Bizim solcu yayın organlarından genellikle kullanılan "Yeni Türkçe" yerine halkın anlayabileceği sade bir anlatım tarzı seçilmiş.

Gazetenin abonesi olduğum için ilk bir iki sayı dışında bütün sayılarını okudum. Ve okurken iki şey beni rahatsıt etti.

a) Atatürk hakkında zaman zaman hakarete kadar varan bir dil kullanılması. Atatürk bir sosyalist veya komünist değildi; ama özünde anti-emperyalist biriydi. Anti-emperyalist bir kurtuluş savaşının komutanıydı. Yaptığı devrimler burjuva devrimleriydi ama bu devrimler geri değil ileri adımlardı. Kısacası zamanının ilericilerindendi. Bütün bunları görmezden gelemeyiz. Atatürk'ün isminin bile bilinç düzeyi yüksek olmayan ılımlı solcular arasında etkisini unutmamalıyız.

b) Bazı yazarlarımız hakkındaki eleştiriler: Buna en iyi örnek ocak ayı sayısındaki Yaşar Kemal hakkındaki yazı. Bu yazarımız belki halkın bazı önlemlerini kendi şahsi amaçlarına alet edebilir ama yazdığı romanlar ilerici içeriklidir. ve bugün sayılı bir kaç yazarlarımız arasında yerini almıştır. Yazdığı romanların içeriği değişmedikçe orada kalacaktır. Hatalar varsa (hangimizin hatası yoktur ki) yapıcı ve birleştirici şekilde eleştirilmelidir. Bu gibi yazılarla kendisine bugünkü durumdan bir çıkış yolu arayan ılımlı sol kesimi ürkütmemeliyiz.

Kalemleriniz kuvvetli ve başarılarınızın daha büyük olmasını dilerim.

Ahmet Akın

HOŞ GELDİN

Hoş geldin dost,
selam sana!
Bir nice uzun günlerde
İskencelerde direnişin
dişlerinle kanatılarak
nakışlanmış dudaklarına.
Dudaklarında taşıyıp getirdiğin
halkımızın sevinci ve öfkesidir ki
çalışan ellerimiz
ve her seher vakti
aydınlığa açılan gözlerimizle
eğiliyoruz huzurunuzda.
Selam, sınıfının onurunu
zulmün karşısında
dimdik ayakta tutanlara!

Cengiz D.

Baştarafı 18. sayfada

D.T.: Bu örnekler P. Kelly'nin. ani şiddete karşı şiddetin kullanılamıyacağı... Yani pasif diniş gibi..

C.A.: Onlar bir parça apolitik yaklanlar şiddet kullanma konusunda.. nce devletin şiddet tekeli meselesi de işin içine alarak tartışılması ekli.. Ben kesinlikle pasif direniş ımak gerekli diyen bir görüşe kaıyorum.

D.T.: Bu uzun konuşma için ekkür ederiz.

eltme
emokrat Türkiye'nin 14 No.lu Şubat sında yayınlanan yazıda benim "Ber-Parlamentosuna" aday gösterildiğim lı. Bu yanlış. Benim adaylığım, Bonn'- parlamento içindi. Bilindiği gibi Barlin işgal kuvvetleri altında ve özel isü olan bir kent. Batı Berlin parlatosunda temsil edilen partiler de n'daki parlamentoya toplam 22 parnter gönderiyorlar. Fakat bunlar n'daki diğer parlamenterlerden daha kka sahip, her oylamaya katılmadaha çok gözlemci niteliğine sahip menterler. AL'de Batı Berlin parntosunda temsil ediliyor olması nele Bonn'a 1 parlamenter gönderme na sahip, benim adaylığım da işte rev içindi.

BIRLIKTE

Dizdik sevgilerimizi destana
Yazdık insanlığımızı kitaplara
Depresti dertlerimiz kuru kalemde.
Mısralarda anlatmak istedik ki;
İnsana aşkımız.

Doğaya tutkumu..
Sevgimiz bütün dünyaya.
Çünkü: Dostluğumuzu, kardeşliğimizi
duyuyoruz
Yüreklerimizde
Bizler düşünenlerle birlikte
düştüğümüzde
Ağıtlar söyledi canlar,
Kalplerle birlikte.

Hatice Ayten

ÇUCUKLAR Kİ;

Vitaminli mamalarla değil,
Ağaç kabuklarıyla
Beslenen,
Ölümün kıl payı yakınındaki
Çocuklar,
Açlıktan kıvrılan,
Hastalıkların dostu olan
çocuklar,
Yaşam savaşının gerçeğini
Sunan,
Bir dilim ekmeği daha
Görmemiş çocuklar,
O çocuklar ki;
Uganda'daki, Filistin'deki
Çocuklar:
AÇ ÇOCUKLAR

Savaş (11 yaşındaki bir okuyucumuz)
Aachen,5.9.1982

DEMOKRAT TÜRKİYE EMEKÇİLERİNE

Yaklaşık üç yıldan beri sürüp gelen, silahlı baskı döneminde çıkan tutarlı bir yayın organını yarattığınız için bugün binlercemiz sevinçli.

"**Demokrat Türkiye**" artık, bir aylık dergiden çok daha ileri boyutlara ulaştı. Dileğimiz bunun böylece sürmesi. Ancak, sorunlar gitgide büyümekte sistemin gereği olarak. Avrupa'da özellikle Almanya'da ortaya çıkmaya başlayan ekonomik bunalım, yabancıların özellikle biz Türklerin suçu haline getirilmeye çalışılıyor. İş yerlerinde veya bir takım resmi kurumlarda karşılaştığımız sorunlar, çoğumuzu belki pasif hale getirdi. Yani; kendimizi, salt işine bakan zorluklara kolaylıkla boyun egen birer makina yaptı.

"**Demokrat Türkiye**" sayfalarından tüm bu hale gelen veya gelmeye yüz tutan türkiyeli emekçilere seslenmek istiyorum.

İşsizliği, bizler yaratmadık, pahalılığı veya diğer sorunları biz yaratmadık. Bunlar kapitalist sistemin zorluklarıdır. Suçlular, patronlardır, gerici politikacılardır kısaca bu yaşam düzenindir.

Bu yüzden hiç bir zaman yaşamın her alanında çekingen ve korkak durmayalım. Aksine sorunlarımızın çözümü için birlikte mücadele edelim. Gerek Almanya'lı ilericilerle gerekse Türkiyeli emekçilerle sorunlarımızı paylaşalım, çözüm yolları arayalım.

Birlikten kuvvet doğar ve bu kuvveti yıkacak bir güç ortaya çıkamaz. Yeterki biz haklarımızı aramasını bilelim.

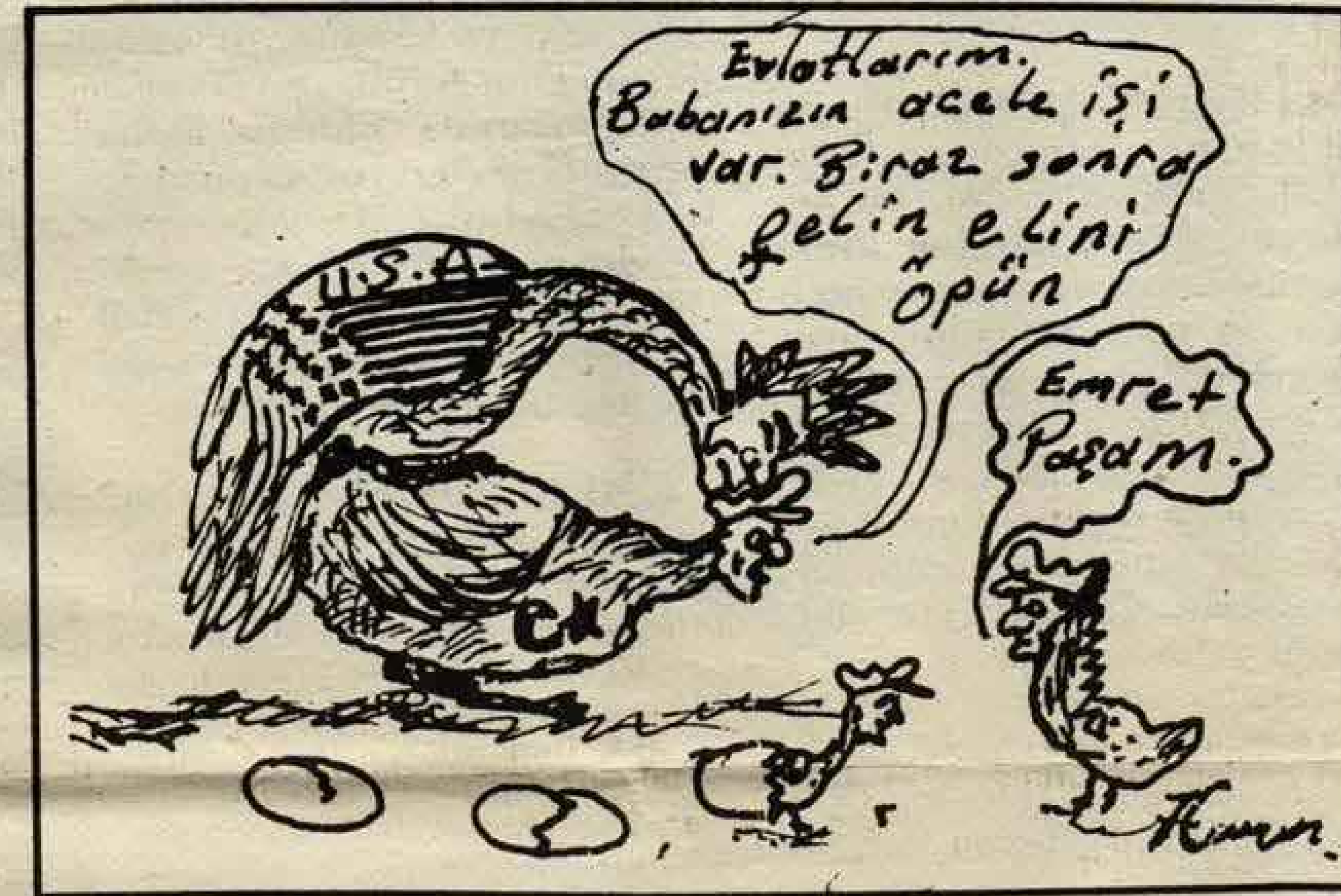
Selam!
Anavatandan kopup gelen canım.
Hosgeldin.
Türkiyelim.
Umutlarla donanmış bedenin.
Karın tokluğuna, başkalarına
çalışacak burada biliyormusun?
Horlanacaksın, köşeye itileceksin
belkide.
Bilki; burası, ana kucağı gibi sımsıcak
değil.
Özlemlerin, alev olarak günün birinde
tutuşacaksın.
Damarların fitil, yüreğin bomba gibi
hazır dursun patlamaya.
Birgün şafağın allığında,
Çiçek toplamaya gider gibi, gideceğiz
vatana.
Bunu unutma ! bu unutulmasın
Avrupada !
Kalplerimiz birlikte çarpsın,
işkencedeki yoldaşlarla
Nefeslerimizi, mapushanelerdeki
canlarımızla birlikte alalım.
Şu yüreğimiz, yüreğimizden çıkan
ses,
Türkiyemiz için olsun.
Anlıyormusun?

M.Abal
Friedberg

DEVRİM FİDANLARINA

Seni yazmak SENİ !..
Destanlara,oyunlara romanlara
şeni yazmak seni;
Yontarak bütün ağaçlarını,
engin ve ıssız ormanlara.
Adın soyguncu oldu,
adın vtan haini
terörist duyuldu radyodan.
Adın katile çıktı
adın bir avuç yıkanmış beyinli
anarşist okundu basından.
SEN!..
Ülkemin sönmez ışığı
karanlıkların düşmanı
çağımızın ölümsüz kahramanı.
SEN!..
Baskı ve zulümlerle bilenen
ilkel zindanlarda, darağaçlarında
Ve akılalmaz işkencelerde direnen
çileli halkımın yiğit evladı.
Seni yazmak SENİ !
Kuytusunda barındığın,
kuşatmalarda sarıldığın,
akşam kızıllığında vurulduğun
kartalların yuvası sarp kayalara
SEN!..
Darağaçlarında haykıran
sarsılmaz inançlı insan.
SEN!..
Yoksul halkların önderi
özgürlük savaşçısı yoldaşım
SEN!..
Halkı için ölmesini bilen
devrim şehidi gardaşım.
ni yazmak SENİ!.
ıri iri kocaman harflerle
Ardından gözleri kapalı
sıralandığın,
sorgusuz ve sualsiz yargılandığın,
bir emir ile kurşunlandığın
boydan boya bütün duvarlara.
SEN!..
Karadenizin yamaçlarında
çay filizleri gibi süren,
Anadolu'nun kırlarında
Papatyalar gibi gülen,
sarsılmaz inancı
ve kırılmaz onuru için
her türlü zulüme göğüs geren
bağımsızlık ateşcisi genç insan.
Yaktığın atesin dumanı
gökleri sardı.
Açtığın mücadele bayrağı
kan ile kızıla boyandı.
Şimdi dalgalandıkça bu bayrak
kızıla bürünüyor bulutlar
kıpkızıl oluyor,denizler ve toprak.

Selim Seferoğlu

Sürümüzü bir çobana devrettik
otlu koyaklarda yayıp gütmemiş
saklı gizli hünerini seyrettik
birgün bile yaylımına gitmemiş

zehmeride sürü katmış önüne
bir kaç tane çöne tutmuş yanına
çok kıymetli kıyamıyor canına
abasına bürünüp de yatmamış

Gaddarlığı söyleniyor dillerde
susuz koymuş derya dolu göllerde
mor, menekşe, keki dolu çöllerde
damla damla süt sağdığı yetmemiş

güdemedi kendisine güldürdü
doyurmadı hep açlıktan öldürdü
sahipsiz bıraktı kurtlar saldırdı
birer birer hep kırdığı yetmemiş

Aşık senin çoban sürüyü sattı
hırsızın çaldığı bedava gitti
arığı çoruğu kökten kaybetti
arasına körpe kuzu katmamış

AŞIK

ÖZLEM

Vatanımı özledim
Köyümü özledim
Öylesine özledimki; delicesine
Yabanellerde yaşıyorum
Ama mutlu değilim
O güzel akarsularını
Nar ve incir ağaçlarını
Sokaklarını, taşlarını,
topraklarını
Ve o güler yüzlü
Teyze, hala, amca, dayı dediğim
insanlarını özledim
Öylesine özledimki; delicesine...

Bahar

UMUT

Çırpın güvercinim,
Çırpın güzel kuşum:
Bahar geliyor,
Baharın gelişi yakın

Nesi var
Nesi var, nesi var?
Zulmün karanlık kafesi var.
Nesi var, nesi var?
Umudun aydınlık sesi var.

Halil

HALK MAHKEMELERİ KURULUR ELBET

Kurtulur bir gün,
Şu nasırlı ellerim.
Paslı zincirden,kelepçeden.
Kanlı destanını yazar
Kan aka aka bileklerden
Sorar hesabını elbet sorar.
Sömürüye,
zulüme,
zafere
Tanık olmuş bu toprak
Konuşmaya başlar , şahit
makinalar
Kapitalizm'in karşısına dikilip
Ne çektiğini anlatır
Öz sahibi proletaryanın.
Sıra dağlara ve Kürdistan'a da gelir
Soy kırımına uğramış yiğitler
yeniden dirilir
Tanık sandalyesine geçer
işkence haneler.
İşte o zaman titrer sanık
Dinlenecektir elbet halk
mahkemesinde her tanık.
Top,
tank,
panzer
Ve son bir kez daha karar verir
konuşur mavzer.

Ebigen'den Yaşar.

MAYIN YÜKLÜ ARZULARIM

Evrensel yücelikte
Sevmiştim seni
"Ah" demiştin bana
"Vah"demiştin bana
"ne olur, bırakma!"
Demiştin bana
Sözüne kandım
Göz yaşına aldandım
Bir hüzün içinde
Bir umutsuzluk içinde
Bırakıp gittin beni
Şehvet arzuların bitince
Şimdi de dönmüşsün geri
karnı şiş, gözü mor
Yolu tükenmiş bir yolcu gibi
Ama, buradan da geçemezsin artık
Arzularımın her yanı mayın yüklü
hadi git, lanet olsun sana!..

Fehmi Eruçar

DEMOKRAT TÜRKİYE ÇALIŞANLARINA

Demokrat Türkiye'yi çıkışından bu yana, aboneli olarak okuyorum. Tüm çalışanların, emeği geçenlerin üstün başarılarını saygıyla taktir ediyorum ve ediliyor. Aylık çıkan bu (D.T.) yayını, zaman sorunu dolayısı ile yeterli değildir. Yani istemim, daha doğrusu önerim, fiyatını bir miktar düşürerek, haftalık çıkmasını daha doğru buluyorum. Elbetteki koşulların elvermesi gerekiyor. Yani maddi olanaklar. Ben bir abone olarak tüm Demokrat Türkiye okurlarına sesleniyorum: Demokrat Türkiye biz Türkiyelilerin,Kürdistanlıların gazetesidir. Okuyalım, okutalım ve abone olalım-bulalım. Bir SERXWABUN okur ve sempatizanı olarak, Demokrat Türkiye okurlarına da, SERXWABUN gazetesini okumalarını, abone olmalarını öneriyorum.

Tümünüzün yaşamında, uğraşılarında üstün başarılar, güneşli güzel yarınlar dileğiyle..

Saygılarımla
Karakoçanlı Zeki

DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

Demokrat Türkiye kültür ve sanat geceleri başladı. İlki 13 Mayıs Cuma gecesi Braunschweig'da, ikincisi 14 Mayıs Cumartesi Hamburg'da yapılan gecelere konuşmacı olarak Dursun Akçam, Ömer Polat, Şanar Yurdatapan; şiirleriyle Nihat Behram; halk danslarıyla Darmstadt Halk Dansları Topluluğu ve türküleriyle Fuat Saka, Şivan, Tülay German ve Melike Demirağ katıldılar.

Beklendiği gibi, her görüşten ilerici ve demokratlar salonları hıncahınç doldurmuştu. Her iki gece de, türküsüyle, şiiriyle, sözüyle, "Demokratik bir Türkiye" özleyen herkesin özlemlerini dile getirdiği, birlik ve coşku geceleriydi.. Yurdumuzda söyletilmeyen türkülerin hep bir ağızdan söylenişi, sanıyoruz daha uzun süre yankılanacaktır!..

TÜLAY GERMAN: *Almanya'da ilk kez Demokrat Türkiye Sanat gecelerinde sahneye çıkan Tülay German'ı, salonu dolduran demokratlar sevgiyle bağırlarına bastılar. German, sürekli yaşadığı Paris'ten, besteci Erdem Buri ve kendisine sahnede eşlik eden bir Fransız gitaristle birlikte gelmişti:*

"Almanya'da ilk söyleşimin Demokrat Türkiye gecelerinde olması beni çok mutlu etti. Binlerce Türkiyeli demokrat aileyle tek bir yürek olarak aynı duyguları paylaştık, Faşizme karşı devrimci güçlerin birlik içinde olmalarının heyecanını yaşadık!."

ŞİVAN: "Dünden bugüne neler değişiyor!.. İşte içiçe, yanyana söylüyoruz, dinliyoruz türkülerimizi.. Türkçesini de Kürtçesini de... Halklarımızı ezenler, acı çektirenler mutlaka devrilip gidecekler.. Ve biz, aynen burada olduğu gibi, yanyana dostça yaşayacağız.. Türkülerimizi hep birlikte söyleyeceğiz, buna bütün gönlümle inanıyorum.."

Şivan'ın türküleri salonu dolduran herkesi coşturdu. Halkların dostluk ve dayanışmasının elle tutulabilecek kadar canlı yaşandığı dakikalardı bunlar..

MELİKE DEMİRAĞ: "Bu gecelerin bana verdiği duygu bambaşka!. şimdiye kadar, bu şehirde çok geceye katıldım...Ama değişik görüşte insanların ayrılıkları bir yana koyduğu, aynı istek ve duygularla bir araya geldiği bir yerde şarkı söylemek bambaşka güzel.. İnsan kendine ve yaptığı işe duyduğu inancın kat kat kuvvetlendiğini duyuyor..Sesim daha bir gür çıkıyor gibi geldi bana..."

FUAT SAKA: "At martini de bre Hasan, dağlar inlesin.. Drama mahpusunda Hasan, dostlar dinlesin!.."

Fuat Saka, Braunschweig ve Hamburg'da bu türküyü her zamanki gibi, bütün salonla birlikte söyledi. Drama değil ama Türkiye'de zindanları dolduran dostlara seslenildi hep bir ağızdan..

NİHAT BEHRAM: *Paris'ten gelen Nihat Behram kendi şiirlerinden bir demet sundu.*

"Kültür ve sanatın, devrimci düşüncenin derinleşmesi ve yaygınlaşmasında olduğu kadar, devrimci güçlerin ortak düşmanlara karşı birliğinin gelişmesinde de önemli bir yeri vardır. Demokrat Türkiye Sanat ve Kültür geceleri, bu doğrultuda atılmış olumlu bir adımdır."

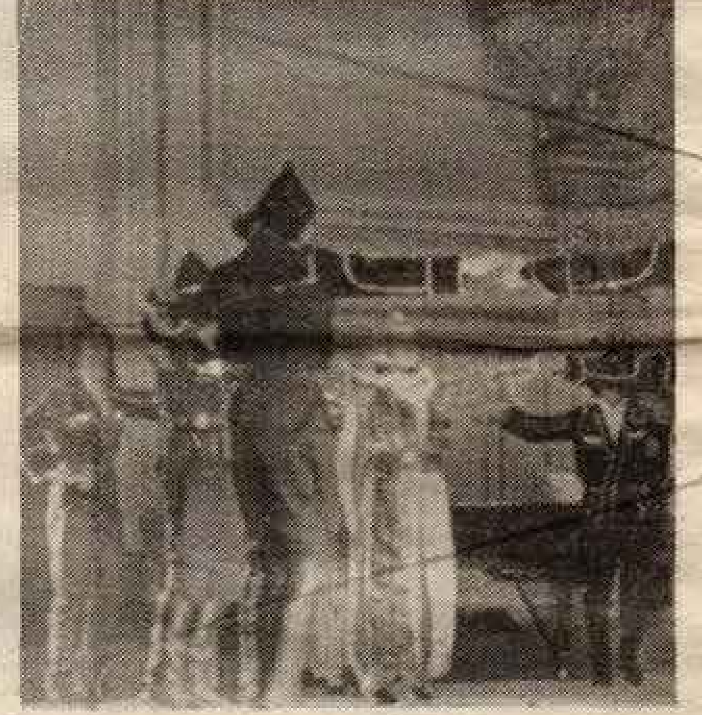
ÖMER POLAT: *Yazar Ömer Polat, tatlı diliyle, bir anda kaynaşıverdi geceyi izleyenlerle..Anlattığı-hepsi birer kara mizah olan-gerçek öyküler, bir yandan herkesi katılırcasına güldürürken, öte yandan Türkiye'deki sömürü düzeninin rezilliğini seriyordu gözler önüne.*

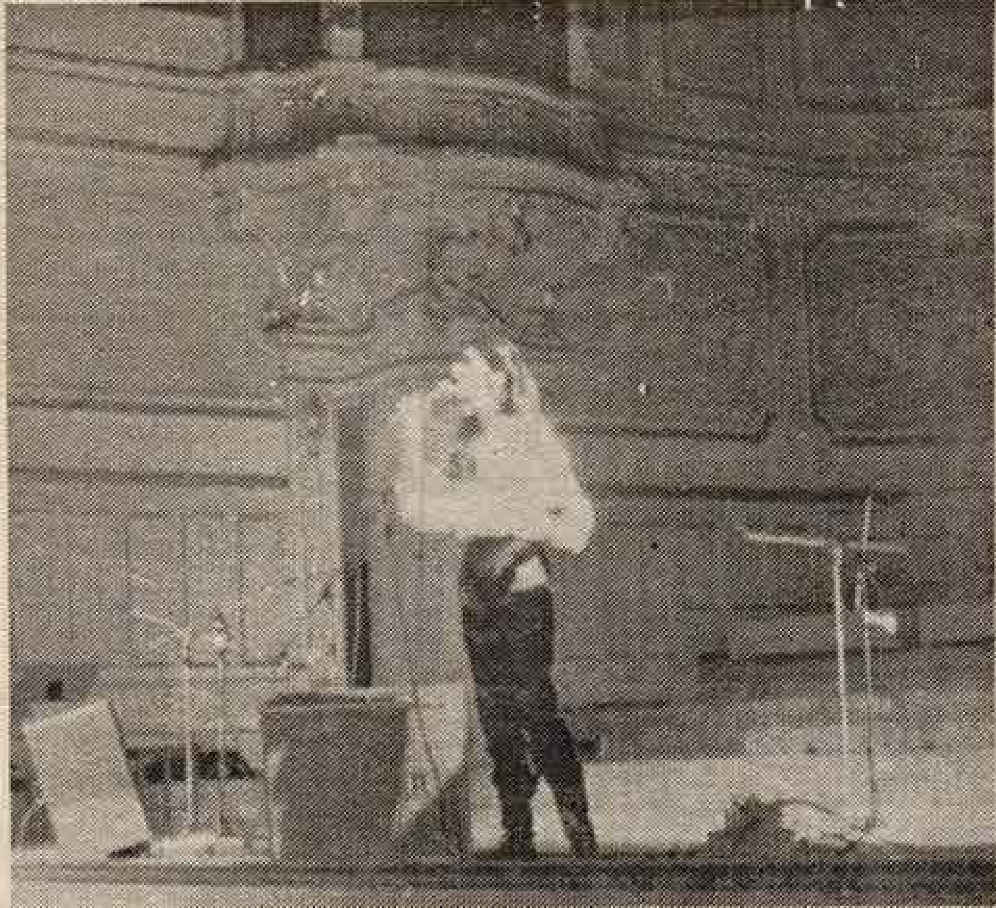
DURSUN AKÇAM: *Demokrat Türkiye adına yaptığı kısa konuşmayla gerek gazetenin genel çizgisini, gerekse gecelerin amacını Dursun Akçam anlattı:*

"Hangi görüşten olursa olsun, bağımsızlık ve demokrasiden yana olan, Türkiye'deki cuntaya karşı olan herkesin buluşma, tanışma ve dayanışma geceleridir.....

.... *Bir yandan da,* "Gözünü işçinin cebindeki dövize dikmiş sanat düzenbazlığına" *karşı alternatif gecelerdir...*

... *Bu gece, Türkiye'de söyletilmeyen türkülerimizi söyleyeceğiz hep birlikte!...'*

Demokrat Türkiye'nin kültür ve sanat geceleri devam ediyor

MÜNİH : 20 Mayıs 1983, Cuma Saat: 19.oo
Schwabinger Brau (Siyah Herte), Münchener Freiheit, 8000 MÜNCHEN 40

NÜRNBERG : 23 Mayıs 1983, Pazartesi Saat: 14.oo
Gesellschaftshaus Gartestadt Buchenschlag 1
8500 NÜRNBERG 1

KÖLN : 29 Mayıs 1983, Pazar Saat: 14.oo
Stadthalle Köln - Mülheim
Jan Wellen straße 2, 5000 KÖLN 80

Braunschweig'da Demokrat Türkiye gecesi çalışmaları nasıl yürütüldü

Demokrat Türkiye'nin Kültür ve Sanat geceleri programlanırken çeşitli nedenlerle yeri en son saptanan kent Braunschweig oldu. Ancak gece tarihinden bir hafta önce yer saptanabildi ve biletler, afişler bundan sonra bastırılabildi. Buna rağmen Braunschweig'lı okurlarımız olağanüstü bir çabayla gece işlerini örgütleyebildiler bu işten yüzakıyla çıktılar. Bu çalışmalar şöyle yürütüldü:

Geceden önceki cumartesi ve pazar günleri bütün Türkiyeli kahveler dolaşıldı, hemen hemen hepsine afişimiz yapıştırıldı, bildiriler dağıtıldı. Bütün Türkiyelilere ait bakkal ve alışveriş yerlerinin önünde bildiri dağıtıldı.

Demokrat Türkiye tarafından hazırlanan afiş ve bildirilerin almanca kısmının yetersiz olduğu görülünce, Almanlarıda bu geceye katabilmek için almanca yeni afiş ve bildiriler hazırlandı. Bunlar, ilerici-demokrat Alman dostlarımız aracılığıyla,sinema,Kütüphane,kitapçı,okul,resmi kuruluşlar ve devlet dairelerine asıldı .

Ayrıca yörenin gazetelerinde gecenin duyurusunun yapılması sağlandı.

NDR'den de çarşamba gecesi,'Club 5' yayınında gecenin duyurusu yapıldı.

Ayrıca aralarında Falken, ESG,AI, Grüne,ve ASTA'nın da bulunduğu Alman örgütlerinin desteği kazanıldı. Onların imzalarıyla da bir geceye çağrı bildirisi hazırlanarak dağıtıldı.